

STRATEGIA ROZWOJU GMINY SZEMUD

NA LATA 2027–2036

**Gmina
Szemud**

ten kierunek

Opracowanie:

Urząd Gminy Szemud

we współpracy z Wielkopolską Akademią Nauki i Rozwoju Spółka z ograniczoną odpowiedzialnością, Spółka komandytowa oraz Krajowym Instytutem Jakości.

Strategię Rozwoju Gminy Szemud na lata 2027-2036 opracowano w oparciu o analizę materiałów źródłowych (aktualnych dokumentów planistycznych i sprawozdań) Urzędu Gminy Szemud i gminnych jednostek organizacyjnych, dane statystyczne ujęte w formie wskaźników, wykresów i tabel porównawczych oraz informacje pozyskane w procesie partycypacji społecznej.

Strategia Rozwoju Gminy Szemud na lata 2027-2036 zawiera najaktualniejsze dane w momencie opracowywania niniejszego dokumentu, a więc dane według stanu na 31 grudnia 2024 roku (o ile nie zaznaczono inaczej).

SPIS TREŚCI

WPROWADZENIE	5
CZĘŚĆ I: STAN I WYZWANIA ROZWOJU GMINY SZEMUD	7
1. Wnioski z diagnozy sytuacji przestrzennej	8
2. Wnioski z diagnozy sytuacji klimatyczno-środowiskowej	10
3. Wnioski z diagnozy sytuacji gospodarczej	12
4. Wnioski z diagnozy sytuacji społecznej.....	13
5. Jakość życia w gminie – wyniki badań ankietowych	15
5.1. Ocena sytuacji w gminie	16
5.2. Pożądane priorytety rozwojowe	19
5.3. Wnioski z badania ankietowego.....	20
6. Analiza SWOT z uwzględnieniem elementów partycypacji społecznej	21
CZĘŚĆ II: STRATEGICZNE KIERUNKI ROZWOJU GMINY SZEMUD	25
1. Misja i wizja	26
2. Cele strategiczne rozwoju w wymiarze społecznym, gospodarczym, przestrzennym i klimatyczno-środowiskowym. Kierunki działań podejmowanych dla osiągnięcia celów strategicznych. Oczekiwane rezultaty planowanych działań oraz wskaźniki ich osiągnięcia.	27
CEL STRATEGICZNY I: PRZYJAZNA PRZESTRZEŃ	29
CEL STRATEGICZNY II: ZIELONA ODPORNOŚĆ	34
CEL STRATEGICZNY III: NOWOCZESNA GOSPODARKA	38
CEL STRATEGICZNY IV: SILNE SPOŁECZEŃSTWO	43
3. Model struktury funkcjonalno-przestrzennej Gminy Szemud oraz ustalenia i rekomendacje w zakresie kształtowania i prowadzenia polityki przestrzennej w gminie	48
4. Spójność kierunków rozwoju gminy z kierunkami wynikającymi ze strategii rozwoju województwa oraz strategii ponadlokalnej. Obszary strategicznej interwencji określone w strategii rozwoju województwa wraz z zakresem planowanych działań.....	77
5. System realizacji strategii, w tym wytyczne do sporządzenia dokumentów wykonawczych	82
Wdrażanie Strategii	82
Monitoring i ewaluacja Strategii	83
Aktualizacja Strategii	84
6. Ramy finansowe i źródła finansowania	85
Załącznik nr 1: Diagnoza sytuacji przestrzennej, klimatyczno-środowiskowej, gospodarczej i społecznej Gminy Szemud	87
Załącznik nr 2: Wzór ankiety	164
Załącznik nr 3: Tabela ewaluacyjna	170

WPROWADZENIE

Strategia Rozwoju Gminy Szemud na lata 2027-2036 jest podstawowym instrumentem długofalowego zarządzania gminą. Określa ona strategiczne kierunki rozwoju gminy w perspektywie do 2036 roku oraz pozwala na zapewnienie ciągłości i trwałości działania władz gminy, niezależnie od zmieniających się uwarunkowań politycznych. Umożliwia ona również efektywne gospodarowanie własnymi zasobami, takimi jak: zasoby ludzkie, środowisko przyrodnicze i kulturowe, infrastrukturalne czy środki finansowe. Strategia stanowi również formalną podstawę i uzasadnienie do aplikowania o zewnętrzne środki finansowe na realizację celów rozwojowych gminy oraz wsparcie w procesie przygotowania dokumentacji aplikacyjnej.

Strategia Rozwoju Gminy Szemud na lata 2027-2036 jest dokumentem nadrzędnym względem innych dokumentów planistyczno-strategicznych obowiązujących w Gminie Szemud, a także spójnym z dokumentami wyższego rzędu – Krajową Strategią Rozwoju Regionalnego 2030, Strategią rozwoju województwa pomorskiego do 2030 roku oraz Strategią Rozwoju Ponadlokalnego do roku 2030 dla Obszaru Metropolitalnego Gdańsk-Gdynia-Sopot. Będzie ona wyznaczała również ramy dla innych sektorowych planów i programów powstających w gminie podczas jej obowiązywania. Dzięki temu dokument ten będzie zawierał wytyczne oraz stanie się punktem odniesienia dla wszelkich inicjatyw i działań podejmowanych na poziomie lokalnym w Gminie Szemud, mających na celu wspieranie rozwoju w okresie od 2027 do 2036 roku.

Strategia Rozwoju Gminy Szemud na lata 2027-2036 została opracowana w sposób kompleksowy, z wykorzystaniem różnorodnych danych i dokumentów jako podstawy dla jej tworzenia. Dokument powstał w oparciu o aktualne dokumenty planistyczne, sprawozdania oraz dane statystyczne, co umożliwiło rzetelne i uzasadnione podejście do wyznaczenia celów i priorytetów rozwojowych dla Gminy Szemud w określonym czasie. Kluczowym dokumentem prawnym, który był wykorzystywany w procesie przygotowania Strategii, była ustawa z dnia 8 marca 1990 r. o samorządzie gminnym. Ustawa ta stanowi podstawę prawną dla funkcjonowania samorządów lokalnych (w tym Gminy Szemud) i określa ich zakres kompetencji oraz zasady działania. Wykorzystanie tego aktu prawnego pozwoliło na opracowanie strategii rozwoju uwzględniającej istniejące ramy prawne i możliwości działania gminy w zakresie jej rozwoju na lata 2027-2036.

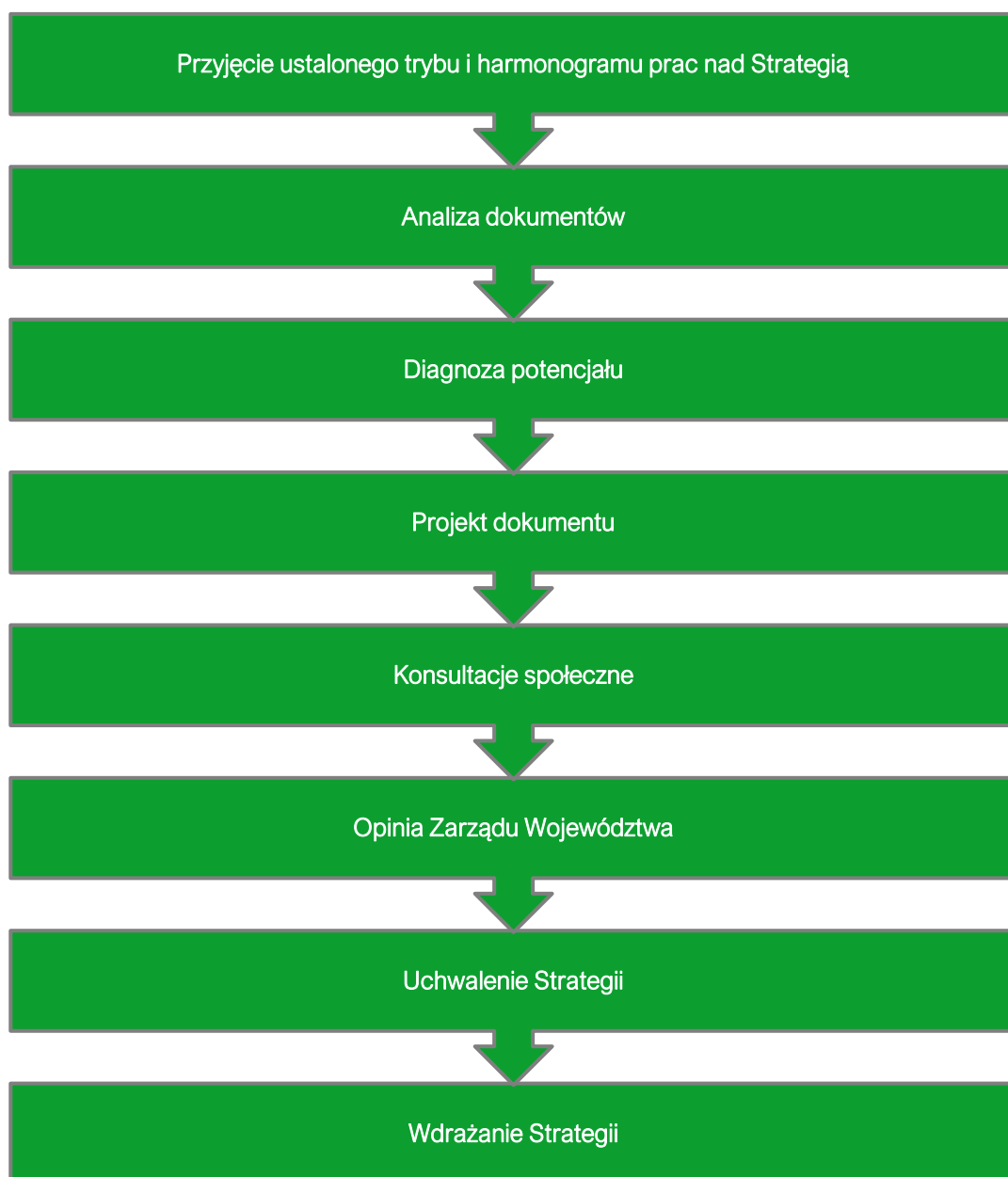
Prace nad Strategią rozpoczęto w 2026 roku, po decyzji wójta Gminy Szemud o przystąpieniu do opracowywania dokumentu. Pierwszym krokiem było podjęcie uchwały nr XXIII/314/2026 Rady Gminy Szemud z dnia 31 marca 2026 roku w sprawie określenia szczegółowego trybu i harmonogramu opracowania projektu Strategii Rozwoju Gminy Szemud na lata 2027-2036, w tym trybu konsultacji. Proces tworzenia dokumentu poprzedzono analizą sytuacji społeczno-gospodarczej gminy. Analiza pogłębiona została o wnioski z przeprowadzonego badania ankietowego oraz o informacje i materiały pozyskane podczas wywiadu pogłębionego.

Powyższe działania miały na celu ewaluację trafności, przewidywanej skuteczności i efektywności realizacji Strategii. Dokument został sporządzony z uwzględnieniem zapisów ustawy z dnia 6 grudnia 2006 r. o zasadach prowadzenia polityki rozwoju.

Dokument powstał przy wsparciu ekspertów z Wielkopolskiej Akademii Nauki i Rozwoju z Poznania, w składzie:

- **Joanna Michałowska** – kierownik projektu,
- **Dominik Heydrych** – koordynator projektu,
- **Nina Jędrusik** – recenzent,
- **Marcin Najewski** – członek zespołu projektowego,
- **Natalia Szarzyńska** – członek zespołu projektowego.

Na poniższym schemacie przedstawiono kluczowe etapy przygotowania Strategii Rozwoju Gminy Szemud na lata 2027-2036:

CZĘŚĆ I: STAN I WYZWANIA ROZWOJU GMINY SZEMUD

Na podstawie przeprowadzonej **Diagnozy sytuacji przestrzennej, klimatyczno-środowiskowej, gospodarczej i społecznej Gminy Szemud** zidentyfikowane zostały najważniejsze potencjały rozwojowe oraz problemy dotyczące gminy i jej najbliższego otoczenia. Poniższe wyszczególnienie zawiera **wnioski w wymiarze przestrzennym, klimatyczno-środowiskowym, gospodarczym i społecznym** opracowane w oparciu o Diagnozę, która stanowi Załącznik nr 1. Wnioski stanowią jedną z podstaw do sporządzenia celów strategicznych i kierunków działań zaplanowanych do realizacji w ramach niniejszej Strategii.

1. Wnioski z diagnozy sytuacji przestrzennej

Gmina Szemud charakteryzuje się korzystnym położeniem w strukturze osadniczej województwa pomorskiego, wynikającym z bezpośredniego sąsiedztwa Trójmiasta, w szczególności Gdyni, co wzmacnia jej funkcję jako zaplecza mieszkaniowego i strefy suburbanizacji Obszaru Metropolitalnego Gdańsk-Gdynia-Sopot. Bliskość głównego ośrodka wzrostu regionu stanowi jeden z kluczowych czynników rozwojowych gminy, wpływając na napływ nowych mieszkańców, wzrost aktywności inwestycyjnej oraz rozwój funkcji usługowych i mieszkaniowych. Jednocześnie intensywna presja urbanizacyjna generuje wyzwania związane z ładem przestrzennym, dostępnością infrastruktury technicznej i społecznej oraz zachowaniem walorów środowiskowych i krajobrazowych.

Istotnym potencjałem rozwojowym gminy jest wysoka dostępność transportowa wynikająca z przebiegu drogi ekspresowej S6 oraz drogi wojewódzkiej nr 224, zapewniających dobre powiązania z Trójmiastem, a także innymi ośrodkami regionalnymi. Obecność dwóch węzłów drogi ekspresowej wzmacnia atrakcyjność inwestycyjną gminy oraz zwiększa jej dostępność dla mieszkańców i przedsiębiorców. Jednocześnie koncentracja ruchu tranzytowego, szczególnie na drodze wojewódzkiej nr 224, powoduje wzrost presji komunikacyjnej, hałasu oraz pogorszenie bezpieczeństwa ruchu drogowego, co negatywnie oddziałuje na jakość życia mieszkańców terenów przyległych do głównych ciągów komunikacyjnych. Należy zatem podejmować działania ukierunkowane na ograniczenie uciążliwości ruchu drogowego dla mieszkańców obszarów położonych wzdłuż najbardziej ruchliwych tras.

Rozproszona struktura osadnicza oraz dynamiczny rozwój zabudowy mieszkaniowej powodują wzrost obciążeń lokalnego układu drogowego. Pomimo znacznych nakładów inwestycyjnych ponoszonych przez samorząd na rozwój infrastruktury transportowej, część dróg gminnych nadal charakteryzuje się niezadowalającym stanem technicznym. Szczególnym wyzwaniem pozostaje zapewnienie odpowiedniej jakości infrastruktury drogowej i bezpieczeństwa komunikacyjnego na obszarach z intensywnym rozwojem zabudowy mieszkaniowej oraz obsługa licznych dróg wewnętrznych wynikających z rozproszonego modelu zabudowy.

Jednym z głównych problemów funkcjonalnych gminy pozostaje niezadowalający poziom rozwoju zrównoważonej mobilności. Niewystarczający poziom rozwoju infrastruktury rowerowej, brak bezpośredniego dostępu do transportu kolejowego oraz przewaga transportu indywidualnego przyczyniają się do wzrostu natężenia ruchu samochodowego, kongestii oraz presji środowiskowej. Jednocześnie planowane inwestycje związane z rozwojem lekkiego

transportu szynowego mogą w przyszłości istotnie poprawić integrację komunikacyjną gminy z obszarem metropolitalnym. Dodatkowo, przełożą się również na zmniejszenie presji środowiskowej, związanej z transportem drogowym, poprzez ograniczenie emisji liniowej.

System publicznego transportu zbiorowego, mimo funkcjonowania połączeń autobusowych organizowanych we współpracy z Gdynią oraz Wejherowskim Związkiem Powiatowo-Gminnym, nie zapewnia pełnej spójności komunikacyjnej całego obszaru gminy. Problem ograniczonej dostępności transportu publicznego dotyczy przede wszystkim miejscowości o rozproszonej zabudowie, co zwiększa ryzyko wykluczenia transportowego części mieszkańców – szczególnie osób starszych, młodzieży oraz osób nieposiadających własnych środków transportu. Wskazuje to na konieczność dalszego wzmacniania systemu publicznej komunikacji zbiorowej oraz rozwijania alternatywnych form mobilności lokalnej, w tym również infrastruktury rowerowej.

Gmina Szemud odznacza się wysokim poziomem atrakcyjności osiedleńczej, czego przejawem jest bardzo intensywny ruch budowlany oraz ponadprzeciętna liczba wydawanych decyzji o warunkach zabudowy i pozwoleń na budowę na tle powiatu wejherowskiego. Dominujący udział inwestycji mieszkaniowych świadczy o utrwalaniu funkcji mieszkaniowej gminy oraz postępujących procesach suburbanizacji. Skala i dynamika tych procesów stwarzają jednak ryzyko dalszego rozpraszania zabudowy, wzrostu kosztów obsługi infrastrukturalnej oraz pogłębiania konfliktów przestrzennych, szczególnie na terenach nieobjętych miejscowymi planami zagospodarowania przestrzennego. Wskazuje to na konieczność zwiększenia spójności przestrzennej gminy poprzez kształtowanie zabudowy w sposób zwarty i ciągły przestrzennie, umożliwiając również obniżenie kosztów rozbudowy infrastruktury technicznej, społecznej i komunikacyjnej.

Poziom pokrycia gminy miejscowymi planami zagospodarowania przestrzennego, obejmującymi 23,8% powierzchni, powoduje znaczną zależność procesów inwestycyjnych od decyzji o warunkach zabudowy. Taki model zarządzania przestrzenią ogranicza możliwość prowadzenia długofalowej i spójnej polityki przestrzennej, zwiększając ryzyko chaotycznego rozwoju osadnictwa oraz presji inwestycyjnej na tereny przyrodnicze i rolnicze. W kontekście bardzo wysokiej dynamiki inwestycyjnej szczególnego znaczenia nabiera potrzeba wzmacniania narzędzi planowania przestrzennego oraz skutecznego zarządzania procesami urbanizacyjnymi.

Strukturę przestrzenną gminy cechuje wysoki udział terenów rolniczych i leśnych oraz znaczne walory przyrodniczo-krajobrazowe, związane m.in. z obecnością Trójmiejskiego Parku Krajobrazowego i licznych jezior. Uwarunkowania te stanowią ważny potencjał rozwoju funkcji rekreacyjnych, turystycznych i mieszkaniowych o wysokiej jakości środowiska życia. Jednocześnie wymagają one prowadzenia odpowiedzialnej polityki przestrzennej i środowiskowej, umożliwiającej zachowanie równowagi pomiędzy rozwojem osadniczym a ochroną zasobów przyrodniczych i krajobrazowych.

Gmina Szemud posiada silnie zakorzenione dziedzictwo kulturowe i regionalne związane z historią Kaszub, stanowiące istotny element budowania lokalnej tożsamości oraz kapitału społecznego. Znaczny udział mieszkańców posługujących się językiem kaszubskim, obecność miejsc pamięci, zabytków oraz bogatego dziedzictwa historycznego wzmacniają potencjał kulturowy gminy i mogą stanowić podstawę dalszego rozwoju funkcji edukacyjnych, kulturowych i turystycznych. Dodatkowo, na jej terenie zlokalizowane jest prywatne lotnisko, którego

obecność stanowi element potencjału turystycznego jednostki w zakresie rozwoju lotnictwa rekreacyjnego.

Walory środowiskowe i krajobrazowe gminy tworzą korzystne warunki dla rozwoju turystyki weekendowej i aktywnej, szczególnie w powiązaniu z obszarem Trójmiasta. Potencjał ten opiera się przede wszystkim na zasobach przyrodniczych, jeziorach, terenach leśnych oraz istniejących szlakach turystycznych i infrastrukturze rekreacyjnej. Jednocześnie rozwój funkcji turystycznych ograniczany jest przez niewystarczający poziom rozbudowy infrastruktury turystyczno-rekreacyjnej oraz ograniczoną dostępność infrastruktury rowerowej i transportowej wspierającej ruch turystyczny. W związku z powyższym kluczowe będzie rozwijanie niezbędnej infrastruktury, umożliwiającej wykorzystanie potencjału turystycznego Gminy Szemud oraz rozwój funkcji turystyczno-rekreacyjnych.

2. Wnioski z diagnozy sytuacji klimatyczno-środowiskowej

Gmina Szemud odznacza się bardzo wysokimi walorami środowiskowymi i krajobrazowymi, wynikającymi z położenia w obrębie Pojezierza Kaszubskiego oraz obecności licznych form polodowcowych, jezior, cieków wodnych i kompleksów leśnych. Zróżnicowana rzeźba terenu oraz bogata sieć hydrograficzna tworzą korzystne warunki dla rozwoju funkcji rekreacyjnych i turystycznych, jednocześnie zwiększając znaczenie ochrony zasobów przyrodniczych i krajobrazowych w polityce przestrzennej gminy.

Gmina Szemud odznacza się występowaniem korzystnych warunków hydrogeologicznych, a także dobrych zasobów wód podziemnych. Jednocześnie część obszaru gminy charakteryzuje się podwyższoną podatnością na infiltrację zanieczyszczeń do warstw wodonośnych, co w połączeniu z presją urbanizacyjną i niewystarczającym poziomem skanalizowania zwiększa ryzyko degradacji zasobów wodnych. Wskazuje to na konieczność dalszej rozbudowy infrastruktury kanalizacyjnej oraz wzmacniania działań ochronnych w zakresie gospodarki wodno-ściekowej.

Znaczącym wyzwaniem środowiskowym pozostaje pogarszający się stan części jednolitych części wód powierzchniowych, wynikający przede wszystkim z rozproszonej presji antropogenicznej związanej z rozwojem zabudowy, transportem oraz działalnością rolniczą. Dodatkowym problemem jest presja rekreacyjna na jeziora i tereny cenne przyrodniczo, mogąca prowadzić do przyspieszonej eutrofizacji oraz degradacji lokalnych ekosystemów wodnych. Wymaga to prowadzenia zrównoważonej polityki środowiskowej, obejmującej zarówno ochronę jakości wód, jak i kontrolę presji inwestycyjnej oraz turystycznej.

Gmina dysponuje znacznym potencjałem przyrodniczym o znaczeniu ponadlokalnym, związanym z obecnością Trójmiejskiego Parku Krajobrazowego, obszarów Natura 2000, korytarzy ekologicznych oraz cennych siedlisk leśnych i wodno-błotnych. Obszary te pełnią ważne funkcje ekologiczne, hydrologiczne i klimatyczne, a także wzmacniają atrakcyjność osiedleńczą i turystyczną gminy. Jednocześnie postępująca suburbanizacja, rozwój infrastruktury oraz fragmentacja terenów przyrodniczych zwiększają ryzyko zakłócenia ciągłości systemów ekologicznych i utraty części walorów środowiskowych.

Gmina Szemud w większości zlokalizowana jest na obszarze umiarkowanego zagrożenia suszą, które jest zróżnicowane lokalnie. Gmina silnie zagrożona jest wystąpieniem suszy atmosferycznej oraz częściowo silnie suszy hydrogeologicznej. Tym samym konieczne jest podejmowanie działań ukierunkowanych na adaptację oraz mitygację zmian klimatu, pozwalające na przeciwdziałanie lub ograniczanie występowaniu szkód spowodowanych występowaniem gwałtownych zjawisk pogodowych.

Pomimo korzystnych warunków środowiskowych i dobrej jakości powietrza, istotnym problemem pozostaje znaczny udział indywidualnych źródeł ciepła opartych na paliwach stałych oraz biomasy, co może ograniczać efektywność działań związanych z poprawą jakości powietrza i transformacją energetyczną. Jednocześnie gmina posiada korzystne warunki dla rozwoju odnawialnych źródeł energii, zwłaszcza energetyki słonecznej i wiatrowej, jednak potencjał ten pozostaje dotychczas niewykorzystany w skali przestrzennej i planistycznej.

Dynamiczny wzrost liczby mieszkańców i rozwój zabudowy powodują rosnącą presję na infrastrukturę techniczną gminy, szczególnie w zakresie zaopatrzenia w wodę oraz gospodarki ściekowej. Pomimo wysokiego poziomu rozwoju sieci wodociągowej, system ten wymaga dalszej modernizacji i rozbudowy, zwłaszcza w kontekście zapewnienia odpowiedniego ciśnienia i wydajności dostaw wody. Szczególnym wyzwaniem pozostaje również niski poziom skanalizowania wynikający z rozproszonej struktury osadniczej, co generuje wysokie koszty rozwoju infrastruktury sieciowej. Konieczne jest zatem dalsze rozwijanie sieci kanalizacyjnej, ze szczególnym wskazaniem obszarów, na których jest to uzasadnione ekonomiczne. W innych przypadkach konieczne jest prowadzenie działań ukierunkowanych na zwiększenie wykorzystania przydomowych oczyszczalni ścieków.

System gospodarowania odpadami komunalnymi w gminie odznacza się stopniową poprawą efektywności selektywnej zbiórki odpadów oraz wzrostem poziomu recyklingu. Jednocześnie utrzymujący się wzrost ilości wytwarzanych odpadów, związany z dynamicznym przyrostem liczby mieszkańców, będzie wymagał dalszego rozwoju infrastruktury oraz działań edukacyjnych i organizacyjnych wspierających gospodarkę o obiegu zamkniętym. Wskazuje to na potrzebę kontynuacji działań w zakresie rozbudowy PSZOK-ów, poprawy efektywności systemu odbioru odpadów oraz wzmacniania świadomości ekologicznej mieszkańców.

Istotnym elementem polityki środowiskowej gminy jest rozwój edukacji ekologicznej oraz wdrażanie mechanizmów kontroli oddziaływania inwestycji na środowisko. Realizowane działania edukacyjne mają charakter kompleksowy i długofalowy, wzmacniając świadomość mieszkańców w zakresie ochrony środowiska i zrównoważonego rozwoju. Jednocześnie rosnąca liczba przedsięwzięć wymagających decyzji środowiskowych wskazuje na postępującą presję inwestycyjną oraz konieczność zachowania równowagi pomiędzy rozwojem gospodarczym a ochroną walorów przyrodniczych gminy.

Presja inwestycyjna wynikająca z dynamicznego rozwoju funkcji mieszkaniowej i gospodarczej oraz atrakcyjnego położenia gminy wymaga prowadzenia konsekwentnej polityki przestrzennej ukierunkowanej na zachowanie ładu przestrzennego i ograniczanie konfliktów funkcjonalno-przestrzennych. Szczególnego znaczenia nabiera właściwe lokalizowanie przedsięwzięć mogących znacząco oddziaływać na środowisko, z uwzględnieniem ochrony terenów

mieszkaniowych, obszarów cennych przyrodniczo oraz walorów krajobrazowych, przy jednoczesnym zapewnieniu warunków dla zrównoważonego rozwoju gospodarczego gminy.

3. Wnioski z diagnozy sytuacji gospodarczej

Gmina Szemud charakteryzuje się wysoką dynamiką rozwoju przedsiębiorczości, przewyższającą średnie tempo wzrostu liczby podmiotów gospodarczych zarówno w powiecie wejherowskim, jak i w Grupie Porównawczej. W latach 2020-2024 liczba przedsiębiorstw wzrosła o ponad 40%, co świadczy o rosnącej atrakcyjności inwestycyjnej i osiedleńczej gminy oraz wzmacnianiu lokalnej aktywności gospodarczej. Jednocześnie liczba podmiotów gospodarczych w przeliczeniu na 1 000 mieszkańców pozostaje niższa od średniej dla Grupy Porównawczej i województwa pomorskiego, co wskazuje na istniejący potencjał dalszego rozwoju sektora przedsiębiorstw.

Struktura gospodarki lokalnej wskazuje na dominację działalności związanych z budownictwem, handlem, przetwórstwem przemysłowym oraz usługami profesjonalnymi. Świadczy to o postępującej suburbanizacji i intensywnym rozwoju funkcji mieszkaniowej gminy, a także o rosnącym znaczeniu usług i działalności gospodarczej związanej z obsługą rozwijającego się zaplecza aglomeracji trójmiejskiej. Jednocześnie relatywnie niewielki udział działalności przemysłowej o wysokim stopniu zaawansowania technologicznego może ograniczać tempo wzrostu innowacyjności i specjalizacji gospodarczej obszaru.

Istotnym elementem lokalnej gospodarki pozostaje rolnictwo, jednak jego potencjał produkcyjny ograniczany jest przez dominację gleb o niższych klasach bonitacyjnych oraz relatywnie rozdrobnioną strukturę gospodarstw rolnych. Znaczący udział gospodarstw osiągających dochody również z pracy najemnej, działalności pozarolniczej lub świadczeń społecznych wskazuje na postępującą wielofunkcyjność obszarów wiejskich i zmniejszające się znaczenie rolnictwa jako podstawowego źródła utrzymania mieszkańców. Jednocześnie zachodzące procesy demograficzne w strukturze właścicieli gospodarstw rolnych mogą w przyszłości prowadzić do postępujących zmian strukturalnych w sektorze rolnym, a także do marginalizacji tego sektora w gospodarce lokalnej gminy.

Sytuacja na rynku pracy w Gminie Szemud pozostaje korzystna na tle powiatu wejherowskiego i województwa pomorskiego, o czym świadczy niski poziom bezrobocia utrzymujący się poniżej średnich regionalnych. Jednocześnie analiza struktury bezrobocia wskazuje na występowanie problemów związanych z aktywizacją osób o niższych kwalifikacjach zawodowych oraz przewagę kobiet wśród osób pozostających bez pracy. Prognozowane deficyty pracowników w licznych zawodach technicznych, edukacyjnych, medycznych i usługowych wskazują na konieczność wzmacniania systemu kształcenia zawodowego, rozwoju kompetencji mieszkańców oraz dostosowywania oferty edukacyjnej do potrzeb rynku pracy.

Gmina Szemud charakteryzuje się stabilną sytuacją finansową oraz wysoką zdolnością do realizacji inwestycji rozwojowych. W analizowanym okresie systematycznie rosły zarówno dochody, jak i wydatki budżetowe, przy jednoczesnym utrzymywaniu dodatniego wyniku budżetu w przez większość lat. Wysoki udział wydatków inwestycyjnych świadczy o aktywnej polityce

rozwojowej samorządu, skoncentrowanej przede wszystkim na rozbudowie infrastruktury technicznej, oświatowej i rekreacyjnej.

Znaczącym potencjałem rozwojowym gminy jest skuteczność w pozyskiwaniu środków zewnętrznych, w szczególności funduszy europejskich oraz środków z Rządowego Funduszu Polski Ład. Pozyskane środki umożliwiły realizację licznych inwestycji infrastrukturalnych, zwłaszcza w zakresie gospodarki wodno-kanalizacyjnej, modernizacji energetycznej budynków publicznych, rozwoju edukacji oraz infrastruktury społecznej i sportowej. Wskazuje to na wysoką aktywność inwestycyjną samorządu oraz zdolność do prowadzenia długofalowej polityki rozwojowej.

4. Wnioski z diagnozy sytuacji społecznej

Gmina Szemud charakteryzuje się bardzo korzystną sytuacją demograficzną na tle powiatu wejherowskiego oraz województwa pomorskiego. W latach 2020-2024 liczba mieszkańców wzrosła z 20 tys. do ponad 22,1 tys. osób, a średnia dynamika wzrostu ludności wyniosła 102,6%, co stanowiło najwyższą wartość wśród wszystkich gmin powiatu wejherowskiego. Rozwój demograficzny gminy determinowany jest przede wszystkim bardzo wysokim dodatnim saldem migracji, które w 2024 roku osiągnęło poziom 23,5 osoby na 1 000 mieszkańców. Wskazuje to na silne procesy suburbanizacji związane z oddziaływaniem aglomeracji trójmiejskiej oraz wysoką atrakcyjność osiedleńczą gminy.

Na tle wielu jednostek samorządowych Gmina Szemud wyróżnia się relatywnie młodą strukturą demograficzną. Udział osób w wieku poprodukcyjnym pozostaje wyraźnie niższy niż średnio w województwie pomorskim i powiecie wejherowskim, a dodatkowo w analizowanym okresie wskaźnik ten nie wykazywał tendencji wzrostowej. Jednocześnie prognozy demograficzne wskazują na postępujące starzenie się społeczeństwa w kolejnych latach, w szczególności dynamiczny wzrost liczby osób powyżej 80 roku życia – oznacza to konieczność systematycznego rozwoju usług społecznych, zdrowotnych i opiekuńczych dedykowanych seniorom.

Postępujący przyrost liczby mieszkańców generuje rosnącą presję na rozwój infrastruktury społecznej, w szczególności systemu edukacji, opieki przedszkolnej oraz usług publicznych. Pomimo systematycznego wzrostu poziomu upowszechnienia edukacji przedszkolnej wskaźnik objęcia dzieci wychowaniem przedszkolnym pozostaje niższy niż średnia dla województwa pomorskiego i Grupy Porównawczej. Jednocześnie obserwowany wzrost liczby dzieci uczęszczających do placówek poza granicami gminy może wskazywać na utrzymujące się niedopasowanie oferty edukacyjnej do rosnących potrzeb mieszkańców oraz silne powiązania funkcjonalne z obszarem metropolitalnym.

System edukacyjny Gminy Szemud charakteryzuje się stosunkowo dobrze rozwiniętą bazą dydaktyczną oraz wysoką aktywnością placówek edukacyjnych. Szkoły wyposażone są w infrastrukturę cyfrową, monitoring, świetlice i obiekty sportowe, a uczniowie mają dostęp do szerokiego katalogu projektów edukacyjnych i form wsparcia psychologiczno-pedagogicznego. Jednocześnie występują dysproporcje pomiędzy poszczególnymi placówkami pod względem

wyposażenia, wyników edukacyjnych oraz dostępności infrastruktury specjalistycznej, w tym gabinetów opieki zdrowotnej czy nowoczesnych obiektów sportowych.

Analiza wyników egzaminu ósmoklasisty wskazuje, że uczniowie z Gminy Szemud osiągają relatywnie dobre rezultaty, szczególnie w zakresie matematyki, gdzie wyniki często przewyższają średnie powiatowe i wojewódzkie. Jednocześnie słabsze wyniki w zakresie języka angielskiego wskazują na potrzebę dalszego wzmacniania kompetencji językowych uczniów. Widoczne są także znaczne różnice pomiędzy poszczególnymi szkołami, co może świadczyć o nierównomiernym poziomie jakości kształcenia i wymaga podejmowania działań wyrównujących szanse edukacyjne.

Istotnym wyzwaniem dla gminy pozostają rosnące koszty funkcjonowania systemu oświaty. W latach 2020-2024 wydatki na oświatę wzrosły z 38,8 mln zł do 69,7 mln zł, przy jednoczesnym pogłębianiu się różnicy pomiędzy wysokością subwencji oświatowej a rzeczywistymi kosztami funkcjonowania systemu edukacji. Oznacza to rosnące obciążenie budżetu gminy i konieczność dalszego racjonalizowania wydatków przy jednoczesnym utrzymaniu jakości usług edukacyjnych.

Gmina Szemud posiada dobrze rozwiniętą ofertę sportową i kulturalną, opartą na działalności Biblioteki Publicznej oraz Gminnego Centrum Kultury, Sportu i Rekreacji. Istotnym potencjałem jest silne zakorzenienie lokalnej tożsamości kaszubskiej, funkcjonowanie licznych zespołów artystycznych, organizacji społecznych, klubów sportowych oraz kół gospodyń wiejskich. Oferta społeczno-kulturalna pełni ważną funkcję integracyjną oraz wzmacnia kapitał społeczny mieszkańców. Mając na uwadze prognozy demograficzne, a także konieczność podejmowania działań na rzecz zacieśniania relacji międzyludzkich, konieczne jest rozwijanie oferty społeczno-kulturalnej, która pozwoli na aktywizowanie społeczności lokalnej oraz zwiększy atrakcyjność osiedleńczą jednostki.

Jednocześnie poziom rozwoju sektora organizacji pozarządowych pozostaje niższy niż średnia wojewódzka i Grupy Porównawczej, co wskazuje na nadal niewykorzystany potencjał aktywności obywatelskiej i inicjatyw oddolnych. Pomimo obserwowanego wzrostu liczby organizacji społecznych, dalsze wzmacnianie współpracy międzysektorowej oraz rozwój społeczeństwa obywatelskiego pozostają istotnym kierunkiem działań rozwojowych. W tym zakresie konieczne jest również prowadzenie działań ukierunkowanych na wzmacnianie kapitału społecznego mieszkańców, w tym przede wszystkim jakości relacji międzyludzkich i ograniczanie skali konfliktów wewnętrznych między ludnością napływową, a osiadłą na terenie gminy od dłuższego czasu. Kluczowym kierunkiem będzie również kontynuowanie i rozwój współpracy władz samorządowych z sektorem NGOS, a także tworzenie warunków do rozwoju samoorganizacji i działalności oddolnej mieszkańców. Istotne będzie zatem tworzenie i rozwijanie miejsc integracji, pozwalających na wzmacnianie więzi międzyludzkich oraz rozwój kapitału społecznego.

System bezpieczeństwa publicznego w gminie opiera się na aktywnej działalności Policji, jednostek Ochotniczej Straży Pożarnej oraz utworzonego Gminnego Centrum Zarządzania Kryzysowego. Istotnym problemem pozostaje jednak częściowo przestarzałe wyposażenie techniczne jednostek OSP oraz konieczność dalszego doposażania ich w nowoczesny sprzęt ratowniczy. W kontekście rosnącej liczby mieszkańców oraz zwiększającego się natężenia ruchu drogowego szczególnego znaczenia nabiera również poprawa bezpieczeństwa

komunikacyjnego, a także rozwój infrastruktury około drogowej. Kluczowe jest także zwiększanie bezpieczeństwa społeczności lokalnej, zarówno w wymiarze obrony cywilnej, bezpieczeństwa cyfrowego, jak i bezpieczeństwa publicznego. Konieczne jest zatem tworzenie, rozwijanie i modernizowanie infrastruktury, zaplecza lokalowego oraz wyposażenia, służących zwiększeniu bezpieczeństwa na terenie gminy.

W obszarze ochrony zdrowia i pomocy społecznej głównym wyzwaniem pozostaje ograniczona dostępność specjalistycznych usług medycznych oraz konieczność korzystania przez mieszkańców z placówek zlokalizowanych poza gminą. Problem ten może szczególnie dotyczyć osoby starsze i mieszkańców o ograniczonej mobilności.

Pomimo obserwowanego spadku liczby beneficjentów środowiskowej pomocy społecznej, poziom korzystania ze wsparcia społecznego w Gminie Szemud nadal pozostaje wyższy niż średnio w powiecie wejherowskim i województwie pomorskim. Szczególnymi wyzwaniami pozostają potrzeby osób z niepełnosprawnościami, rodzin wieloproblemowych oraz seniorów wymagających usług opiekuńczych i środowiskowych. Jednocześnie rozwój Centrum Usług Społecznych oraz stopniowe rozszerzanie katalogu usług opiekuńczych wskazują na wzmacnianie lokalnego systemu wsparcia społecznego.

Istotnym problemem społecznym pozostaje także ograniczony zasób mieszkań komunalnych, którego liczba systematycznie maleje. W warunkach dynamicznego wzrostu liczby mieszkańców oraz rosnących kosztów życia może to prowadzić do pogłębiania problemów mieszkaniowych części mieszkańców wymagających wsparcia socjalnego. Gmina Szemud należy do SIM KZN Kaszuby, w ramach którego realizowane są inwestycje mające na celu zwiększenie dostępności, w tym również ekonomicznej, lokali mieszkaniowych.

5. Jakość życia w gminie – wyniki badań ankietowych

W celu pogłębienia wniosków z diagnozy Gminy Szemud przeprowadzone zostało badanie ankietowe wśród mieszkańców. Odpowiedzi udzielać można było poprzez kwestionariusz dostępny on-line. Badanie było anonimowe, a udział dobrowolny dla wszystkich zainteresowanych. Celem badania było poznanie opinii mieszkańców oraz interesariuszy gminy na temat jakości życia w gminie oraz określenie priorytetów rozwojowych na najbliższe lata. Ankietowani odpowiadali na pytania z zakresu kilku obszarów funkcjonowania jednostki samorządu terytorialnego, a poruszane tematy dotyczyły społeczeństwa, gospodarki, przestrzeni, środowiska, infrastruktury technicznej, turystyki, rekreacji, edukacji i kultury.

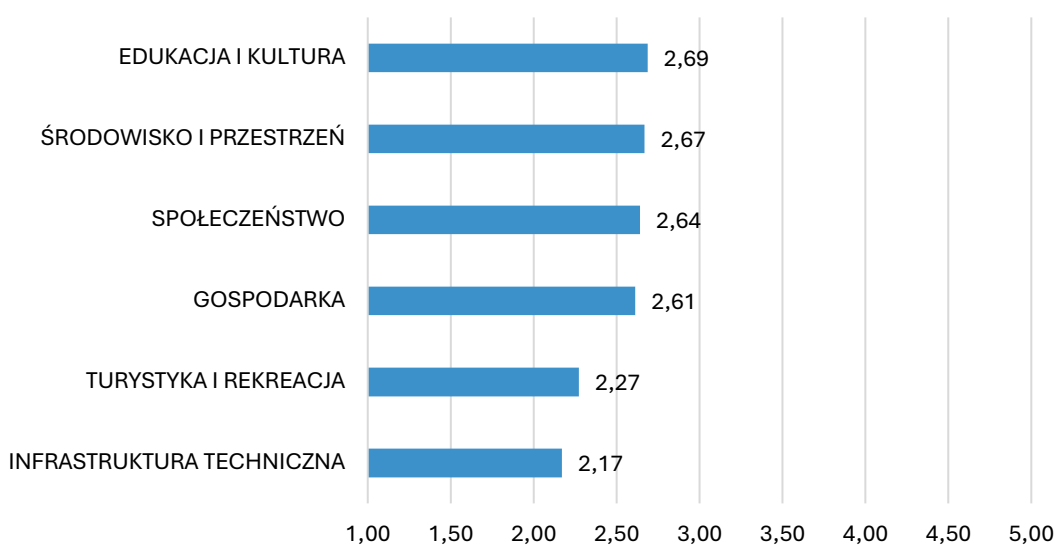
Badanie ankietowe trwało od 8 maja do 31 maja 2026 roku. Łącznie zebrano 172 odpowiedzi. Wśród respondentów przeważały kobiety, stanowiące 64% osób ankietowanych. Analizując strukturę wieku osób biorących udział w badaniu, należy stwierdzić, iż większość stanowiły osoby w przedziale wiekowym 36-45 lat (58,7%). Pod względem zatrudnienia, największy odsetek stanowiła grupa osób pracujących (poza rolnictwem i prowadzeniem własnej działalności gospodarczej), której przedstawiciele stanowili 70,3% osób ankietowanych.

5.1. Ocena sytuacji w gminie

W przeprowadzonym badaniu ankietowym przyjęto skalę od 1 do 5, gdzie:

- 1 – oznacza „bardzo źle”,
- 2 – oznacza „źle”,
- 3 – oznacza „dostatecznie/zadowolająco/neutralnie”,
- 4 – oznacza „dobrze”,
- 5 – oznacza „bardzo dobrze”.

Mieszkańcy najwyżej ocenili działania w zakresie obszaru edukacji i kultury, w którym średnia ocen wyniosła 2,69. Z kolei najniżej oceniony został aspekt związany z infrastrukturą techniczną – średnia ocena dla tego obszaru wyniosła 2,17.

Ryc. 1. Średnia ocena rozwoju poszczególnych obszarów według ankietowanych

Źródło: opracowanie własne na podstawie ankiet.

W poniższej tabeli przedstawiono średnią ocenę poszczególnych komponentów, które wchodziły w skład przedstawionych powyżej obszarów rozwojowych. Wyniki badań pomagają w określeniu priorytetów rozwojowych gminy na kolejne lata. Najwyżej oceniono: walory środowiska przyrodniczego (średnia ocen: 3,79), aktywność mieszkańców na rzecz gminy (3,59), dostępność usług (3,58), jakość powietrza (3,38), dostępność sieci gazowej (3,33) oraz jakość edukacji przedszkolnej (3,24). Z kolei najniżej oceniono: małą infrastrukturę drogową (1,56), system ścieżek rowerowych (1,67), połączenia komunikacyjne z innymi gminami i miastami (1,72), bezpieczeństwo przy głównych drogach w związku z ruchem samochodów osobowych i ciężarowych (1,73), funkcjonowanie transportu zbiorowego (1,8) oraz stan dróg (1,8).

Tab. 1. Ocena poszczególnych komponentów w badanych obszarach rozwojowych w Gminie Szemud

Edukacja i kultura	Ocena:
jakość edukacji przedszkolnej	3,24
dostęp do edukacji w szkołach podstawowych	3,17
działalność instytucji kultury (np. GCKSiR oraz Biblioteki Publicznej)	3,14
jakość infrastruktury przedszkolnej	3,13
jakość edukacji w szkołach podstawowych	2,97
dostęp do edukacji przedszkolnej	2,93
jakość infrastruktury w szkołach podstawowych (sale lekcyjne, sportowe, wyposażenie pracowni szkolnych, szatnie, itp.)	2,89
dodatkowa oferta w szkołach (koła zainteresowań, klasy sportowe, dodatkowe zajęcia, itp.)	2,64
jakość i różnorodność wydarzeń kulturalno-rozrywkowych	2,59
wsparcie dla uczniów zdolnych w szkołach	2,46
dostęp do obiektów kulturalnych (godziny i dni otwarcia, itp.)	2,41
organizacja dowozu dzieci do szkół	2,40
wsparcie dla uczniów z trudnościami w nauce w szkołach	2,33
działalność świetlic wiejskich	2,04
dostęp do edukacji w szkołach ponadpodstawowych - w tym dojazd	1,94
Środowisko i przestrzeń	Ocena:
estetyka (czystość przestrzeni publicznych)	2,30
jakość powietrza	3,38
walory środowiska przyrodniczego	3,79
czystość wód powierzchniowych i terenów przylegających	2,81
świadomość ekologiczna mieszkańców	2,80
rozwój odnawialnych źródeł energii	2,70
oferta działań wspierających ochronę środowiska (np. dofinansowania do wymiany źródeł ciepła)	2,52
dostępność terenów zieleni (parków, skwerów, zieleńców, zadrzewień ulicznych, lasów)	2,50
czystość terenów zieleni (parków, skwerów, zieleńców, zadrzewień ulicznych, lasów)	2,46
system odbioru odpadów	2,45
infrastruktura melioracji szczegółowej (rowy, sieć drenarska, przepusty, itp.)	2,19
efektywność zagospodarowania przestrzeni (czy tereny są wykorzystywane optymalnie)	2,11
Infrastruktura techniczna	Ocena:
dostępność sieci gazowej	3,33
dostępność sieci kanalizacyjnej	2,58
dostępność szerokopasmowego Internetu	2,18
jakość sieci wodociągowej	1,96
stan dróg	1,84

bezpieczeństwo przy głównych drogach w związku z ruchem samochodów osobowych i ciężarowych	1,73
mała infrastruktura drogowa (chodniki, oświetlenie, przystanki, itp.)	1,56
Spółeczeństwo	Ocena:
aktywność mieszkańców na rzecz gminy (np. wolontariat, partycypacja społeczna, inicjatywy oddolne)	3,59
dostępność architektoniczna budynków administracji publicznej	3,17
jakość opieki w klubach dziecięcych	2,75
skuteczność działania pomocy społecznej	2,74
dostęp do podstawowej opieki medycznej	2,71
wsparcie osób starszych (np. domy pomocy społecznej, kluby seniora)	2,55
bezpieczeństwo publiczne	2,52
zadowolenie z usług świadczonych przez Urząd Gminy Szemud	2,45
dostęp do klubów dziecięcych	2,33
wsparcie osób niesamodzielnych (np. opieka wytchnieniowa, usługi opiekuńcze, asystent rodziny)	2,32
dostęp do specjalistycznej opieki medycznej - w tym dojazd	1,92
Gospodarka	Ocena:
dostępność usług (np. poczta, bank, fryzjer, sklepy spożywcze)	3,58
atrakcyjność inwestycyjna	3,07
konkurencyjność przedsiębiorstw na rynku lokalnym	3,07
warunki prowadzenia i rozwijania działalności gospodarczej	2,89
perspektywy rozwojowe działalności rolniczej	2,78
możliwość uzyskania zatrudnienia	2,41
możliwości zawodowe dla osób z wyższym wykształceniem	2,19
funkcjonowanie transportu zbiorowego	1,80
połączenia komunikacyjne z innymi gminami i miastami	1,72
Turystyka i rekreacja	Ocena:
atrakcyjność turystyczna	2,68
poziom bazy sportowo-rekreacyjnej	2,79
poziom bazy gastronomicznej	2,67
wyposażenie placów zabaw i siłowni zewnętrznych	2,56
jakość istniejących chodników	2,43
poziom bazy turystyczno-wypoczynkowej (m.in. szlaki turystyczne, miejsca noclegowe)	2,28
jakość istniejących ścieżek rowerowych	2,25
oferta spędzania wolnego czasu dla dzieci	2,24
oferta spędzania wolnego czasu dla seniorów	2,10
oferta spędzania wolnego czasu dla młodzieży	1,99
działania promocyjne władz, mające na celu pozyskanie potencjalnych turystów	1,98

oferta spędzania wolnego czasu dla dorosłych	1,90
system ścieżek rowerowych (połączenia, ciągłość, możliwości traktowania ich jako alternatywy dla transportu samochodowego)	1,67

Źródło: opracowanie własne na podstawie ankiet.

5.2. Pożądane priorytety rozwojowe

W ankiecie zapytano także o to, co według respondentów powinno być wizytówką gminy. Było to pytanie otwarte, dzięki czemu respondenci zyskali swobodę wskazania komponentu czy miejsca. Poniżej zestawiono najczęściej pojawiające się odpowiedzi:

- walory kulturowe i silna tożsamość regionu Kaszub,
- walory przyrodniczo-krajobrazowe, w tym przede wszystkim lasy i jeziora,
- tereny i oferta sportowo-rekreacyjna,
- rozbudowana oferta edukacyjna i kulturalna.

W ankiecie należało również wskazać główne priorytety rozwojowe Gminy Szemud w przeciągu najbliższych kilku lat. Respondenci najczęściej wskazywali na: poprawę stanu infrastruktury drogowej (76% respondentów), poprawę funkcjonowania transportu zbiorowego (58%), rozbudowę ciągów pieszych (47%), budowę i modernizację sieci wodociągowej (44%), rozbudowę oświetlenia ulicznego (37%) oraz rozbudowę ścieżek rowerowych (33%).

Ryc. 2. Liczba odpowiedzi respondentów na wybrane priorytety rozwojowe

Źródło: opracowanie własne na podstawie ankiet.

5.3. Wnioski z badania ankietowego

Wyniki badania ankietowego wskazują, że mieszkańcy Gminy Szemud najwyżej oceniają walory środowiskowe i społeczne gminy, natomiast największe problemy dostrzegają w zakresie infrastruktury transportowej i technicznej. Szczególnie wysoko oceniono walory środowiska przyrodniczego, aktywność mieszkańców oraz dostępność podstawowych usług. Pozytywnie postrzegane są również wybrane elementy edukacji i kultury, zwłaszcza jakość edukacji przedszkolnej oraz działalność instytucji kultury.

Najniższe oceny uzyskały kwestie związane z układem komunikacyjnym i bezpieczeństwem ruchu drogowego. Respondenci wskazywali przede wszystkim na zły stan dróg, niedostateczną jakość małej infrastruktury drogowej, brak spójnego systemu ścieżek rowerowych, słabe funkcjonowanie transportu zbiorowego oraz niewystarczające połączenia komunikacyjne z innymi gminami i miastami. Problematicznie oceniono również bezpieczeństwo przy głównych drogach w związku z dużym natężeniem ruchu samochodowego.

Wyniki ankiety pokazują także potrzebę dalszego rozwoju oferty czasu wolnego, szczególnie skierowanej do młodzieży, dorosłych i seniorów. Mieszkańcy zwracali uwagę na niewystarczającą ofertę rekreacyjną i kulturalną oraz ograniczoną jakość infrastruktury rowerowej i turystycznej. Jednocześnie respondenci podkreślali duży potencjał przyrodniczy i krajobrazowy gminy, który powinien stanowić jeden z głównych elementów jej rozwoju.

Za najważniejsze kierunki rozwoju Gminy Szemud mieszkańcy uznali poprawę stanu infrastruktury drogowej, rozwój transportu zbiorowego, rozbudowę ciągów pieszych, modernizację sieci wodociągowej, rozbudowę oświetlenia ulicznego oraz rozwój ścieżek rowerowych. Jako potencjalne wizytówki gminy najczęściej wskazywano walory przyrodniczo-krajobrazowe, dziedzictwo i tożsamość kaszubską, ofertę sportowo-rekreacyjną oraz rozwój edukacji i kultury. Wyniki badania potwierdzają potrzebę prowadzenia zrównoważonych działań rozwojowych, łączących poprawę jakości infrastruktury z ochroną walorów środowiskowych i wzmacnianiem lokalnej tożsamości.

6. Analiza SWOT z uwzględnieniem elementów partycypacji społecznej

Analiza SWOT jest często stosowanym narzędziem diagnozy strategicznej w jednostkach administracji publicznej. To narzędzie pozwala na porównanie **mocnych i słabych** stron jednostki wynikających z jej **wewnętrznego** otoczenia oraz identyfikację **szans i zagrożeń** dla rozwoju, które płyną z otoczenia **zewnętrznego**. Ponadto, dzięki analizie SWOT, można również określić, jak te elementy wzajemnie na siebie oddziałują.

Grupy czynników w metodzie SWOT są definiowane w następujący sposób:

Analizę SWOT dla Gminy Szemud opracowano bazując na:

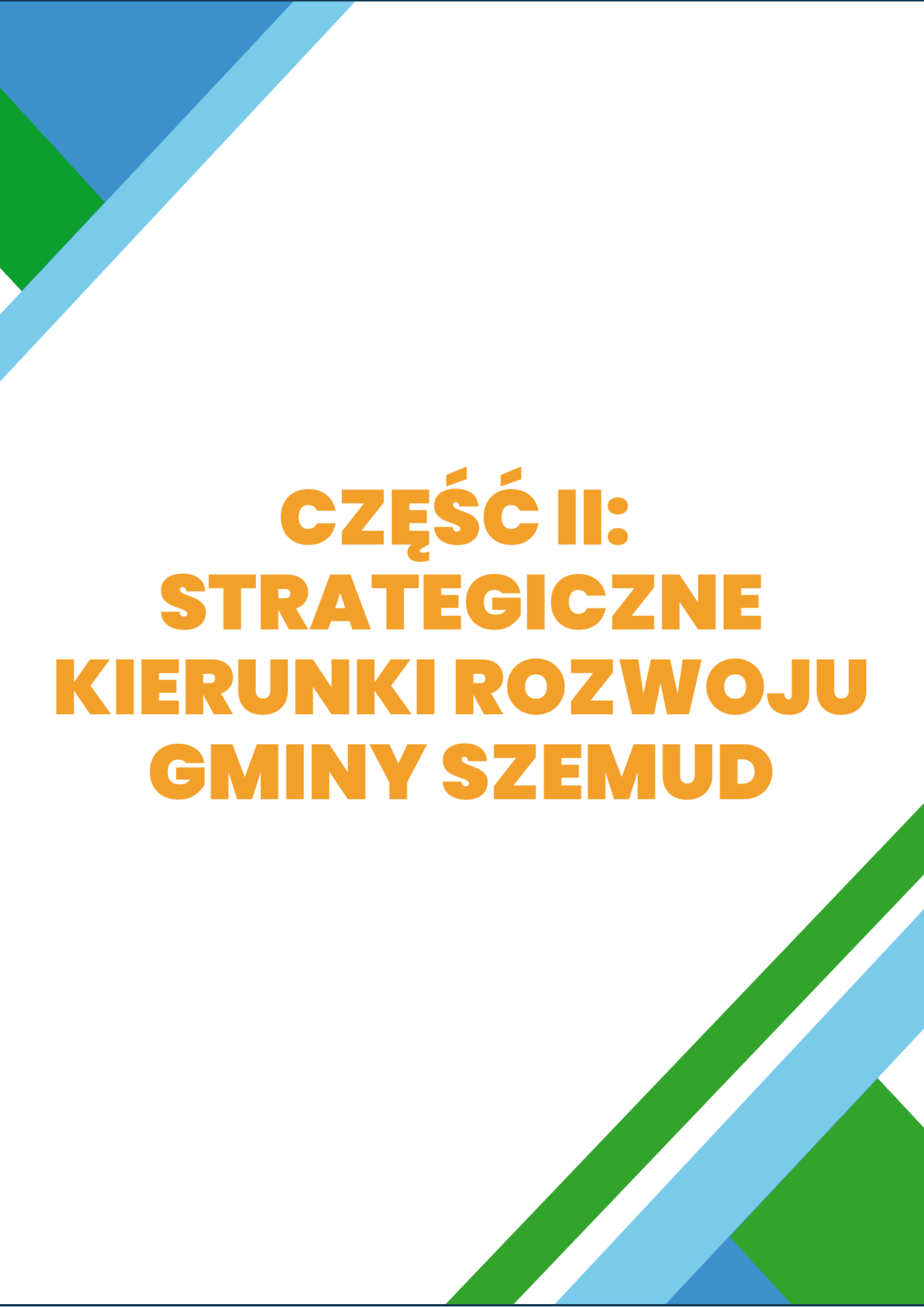
- diagnozie sytuacji przestrzennej, klimatyczno-środowiskowej, gospodarczej i społecznej Gminy Szemud oraz zawartych w niej danych liczbowych, opisowych i przestrzennych pozyskanych z Urzędu Gminy Szemud, gminnych jednostek organizacyjnych oraz źródeł zewnętrznych;
- wynikach badań ankietowych przeprowadzonych wśród mieszkańców oraz interesariuszy Strategii;
- materiale wypracowanym podczas spotkania z przedstawicielami władz gminy i pracownikami Urzędu Gminy Szemud.

Analizę SWOT dla Gminy Szemud przedstawia poniższa tabela.

MOCNE STRONY	SŁABE STRONY
- o dogodne położenie komunikacyjne gminy w sąsiedztwie Trójmiasta oraz przebieg trasy S6 oraz dróg wojewódzkich i powiatowych zapewnia wysoką dostępność transportową i wzmacnia powiązania funkcjonalne z aglomeracją; - o wysokie walory przyrodniczo-krajobrazowe, obejmujące jeziora, lasy i otulinę Trójmiejskiego Parku Krajobrazowego, stanowiące istotny atut środowiskowy i rekreacyjny gminy; - o występowanie warunków umożliwiających rozwój sektora energetyki odnawialnej, w tym przede wszystkim siłowni wiatrowych oraz farm fotowoltaicznych; - o dynamiczny napływ mieszkańców świadczący o wysokiej atrakcyjności osiedleńczej gminy; - o oddziaływanie procesu suburbanizacji, skutkujące statym wzrostem liczby mieszkańców oraz rozwojem lokalnego rynku usług; - o wysoki udział terenów leśnych i rolnych, odznaczających się znacznymi wartościami środowiskowymi i krajobrazowymi, - o przynależność do SIM KZN Kaszuby oraz realizacja inwestycji mieszkaniowych; - o silna tożsamość kaszubska oraz pielęgnowanie lokalnych tradycji, wzmacniających więzi społeczne i wyróżniające gminę; - o korzystna struktura wieku mieszkańców na tle regionu, wynikająca z napływu młodych rodzin w wieku produkcyjnym i przedprodukcyjnym z terenu Trójmiasta; - o wysoka dostępność miejsc pracy w otoczeniu gminy dzięki silnym powiązaniom funkcjonalnym z Obszarem Metropolitalnym Gdańsk-Gdynia-Sopot; - o nowoczesna i rozbudowana infrastruktura społeczna, w tym szkoły, Centrum Samorządowe, obiekty sportowe i kulturalne, przedszkola i miejsca opieki nad dziećmi do lat 3, zapewniające mieszkańcom dostęp do wysokiej jakości usług publicznych; - o funkcjonowanie Centrum Usług Społecznych, poszerzającego zakresu usług społecznych dostępnych dla mieszkańców wymagających wsparcia; - o działalność Uniwersytetu Trzeciego Wieku, wspierającego aktywizację i integrację osób starszych; - o niski poziom bezrobocia, odzwierciedlający korzystną sytuację mieszkańców na rynku pracy; - o wysoka rozpoznawalność marki Gminy Szemud, wzmacniająca identyfikację mieszkańców z	- o zły stan techniczny części infrastruktury drogowej, w tym chodników i oświetlenia, obniżający poziom bezpieczeństwa oraz komfort przemieszczania się mieszkańców; - o przebieg ruchu tranzytowego w obrębie terenów zabudowanych, prowadzący do obniżenia komfortu i bezpieczeństwa mieszkańców oraz zanieczyszczenia hałasem; - o niezadowalający poziom spójności funkcjonowania systemu transportu zbiorowego oraz ograniczona liczba połączeń komunikacyjnych, ograniczające mobilność mieszkańców niezmotywowanych; - o niewystarczający rozwój infrastruktury rowerowej, ograniczający możliwości wykorzystania alternatywnych środków transportu; - o rozproszona zabudowa mieszkaniowa, skutkująca wysokimi kosztami utrzymania i rozbudowy infrastruktury technicznej; - o brak spójności przestrzennej gminy, odznaczający się występowaniem podziału jej obszaru na część wschodnią, charakteryzującą się wysokim poziomem zainwestowania oraz zachodnią, na której przeważają tereny użytkowane rolniczo; - o dynamiczny rozwój zabudowy we wschodniej części gminy, prowadzący do obniżenia poziomu ładu przestrzennego, a także wzmocnienia presji antropogenicznej na tereny cenne przyrodniczo; - o niezagospodarowane tereny o potencjale rekreacyjnym, zlokalizowane głównie przy zbiornikach wodnych; - o występowanie białych plam NGA, skutkujące brakiem dostępu do Internetu szerokopasmowego części mieszkańców; - o występujące problemy w zakresie dostępności, stanu technicznego oraz drożności infrastruktury wodno-kanalizacyjnej, spowodowane wieloletnią eksploatacją oraz nieproporcjonalnym przyrostem liczby mieszkańców względem możliwości inwestycyjnych w zakresie rozwoju infrastruktury komunalnej; - o brak zagospodarowanych stref gospodarczych, ograniczający dynamikę rozwoju działalności inwestycyjnej i przedsiębiorczości; - o niedostatecznie rozwinięta baza noclegowa i infrastruktura turystyczna ograniczają wykorzystanie walorów przyrodniczych gminy; - o utrudniony dostęp do specjalistycznej opieki medycznej; - o niedostosowanie oferty opieki senioralnej do potrzeb starzejącego się społeczeństwa;

miejszem zamieszkania oraz pozytywny wizerunek gminy; - o aktywność samorządu w zakresie pozyskiwania środków zewnętrznych, zwiększająca możliwości realizacji inwestycji i rozwoju infrastruktury; - o wysoka dostępność podstawowych usług, podnosząca komfort codziennego funkcjonowania mieszkańców.	- o niewystarczająco rozbudowana infrastruktura społeczna w części sołectw, obejmująca zły stan techniczny lub brak świetlic wiejskich; - o niewystarczająco silne więzi międzyludzkie oraz kapitał społeczny, związane z dynamicznym napływem ludności; - o niewykorzystany potencjał sektora organizacji pozarządowych; - o niska dostępność szkół ponadpodstawowych dla uczniów z terenu gminy.
SZANSE	ZAGROŻENIA
- o postępujący rozwój Obszaru Metropolitalnego Gdańsk-Gdynia-Sopot, skutkujący zwiększeniem pozytywnych efektów dyfuzji rozwoju społeczno-gospodarczego na tereny podmiejskie; - o wzrost dostępności komunikacyjnej gminy poprzez rozbudowę i modernizację infrastruktury komunikacyjnej na szczeblu powiatowym, wojewódzkim oraz krajowym; - o wzrost zainteresowania osiedlaniem się poza dużymi miastami, sprzyjający dalszemu napływowi nowych mieszkańców; - o rosnące znaczenie turystyki przyrodniczej, aktywnej i weekendowej zwiększające możliwości rozwoju lokalnej oferty rekreacyjnej i usługowej; - o dostępność środków zewnętrznych, w tym funduszy europejskich i krajowych, zwiększające możliwości finansowania inwestycji infrastrukturalnych, społecznych i środowiskowych; - o wzrost świadomości ekologicznej społeczności lokalnej, mogący sprzyjać rozwojowi działań związanych z ochroną środowiska i gospodarką niskoemisyjną; - o rozwój współpracy międzygminnej i metropolitalnej mogący zwiększyć skuteczność realizacji wspólnych przedsięwzięć infrastrukturalnych i społecznych oraz zacieśnianie relacji między jednostkami samorządu; - o zinstytucjonalizowanie i wzmocnienie współpracy w obrębie obszaru funkcjonalnego Trójmiasta poprzez przyjęcie i wejście w życie ustawy o związku metropolitalnym w województwie pomorskim; - o wzrost zainteresowania produktami lokalnymi i kulturą regionalną, sprzyjające promocji dziedzictwa kaszubskiego oraz rozwojowi lokalnej przedsiębiorczości; - o trwająca budowa pierwszej polskiej elektrowni jądrowej na Pomorzu, której zakończenie przełoży się może na obniżenie cen energii elektrycznej oraz rozwijanie działalności gospodarczej związanej z wysokim zapotrzebowaniem energetycznym;	- o degradacja stanu ładu przestrzennego na terenie gminy, spowodowana oddziaływaniem procesu suburbanizacji i wzrostem presji inwestycyjnej; - o wysoka dynamika wzrostu liczby mieszkańców, mogąca prowadzić do przeciążenia infrastruktury technicznej, komunikacyjnej i społecznej; - o rosnące koszty realizacji inwestycji oraz utrzymania infrastruktury, które skutkować mogą ograniczeniem możliwości inwestycyjnych gminy; - o niestabilność przepisów prawa oraz regulacji, ograniczające możliwość prowadzenia długofalowej polityki rozwoju; - o ograniczenie kompetencji i podmiotowości gminy w ramach części zadań poprzez sformalizowanie współpracy metropolitalnej w województwie pomorskim; - o postępujące zmiany klimatyczne, w tym okresy suszy, nawałne opady i ekstremalne zjawiska pogodowe, mogące zwiększyć ryzyko wystąpienia problemów środowiskowych i infrastrukturalnych; - o starzenie się społeczeństwa w skali kraju, prowadzące do wzrostu zapotrzebowania na usługi zdrowotne, opiekuńcze i społeczne; - o wzrost kosztów energii i paliw, mogący doprowadzić do wzrostu kosztów funkcjonowania gospodarstw domowych oraz infrastruktury komunalnej; - o wrażliwość budżetu gminy na uwarunkowania makroekonomiczne, takie jak inflacja czy zmiany legislacyjne; - o kryzysy globalne i niestabilność rynków (gospodarcza, społeczna, geopolityczna), skutkujące ryzykiem pogorszenia kondycji przedsiębiorstw, spadku poziomu inwestycji oraz poziomu życia mieszkańców; - o presja urbanizacyjna mogąca prowadzić do zmniejszenia powierzchni terenów biologicznie czynnych i degradacji stanu środowiska naturalnego; - o pogłębianie się konfliktów społecznych w gminie, mogące prowadzić do obniżenia kapitału społecznego oraz utrudnienia realizacji inwestycji;

○ rozwój transportu publicznego w ramach rozwiązań metropolitalnych, mogący poprawić mobilność mieszkańców;○ rozwój edukacji cyfrowej i programów wspierających kompetencje mieszkańców, mogący poprawić jakość kapitału społecznego i zawodowego.	○ konkurencja innych ośrodków w zakresie ściągania mieszkańców, inwestorów oraz pozyskania środków zewnętrznych.

CZĘŚĆ II: STRATEGICZNE KIERUNKI ROZWOJU GMINY SZEMUD

1. Misja i wizja

W trakcie procesu strategicznego wypracowano MISJĘ oraz WIZJĘ Gminy Szemud, które stanowiły fundament do określenia celów strategicznych i operacyjnych jej rozwoju.

Misja jest kluczowym elementem strategii, który określa główne kierunki rozwoju gminy. Koncentruje się ona na podstawowych wartościach, które przyświecają gminie i jej mieszkańcom w procesach rozwojowych. Wskazuje także na czynniki uzasadniające przyjęcie określonych wartości jako nadrzędnych. Zawiera w sobie odpowiedź na pytanie, co jest naszym priorytetem. Jest to ścieżka, którą należy podążać w celu osiągnięcia wizji.

Uwzględniając przyjęte założenia **misja Gminy Szemud** brzmi następująco:

Razem tworzymy nowoczesną, przyjazną i odpowiedzialną gminę, która zapewnia mieszkańcom wysoką jakość życia poprzez intensywny rozwój infrastruktury, ochronę środowiska, wspieranie aktywności społecznej oraz budowanie silnej wspólnoty opartej na partnerstwie i lokalnej tożsamości, z poszanowaniem tradycji i kultury kaszubskiej.

Z kolei **wizja** to jasno określony obraz gminy w 2036 roku, który odzwierciedla aspiracje władz oraz oczekiwania lokalnej społeczności. Wizja pełni rolę drogowskazu – wskazuje kierunek, w którym gmina powinna zmierzać, aby poprzez konsekwentną realizację zaplanowanych działań, osiągnąć pożądane zmiany i rezultaty. WIZJA ukazuje Gminę Szemud w perspektywie strategicznej – zmienionej dzięki realizacji przyjętych działań i osiągnięciu zamierzonych celów.

Wizja Gminy Szemud brzmi następująco:

„Wszystko jest, a mało nie ma, taka jest Szemudzka ziemia!”

Dzięki podjętym działaniom w 2036 roku Gmina Szemud jest przyjazna mieszkańcom oraz otwarta dla inwestorów i nowych inwestycji. Wysoka jakość infrastruktury kulturalno-rekreacyjnej wpłynęła na atrakcyjność osiedleńczą gminy. Doszło również do zwiększenia dostępności komunikacyjnej gminy, poprawy bezpieczeństwa oraz rozwoju sektora usług społecznych i zdrowotnych.

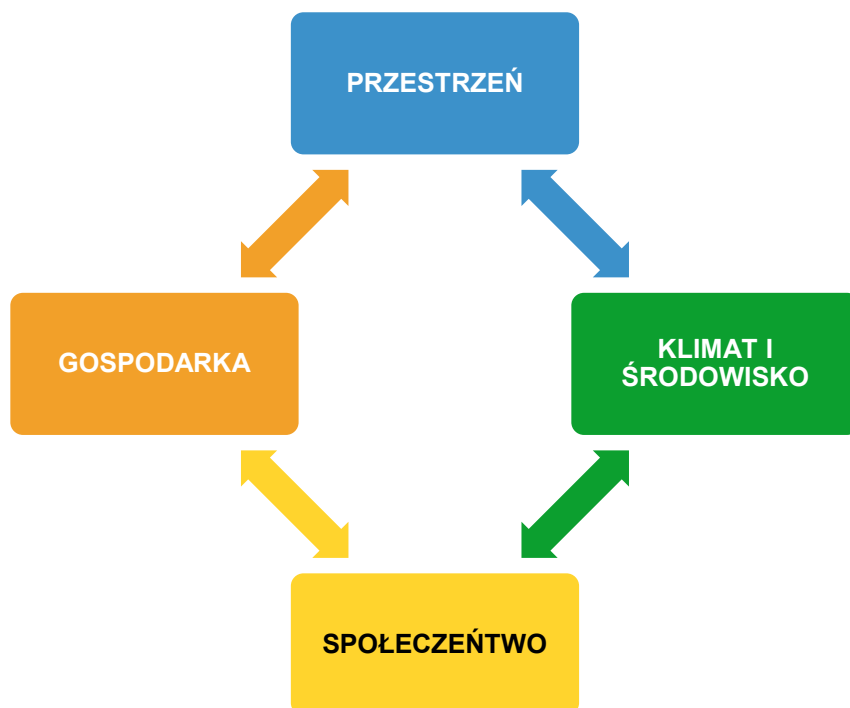
2. Cele strategiczne rozwoju w wymiarze społecznym, gospodarczym, przestrzennym i klimatyczno-środowiskowym. Kierunki działań podejmowanych dla osiągnięcia celów strategicznych. Oczekiwane rezultaty planowanych działań oraz wskaźniki ich osiągnięcia.

Na podstawie analizy aktualnej sytuacji Gminy Szemud, jej aspektów społecznych, gospodarczych, przestrzennych i klimatyczno-środowiskowych, a także uwzględniając czynniki wewnętrzne i zewnętrzne, określono cztery główne cele strategiczne, które mają być osiągnięte w zgodzie z wizją rozwoju gminy. W celu skutecznej realizacji założeń strategicznych, wyznaczono również cele szczegółowe (operacyjne), którym przypisano konkretne kierunki działań prowadzące do osiągnięcia zamierzonych rezultatów.

Poniższa tabela przedstawia cele strategiczne wraz z odpowiadającymi im celami operacyjnymi. Realizacja założonych celów będzie kluczowym elementem w osiąganiu zamierzonych rezultatów rozwoju Gminy Szemud.

Cel strategiczny I	Cel strategiczny II	Cel strategiczny III	Cel strategiczny IV
PRZYJAZNA PRZESTRZEŃ	ZIELONA ODPORNOŚĆ	NOWOCZESNA GOSPODARKA	SILNE SPOŁECZEŃSTWO
Cele operacyjne	Cele operacyjne	Cele operacyjne	Cele operacyjne
I.1. Przestrzeń wysokiej jakości	II.1. Środowisko i klimat	III.1. Przedsiębiorcza gospodarka	IV.1. Edukacja dla przyszłości
I.2. Zrównoważona mobilność	II.2. Nowoczesna infrastruktura	III.2. Turystyka i marka lokalna	IV.2. Usługi społeczne i zdrowie
		III.3. Cyfrowa i bezpieczna gmina	IV.3. Kapitał społeczny i integracja mieszkańców

Wyznaczone dla Gminy Szemud cele strategiczne odpowiadają zdefiniowanym obszarom rozwojowym w sferze społecznej, gospodarczej, przestrzennej i klimatyczno-środowiskowej, które są ze sobą powiązane i wzajemnie się przenikają. W sferze przestrzennej i klimatyczno-środowiskowej podstawę działań powinno stanowić dążenie do zrównoważonego rozwoju, opartego na racjonalnym gospodarowaniu przestrzenią, ochronie zasobów naturalnych oraz adaptacji do zmian klimatu. Z kolei w sferze gospodarczej i społecznej szczególne znaczenie ma wzmocnianie lokalnego potencjału, rozwój kapitału ludzkiego i społecznego oraz tworzenie warunków sprzyjających przedsiębiorczości, integracji społecznej i poprawie jakości życia mieszkańców, w połączeniu z rozwojem kultury regionalnej Kaszub.

W tabeli na kolejnych stronach przedstawiono cele strategiczne wraz z przypisanymi do nich celami operacyjnymi oraz kierunkami działań.

CELE OPERACYJNE:

- I.1. Przestrzeń wysokiej jakości,
- I.2. Zrównoważona mobilność.

Gmina Szemud należy do grona jednostek samorządowych charakteryzujących się bardzo wysoką dynamiką rozwoju osadniczego, wynikającą przede wszystkim z korzystnego położenia w bezpośrednim sąsiedztwie Trójmiasta. W ostatnich latach gmina odnotowywała jeden z najwyższych w powiecie wejherowskim przyrostów liczby mieszkańców, będący w dużej mierze efektem dodatniego salda migracji. Proces ten wpływa pozytywnie na potencjał rozwojowy gminy, jednocześnie generując rosnące zapotrzebowanie na infrastrukturę techniczną, społeczną i transportową oraz zwiększając presję inwestycyjną na przestrzeń.

Jednym z kluczowych wyzwań rozwojowych pozostaje ograniczanie negatywnych skutków suburbanizacji oraz zapewnienie harmonijnego rozwoju wszystkich części gminy. Szczególnego znaczenia nabiera wzmacnianie ładu przestrzennego, ochrona walorów krajobrazowych i terenów biologicznie czynnych, rozwój wysokiej jakości przestrzeni publicznych oraz tworzenie warunków sprzyjających integracji mieszkańców. Istotne jest również zmniejszanie dysproporcji rozwojowych pomiędzy poszczególnymi miejscowościami oraz wspieranie policentrycznego modelu rozwoju osadnictwa, pozwalającego na bardziej równomierne wykorzystanie potencjałów przestrzennych gminy.

Wyzwaniem rozwojowym Gminy Szemud pozostaje również kwestia transportu i komunikacji. Rosnąca liczba mieszkańców, wysoki poziom mobilności oraz znaczący udział ruchu tranzytowego powodują wzrost obciążenia istniejącej infrastruktury drogowej. Szczególnie istotne staje się zwiększanie bezpieczeństwa uczestników ruchu, poprawa dostępności komunikacyjnej poszczególnych miejscowości oraz rozwój alternatywnych form przemieszczania się. W związku z tym niezbędne jest prowadzenie działań ukierunkowanych na rozwój infrastruktury drogowej, transportu zbiorowego, transportu rowerowego oraz rozwiązań ograniczających negatywne oddziaływanie ruchu drogowego na jakość życia mieszkańców.

Realizacja zadań niniejszego celu strategicznego pozwoli na stworzenie funkcjonalnej, estetycznej i dostępnej przestrzeni odpowiadającej potrzebom dynamicznie rozwijającej się społeczności lokalnej. Efektem podejmowanych działań będzie poprawa jakości życia mieszkańców, wzrost spójności przestrzennej gminy oraz rozwój nowoczesnego i zrównoważonego systemu mobilności wspierającego dalszy rozwój społeczny i gospodarczy Gminy Szemud.

CEL I: PRZYJAZNA PRZESTRZEŃ			
Cel operacyjny	Kierunki działań	Oczekiwane rezultaty planowanych działań	Wskaźnik osiągnięcia działań
I.1. Przestrzeń wysokiej jakości	- o kształtowanie przestrzeni sprzyjającej integracji mieszkańców, w tym rozbudowa i modernizacja infrastruktury sportowo-rekreacyjnej; - o rozwój i podnoszenie jakości przestrzeni publicznych w sołectwach, służących integracji mieszkańców oraz budowaniu lokalnej tożsamości; - o wspieranie rozwoju mieszkalnictwa komunalnego, społecznego i dostępnego cenowo, odpowiadającego na potrzeby mieszkańców oraz procesy demograficzne zachodzące w gminie, w tym poprzez wspieranie działań i rozwój SIM KZN Kaszuby; - o ograniczenie negatywnych skutków suburbanizacji poprzez wzmacnianie ładu przestrzennego, ochronę terenów biologicznie czynnych oraz racjonalne planowanie zabudowy, uwzględniające wykorzystanie instrumentów planistycznych, w tym poprzez opracowanie miejscowych planów zagospodarowania przestrzennego; - o wzmacnianie rozwoju sieci osadniczej na terenie gminy w sposób policentryczny, co pozwoli na częściowe przeniesienie presji inwestycyjnej z obszarów położonych w najbliższym sąsiedztwie	Realizacja zaplanowanych działań przyczyni się do poprawy jakości i funkcjonalności przestrzeni gminy, wzmacniając jej atrakcyjność jako miejsca do życia oraz prowadzenia działalności. Efektem będzie bardziej harmonijny i zrównoważony rozwój osadnictwa, ograniczenie negatywnych skutków suburbanizacji, poprawa dostępności infrastruktury i przestrzeni publicznych oraz wzrost ładu przestrzennego i estetyki krajobrazu.	- o liczba wybudowanych lub zmodernizowanych obiektów sportowo-rekreacyjnych (szt.); - o powierzchnia zmodernizowanych obiektów i przestrzeni publicznych (ha); - o liczba mieszkań oddanych do użytkowania (szt.); - o udział powierzchni gminy objętej miejscowymi planami zagospodarowania przestrzennego (%); - o liczba wydawanych pozwoleń na budowę w sołectwach stanowiących zachodnią i centralną część gminy (szt.); - o liczba zrealizowanych inwestycji w zakresie

	miasta Gdyni na tereny zlokalizowane w centralnej i zachodniej części Gminy Szemud; - o rozbudowa i modernizacja infrastruktury technicznej i komunalnej towarzyszącej rozwojowi osadnictwa, w tym oświetlenia ulicznego, infrastruktury drogowej oraz budynków komunalnych; - o dążenie do zmniejszenia dysproporcji w zakresie dynamiki rozwoju mieszkalnictwa oraz infrastruktury technicznej i społecznej w obrębie gminy; - o sukcesywne zwiększanie dostępności architektonicznej obiektów i przestrzeni publicznych na terenie gminy; - o wyposażenie przestrzeni publicznych w kurtyny wodne, ułatwiające funkcjonowanie w dni upalne oraz chroniące osoby najmocniej narażone w trakcie upałów; - o pozyskanie gruntów pod realizację inwestycji o charakterze publicznym, w tym na cel rozbudowy sieci transportowej; - o wyznaczanie terenów inwestycyjnych w sposób możliwie jak najmniej rzutujący na jakość życia mieszkańców; - o wyznaczenie terenu pod lokalizację grzebowiska zwierząt o charakterze ponadlokalnym; - o podjęcie działań, w tym legislacyjnych, mających na celu ochronę krajobrazu i ograniczenie liczby reklam i banerów wpływających na walory krajobrazowe w obrębie gminy.		infrastruktury technicznej i komunalnej (szt.); - o liczba miejscowości objętych nowymi inwestycjami infrastrukturalnymi lub społecznymi (szt.); - o liczba obiektów publicznych dostosowanych do potrzeb osób ze szczególnymi potrzebami (szt.); - o liczba zamontowanych kurtyn wodnych (szt.); - o powierzchnia gruntów pozyskanych na cele publiczne (ha); - o powierzchnia terenów przeznaczonych pod lokalizację funkcji uciążliwych w dokumentach planistycznych (ha); - o powierzchnia terenu zabezpieczonego pod lokalizację grzebowiska zwierząt (ha);
--	---	--	--

			o liczba podjętych działań na rzecz ochrony krajobrazu (szt.).
I.2. Zrównoważona mobilność	- o rozwój i modernizacja infrastruktury drogowej poprawiającej bezpieczeństwo uczestników ruchu oraz spójność komunikacyjną gminy, w tym budowa i przebudowa dróg gminnych, chodników, rond oraz infrastruktury towarzyszącej, w tym parkingów; - o regulacja stanów prawnych gruntów pod drogami w celu realizacji inwestycji infrastrukturalnych; - o współpraca z zarządcami dróg na terenie gminy w zakresie ich modernizacji, budowy, rozbudowy i przebudowy, w oparciu o bieżące potrzeby komunikacyjne, w tym m.in. w zakresie przebudowy przebiegu drogi wojewódzkiej nr 224; - o budowa obwodnic miejscowości na terenie gminy, w tym Szemudu oraz Przetoczyna, w celu ograniczenia uciążliwości ruchu tranzytowego w centrach wsi; - o działanie na rzecz ograniczenia uciążliwości i zanieczyszczenia hałasem wzdłuż korytarza drogi S6 poprzez instalację większej liczby ekranów akustycznych; - o zwiększanie spójności komunikacyjnej Gminy Szemud poprzez rozwój systemu transportu zbiorowego zgodnie z potrzebami mieszkańców, we	Realizacja zaplanowanych działań przyczyni się do poprawy dostępności transportowej oraz spójności komunikacyjnej gminy. Efektem będzie zwiększenie bezpieczeństwa uczestników ruchu, ograniczenie uciążliwości związanych z ruchem tranzytowym i hałasem komunikacyjnym, a także rozwój zrównoważonych form mobilności, obejmujących transport zbiorowy, kolejowy, rowerowy i niskoemisyjny.	- o długość wybudowanych lub przebudowanych dróg, chodników i ścieżek (km); - o liczba rozstrzygniętych postępowań (szt.); - o długość zmodernizowanych, zbudowanych, rozbudowanych i przebudowanych dróg innych kategorii niż gminne (km); - o długość powstałych obwodnic (km); - o liczba zamontowanych ekranów akustycznych (szt.); - o liczba przystanków autobusowych na terenie gminy (szt.); - o liczba wybudowanych stacji kolejowych (szt.);

	współpracy z sąsiednimi jednostkami samorządu terytorialnego; - o współpraca oraz podejmowanie działań na rzecz budowy na terenie gminy odgałęzienia trasy lekkiego transportu kolejowego w ramach linii nr 201 wraz ze stacjami oraz parkingami typu Park&Ride w celu zdywersyfikowania oferty transportowej w Gminie Szemud; - o rozwój alternatywnych form transportu, poprzez budowę spójnej i bezpiecznej sieci tras rowerowych oraz ciągów pieszo-rowerowych, w tym również węzłów przesiadkowych typu Bike&Ride, zgodnie z SUMP OMGGS; - o rozbudowa sieci stacji ładowania pojazdów elektrycznych na terenie gminy.		- o długość wybudowanych lub przebudowanych tras rowerowych i ciągów pieszo-rowerowych (km); - o liczba ogólnodostępnych stacji ładowania pojazdów elektrycznych (szt.).
--	--	--	---

CELE OPERACYJNE:

- II.1. Środowisko i klimat,
- II.2. Nowoczesna infrastruktura.

Gmina Szemud dysponuje znacznym potencjałem środowiskowym, stanowiącym jeden z najważniejszych zasobów warunkujących jej rozwój i wysoką jakość życia mieszkańców. O atrakcyjności gminy decydują m.in. rozległe tereny leśne, liczne jeziora, cenne przyrodniczo obszary objęte różnymi formami ochrony oraz walory krajobrazowe związane z położeniem na obszarze Kaszub. Jednocześnie postępujące procesy urbanizacyjne oraz rosnąca liczba mieszkańców powodują wzrost presji na środowisko naturalne, zasoby wodne oraz infrastrukturę techniczną, wymagając prowadzenia świadomej polityki rozwoju opartej na zasadach zrównoważonego gospodarowania zasobami.

Wnioski z diagnozy wskazują również na konieczność zwiększania odporności gminy na skutki zmian klimatu, w tym zjawiska związane z występowaniem okresów suszy, intensywnych opadów oraz lokalnych podtopień. Szczególnego znaczenia nabiera ochrona jakości wód powierzchniowych, rozwój systemów retencji, utrzymanie sprawności urządzeń melioracyjnych i odwodnieniowych oraz zachowanie ciągłości terenów zielonych pełniących funkcje przyrodnicze i klimatyczne. Istotnym wyzwaniem pozostaje także ograniczanie emisji zanieczyszczeń oraz dalsza transformacja energetyczna oparta na rozwoju odnawialnych źródeł energii i poprawie efektywności energetycznej.

Równolegle dynamiczny rozwój osadnictwa oraz wzrost liczby mieszkańców generują rosnące potrzeby w zakresie infrastruktury komunalnej. Dalszy rozwój gminy wymaga zapewnienia odpowiedniej jakości i niezawodności systemów zaopatrzenia w wodę, odprowadzania i oczyszczania ścieków, gospodarowania wodami opadowymi oraz gospodarki odpadami. Niezbędne jest również zwiększanie bezpieczeństwa infrastrukturalnego i środowiskowego, tak aby systemy techniczne były przygotowane na przyszłe wyzwania rozwojowe oraz zmieniające się uwarunkowania klimatyczne.

Realizacja niniejszego celu strategicznego pozwoli na zachowanie wysokiej jakości środowiska przyrodniczego przy jednoczesnym rozwoju nowoczesnej i odpornej infrastruktury komunalnej. Efektem podejmowanych działań będzie zwiększenie bezpieczeństwa środowiskowego i infrastrukturalnego gminy, poprawa jakości życia mieszkańców oraz wzmocnienie zdolności Gminy Szemud do reagowania na wyzwania związane ze zmianami klimatu i dalszym rozwojem społeczno-gospodarczym.

CEL II: ZIELONA ODPORNOŚĆ			
Cel operacyjny	Kierunki działań	Oczekiwane rezultaty planowanych działań	Wskaźnik osiągnięcia działań
II.1. Środowisko i klimat	- o ochrona walorów przyrodniczych i krajobrazowych, w tym zachowanie terenów zielonych i ich ciągłości oraz ochrona najcenniejszych obszarów przyrodniczych; - o wprowadzenie i rozwój monitoringu przedsięwzięć oraz edukacji ekologicznej w celu poprawy stanu środowiska naturalnego na terenie gminy i przeciwdziałanie jego degradacji; - o przeciwdziałanie nielegalnemu gospodarowaniu odpadami komunalnymi w celu przeciwdziałania degradacji stanu środowiska naturalnego; - o podejmowanie działań na rzecz poprawy i ochrony jakości wód powierzchniowych, w szczególności jezior i cieków wodnych, poprzez ograniczenie presji antropogenicznej oraz wspieranie działań ochronnych i rekultywacyjnych; - o rozwój działań edukacyjnych i społecznych związanych z ochroną środowiska, adaptacją do zmian klimatu oraz kształtowaniem podstaw proekologicznych wśród mieszkańców; - o rozwijanie działań na rzecz ochrony zwierząt oraz zwiększania odpowiedzialności i świadomości mieszkańców w zakresie dobrostanu zwierząt,	Realizacja zaplanowanych działań przyczyni się do zachowania wysokiej jakości środowiska przyrodniczego oraz ochrony najcenniejszych zasobów naturalnych gminy. Efektem będzie poprawa stanu ekosystemów wodnych i lądowych, wzrost świadomości ekologicznej mieszkańców, ograniczenie negatywnego wpływu działalności człowieka na środowisko oraz zwiększenie odporności gminy na skutki zmian klimatu.	- o powierzchnia terenów objętych działaniami ochronnymi lub pielęgnacyjnymi (ha); - o liczba przedsięwzięć poddanych monitoringowi (szt.); - o liczba zrealizowanych działań związanych z przeciwdziałaniem nielegalnemu gospodarowaniu odpadami (szt.); - o liczba zrealizowanych działań służących ochronie, rekultywacji lub poprawie jakości wód powierzchniowych (szt.); - o liczba zrealizowanych przedsięwzięć edukacyjnych (szt.); - o liczba zaczipowanych zwierząt (szt.);

	obejmujące również przeciwdziałanie problemowi bezdomności zwierząt; - o utrzymanie koryt rzek i cieków wodnych w sposób umożliwiający zachowanie drożności; - o ochrona terenów i obiektów objętych formami ochrony przyrody oraz stanowiącymi część korytarzy ekologicznych.		- o długość cieków wodnych objętych pracami utrzymaniowymi (km); - o powierzchnia terenów objętych obszarowymi formami ochrony przyrody (ha).
II.2. Nowoczesna infrastruktura	- o rozbudowa i modernizacja sieci wodociągowej i kanalizacyjnej w celu zwiększenia przepustowości systemu; - o modernizacja i rozbudowa stacji uzdatniania wody w celu zwiększenia bezpieczeństwa i stabilności dostaw wody; - o budowa nowych oczyszczalni ścieków w Łebnie i Szemudzie oraz modernizacja istniejących w celu zwiększenia efektywności systemu; - o utworzenie nowego punktu zlewnego ścieków komunalno-bytowych w Kielnie; - o wsparcie i współpraca z mieszkańcami w zakresie budowy przydomowych oczyszczalni ścieków na terenach nieobjętych siecią kanalizacyjną; - o przeciwdziałanie skutkom zmian klimatu, w tym poprzez rozwój systemów retencji wód opadowych i roztopowych, budowę zbiorników retencyjnych, rozwój kanalizacji deszczowej oraz tworzenie błękitno-zielonej infrastruktury; - o modernizacja i rozwój infrastruktury melioracyjnej, odwodnieniowej oraz przeciwpodtopieniowej w	Realizacja zaplanowanych działań przyczyni się do poprawy jakości i niezawodności infrastruktury komunalnej oraz zwiększenia bezpieczeństwa środowiskowego gminy. Efektem będzie poprawa dostępu do usług wodno-kanalizacyjnych, wzrost efektywności gospodarowania zasobami naturalnymi, ograniczenie emisji zanieczyszczeń oraz zwiększenie odporności gminy na skutki zmian klimatu, w tym zjawiska suszy i podtopień.	- o długość wybudowanej lub zmodernizowanej sieci wodociągowej i kanalizacyjnej (km); - o liczba zmodernizowanych lub rozbudowanych stacji uzdatniania wody (szt.); - o liczba wybudowanych oczyszczalni ścieków (szt.); - o liczba utworzonych punktów zlewnych (szt.); - o liczba powstałych przydomowych oczyszczalni ścieków (szt.); - o pojemność nowo utworzonych zbiorników retencyjnych (m³); - o wzrost mocy zainstalowanej

	celu zwiększenia odporności gminy na skutki zmian klimatu; - o podejmowanie działań na rzecz poprawy jakości środowiska oraz ograniczenie emisji zanieczyszczeń poprzez rozwój i odnawialnych źródeł energii i wspieranie wymiany źródeł ciepła; - o termomodernizacja obiektów użyteczności publicznej w celu zmniejszenia kosztów ich eksploatacji oraz oddziaływania na środowisko naturalne, w tym m.in. placówek edukacyjnych w: Bojanie, Koleczkowie, Częstkwie i Jeleńskiej Hucie; - o zwiększenie poziomu zgazyfikowania gminy w celu ograniczenia skali wykorzystania indywidualnych źródeł ciepła, zasilanych paliwami stałymi; - o kształtowanie systemu nowoczesnej i efektywnej gospodarki odpadami, w tym zwiększenie poziomu odzysku i recyklingu oraz rozwój infrastruktury komunalnej, poprzez rozbudowę punktu selektywnej zbiórki odpadów; - o doposażenie i modernizacja wyposażenia jednostek OSP w celu zwiększenia ich zdolności bojowej oraz reagowania na sytuacje kryzysowe.		instalacji OZE na terenie gminy (mW); - o liczba obiektów użyteczności publicznej poddanych termomodernizacji; - o długość wybudowanej sieci gazowej; - o wzrost poziomu recyklingu odpadów komunalnych (%); - o długość zmodernizowanej lub wybudowanej infrastruktury melioracyjnej i odwodnieniowej (km); - o wartość środków finansowych przeznaczonych na modernizację i doposażenie jednostek OSP (zł).
--	---	--	--

CELE OPERACYJNE:

- III.1. Przedsiębiorcza gospodarka,
- III.2. Turystyka i marka lokalna,
- III.3. Cyfrowa i bezpieczna gmina.

Gmina Szemud dysponuje szeregiem atutów sprzyjających rozwojowi gospodarczemu, wśród których szczególne znaczenie mają korzystne położenie w strefie oddziaływania Trójmiasta, dostępność ważnych szlaków komunikacyjnych oraz wysoka atrakcyjność osiedleńcza. W ostatnich latach obserwowany był systematyczny wzrost liczby mieszkańców oraz rozwój funkcji mieszkaniowych i usługowych, co stwarza korzystne warunki dla dalszego rozwoju przedsiębiorczości oraz pozyskiwania nowych inwestycji. Jednocześnie konieczne jest pełniejsze wykorzystanie potencjału gospodarczego gminy poprzez rozwój terenów inwestycyjnych, wzmacnianie lokalnej przedsiębiorczości oraz lepsze powiązanie rynku pracy z systemem edukacji i kształcenia kompetencji.

Istotnym zasobem rozwojowym Gminy Szemud są również jej walory przyrodnicze, krajobrazowe i kulturowe, które tworzą podstawy dla rozwoju turystyki i rekreacji. Rozległe tereny leśne, jeziora, bogate dziedzictwo kaszubskie oraz rozwijająca się infrastruktura rekreacyjna stwarzają możliwości budowania konkurencyjnej oferty turystycznej. Wyzwanie stanowi jednak dalsze wzmacnianie rozpoznawalności gminy, rozwój infrastruktury turystycznej i okołoturystycznej oraz tworzenie atrakcji pozwalających na wydłużenie pobytu odwiedzających i zwiększenie korzyści ekonomicznych wynikających z ruchu turystycznego.

Należy również wskazać na konieczność zwiększania odporności gminy na wyzwania związane z transformacją energetyczną, postępującą cyfryzacją oraz zagrożeniami o charakterze kryzysowym i cybernetycznym. Szczególnego znaczenia nabiera rozwój nowoczesnych technologii wspierających zarządzanie gminą, poprawa dostępności usług cyfrowych, rozwój infrastruktury energetycznej oraz wzmacnianie bezpieczeństwa mieszkańców. Ważnym kierunkiem rozwoju pozostaje również wykorzystanie szans wynikających z transformacji energetycznej regionu, w tym budowy elektrowni jądrowej na Pomorzu oraz rozwoju lokalnych inicjatyw energetycznych.

Realizacja zadań w ramach tego celu strategicznego pozwoli na budowę konkurencyjnej i innowacyjnej gospodarki lokalnej, zdolnej do efektywnego wykorzystania swoich zasobów i przewag rozwojowych. Efektem podejmowanych działań będzie wzrost aktywności gospodarczej, rozwój nowoczesnych usług i technologii, zwiększenie atrakcyjności turystycznej gminy oraz wzmocnienie jej pozycji jako miejsca atrakcyjnego do życia, inwestowania i prowadzenia działalności gospodarczej.

CEL III: NOWOCZESNA GOSPODARKA			
Cel operacyjny	Kierunki działań	Oczekiwane rezultaty planowanych działań	Wskaźnik osiągnięcia działań
III.1. Przedsiębiorcza gospodarka	- o tworzenie warunków sprzyjających rozwojowi przedsiębiorczości oraz pozyskiwaniu inwestorów, w szczególności poprzez rozwój terenów inwestycyjnych i stref gospodarczych, w tym przede wszystkim przy węzłach komunikacyjnych; - o wspieranie lokalnej przedsiębiorczości, innowacyjności oraz rozwój mikro-, małych i średnich przedsiębiorstw poprzez działania doradcze i promocyjne, w tym również poprzez utworzenie inkubatora przedsiębiorczości; - o tworzenie instrumentów finansowych mających na celu zachęcanie przedsiębiorców do prowadzenia działalności gospodarczej na terenie gminy, w tym poprzez stosowanie ulg podatkowych; - o wykorzystanie potencjału położenia gminy w sąsiedztwie Trójmiasta i trasy S6 dla wzmacniania rozwoju gospodarczego, w tym działalności usługowej oraz transportowo-magazynowej; - o rozwój współpracy między samorządem, przedsiębiorcami i organizacjami pozarządowymi w zakresie rozwoju społeczno-gospodarczego; - o elastyczne i szybkie reagowanie na pojawiające się możliwości finansowe celem wspierania rozwoju gospodarczego Gminy Szemud;	Realizacja zaplanowanych działań przyczyni się do zwiększenia atrakcyjności inwestycyjnej i konkurencyjności gospodarczej Gminy Szemud. Efektem będzie rozwój przedsiębiorczości, wzrost aktywności gospodarczej mieszkańców, lepsze dostosowanie kwalifikacji zawodowych do potrzeb rynku pracy oraz skuteczniejsze wykorzystanie lokalnych potencjałów rozwojowych, w tym położenia gminy i produktów lokalnych.	- o powierzchnia przygotowanych terenów inwestycyjnych (ha); - o liczba inicjatyw zrealizowanych przez inkubator przedsiębiorczości (szt.); - o liczba zarejestrowanych podmiotów gospodarczych (szt.); - o liczba przedsięwzięć realizowanych we współpracy międzysektorowej (szt.); - o wartość pozyskanych środków zewnętrznych na działania wspierające rozwój gospodarczy (zł); - o liczba osób uczestniczących w programach podnoszenia kwalifikacji

	- o wspieranie rozwoju kompetencji zawodowych mieszkańców oraz współpracy pomiędzy sektorem edukacji i przedsiębiorcami w celu lepszego dostosowania kwalifikacji do potrzeb rynku pracy; - o wspieranie rozwoju i promocji produktów lokalnych oraz krótkich łańcuchów dostaw jako elementu wzmacniającego lokalną gospodarkę.		- o zawodowych i kompetencji (os.); - o liczba przedsięwzięć promujących produkty lokalne lub krótkie łańcuchy dostaw (szt.).
III.2. Turystyka i marka lokalna	- o rozwój zrównoważonej turystyki i rekreacji bazującej na walorach przyrodniczych, krajobrazowych i kulturowych gminy; - o rozbudowa infrastruktury turystycznej, rekreacyjnej i okołoturystycznej, w tym tras rowerowych, szlaków turystycznych, bazy noclegowej, w tym obiektów o funkcjach hotelowo-konferencyjnych, gastronomicznej oraz zagospodarowanie jezior na terenie gminy; - o wspieranie rozwoju działalności Centrum Artystycznego Donimierz; - o rozbudowa i przebudowa lotniska sportowo-rekreacyjnego w Donimierzu, uwzględniająca wyposażenie obiektu w niezbędną infrastrukturę; - o rozwój i promocja turystyki konnej, m.in. poprzez tworzenie konnych szlaków turystycznych; - o wzmacnianie marki i promocji Gminy Szemud jako miejsca atrakcyjnego do życia, inwestowania oraz wypoczynku; - o rozwój nowoczesnych narzędzi promocji turystycznej oraz budowanie spójnego produktu turystycznego Gminy Szemud;	Realizacja zaplanowanych działań przyczyni się do wzrostu atrakcyjności turystycznej i rekreacyjnej Gminy Szemud oraz lepszego wykorzystania jej walorów przyrodniczych, krajobrazowych i kulturowych. Efektem będzie rozwój zróżnicowanej oferty turystycznej, wzmocnienie rozpoznawalności gminy, zwiększenie ruchu turystycznego oraz skuteczniejsza promocja dziedzictwa kaszubskiego i lokalnych produktów jako elementów budujących markę gminy.	- o wzrost liczby turystów (os.); - o liczba nowych lub zmodernizowanych obiektów i elementów infrastruktury turystycznej i rekreacyjnej (szt.); - o liczba wydarzeń organizowanych przez Centrum Artystyczne Donimierz (szt./rok); - o powierzchnia lotniska poddana zainwestowaniu (ha); - o długość wyznaczonych lub oznakowanych szlaków konnych (km); - o liczba zrealizowanych działań promocyjnych (szt.); - o liczba wdrożonych narzędzi lub produktów

	o ochrona i promocja dziedzictwa kaszubskiego oraz produktów lokalnych jako elementu budującego tożsamość i atrakcyjność turystyczną gminy, w tym m.in. poprzez budowę parku naukowo-edukacyjnego „Razem”.		- o służących promocji turystycznej gminy (szt.); - o powierzchnia powstałego parku naukowo-edukacyjnego (ha).
III.3. Cyfrowa i bezpieczna gmina	- o dążenie do samowystarczalności energetycznej poprzez wspólną produkcję, magazynowanie i gospodarowanie energią w ramach działalności spółdzielni energetycznej „Kaszubskie Centrum Energii Gminy Szemud” oraz rozwijanie jej działalności; - o utworzenie magazynów energii, w celu zwiększenia efektywności pozyskiwania energii z OZE; - o rozwój infrastruktury dla energochłonnych inwestycji w oparciu o powstającą na Pomorzu elektronie jądrową; - o realizacja działań na rzecz zwiększenia odporności infrastruktury technicznej oraz obiektów i instytucji komunalnych na różne formy ataków, w tym cybernetycznych, a także awarii; - o zwiększanie bezpieczeństwa na terenie gminy poprzez rozwój i doposażanie Centrum Zarządzania Kryzysowego; - o zwiększanie dostępności i jakości Internetu szerokopasmowego na terenie gminy; - o rozwijanie sektora e-usług w celu usprawnienia procesów administracyjnych; - o rozwijanie kompetencji cyfrowych oraz wiedzy na temat bezpiecznego korzystania z Internetu oraz	Realizacja zaplanowanych działań przyczyni się do zwiększenia innowacyjności, bezpieczeństwa i odporności Gminy Szemud na współczesne wyzwania technologiczne oraz zagrożenia o charakterze kryzysowym. Efektem będzie rozwój nowoczesnej infrastruktury energetycznej i cyfrowej, poprawa dostępności usług elektronicznych, wzrost kompetencji cyfrowych mieszkańców oraz sprawniejsze zarządzanie gminą z wykorzystaniem nowoczesnych technologii i danych.	- o liczba członków spółdzielni energetycznej (szt.); - o pojemność wybudowanych magazynów energii (mWh); - o powierzchnia przygotowanych terenów inwestycyjnych dla przedsięwzięć energochłonnych (ha); - o liczba zrealizowanych przedsięwzięć zwiększających odporność i bezpieczeństwo (szt.); - o kwota wydatków inwestycyjnych związanych z rozwojem Centrum Zarządzania Kryzysowego (zł); - o odsetek mieszkańców posiadających dostęp

	urządzeń cyfrowych wśród mieszkańców oraz pracowników Urzędu Gminy i jednostek organizacyjnych; - o zwiększenie poziomu bezpieczeństwa poprzez rozbudowę systemu monitoringu gminnego oraz utworzenie inteligentnych przejść dla pieszych w ciągu głównych dróg, wyposażonych w systemy ostrzegania zbliżających się pojazdów; - o wdrażanie rozwiązań wspierających efektywne zarządzanie usługami publicznymi, infrastrukturą oraz przestrzenią gminy, a także monitorowania i analizy danych, opartych na wykorzystaniu nowoczesnych technologii.		do szerokopasmowego Internetu (%); - o liczba osób korzystających z e-usług (szt.); - o liczba uczestników szkoleń i działań edukacyjnych z zakresu kompetencji cyfrowych i cyberbezpieczeństwa (szt.); - o liczba nowych punktów monitoringu (szt.); - o liczba wdrożonych rozwiązań wspierających efektywne zarządzanie (szt.).
--	--	--	---

CEL STRATEGICZNY IV: SILNE SPOŁECZEŃSTWO

CELE OPERACYJNE:

- IV.1. Edukacja dla przyszłości,
- IV.2. Usługi społeczne i zdrowie,
- IV.3. Kapitał społeczny i integracja mieszkańców.

Jednym z najważniejszych kapitałów rozwojowych Gminy Szemud są jej mieszkańcy. Dynamiczny wzrost liczby ludności obserwowany w ostatnich latach, wynikający przede wszystkim z dodatniego salda migracji, stwarza korzystne perspektywy rozwoju społecznego i gospodarczego. Jednocześnie proces ten generuje nowe wyzwania związane z koniecznością zapewnienia odpowiedniej dostępności usług publicznych, dostosowania infrastruktury społecznej do rosnących potrzeb mieszkańców oraz budowania spójnej wspólnoty lokalnej obejmującej zarówno mieszkańców wieloletnich, jak i osoby osiedlające się na terenie gminy.

Wskazuje na potrzebę dalszego rozwoju systemu edukacji oraz usług opiekuńczych. Szczęólnego znaczenia nabiera zwiększanie dostępności miejsc w placówkach edukacyjnych i opiekuńczych, rozwój nowoczesnej oferty kształcenia odpowiadającej wyzwaniom współczesnego rynku pracy oraz tworzenie warunków sprzyjających rozwojowi kompetencji dzieci, młodzieży i osób dorosłych. Jednocześnie występuje potrzeba wzmacniania dostępności usług społecznych i zdrowotnych, zwłaszcza w obszarze wsparcia seniorów, osób z niepełnosprawnościami, rodzin znajdujących się w trudnej sytuacji życiowej oraz mieszkańców wymagających specjalistycznej pomocy. Istotnym wyzwaniem pozostaje również rozwój lokalnej oferty zdrowotnej, ograniczający konieczność korzystania z usług poza obszarem gminy.

Wraz ze wzrostem liczby mieszkańców coraz większego znaczenia nabiera również budowanie kapitału społecznego, wzmacnianie więzi międzyludzkich oraz rozwijanie poczucia tożsamości lokalnej. W gminie występuje potrzeba dalszego rozwoju infrastruktury społecznej, kulturalnej i rekreacyjnej, wspierania aktywności organizacji pozarządowych oraz tworzenia warunków sprzyjających integracji mieszkańców. Szczęólnie istotne jest wykorzystanie bogatego dziedzictwa kulturowego i tradycji kaszubskich jako elementów budujących lokalną wspólnotę oraz wzmacniających identyfikację mieszkańców z miejscem zamieszkania. Ważnym aspektem pozostaje również podnoszenie poziomu bezpieczeństwa publicznego, stanowiącego jeden z podstawowych czynników wpływających na jakość życia mieszkańców.

Realizacja niniejszego celu strategicznego pozwoli na stworzenie nowoczesnego i dostępnego systemu usług publicznych odpowiadającego potrzebom dynamicznie rozwijającej się społeczności lokalnej. Efektem podejmowanych działań będzie wzrost jakości życia mieszkańców, poprawa dostępności edukacji, usług społecznych i zdrowotnych, rozwój kapitału społecznego oraz budowa aktywnej, zintegrowanej i bezpiecznej wspólnoty lokalnej.

CEL IV: SILNE SPOŁECZEŃSTWO			
Cel operacyjny	Kierunki działań	Oczekiwane rezultaty planowanych działań	Wskaźnik osiągnięcia działań
IV.1. Edukacja dla przyszłości	- o budowa nowych szkół podstawowych w Bojanie i Częstkwie oraz rozbudowa istniejącej placówki w Bojanie w celu zwiększenia dostępności edukacji podstawowej na terenie gminy; - o zwiększenie liczby miejsc edukacji przedszkolnej na terenie gminy; - o uwzględnienie tendencji i prognoz demograficznych przy kształtowaniu sieci placówek edukacyjnych na terenie gminy; - o modernizacja, rozbudowa oraz doposażanie placówek edukacyjnych zgodnie z aktualnymi potrzebami w celu utrzymania wysokiego poziomu edukacji i bazy edukacyjnej; - o podejmowanie działań na rzecz wzrostu poziomu edukacji w placówkach edukacyjnych, obejmujących m.in. rozbudowę zaplecza edukacyjnego, organizację kółek tematycznych i zajęć dodatkowych oraz rozwoju kompetencji kadry pedagogicznej; - o aktywne działania na rzecz utworzenia na terenie gminy szkoły językowej; - o budowa, rozbudowa i modernizacja zaplecza sportowego placówek edukacyjnych; - o zwiększenie liczby miejsc opieki nad dziećmi do lat 3 na terenie Gminy Szemud, w tym utworzenie żłobka w	Realizacja zaplanowanych działań przyczyni się do zwiększenia dostępności i jakości usług edukacyjnych oraz opiekuńczych na terenie Gminy Szemud. Efektem będzie lepsze dostosowanie systemu edukacji do potrzeb dynamicznie rozwijającej się społeczności lokalnej, wzrost kompetencji dzieci, młodzieży i dorosłych, poprawa warunków nauki oraz zwiększenie atrakcyjności oferty edukacyjnej na wszystkich etapach kształcenia.	- o liczba wybudowanych oraz rozbudowanych szkół podstawowych (szt.); - o liczba miejsc wychowania przedszkolnego (szt.); - o liczba opracowanych analizy i prognoz wykorzystanych w planowaniu sieci placówek edukacyjnych (szt.); - o liczba zmodernizowanych, rozbudowanych lub doposażonych placówek edukacyjnych (szt.); - o liczba uczniów uczestniczących w zajęciach dodatkowych (szt.); - o liczba utworzonych szkół językowych (szt.); - o liczba zbudowanych, rozbudowanych i

	celu zwiększenia poziomu aktywności zawodowej rodziców; - o wspieranie rozwoju edukacji i kompetencji przyszłości, w tym kompetencji cyfrowych, językowych i społecznych dzieci, młodzieży oraz osób dorosłych, w tym m.in. poprzez współpracę i zwiększanie atrakcyjności oferty Uniwersytetu Trzeciego Wieku; - o rozszerzenie oferty wsparcia dzieci i uczniów z terenu gminy poprzez organizację zajęć i zwiększenie dostępności specjalistów, w tym m.in. fizjoterapeutów, logopedów oraz psychologów; - o utworzenie w porozumieniu z samorządem powiatu wejherowskiego szkoły ponadpodstawowej na terenie gminy w celu zwiększenia atrakcyjności oferty edukacyjnej.		zmodernizowanych obiektów sportowych (szt.); - o liczba miejsc opieki nad dziećmi do lat 3 (szt.); - o liczba osób uczestniczących w programach rozwijających kompetencje (os.); - o liczba godzin zajęć mających na celu wspieranie uczniów w ciągu roku (godz.); - o liczba szkół ponadpodstawowych na terenie gminy (szt.).
IV.2. Usługi społeczne i zdrowie	- o rozwój wysokiej jakości usług społecznych odpowiadających na potrzeby dynamicznie rosnącej liczby mieszkańców; - o dostosowanie sektora usług społecznych do zmieniającej się struktury demograficznej mieszkańców, obejmujące m.in. utworzenie usługi pn. „Taxi dla seniora”; - o utworzenie dziennego domu pobytu dla seniorów, w celu uniknięcia samotności oraz stygmatyzacji osób starszych; - o rozwój usług wspierających opiekunów osób starszych, przewlekle chorych i osób z	Realizacja zaplanowanych działań przyczyni się do zwiększenia dostępności, jakości i różnorodności usług społecznych oraz zdrowotnych na terenie Gminy Szemud. Efektem będzie lepsze dostosowanie systemu wsparcia do potrzeb mieszkańców na różnych etapach życia, poprawa jakości życia seniorów, osób z niepełnosprawnościami i rodzin wymagających wsparcia, a także wzrost aktywności społecznej,	- o liczba osób korzystających z usług społecznych (os.); - o liczba osób korzystających z usługi „Taxi dla seniora” (os.); - o liczba miejsc w dziennym domu pobytu dla seniorów (szt.); - o liczba osób objętych usługami wsparcia dla opiekunów (os.);

	niepełnosprawnościami, w tym usług wytchnieniowych i poradnictwa specjalistycznego; - o rozwój specjalistycznego wsparcia dla rodzin, dzieci i młodzieży, obejmującego pomoc psychologiczną, terapeutyczną, pedagogiczną oraz działania wspierające funkcje opiekuńczo-wychowawcze rodzin; - o poprawa dostępności do usług zdrowotnych, specjalistycznych i rehabilitacyjnych oraz rozwój działań profilaktycznych i prozdrowotnych; - o wspieranie podmiotów prywatnych, zamierzających prowadzić usługi ochrony zdrowia na terenie gminy; - o rozwój oferty i dostępności usług społecznych i opiekuńczych skierowanych do seniorów, osób z niepełnosprawnościami oraz osób wymagających wsparcia; - o wdrażanie programów i działań ukierunkowanych na przeciwdziałanie uzależnieniom, w tym również cyfrowym oraz przemocy, a także organizacja spotkań dla osób walczących z uzależnieniem; - o budowa mieszkań wspomaganych, dla osób potrzebujących ze względu na wiek, choroby lub niepełnosprawności częściowego wsparcia w zakresie funkcjonowania; - o wspieranie rozwoju podmiotów ekonomii społecznej jako narzędzie służącego aktywizacji społecznej i zawodowej mieszkańców.	integracji i bezpieczeństwa społecznego mieszkańców.	- o liczba osób korzystających ze specjalistycznych usług wsparcia (os.); - o liczba programów zdrowotnych, profilaktycznych i prozdrowotnych na terenie gminy (szt.); - o liczba podmiotów świadczących usługi ochrony zdrowia (szt.); - o liczba objętych usługami opiekuńczymi i wsparciem społecznym (os.); - o liczba wdrożonych programów przeciwdziałającym uzależnieniom i przemocy (szt.); - o liczba utworzonych mieszkań wspomaganych (szt.); - o liczba zarejestrowanych podmiotów ekonomii społecznej (szt.).
--	---	---	--

IV.3. Kapitał społeczny i integracja mieszkańców	- o rozwój oferty kulturalnej, z uwzględnieniem kultury regionalnej Kaszub, a także infrastruktury kulturalnej służącej integracji mieszkańców i wzmacniania tożsamości lokalnej na terenie całej gminy; - o realizacja działań ukierunkowanych na integrację mieszkańców napływowych i wieloletnich oraz wzmacniających kapitał społeczny, dialog oraz poczucie tożsamości lokalnej; - o rozbudowa i modernizacja obiektów sportowych i rekreacyjnych na terenie gminy w celu kształtowania przestrzeni sprzyjających integracji społeczności lokalnej, w tym m.in. poprzez budowę skateparku i boiska wielofunkcyjnego w Szemudzie czy lodowiska w Bojanie, czy placów zabaw na terenie gminy; - o modernizacja oraz rozbudowa infrastruktury społecznej na terenie wszystkich sołectw, w tym m.in. świetlic wiejskich; - o utworzenie karty mieszkańca Gminy Szemud, oferującej benefity dla osób zameldowanych w gminie; - o zwiększenie bezpieczeństwa na terenie gminy poprzez rozbudowę zaplecza lokalowego Wodnego Ochotniczego Pogotowia Ratunkowego oraz podejmowania działań na rzecz zwiększenia liczby posterunków policji na terenie gminy; - o wspieranie aktywności obywatelskiej, wolontariatu oraz rozwoju organizacji pozarządowych działających na rzecz społeczności lokalnej.	Realizacja zaplanowanych działań przyczyni się do wzmacniania więzi społecznych, aktywności obywatelskiej oraz poczucia tożsamości lokalnej mieszkańców Gminy Szemud. Efektem będzie większa integracja społeczności lokalnej, rozwój kapitału społecznego, wzrost uczestnictwa mieszkańców w życiu publicznym i kulturalnym oraz poprawa warunków sprzyjających budowaniu bezpiecznej, aktywnej i zintegrowanej wspólnoty lokalnej.	- o liczba wydarzeń kulturalnych w ciągu roku (szt.); - o liczba zrealizowanych przedsięwzięć integracyjnych (szt.); - o liczba wybudowanych lub zmodernizowanych obiektów sportowych i rekreacyjnych (szt.); - o liczba zmodernizowanych lub rozbudowanych obiektów infrastruktury społecznej (szt.); - o liczba wydanych kart mieszkańca (szt.); - o liczba zrealizowanych inwestycji ukierunkowanych na poprawę bezpieczeństwa publicznego (szt.); - o liczba organizacji pozarządowych funkcjonujących na terenie gminy (szt.).
---	---	---	---

3. Model struktury funkcjonalno-przestrzennej Gminy Szemud oraz ustalenia i rekomendacje w zakresie kształtowania i prowadzenia polityki przestrzennej w gminie

Gmina Szemud jest gminą wiejską, położoną w województwie pomorskim, w południowo-wschodniej części powiatu wejherowskiego, w bezpośrednim sąsiedztwie Gdyni i w strefie oddziaływania Obszaru Metropolitalnego Gdańsk-Gdynia-Sopot. Jej lokalizacja powoduje, że znajduje się ona pod silnym wpływem procesów suburbanizacyjnych związanych z rozwojem aglomeracji trójmiejskiej, przy jednoczesnym zachowaniu znacznych walorów przyrodniczych, krajobrazowych i rolniczych.

Powierzchnia gminy wynosi 176,1 km². Strukturę użytkowania terenu tworzą przede wszystkim użytki rolne zajmujące około 63% powierzchni oraz lasy stanowiące 22,8% obszaru gminy. Przestrzeń gminy zachowała w dużym stopniu charakter krajobrazu rolniczego z mozaiką gruntów ornych, łąk, terenów trawiastych, lasów i zadrzewień. Szczególnie cenne przyrodniczo obszary koncentrują się w północnej i północno-wschodniej części gminy, gdzie znajdują się rozległe kompleksy leśne związane z Trójmiejskim Parkiem Krajobrazowym oraz systemem dolin rzecznych i terenów jeziornych. Istotnym elementem środowiska przyrodniczego są również liczne jeziora i cieki wodne, które wzmacniają potencjał rekreacyjny i turystyczny gminy oraz wpływają na wysoką jakość krajobrazu.

Struktura osadnicza Gminy Szemud ma charakter policentryczny. Funkcję głównego ośrodka administracyjnego i usługowego pełni miejscowość Szemud. Z kolei ośrodkami wspomagającymi są Bojano, Koleczkowo, Kielno i Łebno, w których koncentrują się funkcje usługowe, handlowe, edukacyjne i społeczne. Ponadto wskazane miejscowości stanowią również największe skupiska zabudowy mieszkaniowej. Co istotne, znaczną część obszaru gminy charakteryzuje rozproszona zabudowa jednorodzinna związana z historycznym układem osadniczym oraz lokalną siecią drogową. Obecnie w wielu wsiach obserwowany jest rozwój zabudowy liniowej wzdłuż głównych ciągów komunikacyjnych.

Jednym z najważniejszych czynników kształtujących współczesną strukturę przestrzenną gminy są procesy suburbanizacji. Dynamiczny napływ nowych mieszkańców oraz wysoka aktywność inwestycyjna powodują intensywny rozwój funkcji mieszkaniowej, szczególnie w miejscowościach położonych we wschodniej części gminy, które są bezpośrednio powiązane funkcjonalnie z Gdynią i pozostałymi miastami Trójmiasta. Potwierdzeniem tych procesów jest bardzo wysoka liczba wydawanych decyzji o warunkach zabudowy oraz dominacja budownictwa mieszkaniowego w strukturze nowych inwestycji. Trend ten pozwala zakładać, że liczba mieszkańców gminy w dalszym ciągu ulegać będzie dynamicznego wzrostowi. Czynnikiem ten będzie zatem determinował dalsze zapotrzebowania na tereny pod zabudowę mieszkaniową.

Kluczową rolę w funkcjonowaniu gminy odgrywa układ transportowy. Przez jej obszar przebiega droga ekspresowa S6 wraz z węzłami Szemud i Koleczkowo, stanowiąca kluczowy korytarz komunikacyjny regionu i zapewniająca szybkie powiązania z Trójmiastem oraz pozostałymi częściami Pomorza. Uzupełnienie systemu komunikacyjnego stanowi droga wojewódzka nr 224 oraz sieć dróg powiatowych i gminnych. Pomimo tego, że dobrze rozwinięty układ komunikacyjny,

który wpływa na dostępność transportową mieszkańców, jego elementy stanowią również bariery przestrzenne, dzielące przestrzeń gminy i ograniczające jej spójność funkcjonalną.

W strukturze funkcjonalnej gminy można wyróżnić kilka podstawowych obszarów, charakteryzujących się inną dynamiką i kierunkiem rozwoju społeczno-gospodarczego. Wschodnia część gminy, obejmująca przede wszystkim Bojano, Koleczkowo, Dobrzewino i Karczemki stanowi strefę intensywnego rozwoju mieszkaniowego i usługowego, powiązaną z aglomeracją trójmiejską. Centralna część gminy skupiona wokół Szemuda pełni funkcję administracyjno-usługową oraz integrującą dla całego obszaru gminy. Z kolei część północna i zachodnia gminy odznaczają się dominacją funkcji przyrodniczych, rolniczych, krajobrazowych i turystycznych związanych z Trójmiejskim Parkiem Krajobrazowym. Natomiast funkcje gospodarcze koncentrują się głównie w sąsiedztwie najważniejszych korytarzy transportowych oraz terenów położonych najbliżej Gdyni.

Przez wschodnią część gminy przebiegają dwie nitki gazociągu systemu E, przesyłające wysokometanowy gaz ziemny. Przez jej teren przebiega również linia najwyższego napięcia LNN400kV Gdańsk Błonia-Żarnowiec, Gdańsk I-Żarnowiec, a także linie wysokiego i średniego napięcia.

Dotychczasowa polityka przestrzenna Gminy Szemud opierała się na zapisach Studium uwarunkowań i kierunków zagospodarowania przestrzennego, przyjętego Uchwałą nr XII/142/2015 Rady Gminy Szemud z dnia 17 listopada 2015 r. Należy jednak podkreślić, że w związku z reformą systemu planowania przestrzennego, trwają prace nad opracowaniem Planu Ogólnego, stanowiącego nowy instrument planistyczny i mający zastąpić Studium.

W momencie opracowania niniejszego dokumentu w gminie obowiązują 122 miejscowe plany zagospodarowania przestrzennego, obejmujące swoim zasięgiem 23,8% jej całkowitej powierzchni. Plany te obejmują przede wszystkim wschodnią część gminy, co związane jest z intensywnym rozwojem przestrzennym wsi zlokalizowanych w sąsiedztwie Gdyni, a także tereny zlokalizowane w okolicy głównych miejscowości.

Ruch budowlany w Gminie Szemud charakteryzuje się bardzo wysoką dynamiką i należy do najbardziej intensywnych w powiecie wejherowskim. W latach 2020-2024 wydano łącznie 3 786 decyzji o warunkach zabudowy, co stanowiło około 61% wszystkich takich decyzji wydanych w powiecie. Wskaźnik liczby decyzji o warunkach zabudowy na 1 000 mieszkańców osiągał wartości wielokrotnie wyższe niż średnia powiatowa, wzrastając z 26,5 do 40,21, co potwierdza silną presję inwestycyjną i rozwój funkcji osiedleńczej gminy. Również liczba wydanych pozwoleń na budowę pozostawała na wysokim poziomie - w analizowanym okresie wydano ich łącznie 2 190, co odpowiadało 28,2% wszystkich pozwoleń w powiecie. Mimo obserwowanego po 2021 roku stopniowego spadku liczby pozwoleń na budowę, wskaźnik ich wydawania w przeliczeniu na liczbę mieszkańców nadal znacząco przewyższał średnią gmin powiatu wejherowskiego. Strukturę ruchu budowlanego wyraźnie zdominowały przede wszystkim inwestycje mieszkaniowe, które stanowiły średnio 71,3% wszystkich wydawanych pozwoleń, co wskazuje na utrzymującą się atrakcyjność osiedleńczą gminy oraz silny wpływ procesów suburbanizacyjnych związanych z oddziaływaniem aglomeracji trójmiejskiej.

Obszar Gminy Szemud charakteryzuje się pokryciem utworami powstałymi na skutek rozdrobnienia oraz depozycji starszych skał mineralnych, co związane jest z oddziaływaniem

przejścia lądolodu. Na jej terenie znajdują się liczne złoża piasków i żwirów, koncentrujących się głównie w okolicach miejscowości Szemud, Czarna Dąbrówka i Przetoczyno.

Jednocześnie Gmina Szemud odznacza się dobrze rozwiniętą siecią hydrograficzną, typową dla obszarów młodogłacjalnych Pojezierza Kaszubskiego. Na jej terenie zlokalizowane są źródła sześciu rzek należących do różnych zlewni regionu, a także liczne ciek wodne, jeziora, mokradła, torfowiska i zagłębienia bezodpływowe. Istotnym elementem systemu wodnego jest przebiegający przez południową część gminy dział wodny I rzędu, rozdzielający dorzecza rzek przymorskich od dorzecza Wisły. Warto podkreślić, że zróżnicowana rzeźba terenu oraz obecność licznych naturalnych obniżen sprzyjają retencji wód opadowych, które są magazynowane w jeziorach, ciekach i terenach podmokłych, odgrywając ważną rolę w zasilaniu wód podziemnych oraz ograniczaniu ryzyka gwałtownych wzebrań.

Do najważniejszych zbiorników wodnych na terenie gminy należą jeziora Otałzyno, Kamień, Wysoka, Tuchomskie, Kielno, Orzechowo i Marchowo. Pomimo korzystnych uwarunkowań hydrologicznych, stan części zasobów wodnych budzi niepokój. Na obszarze gminy występuje jedenaście jednolitych części wód powierzchniowych (JCWP), z których znaczna część charakteryzuje się złym stanem ogólnym i chemicznym. Głównymi źródłami presji na środowisko wodne są oddziaływanie terenów zurbanizowanych, rozwój infrastruktury transportowej oraz działalność rolnicza. W efekcie do wód powierzchniowych przedostają się zanieczyszczenia chemiczne, w tym związki biogenne pochodzące z nawożenia gruntów rolnych, co zwiększa ryzyko eutrofizacji jezior i cieków wodnych oraz pogarsza ich jakość ekologiczną.

Na terenie gminy zlokalizowane są następujące jednolite części wód powierzchniowych:

- RW20001047989 – Kacza,
- RW200010486849 – Strzelenka,
- RW20001047929 – Zagórska Struga,
- RW200010486829 – Mała Supina,
- RW20001047843 – Bolszewka ze Strugą Zęblewską,
- RW200010478489 – Gościcina,
- RW20001047612 – Dębica,
- RW20001147849 – Bolszewska od Strugi Zęblewskiej do ujścia,
- LW20742 – Tuchomskie,
- LW21058 – Otałzyno,
- LW21059 – Wysokie.

Na obszarze Gminy Szemud znajdują się dwie jednolite części wód podziemnych:

- GW200013,
- GW200011.

W strukturze funkcjonalno-przestrzennej gminy należy uwzględnić występujące na jej terenie obszary zagrożenia powodzią, w tym obszary szczególnego zagrożenia powodzią. Obszary te wpływają na możliwości zagospodarowania przestrzennego, lokalizację inwestycji oraz konieczność uwzględnienia ograniczeń wynikających z przepisów prawa wodnego i planów zarządzania ryzykiem powodziowym. Gmina Szemud znajduje się (na podstawie map zagrożenia powodziowego udostępnionych przez Państwowe Gospodarstwo Wodne Wody Polskie):

- częściowo na obszarach szczególnego zagrożenia powodzią, w rozumieniu art. 16 pkt 34) lit. a) Prawa wodnego, tj. obszarze, na którym prawdopodobieństwo wystąpienia powodzi jest średnie i wynosi 1%);
- częściowo na obszarach szczególnego zagrożenia powodzią, w rozumieniu art. 16 pkt 34) lit. b) Prawa wodnego, tj. obszarem, na którym prawdopodobieństwo wystąpienia powodzi jest wysokie i wynosi 10%);
- częściowo na obszarach, na których prawdopodobieństwo wystąpienia powodzi jest niskie i wynosi 0,2% (raz na 500 lat).

Tereny znajdujące się w ramach obszarów szczególnego zagrożenia powodzią podlegają określonej zagospodarowaniu, gdzie zgodnie z art. 166 pkt. 10 ustawy Prawo wodne planowane zagospodarowanie nie może m.in. naruszać ustaleń planu zarządzania ryzykiem powodziowym czy stanowić zagrożenia dla ochrony zdrowia ludzi czy środowiska oraz utrudnienia zarządzania ryzykiem powodziowym.

Przeciwdziałanie skutkom suszy, zgodnie z art. 183 oraz 185 ustawy z dnia 20 lipca 2017 r. Prawo wodne, prowadzi się zgodnie z planem przeciwdziałania skutkom suszy, który uwzględnia podział kraju na obszary dorzeczy. Plan przeciwdziałania skutkom suszy zawiera analizę możliwości powiększenia dyspozycyjnych zasobów wodnych, propozycje budowy lub przebudowy urządzeń wodnych, propozycje niezbędnych zmian w zakresie korzystania z zasobów wodnych oraz zmian naturalnej i sztucznej retencji, jak również katalog działań służących przeciwdziałaniu skutkom suszy.

Według analizy przeprowadzonej na potrzeby Planu przeciwdziałania skutkom suszy, Gmina Szemud położona jest na obszarze:

- silnego zagrożenia suszą atmosferyczną,
- słabego zagrożenia suszą rolniczą,
- umiarkowanego i silnego zagrożenia suszą hydrologiczną,
- słabego zagrożenia suszą hydrogeologiczną.

W łącznym zestawieniu Gmina Szemud zlokalizowana jest przede wszystkim na obszarze umiarkowanego zagrożenia suszą. W Planie nie wskazuje się działań inwestycyjnych, mających przeciwdziałać suszy, których realizacja dotyczyłaby bezpośrednio gminy. Niemniej konieczne jest uwzględnienie w polityce rozwojowej gminy zapisów Planu przeciwdziałania skutkom suszy, a także Planu zarządzania ryzykiem powodziowym dla obszaru dorzecza Wisły.

Zgodnie z danymi Centralnego Rejestru Form Ochrony Przyrody na obszarze Gminy Szemud zlokalizowane są następujące formy ochrony przyrody:

- park krajobrazowy – Trójmiejski Park Krajobrazowy,
- dwa rezerваты przyrody,
- dwa specjalne obszary ochrony siedlisk Natura 2000,
- jedenaście pomników przyrody,
- trzy użytki ekologiczne.

Znaczna część Gminy Szemud objęta jest również otuliną Trójmiejskiego Parku Krajobrazowego. Ponadto przez jej teren przebiegają również dwa korytarze ekologiczne:

- Kaszuby (kod: KPn-20B)
- Lasy Trójmiejskie południowych (KPn-20E).

Korytarze ekologiczne, choć nie stanowią formy ochrony przyrody w rozumieniu ustawy prawo ochrony środowiska, to pozwalają na przeciwdziałanie fragmentaryzacji środowiska przyrodniczego i utrzymanie jego spójności funkcjonalnej, przestrzennej i morfologicznej.

Ze względu na fakt, że znaczna część Gminy Szemud objęta została formami ochrony przyrody wskazuje się, że Strategia uwzględnia zakazy jakie obowiązują w odniesieniu do poszczególnych form ochrony przyrody, wynikające z ustawy o ochronie przyrody (Dz. U. z 2026 r. poz. 13 ze zm.) oraz aktów ustanawiających te obszary, w związku z tym nie planuje się działań, które mogłyby naruszać cele ochrony określone dla tych terenów.

Na terenie gminy znajdują się obiekty zabytkowe związane z jej bogatą historią lokalną, w tym również z położeniem na Kaszubach. Dwa z nich zostały wpisane do rejestru zabytków województwa pomorskiego:

- kościół par. pw. św. Wojciecha Biskupa i Męczennika, ul. Oliwska 22, poł. XVIII, 1870. 1903, nr rej.: A-526 z 15.06.1971 i z 5.07.2016,
- cmentarz rzym.-kat przy kościele, XVIII-XX, nr rej.: A-526 z 31.08.2016.

Przez teren gminy przebiegają ścieżki i szlaki turystyczne, w tym w ramach Nordic Walking Park „Szemud”, stanowiącego ok. 40 kilometrów oznakowanych szlaków, służących uprawianiu nordic walkingu. Przez północną część gminy przebiega odcinek pieszego szlaku turystycznego Szlak Zagórskiej Strugi, łączącego Gdynię z Wejherowem, odcinek Szlaku Wejherowskiego, łączącego Sopot z Wejherowem oraz odcinek Europejskiego długodystansowego szlaku pieszego nr E9. Przez teren gminy bieżą również krótkie odcinki dwóch turystycznych szlaków rowerowych: Błękitna Trasa Rowerowa oraz Szlak Lęborski.

Legenda

— granice gminy Szemud

Struktura sieci osadniczej wraz z rolą i hierarchią jednostek osadniczych

Szemud główny ośrodek lokalny

Bojano ośrodki uzupełniające

Zęblewo pozostałe miejscowości

System powiązań przyrodniczych

obszary, na których prawdopodobieństwo wystąpienia powodzi jest niskie i wynosi 0,2%

obszary, na których prawdopodobieństwo wystąpienia powodzi jest średnie i wynosi 1%

obszary, na których prawdopodobieństwo wystąpienia powodzi jest wysokie i wynosi 10%

złóża piaszków i żwirów

krajobraz priorytetowy Trójmiejski Park Krajobrazowy - Lasy Wejherowskie

użytki ekologiczne

specjalne obszary ochrony Natura 2000

Trójmiejski Park Krajobrazowy

Trójmiejski Park Krajobrazowy - otulina

korytarze ekologiczne

pomniki przyrody

Główne korytarze i elementy sieci transportowych, w tym pieszych i rowerowych

drogi krajowe

drogi wojewódzkie

drogi powiatowe

drogi gminne

drogi wewnętrzne

przystanki autobusowe

Główne elementy infrastruktury technicznej i społecznej

elementy infrastruktury technicznej:

oczyszczalnie ścieków

punkty selektywnej zbiórki odpadów komunalnych

linia elektroenergetyczna najwyższego napięcia

linia elektroenergetyczna średniego napięcia

linia elektroenergetyczna wysokiego napięcia

gazociąg wysokiego ciśnienia

elementy infrastruktury społecznej:

Biblioteka Publiczna

Centrum Usług Społecznych

Centrum Zarządzania Kryzysowego

filie Biblioteki Publicznej

Gminne Centrum Kultury Sportu i Rekreacji

Gminne Przedsiębiorstwo Komunalne Szemud Sp z o.o.

komisariat policji

przedszkola

remizy OSP

szkoły podstawowe

szkoły podstawowe

Urząd Gminy Szemud

klub sportowy

placówka ochrony zdrowia

Placówka opiekuńczo-wychowawcza

Wiejski Ośrodek Kultury w Łebnie

Ustalenia i rekomendacje

obszary predysponowane do rozwoju zabudowy

budowa nowych oczyszczalni ścieków

rozbudowa i przebudowa lotniska sportowo-rekreacyjnego w Donimierzu

budowa parku naukowo-edukacyjnego "Razem"

rozbudowa punktu selektywnej zbiórki odpadów

utworzenie węzłów przesiadkowych

planowane odcinki obwodnic

rekomendowany przebieg tras rowerowych według SUMP OMGGS

tereny predysponowane do rozwoju funkcji rekreacyjnych

tereny predysponowane do rozwoju funkcji gospodarczych

główne pasma rozwojowe OMGGS

Pokrycie terenu:

zabudowa mieszkaniowa wielorodzinna

zabudowa mieszkaniowa jednorodzinna

zabudowa przemysłowo-składowa

zabudowa handlowo-usługowa

pozostała zabudowa

place i tereny komunikacyjne

tereny obsługi technicznej

tereny wyrobisk i zwałowisk

grunty orne

łąki i tereny trawiaste

sady, plantacje i ogródki działkowe

lasy i zadrzewienia

wody powierzchniowe

nieużytki

Ustalenia i rekomendacje w zakresie kształtowania i prowadzenia polityki przestrzennej

Ustalenia Strategii Rozwoju Gminy Szemud na lata 2027-2036 obowiązują na terenie całej jednostki samorządu terytorialnego. Poszczególne cele operacyjne i kierunki działań będą realizowane zgodnie z aktualnymi potrzebami i uwarunkowaniami występującymi w poszczególnych miejscowościach.

Kształtowanie polityki przestrzennej w gminie opiera się jednocześnie na uwarunkowaniach lokalnych oraz na rekomendacjach zawartych w Planie Zagospodarowania Przestrzennego Województwa Pomorskiego 2030, przyjętego uchwałą nr 318/XXX/16 Sejmiku Województwa Pomorskiego z dnia 29 grudnia 2016 r. Zgodnie z jego zapisami Gmina Szemud zaklasyfikowana została do strefy funkcjonowania Obszaru Metropolitalnego Gdańsk-Gdynia-Sopot, będącego miejskim obszarem funkcjonalnym ośrodka wojewódzkiego. Opracowany został również Plan Zagospodarowania Przestrzennego Obszaru Metropolitalnego, w którym wyznaczone zostały następujące cele:

1. Wysoka jakość przestrzeni zamieszkania i pracy,
2. Konkurencyjna oraz wielofunkcyjna przestrzeń gospodarcza i bezpieczeństwo,
3. Zachowane zasoby i walory środowiska.

Podstawowymi zasadami polityki przestrzennego zagospodarowania Obszaru Metropolitalnego są:

- 1) zasada zintegrowanego podejścia – oznacza powiązanie kierunków rozwoju przestrzennego z metropolitalnym planowaniem strategicznym, w tym w szczególności z działaniami podejmowanymi w ramach realizacji Strategii Obszaru Metropolitalnego Gdańsk-Gdynia-Sopot do roku 2030;
- 2) zasada ciągłości osnowy ekologicznej – polegająca na:
 - a) dążeniu do zapewnienia ciągłości przestrzennej i funkcjonalnej miejskich terenów zielonych oraz ich powiązań ekologicznych z otoczeniem (obszary nadmorskie, tereny leśne i obszary wiejskie), jako podstawy trwałości zasobów biotycznych środowiska i ich różnorodności,
 - b) zachowywaniu aktywnych biologicznie terenów wewnątrzmijskich jako podstawy poprawy ekologicznych warunków życia,
 - c) zwiększaniu udziału powierzchni aktywnych biologicznie w strukturze zagospodarowania terenów i zachowaniu ich walorów krajobrazowych, jako elementów istotnych dla podnoszenia wartości przestrzeni metropolii i kształtujących wysoką jakość życia i wypoczynku jej mieszkańców;
- 3) zasada kształtowania tożsamości poszczególnych struktur – polegająca na:
 - a) identyfikacji elementów tożsamości obszaru, ze szczególnym uwzględnieniem elementów wybrzeża,
 - b) integracji funkcjonalno-przestrzennej i kompozycyjnej otwartych przestrzeni publicznych strefy nadmorskiej z terenami zieleni strefy krawędziowej wysoczyzny,
 - c) odtwarzaniu i ochronie zieleni o wartościach kulturowych (parki, aleje, szpalery, zespoły krajobrazowe);

- 4) zasada bilansowania potrzeb społeczno-gospodarczych – oznacza przeznaczenie zasobu nowych terenów pod funkcje mieszkaniowe i gospodarcze wyłącznie na podstawie realnych przesłanek demograficznych i ekonomicznych;
- 5) zasada równoległej realizacji celów publicznych i prywatnych – oznacza uwarunkowanie uruchamiania nowych terenów pod inwestycje komercyjne finansowymi i technicznymi możliwościami wyposażenia ich w niezbędną infrastrukturę społeczną i komunalną, z uwzględnieniem potencjału partnerstwa publiczno-prywatnego;
- 6) zasada łączenia funkcji komplementarnych – polegająca na racjonalizacji gospodarki zasobami materialnymi i energią oraz redukcji potrzeb transportowych, realizowana poprzez politykę lokalizacyjną, umożliwiającą uzupełnianie się technologii produkcyjnych (w tym komunalnych) oraz sposobów wykorzystania terenu (m.in. wykorzystanie nadwyżek energii w postaci ciepła odpadowego procesów produkcyjnych, wtórne obiegi wody, wykorzystanie odpadów poprodukcyjnych jako surowca w innych procesach produkcyjnych, skojarzone technologie).

W dokumencie Gmina Szemud skalsyfikowana została w rejonie uzupełnienia i rozwoju zabudowy mieszkaniowej, dla której wyznacza się następujące zasady:

- 1) zasada regeneracji (w tym rewitalizacji), uzupełniania i rozwoju zabudowy w miastach, zgodnie z logiką rozwoju urbanistycznego oraz z zachowaniem zakorzenionych elementów tożsamości terytorialno-krajobrazowej poszczególnych ośrodków;
- 2) zasada docelowego ukształtowania na bazie istniejących terenów suburbanizacji i terenów rozwoju nowej wielofunkcyjnej zabudowy mieszkaniowej jednostek satelitarnych wobec Trójmiasta, wpisujących się w układ osnowy ekologicznej (w tym korytarzy i pól ekologicznych) i sieci infrastruktury technicznej i transportowej (ze szczególnym uwzględnieniem transportu zbiorowego);
- 3) zasada strukturyzacji terenów o największej dynamice procesów suburbanizacyjnych w strefie intensywnych przekształceń osadniczych pomiędzy granicami administracyjnymi miast rdzenia OM a linią wyznaczającą zasięg tej strefy, poprzez:
 - a) uzupełnianie zabudowy mieszkaniowej na obszarach, na których trwają intensywne procesy inwestycyjne związane z rozwojem mieszkalnictwa, w tym przede wszystkim w zabudowie wielorodzinnej o charakterze deweloperskim, przy uwzględnieniu:
 - koncentracji tych procesów w szczególności w rejonach miejscowości: Borkowo (gm. Pruszcz Gdański), Kowale (gm. Kolbudy), Rotmanka (gm. Pruszcz Gdański), Suchy Dwór i Pogórze (gm. Kosakowo),
 - integracji funkcjonalno-przestrzennej tych obszarów z bezpośrednio sąsiadującymi z nimi obszarami miejskimi,
 - braku przesłanek do tworzenia na tych obszarach odrębnych jednostek równoważących procesy rozwojowe w nowych strukturach przestrzennych, z uwagi na bezpośrednie sąsiedztwo miast rdzenia OM, w których będzie realizowana część potrzeb związanych z obsługą ludności, w tym w zakresie usług podstawowych,
 - rozwoju oferty usług publicznych oraz przestrzeni wypoczynku i rekreacji w sposób proporcjonalny do przyrostu zabudowy mieszkaniowej

- i związanego z nim wzrostu liczby ludności, szczególnie istotnego z uwagi na wysoką intensywność zabudowy na tych obszarach,
- b) rozwój zabudowy mieszkaniowej na obszarach, na których rozpoczęły się inwestycje związane z rozwojem mieszkalnictwa, realizowane przede wszystkim w zwartych zespołach zabudowy jednorodzinnej, przy uwzględnieniu:
- ograniczenia tych działań do rejonów miejscowości: Bielkówek, Jankowo Gdańskie – Bąkowo, Lublewo – Kolbudy, Otomin i Pręgowo (gm. Kolbudy); Kosakowo – Dębogórze i Mosty (gm. Kosakowo), Kębtowo i Luzino (gm. Luzino); Cieplewo, Łęgowo – Rusocin i Straszyn - Juszkowo (gm. Pruszcz Gdański); Bojano, Kielno, Koleczkowo (gm. Szemud); Bolszewo – Orle, Gościcino i Góra (gm. Wejherowo); Banino – Pępowo, Chwaszczyno, Gliniec, Leżno - Czaple (gm. Żukowo),
 - tworzenia całościowych, strategicznych koncepcji rozwoju mieszkalnictwa, obejmujących każdorazowo tereny przynależne do konkretnego ośrodka równoważącego procesy rozwojowe w nowych strukturach,
 - kształtowania nowych i wzmacniania istniejących ośrodków równoważących procesy rozwojowe w nowych strukturach przestrzennych, które w przypadku niektórych miejscowości wiejskich mogą docelowo stanowić jednostki satelitarne wobec Gdańska i Gdyni,
 - zapewnienia w programie funkcjonalno-przestrzennym nowopowstałych struktur: ogólnodostępnych przestrzeni publicznych, w tym ciągów pieszych warunkujących bezpieczne przemieszczanie się oraz terenów zieleni o charakterze ekologicznym i rekreacyjnym,
 - dostosowania pojemności infrastruktury podstawowych usług publicznych do rosnącej liczby ludności, m.in. poprzez zapewnienie rezerwy terenowej pod budowę nowych obiektów infrastruktury społecznej,
 - pierwszeństwa zapewnienia infrastruktury technicznej (w szczególności wodno-kanalizacyjnej) w stosunku do realizacji zabudowy,
 - zachowania zróżnicowania elementów zagospodarowania terenu i form architektonicznych, odróżniających wiejskie struktury przestrzenne od dzielnic podmiejskich,
 - zachowania przetrwałych walorów rdzennej wsi (ochrona zabudowy w historycznie ukształtowanych strukturach przestrzennych wsi);
- 4) zasada uwzględnienia ograniczeń wynikających z ustanowienia obszaru ograniczonego użytkowania wokół Portu Lotniczego im. Lecha Wałęsy;
- 5) zasada uwzględnienia ograniczeń wynikających z potencjału terenów sąsiadujących z Portem Lotniczym im. Lecha Wałęsy do rozwoju funkcji gospodarczych (w tym funkcji terenochłonnych i/lub konfliktowych w stosunku do funkcji mieszkaniowej);
- 6) zasada uwzględnienia ograniczeń wynikających z przebiegu istniejących i planowanych elektroenergetycznych sieci przesyłowych (m.in. rejon Leżna i Przyjaźni);
- 7) zasada uwzględnienia ograniczeń wynikających z uciążliwości zapachowej i mikrobiologicznej związanej z funkcjonowaniem RIPOK Szadółki i RIPOK Eko Dolina.

Dodatkowo, zgodnie z treścią Planu Zagospodarowania Przestrzennego Obszaru Metropolitalnego, Gminę Szemud obowiązują również zasada 1.1.17, dotycząca kształtowania systemu przyrodniczego OM, równoważącego antropogeniczne przekształcenia związane z rozwojem mieszkalnictwa, którego zasadniczym celem powinna być ochrona zachowawcza jego naturalnych składowych, przy uwzględnieniu realizacji centrów rekreacji o szczególnym znaczeniu dla poprawy jakości życia mieszkańców, traktowanych jako tereny zieleni urządzonej, kształtowanych na bazie istniejących walorów przyrodniczych.

Zgodnie z postanowieniami Planu Zagospodarowania Przestrzennego Województwa Pomorskiego 2030, polityka przestrzenna Gminy Szemud uwzględniać musi w szczególności zasadę 2.3.8. kształtowanie ponadregionalnych i regionalnych tras rowerowych, na które składają się:

- trasa międzyregionalna nr 15 (trasa Pałaców i Zamków): woj. zachodniopomorskie – Warcino (gm. Kępice) – Kępice – Trzebielino – Kołczygłowy – Borzytuchom – Bytów – Bytów (m.) – Parchowo – Czarna Dąbrówka – Cewice – Nowa Wieś Lęborska – Lębork (m.) – Łęczyce – Choczewo – Lubiatowo (gm. Choczewo) – Białogóra (gm. Krokowa) – Puck – Puck (m.) – Wejherowo – Wejherowo (m.) – Szemud – Przodkowo – Kartuzy – Kartuzy (m.) – Stężyca – Sulęcyno – Parchowo,
- trasa regionalna nr 111: Przetoczyno (gm. Szemud) – Przodkowo – Kartuzy – Kartuzy (m.) – Somonino – Nowa Karczma – Liniewo – Stara Kiszewo,
- trasa regionalna nr 141: Nowa Karczma (gm. Szemud) – Żukowo – Gdańsk.

Dla Gminy Szemud dokumentem wpływającym na kształt polityki przestrzennej jest również Strategia Rozwoju Ponadlokalnego do roku 2030 dla Obszaru Metropolitalnego Gdańsk-Gdynia-Sopot. Zgodnie z treścią dokumentu Gmina Szemud stanowi część Strefy podmiejskiej A, dla której wskazuje się następujące ustalenia i rekomendacje:

- a) zasady ochrony środowiska i jego zasobów, w tym ochrony powietrza, przyrody i krajobrazu

Ochrona walorów przyrodniczych i środowiskowych będzie wspólnie realizowana przez gminy poprzez działania zapobiegawcze, rozwój sieci terenów zieleni oraz odpowiednie prowadzenie polityki komunalnej. Wspólnym celem metropolii będzie ochrona metropolitalnej sieci przyrodniczej składającej się z płątów zieleni, korytarzy przyrodniczych oraz terenów podmokłych. Część z tych obszarów podlega już ochronie prawnej. Najważniejsze z nich, to rezerваты przyrody, obszaru sieci Natura 2000 oraz liczne formy ochrony krajobrazu. Gminy metropolii będą chronić zasoby przyrodnicze poprzez odpowiednie zapisy w dokumentach planistycznych i wstrzymanie bądź ograniczenie urbanizacji w ich otoczeniu oraz realizacji zapisów planów ochrony parków krajobrazowych, treści uchwały dla parków krajobrazowych i obszarów chronionego krajobrazu. Uzupełnieniem tych działań będzie realizacja ciągów zieleni w postaci obszarów zieleni: urządzonych bądź semi-naturalnych.

Gminy metropolii będą także realizować działania związane z adaptacją i mitygacją do zmian klimatu.

Gminy będą realizować politykę adaptacji, czyli dostosowania do zmian klimatu, poprzez:

- realizację nowych zespołów zieleni – parków, skwerów, zadrzewień, w szczególności zieleni na obszarach zurbanizowanych, a także przeciwdziałanie nadmiernemu uszczelnieniu powierzchni. Nowe zespoły zieleni będą wprowadzane tak, aby wspierać różnorodność biologiczną, retencjonować wody opadowe w miejscu ich powstawania, poprawiać lokalny mikroklimat, minimalizować efekty suszy miejskiej i przeciwdziałać powstawaniu wysp ciepła oraz prowadzić do uzyskania pozytywnych efektów środowiskowych, a także tworzyć spójny lokalnie i ponadlokalnie system przyrodniczy;
- rewitalizację/przebudowę istniejących zespołów zieleni;
- ochronę płątów i korytarzy zieleni w dokumentach planistycznych oraz ograniczenie utraty terenów rolnych;
- ograniczenie zabudowy na terenach zagrożonych negatywnymi efektami zmian klimatu, w tym powodzią.

Mitygacja zmian klimatu, czyli zmniejszenie emisji gazów cieplarnianych, będzie realizowane poprzez:

- ograniczanie suburbanizacji i rozpraszania zabudowy na rzecz urbanizacji terenów już przekształconych oraz obsłużonych transportem zbiorowym;
- rozbudowę systemów nisko- i zeroemisyjnego generowania energii i ciepła (OZE) i rozwój systemów kogeneracyjnych;
- realizację projektów z zakresu poprawy efektywności energetycznej;
- modernizację indywidualnych źródeł ciepła i redukcję źródeł niskiej emisji;
- poprawę efektywności gospodarki odpadami oraz wdrażanie innych działań z zakresu gospodarki obiegu zamkniętego (GOZ).

Ochrona krajobrazu – gminy będą dążyć do wzmocnienia ochron krajobrazu zgodnie z wytycznymi audytu krajobrazowego województwa pomorskiego. Działania gmin będą skupiały się na ograniczaniu zabudowy na terenach o wysokich walorach krajobrazowych, promocji lokalnych form architektonicznych i wdrażaniu uchwał krajobrazowych.

Gminy stref będą dążyć do ochrony terenów rolnych i cennych przyrodniczo poprzez lokalizację nowej zabudowy na terenach już przekształconych, uzbrojonych oraz tworząc zwarte skupiska zabudowy. Gminy będą obejmowały ochroną tereny cenne przyrodniczo i rolne przed rozlewaniem się zabudowy. Gminy będą tworzyły tereny zieleni obsługujące tereny mieszkaniowe, w tym z elementami błękitno-zielonej infrastruktury oraz z wykorzystaniem istniejących obszarów przyrodniczych.

b) zasady ochrony dziedzictwa kulturowego i zabytków oraz dóbr kultury współczesnej

Rozległy zasięg przestrzenny OMGGS oraz zróżnicowanie wielkości jednostek osadniczych wchodzących w jego skład wpływają na bogactwo zasobów dziedzictwa kulturowego znajdujące się na terenie metropolii. W OMGGS znajdują się chronione układy urbanistyczne i ruralistyczne, zespoły i obiekty zabytkowe, a także obiekty uznane za dobra kultury współczesnej. W zakresie ochrony dziedzictwa kulturowego i zabytków oraz dóbr kultury współczesnej należy dążyć do:

- zachowania dóbr kultury poprzez zapobieganie przekształceniom, których efektem mogłoby być zagrożenie dla cennych obiektów kultury lub ich utrata;

- ograniczenie ekspansji rozwoju nowej zabudowy i infrastruktury w przypadkach, w których mogłoby to się wiązać z negatywnym wpływem na dziedzictwo kultury;
- promowanie stosowania lokalnych form architektonicznych zgodnie z rekomendacjami audytu krajobrazowego województwa pomorskiego;
- integracji planowania przestrzennego i ochrony środowiska z ochroną dziedzictwa kulturowego.

Istotna będzie ochrona lokalnych dóbr kultury materialnej i niematerialnej m.in. historycznych układów miast i obiektów dziedzictwa kulturowego (w tym zespołu zamku pokrzyżackiego wraz z otoczeniem w Malborku), a także wiejskiego krajobrazu, będącego częścią krajobrazu kulturowego.

- c) kierunki zmian w strukturze zagospodarowania terenów, w tym określenie szczególnych potrzeb w zakresie nowej zabudowy mieszkaniowej

Gminy strefy są dynamicznie rozbudowującymi się gminami podmiejskimi. Głównym wyzwaniem będzie skoncentrowanie zabudowy na terenach uzbrojonych i ochrona zasobów przyrodniczych, tworzenie przestrzeni publicznych i usług dla nowych mieszkańek i mieszkańców, a także rozbudowa infrastruktury. Z perspektywy rozwoju obszaru metropolitalnego priorytetem będzie prowadzenie zrównoważonej polityki mieszkaniowej. Gminy podmiejskie zapewniają zaplecze dla rozwoju mieszkalnictwa dzięki znacznym rezerwom terenów pod zabudowę, zwłaszcza dla domów jednorodzinnych. Rozbudowa terenów podmiejskich często wiąże się z brakiem ładu przestrzennego, problemami z rozwojem wystarczającej infrastruktury i brakami w obsłudze transportowej. Planowane działania będą obejmowały porządkowanie terenów zabudowy mieszkaniowej, czyli dogęszczanie istniejących zespołów mieszkaniowych, ograniczanie rozlewania się zabudowy, a także sukcesywną poprawę infrastruktury dla mieszkańek i mieszkańców, w tym rozbudowę oferty edukacyjnej, rekreacyjnej, zdrowotnej i usług komercyjnych oraz rozwój infrastruktury wodno-kanalizacyjnej. Zabezpieczanie potrzeb mieszkaniowych i usługowych będzie nakierowane na uwzględnienie wyzwań wynikających z migracji osób spoza rdzenia oraz związanych z tym potrzeb integracji społecznej, a także na starzenie się mieszkańek i mieszkańców gmin.

- d) zasady lokalizacji obiektów handlu wielkopowierzchniowego

Nie dotyczy. Wskazania dotyczące obiektów handlu wielkopowierzchniowego wynikają ze szczegółowych ustaleń dokumentów planistycznych gmin studiów uwarunkowań i kierunków zagospodarowania przestrzennego, a po ich uchwaleniu planów ogólnych.

- e) zasady lokalizacji kluczowych inwestycji celu publicznego

Nie dotyczy. Inwestycje lokalizacji celu publicznego będą realizowane zgodnie z Planem Zagospodarowania Przestrzennego Województwa Pomorskiego, Strategią Rozwoju Województwa Pomorskiego oraz studiami uwarunkowań i kierunków zagospodarowania przestrzennego gminy, a po uchwaleniu planów ogólnych gmin.

- f) kierunki rozwoju systemów komunikacji, infrastruktury technicznej i społecznej

Podstawowe elementy infrastruktury technicznej, zwłaszcza sieci dróg krajowych i kolejowych oraz porty w istotny sposób wpływające na rozwój metropolii są w większości realizowane,

zarządzane i utrzymywane przez instytucje państwowe. Część usług i infrastruktury (m.in. lotnisko regionalne czy kolejowe przewozy regionalne) zapewnia i utrzymuje samorząd wojewódzki i samorządy lokalne.

Polityka planistyczna gmin będzie opierać się na dążeniu do wykorzystania potencjału funkcjonowania elementów krajowej infrastruktury dostępowej poprzez:

- rozwój zaplecza portów oraz zaplecza logistycznego przez rozbudowę kluczowych połączeń z węzłami transportowymi – dotyczy to np. uzupełniania odcinków sieci TEN-T i dojazdów do portów;
- skoordynowanie planowania terenów otoczenia i zaplecza portów (np. projektu Doliny Logistycznej) z planami rozwojowymi gmin dzięki stałej współpracy z zarządami tych instytucji;
- rozbudowę infrastruktury logistycznej w oparciu o przewozy intermodalne (np. Terminal ICY w Zajęczkowie).

Port Lotniczy Gdańsk im. Lecha Wałęsy stanowi ważny punkt dostępu drogą powietrzną dla pasażerów jako główne lotnisko regionalne. Połączenia z lotniskami hubowymi (m.in. Monachium, Amsterdam, Warszawa) pozwalają na dobre skomunikowanie metropolii. Otoczenie lotniska umożliwi rozwój funkcji powiązanych z transportem lotniczym (logistyka towarów o wysokiej wartości, centra konferencyjne, biura, hotele, usługi) – tzw. aerotropolis (metropolia skoncentrowana wokół lotniska).

Głównym celem działań transportowych na obszarze metropolii będzie poprawa spójności połączeń dzięki rozwojowi infrastruktury transportu zbiorowego. Realizacja tego zadania będzie możliwa dzięki rozbudowie i modernizacji węzłów przesiadkowych, parkingów park&ride i bike&ride, rozbudowie sieci połączeń kolejowych i autobusowych oraz integracji zarządzania transportem. Działaniem uzupełniającym realizowanym przez gminy będzie rozbudowa międzygminnych sieci tras rowerowych. Pod względem infrastruktury priorytet planowania przestrzennego stanowi wykorzystanie potencjału jaki posiadają istniejące korytarze transportowe (tzw. pasma rozwojowe metropolii). Oznacza to ukierunkowanie zabudowy w obszarach obsługiwanych przez transport zbiorowy (kolej, trasy dojazdu autobusów). Węzły przy głównych drogach krajowych i wojewódzkich tworzą potencjał rozwojowy funkcji logistycznych i produkcyjnych, związany z bliskością portów.

Gminy OMGGS będą realizować projekty mające na celu rozwój połączeń z tymi węzłami. Głównym narzędziem koordynacji działań związanych z rozwojem zrównoważonej mobilności będzie Plan Zrównoważonej Mobilności Miejskiej (SUMP) dla Obszaru Metropolitalnego Gdańsk-Gdynia-Sopot.

W ramach realizacji SUMP wskazane jest utworzenie metropolitalnego systemu transportowego w oparciu o transport szynowy, linie dowozowe do węzłów przesiadkowych bądź węzłów transportowych, uzupełnianie brakujących połączeń sieci transportowej oraz sieć parkingów park&ride w celu ograniczania konieczności podróży do rdzenia autem i poprawy dostępności transportu zbiorowego. System ten w założeniu będzie opierał się docelowo o pełną integrację taryfowo-biletową, wspólne mechanizmy zarządzania i organizacji transportu na szczeblu metropolitalnym.

Istotnym celem rozwoju infrastruktury będzie rozwój systemów energetyki OZE w gminach. Przestrzennie rozwiązania te mogą obejmować w szczególności: elektrownie fotowoltaiczne sytuowane na terenach rolnych, systemy oparte o kogenerację prądu i ciepła obsługujące dzielnice oraz biogazownie na terenach rolnych. Działania te będą prowadzone zgodnie z ideą lokalnych klastrów i wysp energetycznych, czyli systemów powiązanych organizacyjnie i terytorialnie (w ramach gminy czy powiatu), których celem jest wzmocnienie samowystarczalności energetycznej gmin.

Rozwój gospodarczy gmin strefy podmiejskiej opiera się na działalności małych i średnich przedsiębiorstw, dla których tereny te są bardziej konkurencyjne niż obszar rdzenia. Atutem rozwojowym są węzły infrastruktury transportowej – zjazdy z dróg krajowych. Gminy będą kontynuowały politykę rozwoju przedsiębiorczości. Ważnym elementem, który będzie w dalszym ciągu rozwijany, będzie powiązanie gmin z metropolią (w tym w szczególności z rdzeniem) systemem transportu zbiorowego. W zakresie usług społecznych gminy zapewniają dostęp do podstawowych usług edukacyjnych, zdrowotnych i opiekuńczych. Ze względu na możliwości i zasoby ważniejszą rolę na tych terenach będą odgrywać działania związane z deinstytucjonalizacją, wykorzystanie potencjałów usług telemedycznych czy mobilności organizowanej w celu sprawnego dowozu do usług (np. transport na żądanie). W przypadku potrzeb w zakresie dostępu do usług specjalistycznych gminy będą dążyć do poprawy dostępności transportowej do rdzenia.

- g) zasady lokalizacji urządzeń wytwarzających energię o mocy zainstalowanej przekraczającej 500 kW

Nie dotyczy. Wskazania dotyczące zasad lokalizacji urządzeń wytwarzających energię o mocy zainstalowanej przekraczającej 500 kW wynikają ze szczegółowych ustaleń Planu Zagospodarowania Przestrzennego Województwa Pomorskiego, Strategii Rozwoju Województwa Pomorskiego, studiów uwarunkowań i kierunków zagospodarowania przestrzennego gmin, a docelowo planów ogólnych.

- h) zasady lokalizacji przedsięwzięć mogących znacząco oddziaływać na środowisko

Nie dotyczy. Zasady lokalizacji przedsięwzięć mogących znacząco oddziaływać na środowisko zostaną określone w ramach procedury strategicznej oceny oddziaływania na środowisko odrębnie dla poszczególnych inwestycji realizowanych w OMGS, które mogą znacząco oddziaływać na środowisko.

- i) zasady kształtowania rolniczej i leśnej przestrzeni produkcyjnej

Poza obszarami zurbanizowanymi działania będą prowadzone w celu ograniczenia ekspansji nowej zabudowy na tereny cenne przyrodniczo, w tym tereny leśne i zadrzewione oraz rolne.

Gminy będą podejmowały działania ochronne dla płatów ekologicznych i ciągów ekologicznych, w tym zachowując tereny otwarte, leśne i również rolne.

Produkcja leśna będzie odbywała się zgodnie z planem urządzenia lasu (PUL) na obszarach leśnych OMGS, a nie objętych ochroną, która takiej działalności by zakazywała

- j) zasady kształtowania zagospodarowania przestrzennego na obszarach zdegradowanych i obszarach rewitalizacji oraz obszarach wymagających przekształceń, rehabilitacji, rekultywacji lub remediacji

Obszary zdegradowane i obszary rewitalizacji będą wyznaczane zgodnie z ustawą o rewitalizacji (Dz.U. 2021 poz. 485) oraz prowadzone na podstawie gminnych programów rewitalizacji.

Miasta i gminy OMGGS będą dążyć do ponownego wykorzystania terenów już przekształconych, m.in. poprzemysłowych, przede wszystkim zlokalizowanych w obrębie istniejących wykształconych struktur urbanistycznych.

Działania rewitalizacyjne będą prowadzone kompleksowo z uwzględnieniem działań społecznych, infrastrukturalnych i przestrzennych.

W kształtowaniu zagospodarowania przestrzennego na obszarach zdegradowanych i obszarach rewitalizacji oraz obszarach wymagających przekształceń, rehabilitacji, remediacji lub rekultywacji szczególny nacisk zostanie położony na tereny o dobrej dostępności do istniejącego lub planowanego systemu transportu zbiorowego np. w otoczeniu przystanków i dworców kolejowych, otoczeniu węzłów przesiadkowych, terenów wzdłuż linii kolejowych w obszarach zurbanizowanych, terenów wzdłuż kluczowych ciągów komunikacyjnych, w szczególności na terenie miast i w odniesieniu do ciągów komunikacyjnych, które tracą na znaczeniu jako transportowe korytarze tranzytowe.

Działania rewitalizacyjne powinny mieć na uwadze przede wszystkim: ochronę środowiska przyrodniczego i mieszkaniowego, a także struktury lokalnych społeczności i ich tożsamości z uwzględnieniem wyzwań wynikających ze zmian klimatu; zapewnienie dobrego dostępu do usług, w tym usług publicznych; tworzenie warunków do rozwijania lokalnej przedsiębiorczości; wyrównywanie różnic społecznych, gospodarczych i przestrzennych obszarów objętych rewitalizacją względem pozostałych obszarów gmin i metropolii; poprawę dostępności przestrzeni dla osób ze szczególnymi potrzebami.

Gmina Szemud, jako część Obszaru Metropolitalnego Gdańsk-Gdynia-Sopot, objęta jest Planem Zrównoważonej Mobilności Miejskiej dla Obszaru Metropolitalnego Gdańsk-Gdynia-Sopot (SUMP OMGGS). Zgodnie z jego treścią gmina powinna prowadzić działania na rzecz rozwoju zintegrowanego i zrównoważonego systemu transportowego. Obejmują one poprawę dostępności transportu zbiorowego, rozwój węzłów przesiadkowych, wzmacnianie powiązań z transportem kolejowym oraz współpracę z partnerami metropolitalnymi w zakresie integracji komunikacyjnej.

Istotnym kierunkiem jest również rozwój mobilności aktywnej poprzez rozbudowę sieci tras pieszych i rowerowych, poprawę bezpieczeństwa uczestników ruchu oraz tworzenie przestrzeni publicznych dostępnych i przyjaznych dla wszystkich użytkowników. Równolegle gmina powinna podejmować działania ograniczające negatywne skutki ruchu samochodowego, wspierać rozwój elektromobilności oraz promować korzystanie z alternatywnych środków transportu.

SUMP wskazuje także na konieczność prowadzenia polityki przestrzennej ograniczającej skutki suburbanizacji poprzez koncentrację nowej zabudowy w miejscach dobrze skomunikowanych transportem zbiorowym oraz rozwój funkcji i usług sprzyjających ograniczaniu potrzeb transportowych mieszkańców. Ważnym elementem jest również edukacja mieszkańców

w zakresie zrównoważonej mobilności oraz rozwój nowoczesnych systemów informacji i zarządzania transportem.

Na obszarze Gminy Szemud obowiązują także rekomendacje i wnioski dotyczące kształtowania i ochrony dla krajobrazów, które wskazano w Audycie Krajobrazowym Województwa Pomorskiego. Dokument został przyjęty na mocy uchwały nr 190/XVII/25 Sejmiku Województwa Pomorskiego z dnia 28 lipca 2025 roku. Na obszarze gminy rozpoznano występowanie 23 krajobrazów, z czego jeden sklasyfikowany został jako krajobraz priorytetowy. Trójmiejski Park Krajobrazowy – Lasy Wejherowskie odznacza się występowaniem szczególnych walorów przyrodniczych oraz estetyczno-widokowych, wynikających z występowania unikatowej rzeźby terenu, powstałej na skutek oddziaływania procesów glacialnych oraz bogatej flory. Dla jego obszaru, stanowiącego północną część gminy, wskazuje się następujące rekomendacje i wnioski dla poszczególnych zagadnień:

1) rzeźba terenu:

- rekomenduje się ograniczenie niwelacji terenu w strefie krawędziowej wysoczyzny morenowej poza inwestycjami celu publicznego;
- rekomenduje się wprowadzanie i utrzymanie trwałej pokrywy roślinnej (zachowanie powierzchni biologicznie czynnej z zadrzewieniami i krzewami), ograniczającej erozję zboczy oraz utrzymującej ich stabilność;

2) obszary hydrogeniczne:

- rekomenduje się zachowanie istniejących stosunków wodnych gleb siedlisk wilgotnych i podmokłych w enklawach i dolinach śródleśnych, umożliwiających utrzymanie ich użytkowania rolnego;
- rekomenduje się ograniczenie odtwarzania, modyfikacji i wykonywania nowych sieci melioracyjnych, dotyczących zwłaszcza torfowisk leśnych i śródpolnych – pogarszających warunki wilgotnościowe siedliska;
- rekomenduje się renaturalizację krajobrazu, w tym przywracanie naturalnych warunków wodnych na obszarach objętych zabiegami melioracyjnymi, zwłaszcza torfowisk leśnych;
- rekomenduje się zachowanie i ochronę naturalnej drożności cieków, utrzymania naturalnego charakteru koryt i stref brzegowych oraz warunków naturalnego kształtowania procesów brzegowych;
- rekomenduje się ograniczenie działań gospodarczych (w tym leśnych utrzymaniowych) i modyfikacji stosunków wodnych, służące zachowaniu siedlisk wilgotnych w granicach kompleksu leśnego;

3) ekosystem:

- rekomenduje się ochronę i kształtowanie ekotonów brzegowych zbiorowisk leśnych z ograniczeniem realizacji nowej zabudowy poza inwestycjami celu publicznego;
- rekomenduje się pozostawienie przestrzeni wolnych od zainwestowania na polanach śródleśnych, umożliwiających utrzymanie migracji zwierząt;
- rekomenduje się zachowanie i utrzymywanie istniejących kompleksów łąkowych i niedopuszczanie do sukcesji roślinności krzewiastej i drzew;

- rekomenduje się ograniczenie grodzenia działek w rejonie polan śródleśnych, jezior i oczek wodnych oraz dolin rzecznych, torfowisk i podmokłości;
- rekomenduje się odtworzenie sieci powiązań i korytarzy ekologicznych przerwanych poprzez istniejącą sieć komunikacyjną m.in. poprzez budowę funkcjonalnych przejść dla zwierząt w miejscach, gdzie nastąpiło przecięcie ich szlaków migracyjnych (w szczególności przez Obwodnicę Trójmiejską);

4) obszary leśne:

- rekomenduje się zachowanie w stanie dotychczasowym harmonijnego krajobrazu polan śródleśnych, tworzących wnętrza krajobrazowe, poprzez nielokalizowanie nowej zabudowy i niezalesianie tych terenów;
- rekomenduje się dążenie do wykształcenia i zachowania krajobrazów leśnych o zróżnicowanej strukturze wiekowej, z możliwie wysokim udziałem starodrzewów, przestojów i drzew biocenotycznych (drzewa stare, dziuplaste, wielopniowe, stanowiące siedliska porostów i grzybów);
- rekomenduje się ograniczenie stosowania rębni zupełnych - szczególnie wielkopowierzchniowych oraz preferowanie rębni gniazdowej i rębni złożonej (stopniowej gniazdowej udoskonalonej) oraz pozostawienie nieużytkowanych rębni drzewostanów na zboczach dolin cieków;
- rekomenduje się kształtowanie struktury przestrzennej z uwzględnieniem funkcji przyrodniczej krajobrazu - w szczególności terenów leśnych, jako dominującej;
- rekomenduje się zachowanie i ochronę najcenniejszych drzewostanów naturalnych (zgodnych z warunkami siedliskowymi) o wysokich walorach biocenotycznych oraz starodrzewów (powyżej wieku rębności gatunku) w tym starolasów;

5) obszary rolnicze:

- rekomenduje się ograniczenie przeznaczenia terenów rolnych na cele nierolnicze na obszarach polan śródleśnych;
- rekomenduje się nielokalizowanie zabudowy na trwałych użytkach zielonych na glebach pochodzenia organicznego;
- rekomenduje się wspieranie i promowanie utrzymywania gospodarki łąkowo-pastwiskowej na użytkach zielonych;

6) zieleni urządzona:

- rekomenduje się zachowanie, odtwarzanie ciągłości i ochronę zadrzewień przydrożnych, w tym również przy realizacji inwestycji komunikacyjnych w obszarach polan śródleśnych – w szczególności w otoczeniu Gniewowa (na tzw. Małej Polanie Wejherowskiej);

7) przeciwdziałanie antropopresji:

- rekomenduje się prowadzenie działań ochronnych w ekosystemach leśnych umożliwiających zapewnienie właściwych warunków funkcjonowania i trwałości tych ekosystemów;
- rekomenduje się wprowadzenie w aktach planowania przestrzennego zapisów dotyczących kształtowania i ochrony ekotonów brzegowych ekosystemów wodnych;

- rekomenduje się zachowanie trwałości dotychczasowego przeznaczenia i użytkowania gruntów;

8) osadnictwo:

- rekomenduje się nierealizowanie przedsięwzięć mogących zawsze znacząco oddziaływać na środowisko w obszarze polan śródleśnych Cierznia, Gniewowo, Wyspowo, Pińskie, Reszki;
- rekomenduje się nielokalizowanie obiektów usługowych, w tym handlowych o powierzchni użytkowej powyżej 500m² poza obiektami oświaty, kultury, sportu i opieki zdrowotnej w obszarze polan śródleśnych w otoczeniu osad Cierznia, Gniewowo, Okuniewo, Pińskie, Reszki, Ustarbowo, Wyspowo;
- rekomenduje się ograniczanie niekontrolowanego rozwoju osadnictwa poprzez wykorzystanie w pierwszej kolejności istniejących obszarów zabudowy w ramach miejscowości oraz historycznych nieistniejących siedlisk w miejscowości i poza;
- rekomenduje się utrzymanie charakteru osadnictwa i układu przestrzennego osad Gniewowo, Pińskie i Reszki poprzez zachowanie skali zabudowy oraz zasad kompozycji;

9) architektura:

- rekomenduje się opracowanie dla miejscowości Gniewowo, Pińskie i Reszki wzornika - zestawu przykładów form architektonicznych wskazujących tradycijną dla miejsca: skalę, kształt bryły, detal architektoniczny, materiały i kolorystykę budynków na potrzeby nowopowstającej zabudowy;
- rekomenduje się niewprowadzanie obcych stylistycznie elementów konstrukcyjnych i zdobniczych budynków, w szczególności charakterystycznych dla innych regionów kraju;
- rekomenduje się dla zabudowy jednorodzinnej w obrębie osad Cierznia, Gniewowo, Wyspowo, Pińskie, Reszki stosowanie materiałów wykończeniowych pochodzenia naturalnego takich jak drewno, kamień, ceramika;
- w obszarach przeznaczonych pod zabudowę rekomenduje się dążenie do zachowania istniejących drzew m.in. poprzez wykonanie inwentaryzacji zieleni wysokiej i wskazanie drzew do zachowania, a także takie planowanie zabudowy i zagospodarowania terenu, aby ograniczyć wycinkę do niezbędnego minimum;
- rekomenduje się wprowadzenie w aktach planowania przestrzennego zasad zagospodarowania terenów zainwestowanych (na granicy Trójmiejskiego Parku Krajobrazowego) wskazujących możliwość budowy nowych obiektów oraz rozbudowy lub adaptacji istniejących, w nawiązaniu do charakterystycznych parametrów zabudowy historycznej (przede wszystkim: kubatury, wysokości i powierzchni zabudowy oraz geometrii dachu) przeważającej na poszczególnych terenach;

10) dziedzictwo kulturowe:

- rekomenduje się zachowanie krajobrazu kulturowego układów ruralistycznych poprzez ustalenie lub utrzymanie zasad kształtowania zabudowy, w tym: linii zabudowy, usytuowania względem drogi i granic działki, gabarytów budynków, rozwiązań kolorystyczno-materiałowych, detali, itp. określanych szczególnie w MPZP;

- rekomenduje się zachowanie stanowisk archeologicznych o własnej formie krajobrazowej poprzez prowadzenie odpowiedniego typu gospodarki leśnej tj. zręb odnowiony bez orki lub z orką bez pogłębiacza, a w przypadku obiektów o dobrym stanie zachowania - wyłączenie z działań gospodarki leśnej w obrębie stanowiska, także poprzez usytuowanie obiektu w tzw. kępie ekologicznej;
- rekomenduje się przeprowadzenie analizy stanu zachowania i ocenę wartości obiektów o walorach kulturowych, np. w celu aktualizacji Gminnej Ewidencji Zabytków oraz Gminnego Programu Opieki nad Zabytkami;
- w przypadku remontu lub adaptacji obiektu zabytkowego, rekomenduje się uwzględnienie badań konserwatorskich i architektonicznych, zachowanie spójności stylistycznej całego budynku, dążenie do zachowania: oryginalnego kształtu dachu oraz kąta nachylenia połaci dachowych, oryginalnej lokalizacji otworów drzwiowych i okiennych, a w przypadku wymiany stolarki zachowanie historycznych podziałów oraz materiału i kolorystyki;
- rekomenduje się podjęcie działań na rzecz powołania parku kulturowego "Zamkowa Góra" - przygotowanie analiz mogących stanowić podstawę powołania parku kulturowego, w tym koncepcji przestrzennych, w których zostaną określone granice obszaru;
- rekomenduje się weryfikację terenową potencjalnych niezaewidencjonowanych obiektów archeologicznych o własnej formie terenowej, zidentyfikowanych na podstawie analizy danych LiDAR;
- dla obszarów potencjalnych badań archeologicznych rekomenduje się pozostawiać maksymalnie nienaruszoną powierzchnię gleby, w szczególności nie obalać drzew, nie prowadzić przez nie zrywki, nie stosować maszynowego przygotowania gleby;
- w przypadku pozytywnej weryfikacji potencjalnych obiektów archeologicznych rekomenduje się objęcie obszaru stanowiska archeologicznego odpowiednią formą ochrony;
- rekomenduje się ochronę dziedzictwa archeologicznego i udostępnianie stanowisk archeologicznych posiadających czytelną formę krajobrazową dla celów dydaktycznych, naukowych i turystycznych, poprzez np. tworzenie parków kulturowych dziedzictwa archeologicznego;

11) infrastruktura:

- rekomenduje się nielokalizowanie farm fotowoltaicznych wraz z towarzyszącą infrastrukturą, za wyjątkiem instalacji spełniających kryteria mikroinstalacji fotowoltaicznych (zgodnie z ustawą OZE);
- rekomenduje się ograniczenie wprowadzania ekranów akustycznych, a w przypadku ich stosowania, wykorzystanie materiałów i form harmonizujących z krajobrazem, uwzględniających potrzebę minimalizacji kolizji z ptakami;
- rekomenduje się, aby przy budowie i modernizacji układów komunikacyjnych wraz z niezbędną infrastrukturą towarzyszącą, uwzględniać zachowanie walorów krajobrazowych i potrzeby migracji zwierząt;
- rekomenduje się nielokalizowanie instalacji OZE na obiektach indywidualnie wpisanych do rejestru zabytków oraz na wskazanych elementach ekspozycji

takich jak dominanty i akcenty krajobrazowe; na obiektach ujętych w ewidencjach zabytków dopuszczenie ich w miejscach nieekspozowanych z przestrzeni publicznych;

12) ekspozycja:

- rekomenduje się niesytuowanie obiektów potencjalnie dysharmonizujących, dominujących pod względem wysokościowym, kubaturowym czy kolorystycznym, zakłócających walory krajobrazowe, w tym wskazane elementy ekspozycji, w szczególności w otoczeniu miejscowości i osad: Zamek, Biała, Ustarbowo, Gniewowo, Wyspowo, ewentualne dopuszczenie tego typu inwestycji, wyłącznie po stwierdzeniu niewielkiego oddziaływania krajobrazowego, na podstawie analiz widokowych wykonanych na etapie przedprojektowym;
- rekomenduje się zachowanie walorów widokowych wskazanych elementów ekspozycyjnych oraz uwzględnienie ich w aktach planowania przestrzennego;
- jednostka znajduje się w granicach parku krajobrazowego, tym samym stanowi to podstawę do wyznaczenia "strefy ochrony krajobrazu" (art. 20 ust. 4 pkt 7 ustawy o ochronie przyrody) – w związku z tym rekomenduje się uwzględnienie w kształtowaniu polityki przestrzennej gminy walorów krajobrazowych, w szczególności poprzez ochronę potencjalnych (także innych niż wyznaczone) przedpoli ekspozycji, osi widokowych, punktów widokowych oraz obszarów zabudowanych wyróżniających się lokalną formą architektoniczną, istotnych dla zachowania walorów krajobrazowych;

13) turystyka i rekreacja:

- rekomenduje się eliminację substandardowych lub dysharmonizujących obiektów turystycznych, letniskowych oraz mieszkaniowych, w tym tymczasowych obiektów budowlanych i elementów zagospodarowania niezwiązanych trwale z gruntem, m.in. przyczep mieszkalnych, starych pojazdów, wiat, pawilonów itp.;
- rekomenduje się realizację i utrzymanie infrastruktury turystycznej, niekolidującej z ochroną przyrody i krajobrazu Trójmiejskiego Parku Krajobrazowego, w szczególności w sposób nietworzący dominant krajobrazowych degradujących walory widokowe oraz niezagrażający uruchomieniu procesów niszczących naturalną rzeźbę terenu, gleby, powierzchniowe utwory geologiczne oraz roślinność;
- rekomenduje się stosowanie na śródleśnych szlakach turystycznych naturalnych ziemnych lub przepuszczalnych nawierzchni ścieżek pieszych i rowerowych, a w przypadku mostów, kładek i tego typu przejść projektowanie obiektów o wykończeniu drewnianym lub kamiennym.

14) przestrzeń publiczna:

- rekomenduje się dostosowanie skali i formy obiektów małej architektury do istniejącego krajobrazu kulturowego, stanowiącego wartość krajobrazową, a także do charakteru wnętrza krajobrazowych, w tym w zakresie utrzymania kolorystyki oraz rozwiązań materiałowych;

- rekomenduje się ograniczenie lokalizacji tablic reklamowych i urządzeń reklamowych, w tym na ogrodzeniach nieruchomości, z dopuszczeniem szyldów na budynkach, w których funkcjonuje dany podmiot gospodarczy;
- rekomenduje się ograniczenie lokalizacji tablic reklamowych i urządzeń reklamowych w ciągu dróg o znaczeniu krajobrazowym, prowadzących przez obszar Trójmiejskiego Parku Krajobrazowego – w tym dróg krajowych S6 i S7, wojewódzkich nr 218, 224;
- rekomenduje się ograniczenie stosowania prefabrykowanych, pełnych ogrodzeń betonowych w miejscach eksponowanych, takich jak fronty działek oraz inne miejsca widoczne z terenów przestrzeni publicznej;
- rekomenduje się nielocalizowanie wolnostojących nośników reklamowych, umieszczonych w sposób przystaniający obiekty o wartościach kulturowych lub walory krajobrazowe;
- rekomenduje się dążenie do ujednolicenia formy i kolorystyki ogrodzeń wzdłuż głównej przestrzeni publicznej, w tym: ul. Marynarki Wojennej w Wejherowie oraz ul. Spacerowej i ul. Wejhera w Gniewowie.

15) pozostałe zagadnienia:

- rekomenduje się opracowanie i przyjęcie uchwały w sprawie zasad i warunków sytuowania obiektów małej architektury, tablic reklamowych i urządzeń reklamowych oraz ogrodzeń, ich gabarytów, standardów jakościowych oraz rodzajów materiałów budowlanych, z jakich mogą być wykonane;
- rekomenduje się podejmowanie działań związanych z ustanowieniem stanowisk dokumentacyjnych przyrody nieożywionej, pomników przyrody nieożywionej, a także geostanowisk obejmujących najciekawsze elementy form rzeźby terenu, głazy, źródłiska, a także ciekawe odstonięcia geologiczne.

Analiza powyższych dokumentów, a także diagnoza sytuacji społecznej, gospodarczej, przestrzennej i klimatyczno-środowiskowej oraz cele i kierunki działań przedstawione w niniejszej Strategii, pozwoliły na określenie ustaleń i rekomendacji w zakresie kształtowania i prowadzenia polityki przestrzennej w Gminie Szemud, której prezentuje poniższa tabela.

Tab. 2. Ustalenia i rekomendacje w zakresie kształtowania i prowadzenia polityki przestrzennej w Gminie Szemud

Zasady ochrony środowiska i jego zasobów, w tym ochrony powietrza, przyrody i krajobrazu
• zachowanie terenów o dużych wartościach przyrodniczych i krajobrazowych, • ochrona terenów objętych ochroną prawną oraz innych obszarów cennych przyrodniczo, w tym terenów otwartych, • zachowanie i przywracanie układu lokalnych korytarzy ekologicznych oraz ochrona przed ich defragmentacją, • włączenie terenów rolnych i leśnych w system powiązań przyrodniczych i rekreacyjnych gminy, • utrzymanie różnorodności biologicznej, • przeciwdziałanie rozlewaniu się zabudowy, • wsparcie rozwoju błękitno-zielonej infrastruktury, w szczególności poprzez ustalanie racjonalnych wskaźników w zakresie powierzchni biologicznie czynnej w dokumentach

planistycznych, zapewnienie i egzekwowanie odpowiedniej retencji oraz wykorzystanie istniejącej przestrzeni i obiektów do jej rozwoju,

- zachowanie i rozwój terenów zieleni w obrębie istniejących obszarów zabudowy jako elementu poprawy jakości życia mieszkańców, odporności na zmiany klimatu oraz kształtowanie ładu przestrzennego,
- dążenie do realizacji zieleni izolacyjnej wzdłuż ciągów komunikacyjnych oraz istniejących i projektowanych zespołów zabudowy,
- ochrona wód powierzchniowych przed zanieczyszczeniami pochodzenia komunikacyjnego i bytowego poprzez kontrole stanu technicznego instalacji kanalizacji sanitarnej i burzowej, konserwacje urządzeń do separacji substancji ropopochodnych i osadników piaskowych, itp.
- wykorzystanie głównych zbiorników wodnych do funkcji związanych z turystyką, rekreacją oraz sportem, w zakresie niepowodującym pogorszenia stanu środowiska wodnego oraz walorów środowiskowych i krajobrazowych,
- wykorzystanie obszarów zielonych do celów turystycznych i rekreacyjnych poprzez budowę ścieżek rowerowych i szlaków turystycznych, budowę i utrzymanie infrastruktury rekreacyjnej,
- ochrona terenów rekreacyjnych i wypoczynku, lasów i terenów zielonych przed zabudową związaną z uciążliwą działalnością gospodarczą (zakłady przemysłowe, magazynowe i usługowe),
- nadanie funkcji edukacyjnej nowym i istniejącym obszarom zielonym oraz elementom zielono-błękitnej infrastruktury,
- ochrona powietrza i zapobieganie przekraczaniu poziomów dopuszczalnych stężeń substancji szkodliwych w powietrzu poprzez działania termomodernizacyjne, wprowadzanie do celów grzewczych urządzeń o wysokiej sprawności energetycznej, rozwój zielonej energii i ograniczanie niskiej emisji wynikającej z ruchu samochodowego,
- rozwój gospodarki o obiegu zamkniętym;
- realizacja działań służących adaptacji do zmian klimatu, w szczególności poprzez zwiększanie odporności terenów zurbanizowanych i otwartych na skutki suszy, fal upałów, nawałnych opadów oraz innych ekstremalnych zjawisk pogodowych;
- retencjonowanie i zagospodarowanie wód opadowych i roztopowych w miejscu ich powstawania oraz wspieranie rozwiązań opartych na przyrodzie zwiększających odporność na skutki zmian klimatu,
- ograniczenie lokalizacji nowej zabudowy na terenach zagrożonych negatywnymi skutkami zmian klimatu, w szczególności na obszarach zagrożonych powodzią oraz podtopieniami,
- uwzględnienie rekomendacji Audytu Krajobrazowego Województwa Pomorskiego w procesie planowania przestrzennego oraz ochrony krajobrazu i walorów środowiskowych gminy,
- tworzenie spójnego lokalnego i ponadlokalnego systemu terenów zieleni oraz błękitno-zielonej infrastruktury powiązanego z obszarami cennymi przyrodniczo i korytarzami ekologicznymi.

Zasady ochrony dziedzictwa kulturowego i zabytków oraz dóbr kultury współczesnej

- kształtowanie struktury przestrzennej uwypuklające i wzmacniające znaczenie istniejących obiektów o ważnych funkcjach lokalnych i ponadlokalnych,
- ochrona elementów dziedzictwa kulturowego regionu Kaszub, w szczególności wartościowych układów przestrzenno-krajobrazowych, zadrzewień przydrożnych i śródpolnych oraz obiektów zabytkowych,

- ochrona różnorodności i wielokulturowości dziedzictwa kulturowego regionu i dóbr kultury współczesnej,
- przystosowanie zachowanych założeń i obiektów, które utraciły swoje pierwotne funkcje, do nowych, współczesnych potrzeb, z uwzględnieniem wymogów w zakresie ich dostępności dla osób ze specjalnymi potrzebami oraz – w miarę możliwości – wykorzystujących rozwiązania w zakresie efektywności energetycznej oraz rozwiązania w zakresie adaptacji do zmian klimatu (zatrzymanie wód opadowych, przepuszczalność terenu, ogrody deszczowe i inne),
- restauracja i modernizacja techniczna obiektów zabytkowych zgodnie z wytycznymi konserwatora zabytków z dostosowaniem współczesnej funkcji do wartości zabytkowej obiektów, służącej jednocześnie rozwojowi gospodarczemu i włączeniu społecznemu,
- podporządkowanie nowej zabudowy historycznej kompozycji przestrzennej,
- podnoszenie walorów użytkowych oraz komercjalizacja funkcji turystycznej, z wykorzystaniem zasobu historycznego jako istotnego komponentu,
- ochrona niematerialnego dziedzictwa kulturowego, w szczególności lokalnych tradycji, zwyczajów, języka, rzemiosła i innych elementów tożsamości kulturowej regionu Kaszub,
- ochrona historycznych układów osadniczych oraz charakterystycznych elementów wiejskiego krajobrazu kulturowego, stanowiących świadectwo historycznego rozwoju gminy.

Kierunki zmian w strukturze zagospodarowania terenów, w tym określenia szczególnych potrzeb w zakresie nowej zabudowy mieszkaniowej

- utrzymanie i kontynuacja istniejącej struktury przestrzennej i form zabudowy, z możliwością jej uzupełnienia,
- kształtowanie czytelnej, zwartej struktury przestrzennej i dopełnianie układów urbanistycznych,
- utrzymanie dominującej formy zabudowy mieszkaniowej jednorodzinnej realizowanej indywidualnie i w zorganizowanych zespołach mieszkaniowych, ze szczególnym uwzględnieniem kontroli nad charakterem zabudowy, jej intensywnością oraz rozdrobnieniem podziałów ewidencyjnych,
- wyznaczanie zróżnicowanych standardów zabudowy dla terenów zabudowy mieszkaniowej jednorodzinnej w dostosowaniu do charakteru miejsca – z uwzględnieniem potrzeby zapewnienia dostępności do usług społecznych (przedszkola, szkoły, place zabaw, zieleni publiczna, usługi sportu, rekreacji i turystyki),
- kształtowanie nowych obszarów zabudowy mieszkaniowej w oparciu o układ komunikacyjny o parametrach dostosowanych do intensywności zabudowy i zapewniający przepustowość w skali lokalnej i ponadlokalnej,
- zachowanie, ochrona przed zainwestowaniem i wykorzystanie zasobów w postaci gleb wysokiej jakości i przydatności rolniczej,
- utrzymanie zwartych kompleksów użytków rolnych i zielonych z zadrzewieniami śródpolnymi oraz otuliną biologiczną cieków wodnych,
- ograniczenie negatywnego wpływu kluczowych inwestycji celu publicznego na zabudowę mieszkaniową, środowisko i krajobraz,
- uwzględnienie planowanych inwestycji ponadlokalnych (regionalnych, krajowych) w polityce przestrzennej gminy,
- stosowanie rozwiązań eliminujących lub ograniczających oddziaływanie planowanych inwestycji poza granice przekształcanego lub zagospodarowywanego terenu,

- przeciwdziałanie konfliktom przestrzennym poprzez zachowanie równowagi pomiędzy dostępnością usług, lokalizacji terenów działalności gospodarczej i terenów produkcyjnych a uciążliwością ich oddziaływania na tereny sąsiednie,
- nawiązanie gabarytami, powierzchnią zabudowy i stylem architektonicznym nowych i przebudowywanych obiektów do istniejącej zabudowy występującej na danym obszarze, w szczególności w obszarze zabytkowej zabudowy,
- podnoszenie dostępności terenów i obiektów usługowych dla osób ze szczególnymi potrzebami,
- tworzenie i rozwój ogólnodostępnych przestrzeni publicznych służących integracji społecznej oraz poprawie jakości życia mieszkańców,
- wsparcie dla rozwoju odnawialnych źródeł energii na terenie gminy, z uwzględnieniem ograniczeń wynikających z ochrony krajobrazu, dziedzictwa kulturowego oraz form ochrony przyrody, w tym poza obszarem Trójmiejskiego Parku Krajobrazowego – Lasy Wejherowskie,
- przyjęcie rozwiązań wynikających z przepisów prawa wodnego oraz ograniczenie rozwoju nowej zabudowy na terenach zagrożonych ryzykiem powodziowym.

Zgodnie z § 3, ust. 10 Rozporządzenia Ministra Rozwoju i Technologii z dnia 8 grudnia 2023 r. w sprawie projektu planu ogólnego gminy, dokumentowania prac planistycznych w zakresie tego planu oraz wydania z niego wypisów i wyrysów, na terenie Gminy Szemud dopuszcza się określenie wyższego zapotrzebowania na nową zabudowę mieszkaniową, niż wynika to ze wzoru z ust. 2, jeżeli jest to uzasadnione szczególnymi potrzebami w zakresie nowej zabudowy mieszkaniowej.

Gmina Szemud położona jest w bezpośredniej strefie oddziaływania Obszaru Metropolitalnego Gdańsk-Gdynia-Sopot i od wielu lat stanowi jeden z głównych kierunków procesów suburbanizacyjnych zachodzących w otoczeniu Trójmiasta. Korzystne położenie komunikacyjne, wysoka jakość środowiska przyrodniczego, atrakcyjne warunki zamieszkania oraz utrzymujące się zainteresowanie osiedlaniem się nowych mieszkańców powodują stały wzrost funkcji mieszkaniowej gminy. Dopuszczenie wyższego zapotrzebowania na nową zabudowę mieszkaniową jest zatem uzasadnione koniecznością zabezpieczenia możliwości rozwoju gminy w długim horyzoncie planistycznym oraz zapewnienia odpowiedniej podaży terenów mieszkaniowych odpowiadającej rzeczywistym procesom demograficznym i migracyjnym. Pozwoli to na zaspokojenie potrzeb mieszkaniowych obecnych i przyszłych mieszkańców, przy jednoczesnym prowadzeniu uporządkowanej polityki przestrzennej zgodnej z kierunkami rozwoju określonymi w Strategii Rozwoju Gminy Szemud.

Zasady lokalizacji obiektów handlu wielkopowierzchniowego w rozumieniu ustawy z dnia 27 marca 2003 r. o planowaniu i zagospodarowaniu przestrzennym

Zgodnie z ustawą z dnia 27 marca 2003 r. o planowaniu i zagospodarowaniu przestrzennym, pod pojęciem handlu wielkopowierzchniowego rozumie się handel realizowany w obiekcie handlowym o powierzchni sprzedaży powyżej 2000 m². Jego lokalizacja jest regulowana w planie ogólnym poprzez wskazanie strefy handlu wielkopowierzchniowego oraz konieczność sporządzenia miejscowego planu zagospodarowania przestrzennego w przypadku potrzeby realizacji tego obiektu. Plan miejscowy sporządza się wtedy dla terenu położonego na obszarze obejmującym co najmniej obszar, na którym powinny nastąpić zmiany w strukturze funkcjonalno-przestrzennej w wyniku realizacji tego obiektu.

Na obszarze Gminy Szemud nie planuje się lokalizacji obiektów handlu wielkopowierzchniowego w rozumieniu ustawy z dnia 27 marca 2003 r. o planowaniu i zagospodarowaniu przestrzennym. Z tego

względu nie ustala się zasad i rekomendacji w zakresie kształtowania i prowadzenia polityki przestrzennej w zakresie ich lokalizacji.

Zasady lokalizacji kluczowych inwestycji celu publicznego

Zgodnie z ustawą z dnia 27 marca 2003 r. o planowaniu i zagospodarowaniu przestrzennym, pod pojęciem inwestycji celu publicznego należy rozumieć działania o znaczeniu lokalnym (gminnym) i ponadlokalnym (powiatowym, wojewódzkim i krajowym), a także krajowym (obejmującym również inwestycje międzynarodowe i ponadregionalne), oraz metropolitalnym (obejmującym obszar metropolitalny) bez względu na status podmiotu podejmującego te działania oraz źródła ich finansowania, stanowiące realizację celów, o których mowa w art. 6 ustawy z dnia 21 sierpnia 1997 r. o gospodarce nieruchomościami, m.in.:

- wydzielanie gruntów pod drogi publiczne, drogi rowerowe i drogi wodne, budowa, utrzymywanie oraz wykonywanie robót budowlanych tych dróg, obiektów i urządzeń transportu publicznego, a także łączności publicznej i sygnalizacji,
- budowa i utrzymywanie publicznych urządzeń służących do zaopatrzenia ludności w wodę, gromadzenia, przesyłania, oczyszczania i odprowadzania ścieków oraz odzysku i unieszkodliwiania odpadów, w tym ich składowania lub ich wykorzystania w instalacji odnawialnego źródła energii wytwarzającej biogaz w rozumieniu art. 2 pkt 1 ustawy z dnia 20 lutego 2015 r. o odnawialnych źródłach energii,
- budowa oraz utrzymywanie obiektów i urządzeń służących ochronie środowiska, zbiorników i innych urządzeń wodnych służących zaopatrzeniu w wodę, regulacji przepływów i ochronie przed powodzią, a także regulacja i utrzymywanie wód oraz urządzeń melioracji wodnych, będących własnością Skarbu Państwa lub jednostek samorządu terytorialnego,
- budowa, utrzymywanie obiektów oraz urządzeń niezbędnych na potrzeby obronności państwa, a także ustanowienie strefy ochronnej terenu zamkniętego, w tym wynikające z umów lub porozumień międzynarodowych, a także na potrzeby ochrony granicy państwowej lub zapewnienia bezpieczeństwa publicznego, w tym budowa i utrzymywanie aresztów śledczych, zakładów karnych oraz zakładów dla nieletnich,
- poszukiwanie, rozpoznawanie, wydobywanie złóż kopalin objętych własnością górnictw,
- zakładanie i utrzymywanie cmentarzy,
- ustanawianie i ochrona miejsc pamięci narodowej,
- ochrona zagrożonych wyginięciem gatunków roślin i zwierząt lub siedlisk przyrody,
- wydzielanie gruntów pod publicznie dostępne przestrzenie i obiekty: ciągi piesze, place, parki, promenady lub bulwary, a także ich urządzenie, w tym budowa lub przebudowa.

W przypadku lokalizacji kluczowych inwestycji celu publicznego na terenie gminy przyjmuje się w szczególności:

- ograniczenie negatywnego wpływu kluczowych inwestycji celu publicznego na zabudowę mieszkaniową, środowisko i krajobraz,
- ograniczenie lokalizacji kluczowych inwestycji celu publicznego na terenach leśnych oraz minimalizowanie ich oddziaływania na środowisko,
- uwzględnienie planowanych inwestycji ponadlokalnych (regionalnych, krajowych) w polityce przestrzennej gminy,
- stosowanie rozwiązań eliminujących lub ograniczających oddziaływanie planowanych inwestycji poza granice przekształcanego lub zagospodarowywanego terenu,
- wykorzystanie istniejącej infrastruktury do realizacji inwestycji celu publicznego.

W zakresie transportu i komunikacji:

- zapewnienie dobrej dostępności komunikacyjnej poprzez rozwój układu drogowego, komunikacji zbiorowej, infrastruktury pieszo-rowerowej, węzłów komunikacyjnych,
- dążenie do ograniczenia ruchu indywidualnych pojazdów samochodowych, szczególnie na obszarach o dużych walorach przyrodniczych i dużej wrażliwości środowiska na czynniki antropopresyjne,
- wyprowadzenie tranzytowego ruchu kołowego poza centrum wsi – budowa obwodnicy wsi Szemud i Przetoczyno,
- wyznaczanie w dokumentach planistycznych dróg o szerokości zapewniającej możliwość wykonania wszystkich niezbędnych do prawidłowego wykorzystania drogi elementów, jak chodniki, parkingi, ciągi rowerowe,
- budowa ścieżek rowerowych poprawiających dostępność i obsługę komunikacyjną sołectw poprzez stworzenie ciągłego systemu komunikacji rowerowej,
- zapewnienie wysokich standardów bezpieczeństwa ruchu pieszego i rowerowego, w szczególności w rejonie szkół, przystanków komunikacji zbiorowej, węzłów przesiadkowych oraz innych generatorów ruchu,
- wspieranie rozwoju wielogłęziowego powiązania podsystemów transportu publicznego oraz indywidualnego m.in. centrów przesiadkowych, dworców, systemu parkingów P&R, B&R wraz z układem komunikacji kołowej i pieszo-rowerowej oraz rozbudową niezbędnej infrastruktury,
- budowa i rozbudowa infrastruktury do ładowania i tankowania zeroemisyjnych pojazdów komunikacji publicznej,
- zapewnienie wysokich standardów dostępności transportu publicznego, przestrzeni publicznych i infrastruktury komunikacyjnej dla osób starszych, osób z niepełnosprawnościami i innych osób ze szczególnymi potrzebami,
- kształtowanie sieci powiązań komunikacyjnych zgodnie z postanowieniami SUMP OMGGS.

W zakresie infrastruktury technicznej i społecznej:

- kreowanie połączeń pomiędzy zabudową mieszkaniową a infrastrukturą społeczną oraz dążenie do poprawy dostępności infrastruktury społecznej i technicznej,
- dalszy rozwój systemów infrastruktury technicznej, w tym wodno-kanalizacyjnej, będącej podstawą do lokalizacji zabudowy mieszkaniowej oraz związanej z działalnością gospodarczą,
- utrzymywanie i poprawa jakości usług o charakterze publicznym (szkoły, przedszkola, instytucje kultury, obiekty sportowe), w tym bazy infrastrukturalnej oraz rozwój systemu opieki nad osobami ze szczególnymi potrzebami,
- kształtowanie centralnych przestrzeni publicznych w poszczególnych wsiach umożliwiających aktywność społeczną, budowę oraz umacnianie więzi społecznych i budowanie lokalnej tożsamości,
- rozwój błękitno-zielonej infrastruktury oraz zapewnienie odpowiedniej retencji (powierzchnia biologicznie czynna, budowa zbiorników na deszczówkę z terenów utwardzonych w celu wtórnego wykorzystania),
- tworzenie warunków dla lokalizacji instalacji urządzeń wykorzystujących odnawialne źródła energii na poziomie aktów planistycznych (plan ogólny, miejscowe plany zagospodarowania przestrzennego).

Zasady lokalizacji urządzeń wytwarzających energię o mocy zainstalowanej przekraczającej 500 kW

Urządzenia wytwarzające energię o mocy zainstalowanej przekraczającej 500 kW powinny być lokalizowane na gruntach klasy IV lub niższej i nie mogą wpływać na poszerzenie obszaru stref ochronnych, które związane są z ograniczeniami w zabudowie, zagospodarowaniu oraz użytkowaniu terenu poza granicami wyznaczonego obszaru. W przypadku lokalizacji takich urządzeń wyznacza się następujące zasady:

- stosowanie rozwiązań eliminujących lub ograniczających oddziaływanie planowanych inwestycji poza granice przekształcanego lub zagospodarowywanego terenu,
- lokalizowanie ośrodków produkcyjnych i infrastruktury technicznej (w tym odnawialnych źródeł energii) na terenach ściśle określonych, z uwzględnieniem istniejących form ochrony przyrody oraz z zachowaniem bezpiecznej strefy ochronnej od zabudowy mieszkaniowej oraz związanej z wielogodzinnym pobytem dzieci i młodzieży,
- dbałość o relacje funkcjonalno-przestrzenne z terenami sąsiednimi,
- podejmowanie działań powstrzymujących znaczne przeobrażenie krajobrazu kulturowego,
- w granicach stref ochronnych dla elektrowni fotowoltaicznych wszelkie przedsięwzięcia nie mogą przekraczać standardów jakości środowiska,
- wyłącza się obszary chronionego krajobrazu z lokalizowania elektrowni wiatrowych o mocy większej niż moc mikroinstalacji w rozumieniu przepisów Ustawy z dnia 20 lutego 2015 r. o odnawialnych źródłach energii.

Zasady lokalizacji przedsięwzięć mogących znacząco oddziaływać na środowisko

Do przedsięwzięć mogących znacząco oddziaływać na środowisko zalicza się te przedsięwzięcia, które zostały określone w Rozporządzeniu Rady Ministrów z dnia 10 września 2019 r. w sprawie przedsięwzięć mogących znacząco oddziaływać na środowisko, w podziale na przedsięwzięcia mogące zawsze znacząco oddziaływać na środowisko oraz te mogące potencjalnie znacząco oddziaływać na środowisko.

W przypadku lokalizacji przedsięwzięć mogących znacząco oddziaływać na środowisko na terenie gminy należy uwzględnić:

- lokalizację w miejscach, które nie naruszają funkcjonowania korytarzy ekologicznych, obszarów chronionych oraz nie przyczyniają się do niszczenia siedlisk gatunków występujących w gminie,
- rozmieszczenie form ochrony przyrody, ograniczenia wynikające z uchwał je powołujących, planów ochrony tych obszarów oraz aktów prawa miejscowego,
- realizację działań mających na celu zapobieganie, ograniczanie lub kompensację przyrodniczą możliwych negatywnych oddziaływań na środowisko
- przeprowadzenie indywidualnej procedury badania wpływu przedsięwzięcia na środowisko w ramach oceny oddziaływania na środowisko na podstawie ustawy z dnia 3 października 2008 r. o udostępnianiu informacji o środowisku i jego ochronie, udziale społeczeństwa w ochronie środowiska oraz o ocenach oddziaływania na środowisko.

Zasady kształtowania rolniczej i leśnej przestrzeni produkcyjnej

- kontynuacja rolniczego sposobu użytkowania terenów, szczególnie w obrębie zwartych kompleksów gleb o wysokiej jakości i przydatności rolniczej,
- przeciwdziałanie rozpraszaniu zabudowy w celu ochrony kompleksów rolnych i leśnych,
- zachowanie korytarzy ekologicznych oraz siedlisk gatunków chronionych i zagrożonych,

- kształtowanie prawidłowych relacji pomiędzy zabudową związaną z produkcją rolną a zabudową mieszkaniową na wsiach,
- utrzymanie zwartych kompleksów użytków rolnych i zielonych z zadrzewieniami śródpolnymi,
- zalesianie gruntów najstabszych, nieużytków i gruntów rolniczo nieprzydatnych,
- prowadzenie racjonalnej gospodarki rolnej, poprzez właściwy dobór upraw dostosowanych do warunków środowiskowych, wykorzystanie potencjału produkcyjnego trwałych użytków zielonych dla produkcji zwierzęcej, racjonalne stosowanie nawożenia i środków ochrony roślin,
- zwiększanie opłacalności produkcji rolnej, poprzez polepszanie struktury gospodarstw rolnych, wprowadzanie nowych technologii i innowacji, inwestycje we wzrost produktywności, rozwijanie współpracy rolników między sobą i branżą przetwórstwa, rozwój rynków lokalnych i targowisk,
- dopuszcza się przekształcenie profilu istniejących gospodarstw rolnych na agroturystyczny, zgodnie ze wskazanymi kierunkami rozwojowymi sektora turystyki w gminie.

Zasady kształtowania zagospodarowania przestrzennego na obszarach zdegradowanych i obszarach rewitalizacji oraz obszarach wymagających przekształceń, rehabilitacji, rekultywacji lub remediacji

W momencie opracowania Strategii w Gminie Szemud nie wyznaczono obszarów zdegradowanych i obszarów rewitalizacji w myśl ustawy z dnia 9 października 2015 r. o rewitalizacji. Na omawianym terenie nie występują również większe obszary wymagające przekształceń, rehabilitacji, rekultywacji lub remediacji. Na terenie gminy występują jedynie punktowo tereny i obiekty odznaczające się obniżonym standardem architektoniczno-przestrzennym, będące własnością osób prywatnych.

4. Spójność kierunków rozwoju gminy z kierunkami wynikającymi ze strategii rozwoju województwa oraz strategii ponadlokalnej. Obszary strategicznej interwencji określone w strategii rozwoju województwa wraz z zakresem planowanych działań

Cele strategiczne oraz kierunki działań zawarte w niniejszej Strategii odnoszą się do zidentyfikowanych problemów, które mieszkańcy napotykają na obszarze Gminy Szemud. Jednocześnie, są one spójne z dokumentami strategicznymi wyższego rzędu o randze wojewódzkiej i krajowej, takimi jak Krajowa Strategia Rozwoju Regionalnego 2030 (KSRR) oraz Strategią rozwoju województwa pomorskiego. Komplementarność celów jakie wyznacza Strategia z innymi działaniami oraz priorytetami wpływa na skuteczność i efektywność realizacji tego dokumentu.

Cel główny KSRR zakłada „efektywne wykorzystanie endogenicznych potencjałów terytoriów i ich specjalizacji dla osiągnięcia zrównoważonego rozwoju kraju, co tworzyć będzie warunki do wzrostu dochodów mieszkańców Polski przy jednoczesnym osiągnięciu spójności w wymiarze społecznym, gospodarczym, środowiskowym i przestrzennym”. Cel ten uzupełniony jest 3 celami operacyjnymi:

- Cel 1. Zwiększenie spójności rozwoju kraju w wymiarze społecznym, gospodarczym, środowiskowym i przestrzennym;
- Cel 2. Wzmacnianie regionalnych przewag konkurencyjnych;
- Cel 3. Podniesienie jakości zarządzania i wdrażania polityk ukierunkowanych terytorialnie.

Strategia Rozwoju Województwa Pomorskiego 2030 jest elementem systemu programowania przygotowywanego na różnych poziomach. Jej treść uwzględnia ustalenia dokumentów wyższego rzędu, w szczególności zapisy dokumentów i projektów dokumentów wspólnotowych dotyczących polityki spójności po 2020 roku, strategii krajowych, takich jak: projekt Strategii Rozwoju Polski do 2035 r., Krajowa Strategia Rozwoju Regionalnego 2030 oraz Koncepcja Przestrzennego Zagospodarowania Kraju 2050.

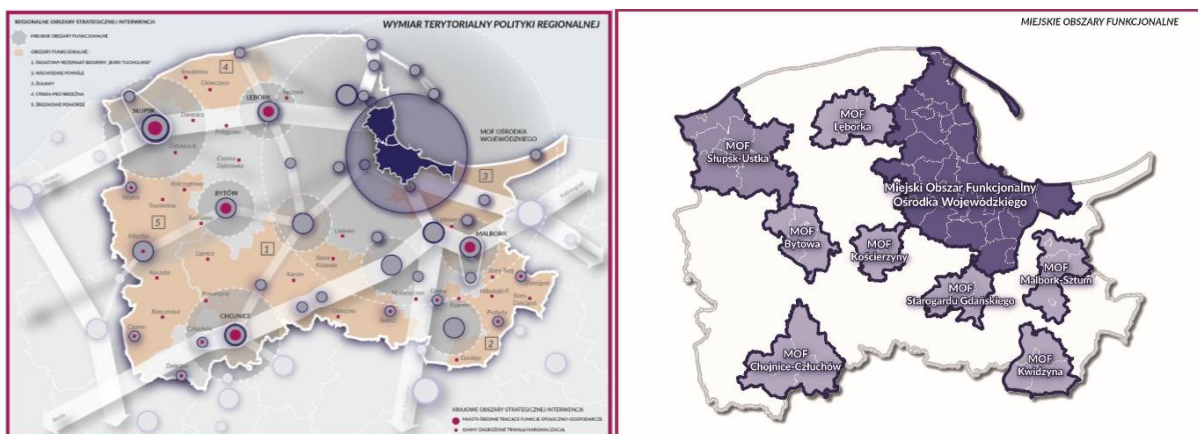
Strategia Rozwoju Województwa Pomorskiego 2030 określa trzy cele strategiczne oraz dwanaście celów operacyjnych:

1. Trwałe bezpieczeństwo:
 - 1.1. Bezpieczeństwo środowiskowe
 - 1.2. Bezpieczeństwo energetyczne
 - 1.3. Bezpieczeństwo zdrowotne
 - 1.4. Bezpieczeństwo cyfrowe
2. Otwarta wspólnota regionalna:
 - 2.1. Fundamenty edukacji
 - 2.2. Wrażliwość społeczna
 - 2.3. Kapitał społeczny
 - 2.4. Mobilność
3. Odporna gospodarka:
 - 3.1. Pozycja konkurencyjna

- 3.2. Rynek pracy
- 3.3. Oferta turystyczna i czasu wolnego
- 3.4. Integracja z globalnym systemem transportowym.

Strategia Rozwoju Województwa Pomorskiego 2030 identyfikuje również Obszary Strategicznej Interwencji (OSI), które wskazują terytorialne ukierunkowania celów interwencji. Do obszarów tych należy w szczególności kierować interwencję publiczną obejmującą finansowane z różnych źródeł inwestycje, w tym gospodarcze, infrastrukturalne i w zasoby ludzkie. Dotyczy to zarówno obszarów charakteryzujących się największym potencjałem rozwojowym, które mają znaczący wpływ na wzrost konkurencyjności regionu, jak i obszarów o najtrudniejszej sytuacji społeczno-gospodarczej, które wymagają wsparcia, aby zapobiec ich dalszej marginalizacji.

W Strategii Rozwoju Województwa Pomorskiego 2030 Gmina Szemud sklasyfikowana została jako część Miejskiego Obszaru Funkcjonalnego Ośrodka Wojewódzkiego, stanowiącego zasadniczy komponent struktury Obszaru Metropolitalnego Gdańsk-Gdynia-Sopot.

Ryc. 1. Obszary strategicznej interwencji oraz miejskie obszary funkcjonalne w województwie pomorskim
 Źródło: Strategia Rozwoju Województwa Pomorskiego 2030.

Ze względu na swoje położenie w granicach OMGGS, Gmina Szemud uwzględniona została w Strategii Rozwoju Obszaru Metropolitalnego Gdańsk-Gdynia-Sopot 2030. W dokumencie tym nakreślona została wizja rozwoju OMGGS, obejmująca różnorodne uwarunkowania rozwoju poszczególnych jego elementów składowych. Gmina Szemud, zgodnie z treścią przytoczonego dokumentu, stanowi część strefy podmiejskiej A. Obejmuje ona tereny odznaczające się zróżnicowaną dynamiką rozwoju społeczno-gospodarczego, zlokalizowane w bezpośrednim sąsiedztwie rdzenia aglomeracji, odznaczające się rozbudowaną siecią połączeń funkcjonalnych z Trójmiastem, a także silnym oddziaływaniem procesu suburbanizacji.

Poniższa tabela prezentuje spójność celów strategicznych i operacyjnych wskazanych w Strategii Rozwoju Gminy Szemud na lata 2027-2036 ze Strategią Rozwoju Województwa Pomorskiego 2030 oraz Strategią Rozwoju Ponadlokalnego do roku 2030 dla Obszaru Metropolitalnego Gdańsk-Gdynia-Sopot.

Tab. 3. Spójność celów strategicznych i operacyjnych Strategii Rozwoju Gminy Szemud ze Strategią rozwoju województwa pomorskiego oraz strategią ponadlokalną

Strategia Rozwoju Województwa Pomorskiego 2030	Strategia Rozwoju Gminy Szemud na lata 2027-2036
Cel 1. Trwałe bezpieczeństwo 1.1. Bezpieczeństwo środowiskowe 1.2. Bezpieczeństwo energetyczne 1.3. Bezpieczeństwo zdrowotne 1.4. Bezpieczeństwo cyfrowe	CEL I: PRZYJAZNA PRZESTRZEŃ I.1. Przestrzeń wysokiej jakości I.2. Zrównoważona mobilność CEL II: ZIELONA ODPORNOŚĆ II.1. Środowisko i klimat II.2. Nowoczesna infrastruktura CEL III: NOWOCZESNA GOSPODARKA III.3. Cyfrowa i bezpieczna gmina CEL IV: SILNE SPOŁECZEŃSTWO IV.2. Usługi społeczne i zdrowie
Cel 2. Otwarta wspólnota regionalna 2.1. Fundamenty edukacji 2.2. Wrażliwość społeczna 2.3. Kapitał społeczny 2.4. Mobilność	CEL I: PRZYJAZNA PRZESTRZEŃ I.1. Przestrzeń wysokiej jakości I.2. Zrównoważona mobilność CEL II: ZIELONA ODPORNOŚĆ II.1. Środowisko i klimat CEL IV: SILNE SPOŁECZEŃSTWO IV.1. Edukacja dla przyszłości IV.2. Usługi społeczne i zdrowie IV.3. Kapitał społeczny i integracja mieszkańców
Cel 3. Odporna gospodarka 3.1. Pozycja konkurencyjna 3.2. Rynek pracy 3.3. Oferta turystyczna i czasu wolnego 3.4. Integracja z globalnym systemem transportowym	CEL III: NOWOCZESNA GOSPODARKA III.1. Przedsiębiorcza gospodarka III.2. Turystyka i marka lokalna III.3. Cyfrowa i bezpieczna gmina CEL IV: SILNE SPOŁECZEŃSTWO IV.1. Edukacja dla przyszłości IV.3. Kapitał społeczny i integracja mieszkańców
Strategia Rozwoju Ponadlokalnego do roku 2030 dla Obszaru Metropolitalnego Gdańsk- Gdynia-Sopot	Strategia Rozwoju Gminy Szemud na lata 2027-2036
Cel 1. Klimat i przestrzeń naszym priorytetem 1.1. Zwiększenie odporności metropolii na zmiany klimatyczne 1.2. Spójny rozwój przestrzenny	CEL I: PRZYJAZNA PRZESTRZEŃ I.1. Przestrzeń wysokiej jakości CEL II: ZIELONA ODPORNOŚĆ II.1. Środowisko i klimat II.2. Nowoczesna infrastruktura CEL III: NOWOCZESNA GOSPODARKA III.3. Cyfrowa i bezpieczna gmina
Cel 2. Sprawny transport 2.1. Sprawny i komfortowy transport zbiorowy podstawą mobilności mieszkańców 2.2. Poprawa warunków mobilności aktywnej	CEL I: PRZYJAZNA PRZESTRZEŃ I.2. Zrównoważona mobilność

Cel 3. Wykorzystanie potencjału gospodarczego i społecznego 3.1. Zwiększenie atrakcyjności gospodarczej metropolii 3.2. Integracja społeczno-kulturowa mieszkańców	CEL III: NOWOCZESNA GOSPODARKA III.1. Przedsiębiorcza gospodarka III.2. Turystyka i marka lokalna CEL IV: SILNE SPOŁECZEŃSTWO IV.2. Usługi społeczne i zdrowie IV.3. Kapitał społeczny i integracja mieszkańców
Cel 4. Efektywna koordynacja współpracy metropolitalnej 4.1.1. Stworzenie struktur efektywnej współpracy na rzecz przestrzeni i klimatu 4.1.2. Wzmocnienie struktur współpracy na rzecz przestrzeni i klimatu 4.1.3. Wzmocnienie struktur współpracy społeczno-gospodarczej 4.2. Zwiększenie efektywności instytucjonalnej gmin i powiatów 4.3. Przekształcenie w związek metropolitalny lub gminno-powiatowy	CEL III: NOWOCZESNA GOSPODARKA III.1. Przedsiębiorcza gospodarka III.3. Cyfrowa i bezpieczna gmina

Źródło: opracowanie własne na podstawie Strategii Rozwoju Województwa Pomorskiego 2030 oraz Strategii Rozwoju Ponadlokalnego do roku 2030 dla Obszaru Metropolitalnego Gdańsk-Gdynia-Sopot.

Dodatkowo Strategia Rozwoju Gminy Szemud na lata 2027-2036 zachowuje spójność z innymi dokumentami uchwalonymi przez Sejmik Województwa Pomorskiego lub Zarząd Województwa Pomorskiego, które wyznaczają kierunki rozwoju lub określają ramy prowadzenia działań prorozwojowych. Należą do nich m.in.:

- Uchwała Nr 788/XXXVII/14 Sejmiku Województwa Pomorskiego z dnia 24 lutego 2014 r. w sprawie przyjęcia „Planu zrównoważonego rozwoju publicznego transportu zbiorowego dla Województwa Pomorskiego”,
- Uchwała Nr 321/XXX/16 Sejmiku Województwa Pomorskiego z dnia 29 grudnia 2016 r. w sprawie przyjęcia „Planu Gospodarki Odpadami dla Województwa Pomorskiego 2022” oraz Uchwała Nr 56/V/19 Sejmiku Województwa Pomorskiego z dnia 28 stycznia 2019 r. w sprawie przyjęcia aktualizacji Planu Gospodarki Odpadami dla Województwa Pomorskiego 2022 w zakresie wskazania miejsc spełniających warunki magazynowania odpadów dla zatrzymanych transportów odpadów,
- Uchwała Nr 308/XXIV/20 Sejmiku Województwa Pomorskiego z dnia 28 września 2020 r. w sprawie programu ochrony powietrza dla strefy pomorskiej, w której został przekroczony poziom dopuszczalny pyłu zawieszonego PM10 oraz poziom docelowy benzo(a)pirenu,
- Uchwała Nr 310/XXIV/20 Sejmiku Województwa Pomorskiego z dnia 28 września 2020 r. w sprawie wprowadzenia na obszarze województwa pomorskiego, z wyłączeniem Gminy Miasta Sopotu i obszaru miast, ograniczeń i zakazów w zakresie eksploatacji instalacji, w których następuje spalanie paliw,
- Uchwała Nr 586/162/20 Zarządu Województwa Pomorskiego z dnia 9 lipca 2020 r. w sprawie przyjęcia planu rozwoju sieci dróg wojewódzkich województwa pomorskiego,

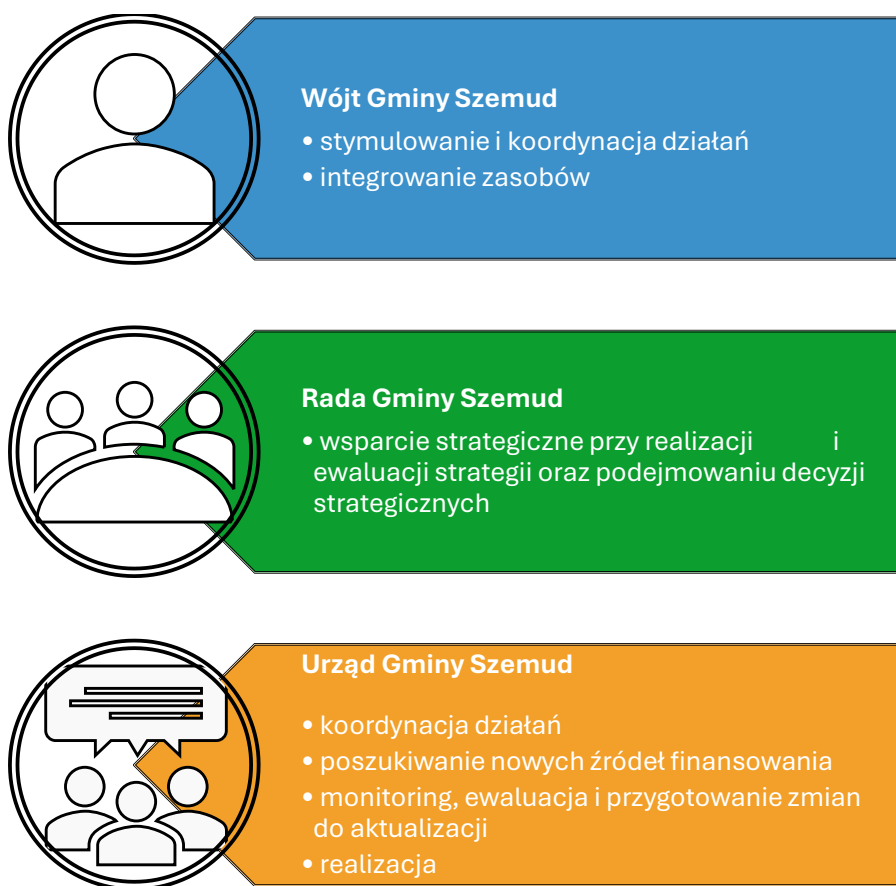
- Uchwała Nr 618/L/23 Sejmiku Województwa Pomorskiego z dnia 30 stycznia 2023 r. w sprawie przyjęcia Programu Ochrony Środowiska Województwa Pomorskiego 2030,
- Uchwała Nr 57/VI/24 Sejmiku Województwa Pomorskiego z dnia 29 lipca 2024 r. w sprawie Programu ochrony środowiska przed hałasem dla obszaru województwa pomorskiego,
- Uchwała Nr 173/XV/25 Sejmiku Województwa Pomorskiego z dnia 23 maja 2025 r. w sprawie przyjęcia Planu Gospodarki Odpadami dla Województwa Pomorskiego 2030.

5. System realizacji strategii, w tym wytyczne do sporządzenia dokumentów wykonawczych

Prawidłowy przebieg realizacji Strategii Rozwoju Gminy Szemud na lata 2027-2036 będzie kontrolowany poprzez odpowiednie jej wdrażanie, a następnie monitoring, ewaluację i w razie konieczności – aktualizację.

Wdrażanie Strategii

Strategia realizowana będzie w latach na jakie przyjęty został dokument, a więc w latach 2027-2036. Jednym z elementów wdrażania niniejszej Strategii jest obowiązek pracowników Urzędu oraz jednostek organizacyjnych do zapoznania się z dokumentem oraz wyznaczenie obszarów, za które każda jednostka lub pracownik będą odpowiedzialni. Podmiotami zaangażowanymi w proces realizacji Strategii będzie sektor publiczny (władze samorządowe, jednostki organizacyjne gminy, inne jednostki samorządu terytorialnego), sektor prywatny (partnerzy prywatni i biznesowi, przedsiębiorcy, inwestorzy, organizacje otoczenia biznesu, zrzeszenia gospodarcze) oraz sektor społeczny (mieszkańcy, organizacje pozarządowe, liderzy społeczni, osoby publiczne). Z kolei za etap wdrażania, monitorowania, ewaluacji i aktualizacji Strategii odpowiedzialny będzie Wójt Gminy Szemud, Rada Gminy Szemud, pracownicy Urzędu Gminy Szemud, jednostki organizacyjne i partnerzy gminy.

Strategia Rozwoju Gminy Szemud na lata 2027-2036 jest dokumentem określającym kierunki rozwoju w poszczególnych obszarach funkcjonowania samorządu.

W celu zachowania nadrzędności oraz spójności Strategii wobec innych planów, programów i dokumentów o charakterze strategicznym, opracowywanych w gminie na potrzeby realizacji zadań, rekomenduje się ich aktualizację zgodnie z celami strategicznymi. Zagwarantowanie spójnego podejścia do polityki rozwoju wymagać zatem będzie uwzględnienia zapisów Strategii w zakresie konkretnych obszarów zarówno w dokumentach wieloletnich, jak i programach przyjmowanych corocznie. Pozwoli to wzmocnić efekt podejmowanych działań i jednocześnie uszczegółowić zapisy Strategii.

Wdrażając Strategię, samorząd Gminy Szemud będzie dbał o dobrą współpracę z otoczeniem społeczno-gospodarczym, w tym z lokalnymi organizacjami pozarządowymi, ale również z innymi jednostkami samorządu terytorialnego oraz administracją rządową. Dodatkowo gmina będzie aktywnie uczestniczyć w konsultacjach innych Strategii przyjmowanych przez okoliczne podmioty z jej otoczenia (w szczególności z terenu powiatu wejherowskiego).

W celu zaangażowania organizacji pozarządowych we wspólne działania na rzecz rozwoju gminy, projekty będą realizowane w partnerstwie z NGO. Dzięki temu możliwe będzie lepsze dostosowanie działań do potrzeb lokalnej społeczności, efektywniejsze wykorzystanie zasobów, a także wzmocnienie kapitału społecznego i budowanie trwałych relacji międzysektorowych.

Monitoring i ewaluacja Strategii

W celu sprawdzenia efektywności prowadzonych działań zakłada się przeprowadzenie analizy stopnia realizacji zakładanych celów. Prowadzenie monitoringu pozwala na weryfikację i reakcję w przypadku występowania negatywnych zjawisk, a także wprowadzenie aktualizacji dokumentu, o ile zajdzie taka potrzeba.

System monitorowania pełni funkcje kontrolne oraz weryfikujące skuteczność wdrażanych przedsięwzięć. Efekty Strategii będą monitorowane i opisywane w corocznym Raporcie o stanie gminy, który jest obowiązkowym dokumentem zgodnie z art. 28aa ust. 1 ustawy o samorządzie gminnym. Jednocześnie monitorowanie strategii umożliwi także rzetelne informowanie podmiotów zewnętrznych o uzyskanych wynikach, zrealizowanych działaniach, osiągniętych celach i planowanych strategicznych inwestycjach czy projektach.

Monitoring będzie odbywał się przy pomocy tabeli ewaluacyjnej, stanowiącej załącznik nr 3 do niniejszego dokumentu. Odpowiednie uzupełnienie tabeli pozwoli na sprawdzenie tego czy i w jakim stopniu zaplanowane działanie zostało zrealizowane, a założone rezultaty osiągnięte. W ten sposób można będzie ocenić, w jakiej części wykonano założony cel operacyjny, a dalej strategiczny. Monitoring Strategii przeprowadzany będzie corocznie przy okazji przygotowywania wspomnianego Raportu o stanie gminy.

Po wdrożeniu Strategii zostanie przeprowadzona ewaluacja ex-post. Punktem bazowym, do oparcia wyników, będzie przeprowadzona w 2025 roku ewaluacja ex-ante (Diagnoza sytuacji przestrzennej, klimatyczno-środowiskowej, gospodarczej i społecznej Gminy Szemud). Celem ewaluacji ex-post będzie określenie długotrwałych efektów wdrażania Strategii, w tym wielkości zaangażowanych środków oraz skuteczności i efektywności podjętych działań. Wynikiem oceny

końcowej powinny być wskazania odnośnie do dalszej polityki rozwoju Gminy Szemud oraz zdefiniowane czynniki, przyczyniające się do sukcesu lub niepowodzenia wdrażania Strategii.

Aktualizacja Strategii

Bieżące monitorowanie i ocena skuteczności działań Strategii Rozwoju Gminy Szemud na lata 2027-2036 będzie przesłanką do zareagowania, a tym samym wprowadzenia zmian w dokumencie w przypadkach uzasadnionych.

W momencie, gdy Wójt Gminy Szemud zidentyfikuje konieczność modyfikacji Strategii Rozwoju Gminy, występuje do Rady Gminy Szemud z wnioskiem o jej zmianę.

Ewentualna aktualizacja Strategii Rozwoju Gminy Szemud będzie następować w trybie przewidzianym w art. 10f ust. 5 ustawy o samorządzie gminnym, który stanowi, iż strategia rozwoju gminy podlega aktualizacji, jeżeli wymaga tego sytuacja społeczna, gospodarcza, przestrzenna lub klimatyczno-środowiskowa gminy albo gdy jest to konieczne dla zachowania jej spójności ze strategią rozwoju ponadlokalnego lub strategią rozwoju województwa. Do aktualizacji strategii rozwoju gminy stosuje się wtedy zapisy z art. 10f ust. 1–4 ustawy o samorządzie gminnym.

6. Ramy finansowe i źródła finansowania

Gmina Szemud na bieżąco analizuje możliwości pozyskania zewnętrznych źródeł finansowania działalności, w tym kierunków działań przewidzianych w Strategii, zarówno stanowiących wydatki bieżące i majątkowe. Analizy te obejmują:

- fundusze unijne, m.in. **Fundusze Europejskie dla Pomorza 2021-2027** oraz środki unijne w ramach ogólnopolskich programów operacyjnych dla polityki spójności;
- środki z Krajowego Planu Odbudowy i Zwiększania Odporności;
- programy rządowe, w tym m.in. Rządowy Fundusz Rozwoju Dróg, Aktywny Maluch, Senior+, Dostępny Samorząd oraz inne programy w obszarze ochrony środowiska, sportu, kultury, edukacji i innych;
- programy jednostek samorządu terytorialnego wyższych szczebli, w tym zwłaszcza programy finansowane ze środków Samorządu Województwa Pomorskiego;
- inne, nieunijne fundusze międzynarodowe;
- inne zwrotne i bezzwrotne źródła finansowania, dystrybuowane przez podmioty publiczne i prywatne.

Program Regionalny: Fundusze Europejskie dla Pomorza 2021-2027 jest głównym dokumentem określającym kierunki wsparcia finansowanego ze środków Unii Europejskiej w województwie pomorskim w okresie budżetowym 2021-2027. Przewiduje się, że realizacja Strategii będzie kontynuowana również w oparciu o środki przewidziane w kolejnej perspektywie finansowej Unii Europejskiej na lata 2028–2034, zgodnie z kierunkami wsparcia określonymi w przyszłych programach krajowych i regionalnych.

W ramach perspektywy finansowej 2021-2027 samorząd ma możliwość korzystania z szerokiej puli dofinansowań. Polityka spójności na lata 2021-2027 obejmie fundusze takie jak:

- **EFRR** – Europejski Fundusz Rozwoju Regionalnego,
- **FS** – Fundusz Spójności,
- **EFS+** – Europejski Fundusz Społeczny+.

Do programów krajowych w perspektywie finansowej 2021-2027 należą m.in.:

- **FEnIKS** – Fundusze Europejskie na Infrastrukturę, Klimat, Środowisko,
- **FENG** – Fundusze Europejskie dla Nowoczesnej Gospodarki,
- **FERS** – Fundusze Europejskie dla Rozwoju Społecznego 2021-2027,
- **FERC** – Fundusze Europejskie na Rozwój Cyfrowy,
- **PTFE** – Pomoc Techniczna dla Funduszy Europejskich,
- **FEPŻ** – Fundusze Europejskie Pomoc Żywnościowa,
- programy Europejskiej Współpracy Terytorialnej.

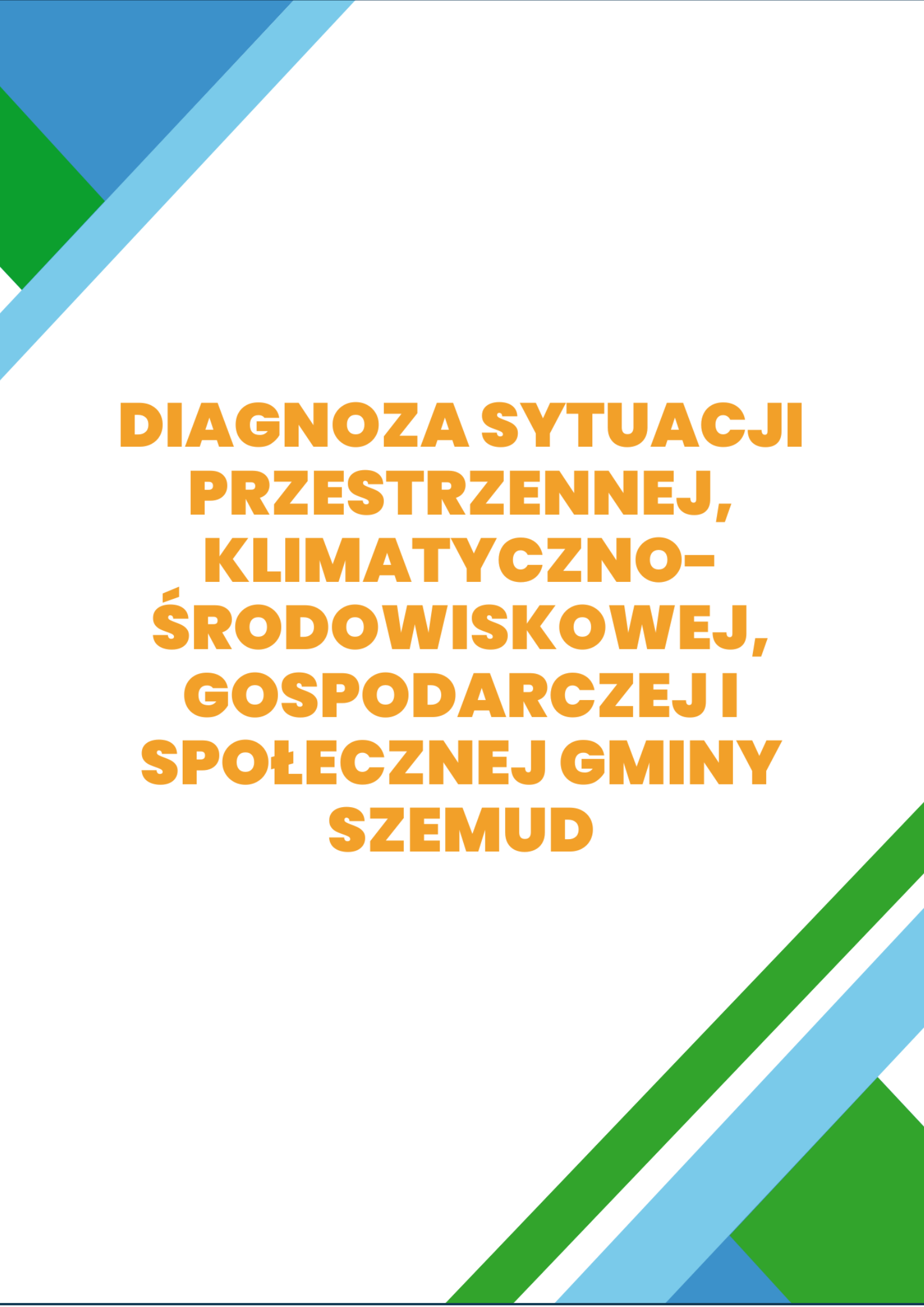
Powyższe instrumenty finansowe, jak i środki własne gminy wskazują na potencjalne źródła finansowe, z których mogą być pozyskane środki na realizację Strategii Rozwoju Gminy Szemud na lata 2027-2036. Głównymi źródłami finansowania celów rozwojowych będą dochody własne

gminy, takie jak podatki i opłaty lokalne, udział w podatku dochodowym od osób fizycznych oraz pozostałe środki publiczne. Jednocześnie wiele zadań przewidzianych w strategii realizowanych będzie w ramach bieżącej działalności poszczególnych komórek organizacyjnych Urzędu Gminy Szemud oraz jednostek organizacyjnych Gminy Szemud.

Realizacja części zadań przewidzianych w Strategii wymaga i zakłada współpracę z gminami sąsiednimi, powiatem wejherowskim oraz województwem pomorskim i ich jednostkami organizacyjnymi. Współpraca ta może obejmować również wymiar finansowy, w tym przekazanie dotacji na realizację zadania.

Podstawę do określenia ram finansowych działań strategicznych stanowić będzie budżet gminy oraz wieloletnia prognoza finansowa. Gmina będzie utrzymywać nadwyżkę operacyjną w sposób niezagrażający dyscyplinie finansów publicznych i umożliwiający spłatę wcześniej zaciągniętych zobowiązań. Pozostałe środki, a także dochody majątkowe przeznaczane będą na realizację zaplanowanych inwestycji. Długookresowe cele strategiczne określane będą w wieloletniej prognozie finansowej. W celu oddania realności prognozy oraz rzetelności finansowego przedstawienia planowanych działań, wieloletnia prognoza finansowa oddawać będzie wszystkie wydarzenia, które mają lub mogą mieć wpływ na gospodarkę finansową gminy, a przede wszystkim uzależnione będą od czynników makroekonomicznych, takich jak: PKB, inflacja, tempo wzrostu wynagrodzeń, czy planowane zmiany systemowe np. w ustawie o dochodach jednostek samorządu terytorialnego. Na tej podstawie wyznaczane będą możliwe do przeznaczenia limity wydatków w poszczególnych latach na wyznaczone przedsięwzięcia. W przypadku zaciągania zwrotnych źródeł finansowania, kształt wskaźnika obsługi zadłużenia określonego w art. 243 ustawy o finansach publicznych w każdym roku prognozy powinien uwzględniać obsługę dodatkowych zobowiązań gminy.

Natomiast potencjał inwestycyjny Gminy Szemud, rozumiany jako suma środków finansowych pozostałych do dyspozycji, po pokryciu wszystkich bieżących kosztów funkcjonowania (wydatków bieżących) oraz spłacie obecnie zaplanowanych rat kapitałowych (rozchodów) w latach 2027-2036 wyniesie 318,6 mln zł. Należy jednak mieć na uwadze, że dane zawarte w WPF najbardziej precyzyjnie odnoszą się do roku bieżącego i przyszłego. Prognoza na kolejne lata wyznaczana jest na podstawie trendów makroekonomicznych, które w obecnej sytuacji gospodarczej często ulegają zmianie, dlatego potencjał inwestycyjny Gminy Szemud przedstawia szacunkowe wartości.

DIAGNOZA SYTUACJI PRZESTRZENNEJ, KLIMATYCZNO- ŚRODOWISKOWEJ, GOSPODARCZEJ I SPOŁECZNEJ GMINY SZEMUD

SPIS TREŚCI

METODOLOGIA BADAŃ	89
CZĘŚĆ 1: SYTUACJA PRZESTRZENNA	90
Informacje ogólne	90
Transport i łączność	91
Planowanie i zagospodarowanie przestrzenne	97
Walory kulturowe i turystyczne	102
CZĘŚĆ 2: SYTUACJA KLIMATYCZNO-ŚRODOWISKOWA	105
2.1. Walory przyrodnicze	105
<i>Ukształtowanie powierzchni i rzeźba terenu</i>	<i>105</i>
<i>Złoże kopalin</i>	<i>106</i>
<i>Wody powierzchniowe i podziemne</i>	<i>106</i>
<i>Warunki klimatyczne</i>	<i>109</i>
<i>Jakość powietrza</i>	<i>110</i>
<i>Ochrona przyrody</i>	<i>111</i>
<i>Flora i fauna</i>	<i>112</i>
2.2. Zmiany klimatu i odnawialne źródła energii	113
2.3. Infrastruktura techniczna i działalność w zakresie ochrony środowiska	117
<i>Urządzenia sieciowe i energia ciepła</i>	<i>117</i>
<i>Gospodarka odpadami</i>	<i>119</i>
<i>Pozostała działalność</i>	<i>121</i>
CZĘŚĆ 3: SYTUACJA GOSPODARCZA	123
3.1. Gospodarka lokalna	123
<i>Przedsiębiorczość</i>	<i>123</i>
<i>Rolnictwo.....</i>	<i>126</i>
<i>Rynek pracy.</i>	<i>128</i>
3.2. Stan finansów samorządowych	131
<i>Wykonanie budżetu.....</i>	<i>131</i>
<i>Struktura dochodów i wydatków</i>	<i>132</i>
<i>Finansowanie ze źródeł zewnętrznych</i>	<i>135</i>
<i>Uporządkowanie gospodarki wodno-ściekowej na terenie aglomeracji Gdynia na obszarze gminy Szemud.....</i>	<i>135</i>
<i>Program rozwoju kompetencji kluczowych uczniów szkół podstawowych w Gminie Szemud</i>	<i>135</i>
<i>Potencjał inwestycyjny</i>	<i>136</i>
CZĘŚĆ 4: SYTUACJA SPOŁECZNA	138
4.1. Demografia	138
4.2. Kapitał społeczny	143
<i>Żłobki i przedszkola</i>	<i>143</i>
<i>Szkoły.....</i>	<i>147</i>
<i>Kultura i sport.....</i>	<i>154</i>
<i>Bezpieczeństwo publiczne</i>	<i>155</i>
<i>Otoczenie wewnętrzne i zewnętrzne</i>	<i>157</i>
4.3. Opieka zdrowotna i pomoc społeczna	160

METODOLOGIA BADAŃ

Punktem wyjścia do opracowania Strategii Rozwoju Gminy Szemud na lata 2027-2036 jest niniejsza Diagnoza sytuacji przestrzennej, klimatyczno-środowiskowej, gospodarczej i społecznej jednostki. Dokument strategiczny wskazuje główne wyzwania społeczno-gospodarcze i przestrzenno-środowiskowe stojące przed Gminą, które powinny zostać podjęte w procesie realizacji Strategii. W tym celu przeprowadzona została ocena stanu istniejącego jednostki w ujęciu systemowym oraz dynamicznym. Ujęcie systemowe oznacza rozpoznanie związków pomiędzy środowiskiem przyrodniczym, społecznym i gospodarczym Gminy oraz jego relacji z otoczeniem zewnętrznym, które to czynniki mają podstawowe znaczenie dla efektywnego funkcjonowania systemu jako całości. Ujęcie dynamiczne oznacza z kolei porównanie sytuacji jednostki w danym przedziale czasowym oraz obserwację zmiany. Na potrzeby niniejszego opracowania analizie poddano sytuację Gminy Szemud w latach 2020-2024 (o ile nie zaznaczono inaczej). W celu oceny stanu istniejącego Gminy zastosowano również metodę porównawczą, w której wykorzystane zostały średnie wartości dla gmin powiatu wejherowskiego oraz województwa pomorskiego stanowiących punkt odniesienia dla Gminy Szemud. Przygotowanie niniejszej diagnozy umożliwiła również przeprowadzona analiza porównawcza, w wyniku której dane zebrane dla Gminy Szemud zestawione zostały z danymi dla Grupy Porównawczej. Głównymi kryteriami doboru jednostek porównawczych była liczba ludności w 2024 roku mieszcząca się w przedziale od 20 tys. do 25 tys. mieszkańców oraz status ośrodka wiejskiego w strefie zewnętrznej obszarów funkcjonalnych ośrodków wojewódzkich (grupa B4). Tym samym Grupę Porównawczą stanowiły następujące gminy: Oborowo, Suchy Las, Lubicz, Łańcut, Kolbudy, Szemud, Kosakowo, Niemce, Stare Babice, Jabłonna, Raszyn, Trzebownik, Rokietnica i Czernica.

Dokument powstał w oparciu o dane Urzędu Gminy Szemud, gminne plany, programy oraz dokumenty strategiczne, a także dane Głównego Urzędu Statystycznego. Ponadto przeanalizowane zostały dokumenty wyższego szczebla pod względem ujęcia w nich Gminy. Dane demograficzne pochodzące z Banku Danych Lokalnych GUS mogą różnić się od informacji udostępnianych przez Urząd Gminy Szemud, ponieważ w procesie ich pozyskiwania wykorzystano różne metody badawcze. W GUS bilanse liczby i struktury ludności w gminach opracowane są w oparciu o wyniki Narodowych Spisów Powszechnych z uwzględnieniem zmian spowodowanych ruchem naturalnym (urodzeniami i zgonami), migracjami ludności (na pobyt stały i czasowy) oraz przemieszczeniami związanymi ze zmianami administracyjnymi. Dane o zarejestrowanych urodzeniach i zgonach pochodzą ze sprawozdawczości urzędów stanu cywilnego, dane o migracjach wewnętrznych i zagranicznych na pobyt stały z Ministerstwa Spraw Wewnętrznych i Administracji, a źródłem danych o zameldowaniach na pobyt stały w gminie jest rejestr PESEL (od 2006 roku). Mimo niewielkich rozbieżności pomiędzy gminną ewidencją a danymi GUS, analiza danych pozwala na zbadanie trendów i prognozowanych zmian w strukturze demograficznej. Stosowanie przez GUS spójnej metodyki obliczeń dla wszystkich jednostek samorządu terytorialnego, umożliwia przeprowadzenie analizy porównawczej gminy, powiatu i województwa, w oparciu o porównywalne dane i wskaźniki.

Zgodnie z Klasyfikacją funkcjonalną gmin Polski na potrzeby Monitoringu planowania przestrzennego Śleszyńskiego i Komornickiego, Gmina Szemud zaliczona została do grupy gmin stanowiącej strefy zewnętrzne obszarów funkcjonalnych ośrodków wojewódzkich¹.

Transport i łączność

Nowoczesna i bezpieczna infrastruktura komunikacyjna stanowi jeden z podstawowych czynników przekładających się na atrakcyjność inwestycyjną oraz osiedleńczą gminy. Rozwinięta sieć drogowa ma również istotne znaczenie dla jakości życia mieszkańców i stymulacji lokalnego potencjału społeczno-gospodarczego. Jako jeden z podstawowych czynników wpływających na optymalną lokalizację działalności gospodarczej wskazuje się koszty związane z transportem dóbr i surowców, a zatem na dostępność transportową.

Gmina Szemud charakteryzuje się dogodnym położeniem w układzie transportowym oraz rozbudowaną siecią połączeń. Przez jej teren przebiega ok. 17 km odcinek drogi ekspresowej S6, mającej docelowo połączyć Trójmiasto ze Szczecinem, tworząc główny korytarz komunikacyjny Pomorza i Pomorza Zachodniego w relacji wschód – zachód. Stanowi ona również część obwodnicy Trójmiasta oraz łączy się z drogą ekspresową S7 i autostradą A1. Droga S6 jest częścią europejskiej trasy E28 łączącej Berlin z Mińskiem, o łącznej długości 1160 km. Na terenie gminy znajdują się dwa węzły drogowe drogi S6 zlokalizowane w okolicy miejscowości Szemud oraz Koleczkowo.

Przez obszar Gminy Szemud przebiega również ponad siedemnastokilometrowy odcinek drogi wojewódzkiej nr 224, stanowiącej ważny ciąg komunikacyjny łączący Sopieszyno z Tczewem. Trasa ta pełni istotną funkcję w układzie transportowym regionu, obsługując znaczną część ruchu tranzytowego. Wysoka intensywność ruchu pojazdów, w tym transportu ciężkiego, generuje jednak negatywne oddziaływania środowiskowe i społeczne, w szczególności w postaci zwiększonego poziomu hałasu komunikacyjnego oraz pogorszenia warunków bezpieczeństwa ruchu drogowego. Zjawiska te mogą przyczyniać się do obniżenia jakości życia mieszkańców terenów przyległych do drogi, a także utrudniać realizację codziennych dojazdów lokalnych, zwłaszcza w godzinach wzmożonego natężenia ruchu.

Istotnym elementem układu komunikacyjnego analizowanego obszaru jest sieć dróg powiatowych, których łączna długość wynosi 54,1 km. Obejmuje ona ciągi komunikacyjne oznaczone numerami: 1336G, 1405G, 1406G, 1409G, 1412G, 1415G, 1416G, 1418G, 1451G oraz 1489G. Drogi te pełnią ważną funkcję w strukturze transportowej gminy, zapewniając powiązania pomiędzy poszczególnymi miejscowościami oraz umożliwiając integrację przestrzenną z sąsiednimi jednostkami samorządu terytorialnego. Jednocześnie stanowią one kluczowy element systemu dojazdowego do dróg wyższych kategorii, w tym dróg wojewódzkich i krajowych, co przekłada się na poprawę dostępności komunikacyjnej obszaru. Ich znaczenie jest szczególnie istotne w kontekście obsługi codziennych dojazdów mieszkańców, transportu towarowego oraz rozwoju funkcji gospodarczych i osadniczych gminy.

¹ Śleszyński, P., & Komornicki, T. (2016). Klasyfikacja funkcjonalna gmin Polski na potrzeby monitoringu planowania przestrzennego. Functional classification of Poland's communes (gminas) for the needs of the monitoring of spatial planning. *Przegląd Geograficzny*, 88(4), 469-488.

Uzupełnieniem układu komunikacyjnego Gminy Szemud jest rozbudowana sieć dróg gminnych oraz wewnętrznych, które odgrywają kluczową rolę w zapewnieniu dostępności transportowej na poziomie lokalnym. Zgodnie z danymi BDL GUS, na koniec 2024 roku łączna długość dróg gminnych wynosiła 127,8 km, z czego 83,1 km stanowiły drogi o nawierzchni twardej, natomiast 44,7 km – drogi o nawierzchni gruntowej. Dodatkowo istotnym elementem infrastruktury są drogi wewnętrzne, których łączna długość szacowana jest na około 500 km, co świadczy o znacznym rozproszeniu zabudowy oraz potrzebie zapewnienia dojazdu do licznych nieruchomości. Należy jednak podkreślić, że część dróg gminnych charakteryzuje się niezadowalającym stanem technicznym, co negatywnie wpływa na poziom bezpieczeństwa ruchu drogowego oraz komfort użytkowników, wskazując jednocześnie na konieczność podejmowania działań modernizacyjnych i inwestycyjnych w tym zakresie.

Dojazd samochodem z centrum miejscowości Szemud do centrum Gdyni i Sopotu zajmuje ok. 30 minut, a do Gdańska – ok. 40 minut. Dojazd do Słupska zajmuje natomiast w przybliżeniu półtorej godziny, co związane jest z trwającymi pracami drogowymi na trasie S6.

Istotnym elementem infrastruktury transportowej Gminy Szemud jest również infrastruktura rowerowa, jednak jej rozwój pozostaje na relatywnie niskim poziomie rozbudowania. Łączna długość wydzielonych pasów ruchu dla rowerów wynosi jedynie 1,8 km, co wskazuje na ograniczoną dostępność bezpiecznych i dedykowanych tras dla ruchu rowerowego. Problem ten dotyczy przede wszystkim dróg wojewódzkich i powiatowych, charakteryzujących się wysokim poziomem ruchu samochodowego, co stwarza zagrożenie dla rowerzystów. Może to stanowić barierę dla rozwoju zrównoważonej mobilności, w tym codziennych dojazdów mieszkańców oraz rozwoju funkcji rekreacyjno-turystycznych, co w konsekwencji uzasadnia potrzebę dalszych inwestycji w tym zakresie.

Gmina Szemud nie ma bezpośredniego dostępu do transportu kolejowego, choć planowane są prace związane z budową odgałęzienia trasy lekkiego transportu szynowego linii kolejowej nr 201 do miejscowości Bojano, Koleczkowo i Szemud. Najbliższe stacje kolejowe znajdują się w Wejherowie, Redzie, Rumii, Gdyni, Żukowie i Kartuzach. Brak dostępu do transportu kolejowego wiąże się z intensywnym wykorzystaniem transportu drogowego, w którym przeważają samochody osobowe. Według danych zebranych w ramach Generalnego Pomiaru Ruchu 2020/2021 na odcinku drogi wojewódzkiej nr 224 łączącym Szemud z Łebnem średni dobowy ruch w ciągu roku wynosił blisko 5 000 samochodów dziennie.

Wysoki poziom intensywności ruchu samochodowego, oprócz kongestii i codziennych utrudnień podczas dojazdów, wiąże się ze znacznym zanieczyszczeniem hałasem oraz wpływać może na degradację stanu środowiska przyrodniczego i jakości powietrza na skutek kumulacji efektów emisji liniowej.

Alternatywą dla indywidualnych środków transportu jest publiczny transport zbiorowy. Na terenie Gminy Szemud oparty jest na współpracy międzygminnej oraz działalności przewoźników publicznych i komercyjnych. Organizacja transportu publicznego realizowana jest przede wszystkim w oparciu o porozumienie międzygminne zawarte pomiędzy Gminą Szemud a miastem Gdynia. Na podstawie umowy z dnia 25 listopada 2010 r., wynikającej z porozumienia z dnia 22 czerwca 2006 r., zadania w zakresie organizacji lokalnego transportu zbiorowego na obszarze gminy zostały powierzone miastu Gdynia. W ramach tego porozumienia realizowany

jest transport w ramach linii 191 (relacji Koleczkowo Poczta – Karwiny Nowowiczlińska) i 193 (relacji Szemud Centrum Samorządowe – Karwiny Nowowiczlińska). Należy jednak zwrócić uwagę, że w obecnej formie poziom spójności komunikacyjnej publicznego transportu zbiorowego na osi Gmina Szemud – Miasto Gdynia jest niewystarczający i nie odpowiada w pełni na potrzeby społeczności lokalnej.

Istotnym elementem organizacji transportu publicznego jest także uczestnictwo Gminy Szemud od 2022 roku w Wejherowskim Związku Powiatowo-Gminnym. Związek ten koncentruje się na koordynacji i wsparciu funkcjonowania transportu publicznego w skali ponadlokalnej. W jego ramach organizowane są autobusowe przewozy o charakterze użyteczności publicznej, mające na celu poprawę dostępności komunikacyjnej pomiędzy miejscowościami powiatu oraz zapewnienie mieszkańcom możliwości dojazdu do pracy, szkół i usług publicznych. Dodatkowo w 2025 roku Związek pozyskał środki finansowe w ramach Krajowego Planu Odbudowy na zakup autobusów hybrydowych, co wpisuje się w działania na rzecz modernizacji taboru oraz ograniczania emisji zanieczyszczeń w sektorze transportu.

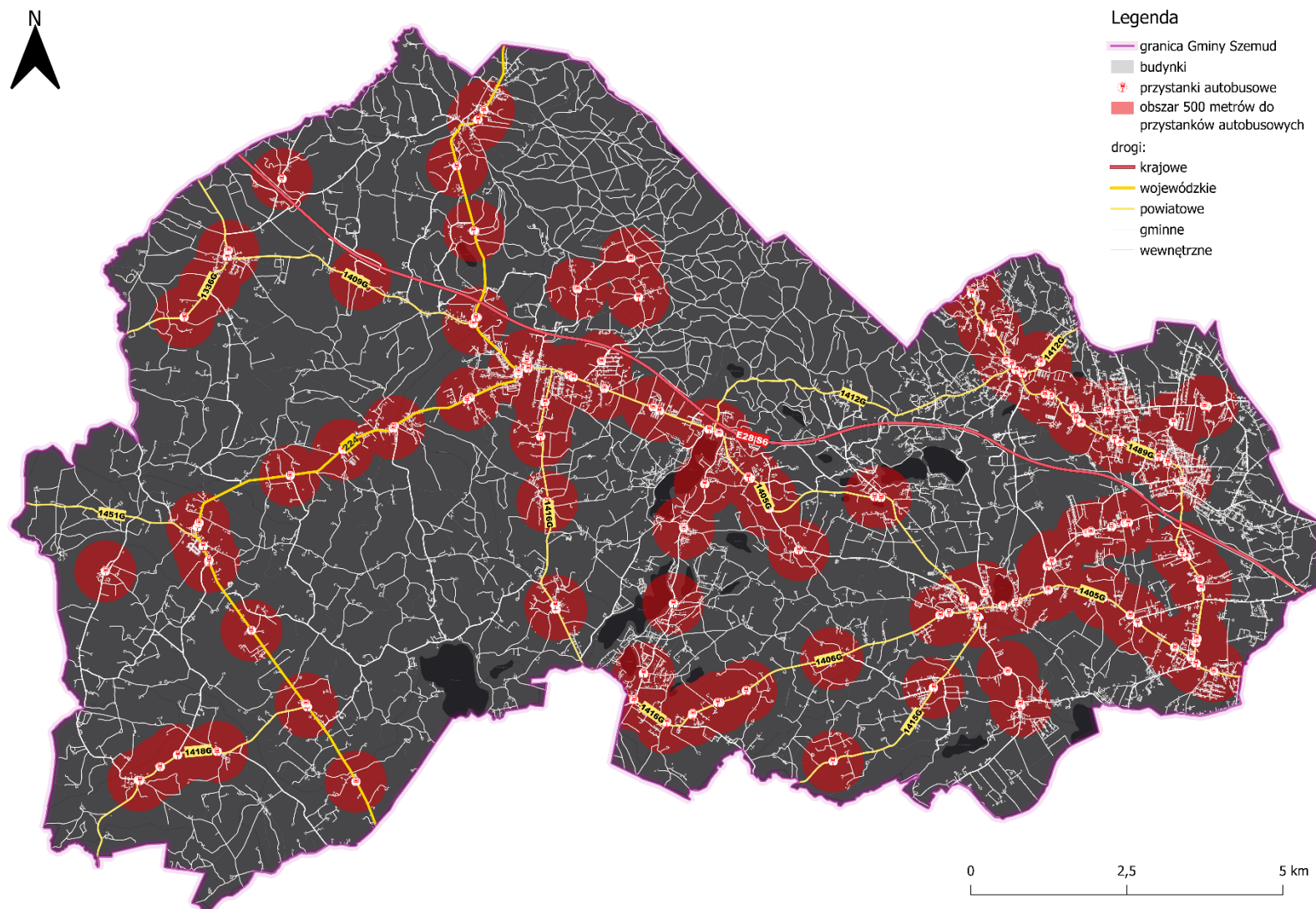
Uzupełnieniem systemu transportu publicznego na terenie gminy są przewozy komercyjne realizowane przez przedsiębiorstwo PKS Gdynia. Operator ten obsługuje połączenia autobusowe, które pełnią zarówno funkcję komunikacyjną dla mieszkańców, jak i zapewniają dowozy dzieci do szkół podstawowych na terenie Gminy Szemud.

Według danych BDL GUS pod koniec 2024 roku na terenie gminy znajdowało się 219 przystanków autobusowych, skoncentrowanych głównie wzdłuż dróg wojewódzkich i powiatowych. Zauważalna jest również ich wyraźne nagromadzenie we wschodniej części gminy, co związane jest z wysoką gęstością zaludnienia tego obszaru, poddanego silnej presji urbanizacyjnej ze strony Trójmiasta oraz bliskością Gdyni, odpowiedzialnej za organizację przewozów na terenie gminy.

Ograniczoną dostępnością transportu zbiorowego, ze względu na rozproszenie zabudowy, odznaczają się miejscowości: Przetoczyno, Częstkowo, Głazica, Donimierz, Łebno, Będargowo, Zęblewo, Jeleńska Huta, Łebieńska Huta, Warzno, Rębiska i Leśno. Tym samym część mieszkańców zamieszkujących obszary wskazanych miejscowości może być dotknięta zjawiskiem wykluczenia transportowego, szczególnie w przypadku osób niesamodzielnych transportowo. Dostrzega się zatem konieczność kontynuowania działań mających na celu podniesienie dostępności i spójności systemu publicznego transportu zbiorowego, przy zachowaniu racjonalności ekonomicznej jego funkcjonowania. Od 2013 roku w Gminie Szemud organizowane są otwarte przewozy szkolne, umożliwiające korzystanie z transportu zbiorowego dedykowanego uczniom, również innym pasażerom, co pozwala na zwiększenie spójności transportowej na obszarach odznaczających się niższą gęstością zaludnienia.

Na terenie Gminy Szemud, w miejscowości Donimierz, znajduje się prywatne lądowisko lotnicze wyposażone w trawiastą drogę startową o długości około 400 m, przystosowaną do obsługi lekkich statków powietrznych, w tym samolotów o niewielkiej masie startowej oraz wiatrakowców. Infrastruktura ta ma charakter lokalny i wykorzystywana jest głównie do operacji lotnictwa ogólnego. Lądowisko zlokalizowane jest w sąsiedztwie napowietrznej linii przesyłowej, co stanowi istotne ograniczenie przestrzenne dla wykonywania operacji lotniczych. Obecność tej infrastruktury powoduje konieczność uwzględnienia przeszkód lotniczych w procedurach

podejścia i odlotu, a tym samym ogranicza dopuszczalne kierunki startów i lądowań statków powietrznych.

Ryc. 3. Sieć transportowa na terenie Gminy Szemud

Źródło: opracowanie własne na podstawie danych Głównego Urzędu Geodezji i Kartografii.

W zakresie transportu, a także kierunku transformacji energetycznej, obejmującej również rozwój bezemisyjnych form transportu, należy zwrócić uwagę na infrastrukturę służącą ładowaniu pojazdów elektrycznych. Według danych Ewidencji Infrastruktury Paliw Alternatywnych, prowadzonej przez Ministerstwo Infrastruktury, na terenie Gminy Szemud zlokalizowane są trzy bazy ładowania samochodów elektrycznych. Szczegółowe dane przedstawia poniższa tabela.

Tab. 4. Lista punktów ładowania samochodów elektrycznych na terenie Gminy Szemud

Nazwa bazy	Adres	Operator	Liczba punktów – moc ładowania
Energa Szemud SŁ8967 PL-KM8-P89670000	ul. Samorządowa 1, 84- 217 Szemud	Energa Obrót S.A.	1. Punkt – 60 kW 2. Punkt – 22 kW
Gdańska 21, 80-209 Karczemki PL-ANW-P5BB1A0BD	ul. Gdańska 21, 80-209 Karczemki	ANWIM S.A.	1. Punkt – 120 kW 2. Punkt – 120 kW 3. Punkt – 22 kW
Krauz Oil Szemud PL-GWN-P68742319	ul. Mercestwo 2C, 84-217 Szemud	GreenWay Polska Sp. z o.o.	1. Punkt – 150 kW 2. Punkt – 150 kW

Źródło: opracowanie własne na podstawie danych Ewidencji Infrastruktury Paliw Alternatywnych.

Poniższa tabela przedstawia zestawienie wydatków budżetu Gminy Szemud w dziale 600 Transport i łączność w latach 2020-2024. W tym okresie ich średnia wielkość wynosiła blisko 15,9 mln zł, co stanowiło ok. 11,4% wydatków ogółem. Ich najwyższą wartość odnotowano w 2023 roku, w którym wyniosły blisko 21,7 mln zł. Wśród wydatków w dziale 600 znaczną część stanowiły wydatki majątkowe, których średnia wartość w analizowanym okresie wyniosła przeszło 11,1 mln zł. Tym samym stanowiły one w przybliżeniu 8% wydatków budżetowych gminy w latach 2020-2024. Ich najwyższą wartość odnotowano w 2023 roku (14,3 mln zł), a najniższą – w roku 2024 (7,2 mln zł). Wysoki poziom wydatków majątkowych w 2023 roku spowodowany był realizacją projektów inwestycyjnych, w tym budowy i przebudowy drogi Kielno – Warzno przy wykorzystaniu środków Programu Rozwoju Obszarów Wiejskich na lata 2014-2020.

Tab. 5. Wydatki w dziale transport i łączność w latach 2020-2024 w Gminie Szemud (tys. zł)

DZIAŁ	2020	2021	2022	2023	2024	średnia (zł)	średni udział w wydatkach ogółem (%)
600 Transport i łączność	12 770,0	13 930,0	17 025,1	21 698,9	13 872,4	15 859,3	11,4%
W tym wydatki majątkowe	9 722,4	10 642,5	13 751,5	14 276,8	7 193,9	11 117,4	8,0%

Źródło: opracowanie własne na podstawie danych GUS.

Szczególnie ważnym czynnikiem wpływającym w dzisiejszych czasach na rozwój społeczno-ekonomiczny jest łączność, której obecnie najistotniejszym elementem jest dostęp do wysokiej jakości Internetu szerokopasmowego. Stanowi on integralną część codziennego życia oraz jest narzędziem służącym zarówno realizacji obowiązków zawodowych, edukacji, jak i rekreacji.

Według danych raportu Ministerstwa Cyfryzacji „Polska w zasięgu stacjonarnego dostępu do Internetu” w IV kwartale 2025 roku na terenie Gminy Szemud dostęp do szerokopasmowego Internetu miało 7 056 z 9 042 punktów adresowych. W zasięgu rzeczywistym znajdowało się 42,2% punktów adresowych, w hurtowym – 16,2%, w teoretyczny – 19,6%, a poza zasięgiem –

22%. Pod względem jakości sieci jedynie 41,5% punktów adresowanych miało dostęp do Internetu szerokopasmowego o przepustowości minimum 1 000 mb/s.

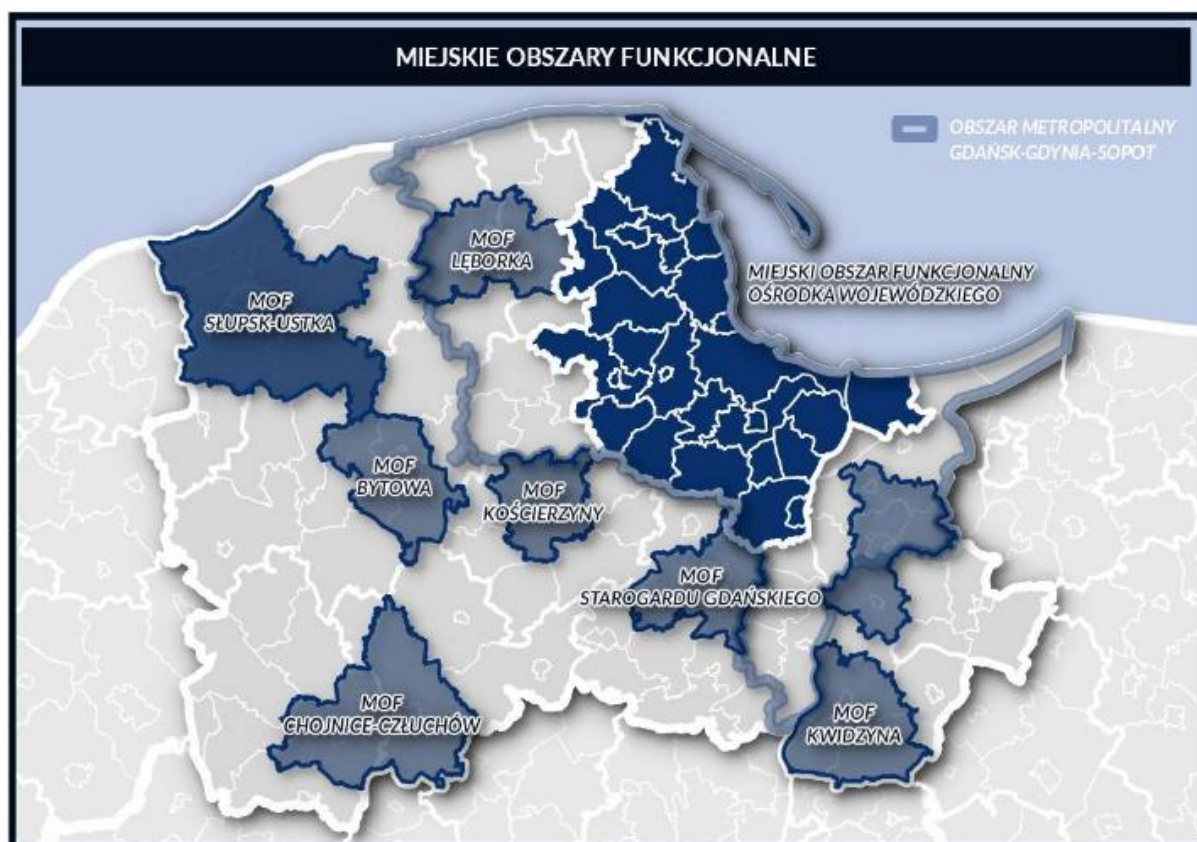
Wśród punktów adresowych objętych dostępem do Internetu szerokopasmowego w strukturze liczby zasięgów w podziale na medium przeważały światłowody (63,4%). Pozostałe punkty adresowe objęte miały dostęp do sieci dzięki wykorzystaniu kabli parowych miedzianych (12,8%) oraz fal radiowych FWA (23,8%).

Na terenie Gminy Szemud zgłoszonych zostało 5 571 punktów adresowych, które objęte mają zostać inwestycjami w zakresie zwiększenia dostępności sieci przy wykorzystaniu środków publicznych w ramach środków Funduszy Europejskich na Rozwój Cyfrowy.

Planowanie i zagospodarowanie przestrzenne

Planowanie przestrzenne stanowi instrument w rękach samorządów umożliwiający przeciwdziałanie konfliktom przestrzennym oraz optymalne wykorzystanie dostępnych terenów, w oparciu o dokumenty planistyczne i decyzje jednostek wyższego rzędu. Kluczową funkcją planowania przestrzennego jest również zmierzanie w kierunku rozwoju zrównoważonego, czyli stanu, w którym rozwój każdej ze sfer (społecznej, gospodarczej i środowiskowej) odbywa się bez pogorszenia stanu pozostałych.

Zgodnie z treścią Planu zagospodarowania przestrzennego województwa pomorskiego 2030 Gmina Szemud położona jest na obszarze strefy funkcjonalnej Obszaru Metropolitalnego Gdańsk-Gdynia-Sopot.

Ryc. 4. Podział województwa pomorskiego na miejskie obszary funkcjonalne

Źródło: Plan zagospodarowania przestrzennego Obszaru Metropolitalnego Gdańsk-Gdynia-Sopot 2030.

Całkowita powierzchnia Gminy Szemud wynosi 176,1 km². W jej strukturze przestrzennej przeważają użytki rolne, stanowiące 63% powierzchni oraz lasy, zajmujące 22,8% powierzchni.

Gmina Szemud podzielona jest na 23 sołectwa: Będargowo, Bojano, Częstkowo, Dobrzewino, Donimierz, Głazica, Grabowiec, Jeleńska Huta, Kamień, Karczemki, Kielno, Kieleńska Huta, Koleczkowo, Kowalewo, Leśno, Łebno, Łebieńska Huta, Przetoczyno, Rębiska, Szemud, Szemudzka Huta, Warzno i Zęblewo.

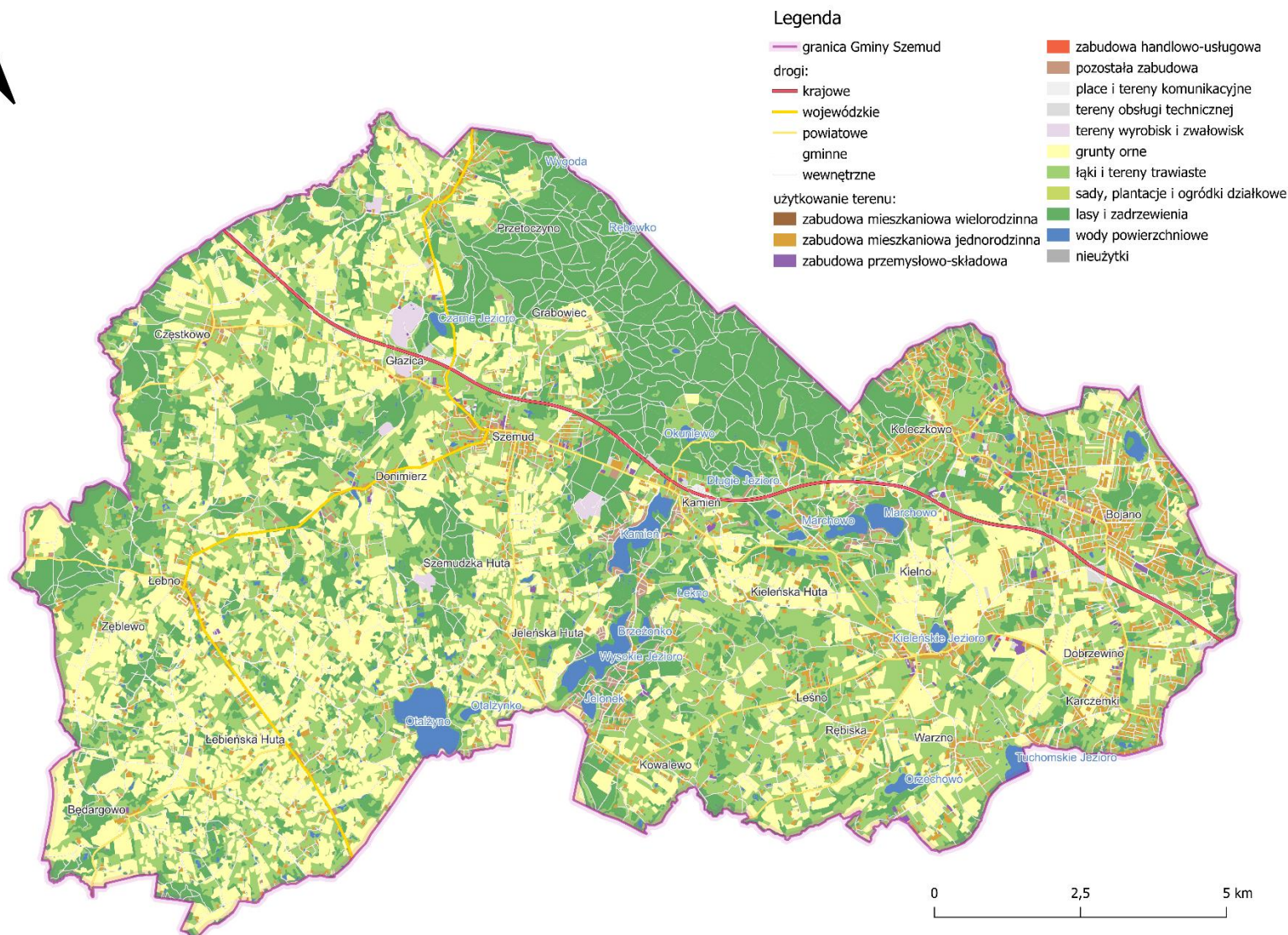
Struktura przestrzenna Gminy Szemud charakteryzuje się wyraźną dominacją terenów otwartych o funkcji rolniczej i przyrodniczej, przy jednoczesnym występowaniu rozproszonej, wieloośrodkowej struktury osadniczej. Zasadniczą część powierzchni gminy zajmują grunty orne, łąki oraz tereny trawiaste, które tworzą rozległy krajobraz rolniczy. Układ tych terenów ma charakter mozaikowy, co jest typowe dla obszarów o utrwalonej strukturze rolniczej i świadczy o zachowaniu znacznego udziału funkcji produkcji rolnej w zagospodarowaniu przestrzeni gminy. Obszary rolnicze uzupełniane są przez rozległe kompleksy leśne oraz tereny zadrzewień, szczególnie w północnej i północno-wschodniej części gminy, gdzie tworzą one zwarty system przyrodniczy powiązany z dolinami cieków oraz terenami jeziornymi. Północna część gminy stanowi część Trójmiejskiego Parku Krajobrazowego, co umożliwia utrzymanie tego obszaru w niezmienionej formie.

Istotnym elementem struktury przestrzennej gminy jest także znaczna liczba wód powierzchniowych, w tym jezior, które koncentrują się przede wszystkim w centralnej i południowej części gminy. Występowanie tych zbiorników wodnych wpływa na kształtowanie funkcji rekreacyjno-turystycznych oraz podnosi walory krajobrazowe gminy. W ich otoczeniu często obserwuje się większą koncentrację zabudowy mieszkaniowej oraz zabudowy o charakterze rekreacyjnym.

Struktura osadnicza gminy ma charakter policentryczny i opiera się na kilku większych miejscowościach, wśród których szczególną rolę pełnią Szemud, będący ośrodkiem administracyjnym gminy, oraz Bojano, Koleczkowo, Kielno i Łebno. W miejscowościach tych występuje największa koncentracja zabudowy mieszkaniowej oraz funkcji usługowych i handlowych, a także infrastruktury społecznej. Jednocześnie znaczna część zabudowy mieszkaniowej jednorodzinnej ma charakter rozproszony i jest powiązana z historycznym układem wsi oraz siecią dróg lokalnych. W wielu miejscowościach obserwuje się układ liniowy zabudowy rozwijający się wzdłuż głównych ciągów komunikacyjnych.

Tereny zabudowy przemysłowo-składowej oraz handlowo-usługowej występują w gminie w ograniczonym zakresie i mają charakter punktowy. Ich lokalizacja koncentruje się głównie w pobliżu głównych ciągów komunikacyjnych oraz w większych miejscowościach.

W zakresie spójności przestrzennej gminy główne ograniczenia stanowi istniejąca infrastruktura liniowa, ze szczególnym uwzględnieniem korytarza drogi ekspresowej S6, która przecina Gminę Szemud w poprzek.

Ryc. 5. Pokrycie terenu Gminy Szemud

Źródło: opracowanie własne na podstawie danych Głównego Urzędu Geodezji i Kartografii.

„Polityka równoważonego rozwoju wyrażona poprawą stanu infrastruktury, poprawą jakości życia mieszkańców i ich aktywizacją oraz opartą na konkurencyjnej strukturze funkcjonaloprzestrzennej gwarantującej przyspieszenie rozwoju gospodarczego.”

- funkcji mieszkalno-usługowej, polegającej na zaspakajaniu elementarnych potrzeb ludności we wschodniej części gminy, a także na terenach o zwartej zabudowie,
- funkcji turystycznej, opartej przede wszystkim na turystyce weekendowej, koncentrującej się w północnej i środkowej części gminy, opartej na znacznych walorach przyrodniczych tego obszaru,
- funkcji gospodarczej, polegającej na rozwoju przedsiębiorczości na terenie gminy, w szczególności na obszarach zlokalizowanych w sąsiedztwie miasta Gdynia.

[illegible]

Źródło: opracowanie własne na podstawie danych Głównego Urzędu Geodezji i Kartografii oraz Rejestru Urbanistycznego.

Na terenach nieobjętych miejscowymi planami zagospodarowania przestrzennego polityka przestrzenna Gminy prowadzona jest za pośrednictwem decyzji o warunkach zabudowy i zagospodarowania terenu (tzw. WZ) bądź decyzji o ustaleniu lokalizacji inwestycji celu publicznego.

W latach 2020-2024 w Gminie Szemud wydano łącznie 3 786 decyzji o warunkach zabudowy, co oznacza średnio 757 decyzji rocznie. W analizowanym okresie na obszarze całego powiatu wejherowskiego wydano łącznie 6 257 decyzji tego typu, co wskazuje, że około 61% wszystkich decyzji o warunkach zabudowy w powiecie zostało wydanych przez Urząd Gminy Szemud. Wskaźnik liczby wydanych decyzji w przeliczeniu na 1 000 mieszkańców kształtował się w gminie na relatywnie wysokim poziomie – od 26,5 w 2020 roku do 40,21 w roku 2024, przy średniej dla całego analizowanego okresu wynoszącej 35,86. Dla porównania średnia wartość tego wskaźnika dla całego powiatu wejherowskiego wyniosła w tym czasie 5,49. Tak znacząca dysproporcja wskazuje na bardzo intensywną dynamikę procesów inwestycyjnych zachodzących na terenie Gminy Szemud.

Uzupełniającą miarą aktywności inwestycyjnej jest liczba wydawanych pozwoleń na budowę oraz przyjmowanych zgłoszeń budowy z projektem budowlanym. W latach 2020–2024 na terenie Gminy Szemud wydano łącznie 2 190 takich decyzji administracyjnych, co stanowiło 28,2% wszystkich pozwoleń na budowę wydanych w tym okresie na terenie powiatu wejherowskiego. Wskaźnik liczby pozwoleń na budowę w przeliczeniu na 1 000 mieszkańców osiągnął najwyższą wartość w 2021 roku, wynosząc 28,53, po czym w kolejnych latach wykazywał tendencję spadkową, osiągając najniższą wartość w 2024 roku na poziomie 15,95. Średnia wartość tego wskaźnika w analizowanym okresie wyniosła 20,94, podczas gdy średnia dla wszystkich gmin powiatu wejherowskiego ukształtowała się na poziomie 6,84.

Analiza struktury wydawanych pozwoleń na budowę wskazuje na dominującą rolę inwestycji mieszkaniowych w procesach inwestycyjnych realizowanych na terenie gminy. W latach 2020–2024 pozwolenia dotyczące budowy nowych budynków mieszkalnych stanowiły średnio 71,33% wszystkich pozwoleń wydanych w Gminie Szemud. Pozostałe 28,67% dotyczyło realizacji budynków zbiorowego zamieszkania, budynków niemieszkalnych oraz obiektów inżynierii lądowej i wodnej. W skali całego powiatu wejherowskiego udział pozwoleń na budowę nowych budynków mieszkalnych był nieco niższy i wynosił średnio 66,81%.

Tab. 6. Ruch budowlany w Gminie Szemud w latach 2020-2024 na tle średniej gmin powiatu wejherowskiego

		2020	2021	2022	2023	2024
Decyzje o warunkach zabudowy i zagospodarowania terenu						
ogółem	Gmina Szemud	530	803	733	830	890
	powiat	881	1359	1154	1394	1469
na 1 tys. mieszkańców	Gmina Szemud	26,50	39,29	34,93	38,39	40,21
	powiat	3,93	6,02	5,07	6,08	6,36
Pozwolenia wydane na budowę i zgłoszenia budowy z projektem budowlanym						
ogółem	Gmina Szemud	440	583	423	391	353
	powiat	1513	2044	1626	1269	1320
na 1 tys. mieszkańców	Gmina Szemud	22,00	28,53	20,16	18,08	15,95

	powiat	6,74	9,05	7,15	5,53	5,72
w tym nowe budynki mieszkalne (%)	Gmina Szemud	67,95	73,41	76,36	67,26	71,67
	powiat	64,57	69,47	69,62	64,70	65,68
w tym nowe budynki zbiorowego zamieszkania oraz niemieszkalne i obiekty inżynierii lądowej i wodnej (%)	Gmina Szemud	32,05	26,59	23,64	32,74	28,33
	powiat	35,43	30,53	30,38	35,30	34,32

Źródło: opracowanie własne na podstawie danych GUS.

Walory kulturowe i turystyczne

Gmina Szemud odznacza się znacznymi walorami kulturowymi, wynikającymi z wielowiekowej historii lokalnej, które stanowią czynnik kształtujący tożsamość lokalną.

Historia lokalna Gminy Szemud sięga czasów epoki żelaza, o czym świadczą liczne ślady wczesnego osadnictwa odkryte na jej obszarze. Szczególne znaczenie mają cmentarzyska kultury wschodniopomorskiej zlokalizowane m.in. w Szemudzie, Kielnie, Bojanie, Karczemkach, Warznie, Przetoczynie i Będargowie, a także grodziska datowane na okres VIII–X wieku. Materiał archeologiczny wskazuje, że teren obecnej gminy był zasiedlony od bardzo dawna, a jego pierwotni mieszkańcy związani byli z eksploatacją lokalnych zasobów naturalnych – lasów, wód i użytków rolnych. W początkowych fazach osadnictwa dominowały zajęcia takie jak zbieractwo, rybołówstwo, myślistwo i bartnictwo, a w późniejszym okresie również gospodarka leśna, węglarstwo, smolarstwo oraz działalność hutnicza.

Rozwój średniowiecznego i nowożytnego osadnictwa na obszarze gminy pozostawał ściśle związany z warunkami środowiskowymi oraz przemianami własnościowymi. Pierwsza źródłowa wzmianka o Szemudzie pochodzi z początku XIV wieku, kiedy wieś uzyskała krzyżacki przywilej lokacyjny i funkcjonowała pod nazwą Schoenewalde. W kolejnych stuleciach teren obecnej gminy pozostawał obszarem o zróżnicowanej przynależności administracyjnej i własnościowej, obejmując wsie królewskie, rycerskie, kościelne i klasztorne. Istotnym czynnikiem rozwojowym była gospodarka oparta na zasobach leśnych, dostawach drewna, produkcji węgla drzewnego, smoły i terpentyny oraz działalności hut szkła i rud darniowych. Z czasem, wraz z postępującym wyrębem lasów, rosło znaczenie rolnictwa, które zaczęło kształtować podstawy gospodarki lokalnej.

W XIX wieku i na początku XX wieku Szemud i okoliczne miejscowości rozwijały się jako ważny ośrodek życia społecznego, religijnego i gospodarczego północnych Kaszub, przy jednoczesnym nasileniu procesów germanizacyjnych. Miejscowa ludność aktywnie angażowała się w działalność polskich organizacji społecznych, gospodarczych i oświatowych, takich jak spółdzielnie handlowe, banki ludowe, kółka rolnicze czy ochotnicze straże pożarne. Ważną rolę odgrywały także szkoły oraz lokalni działacze i nauczyciele, którzy wzmacniali świadomość narodową i regionalną. Przykładem oporu wobec polityki zaborczej był strajk szkolny w 1906 roku, związany z walką o język polski w edukacji i życiu religijnym. W tym okresie wzrastało także znaczenie komunikacyjne miejscowości Szemud dzięki rozbudowie połączeń drogowych z Wejherowem i innymi ośrodkami regionu.

Okres międzywojenny przyniósł dalszy rozwój funkcji administracyjnych, oświatowych i usługowych miejscowości, ale jednocześnie ujawnił napięcia społeczne i gospodarcze związane

z odbudową państwa polskiego oraz walką o zachowanie tożsamości kaszubskiej. Na terenie obecnej gminy funkcjonowały szkoły powszechne, rozwijał się handel, rzemiosło i przetwórstwo, a mieszkańcy angażowali się w działalność społeczną i samorządową. Zmieniał się również podział administracyjny, a kwestia lokalizacji władz gminnych stawała się przedmiotem sporów i aspiracji lokalnej społeczności. Szemud umacniał w tym czasie swoją pozycję jako ważny ośrodek organizujący życie zbiorowe na obszarze okolicznych wsi.

Szczególnie dramatycznym rozdziałem w historii gminy był okres II wojny światowej i okupacji niemieckiej. Już od pierwszych miesięcy wojny mieszkańcy doświadczyli represji, eksterminacji, wysiedleń i strat materialnych. W Lasach Piaśnickich w latach 1939-1940 doszło do masowych egzekucji ludności cywilnej, w ramach, których mogło zginąć do 14 tys. osób. Celem upamiętnienia tego tragicznego wydarzenia w 1946 roku utworzony został cmentarz dla ofiar pogromu, który pełni funkcje miejsca pamięci. Na obszarze gminy rozwinął się silny ruch oporu związany przede wszystkim z Tajną Organizacją Wojskową „Gryf Pomorski”, której struktury działały m.in. w Koleczkowie, Bojanie, Kielnie, Kamieniu i innych miejscowościach. Mieszkańcy wspierali partyzantów, ukrywali dezertów i prowadzili działalność konspiracyjną mimo stałego zagrożenia ze strony żandarmerii i administracji okupacyjnej. Walki, egzekucje, deportacje do obozów oraz ofiary wśród ludności cywilnej i członków podziemia pozostawiły trwałe ślady w pamięci lokalnej. Wyzwolenie w marcu 1945 roku zakończyło okres okupacji, lecz gmina wyszła z wojny z bardzo wysokimi stratami ludzkimi i znacznymi zniszczeniami.

Po 1945 roku rozpoczął się intensywny proces odbudowy życia społecznego, gospodarczego i instytucjonalnego. Tworzono od nowa administrację terenową, reaktywowano szkolnictwo, organizowano opiekę zdrowotną, pocztę, komunikację autobusową oraz podstawowe usługi dla ludności. Rozwijała się spółdzielczość handlowa i bankowa, służby weterynaryjne, ośrodki zdrowia i infrastruktura społeczna. Istotne znaczenie miały reformy rolne i powojenne przemiany w strukturze agrarnej, które doprowadziły do rozwoju indywidualnych gospodarstw rolnych, bez dominacji państwowych gospodarstw rolnych. Równolegle następował rozwój organizacji rolniczych i kół gospodyń wiejskich, wspierających modernizację produkcji rolnej, edukację gospodarczą i aktywizację społeczną mieszkańców.

W drugiej połowie XX wieku coraz wyraźniej rozwijały się również funkcje kulturalne, edukacyjne i regionalne gminy. Powstawały nowe szkoły, biblioteki, ośrodki kultury i placówki służące integracji mieszkańców, wokół których toczyło się życie kulturalne. Dodatkowo, w tym czasie w charakterze lokalnej przybudówki partyjnej działało Zrzeszenie Kaszubsko-Pomorskie. Jednocześnie zmiany administracyjne z lat 1954, 1972 i 1975 kształtowały współczesny układ zarządzania gminą, prowadząc do ostatecznego ukształtowania jej struktur instytucjonalnych. W rezultacie dzieje Gminy Szemud ukazują ciągłość osadniczą, silne związki z dziedzictwem kaszubskim oraz zdolność lokalnej społeczności do odbudowy i rozwoju mimo licznych doświadczeń granicznych.

W rejestrze zabytków województwa pomorskiego znajdują się następujące obiekty zlokalizowane w miejscowości Kielno, na terenie Gminy Szemud:

- kościół par. pw. św. Wojciecha Biskupa i Męczennika, ul. Oliwska 22, poł. XVIII, 1870. 1903, nr rej.: A-526 z 15.06.1971 i z 5.07.2016,
- cmentarz rzym.-kat przy kościele, XVIII-XX, nr rej.: A-526 z 31.08.2016.

Dodatkowo, w gminnej ewidencji zabytków znajdują się liczne budynki i obiekty, związane z historią i kulturą lokalną.

Gmina Szemud odznacza się walorami turystycznymi związanymi z występowaniem malowniczych jezior oraz Trójmiejskiego Parku Krajobrazowego. Na jej terenie uprawiana jest turystyka weekendowa, polegająca na krótkotrwałych wyjazdach z miasta, przede wszystkim Trójmiasta, na tereny wiejskie. Dookoła głównych zbiorników wodnych powstały liczne zabudowania i obiekty o funkcjach rekreacyjnych i letniskowych, z których korzystają zarówno mieszkańcy Gminy Szemud, jak i turyści.

Turystyka konna stanowi jedną form aktywnej rekreacji na terenie Gminy Szemud, której sprzyjają korzystne uwarunkowania środowiskowe, w szczególności duży udział terenów otwartych i leśnych oraz sąsiedztwo Trójmiejskiego Parku Krajobrazowego. Walory przyrodniczo-krajobrazowe obszaru umożliwiają organizację rekreacyjnej jazdy konnej zarówno na terenach ośrodków jeździeckich, jak i w przestrzeni otwartej, co sprzyja rozwojowi turystyki weekendowej oraz krótkotrwałych form wypoczynku mieszkańców aglomeracji trójmiejskiej. Funkcjonujące na terenie gminy ośrodki jeździeckie oferują szeroki zakres usług, obejmujących m.in. naukę jazdy konnej, przejażdżki rekreacyjne, treningi sportowe (skokowe i ujeżdżeniowe), przygotowanie do odznak jeździeckich, organizację wyjazdów terenowych i zawodów, a także usługi towarzyszące, takie jak hotel dla koni, przejażdżki bryczką czy zimowe kuligi. Istotnym elementem infrastruktury sprzyjającej rozwojowi turystyki konnej jest również przebiegający przez region pieszo-konny szlak im. Daniela Chodowieckiego, stanowiący część oznakowanej trasy o długości 283 km, przecinającej region Pomorza w relacji wschód–zachód, wyposażonej w miejsca postojowe oraz zaplecze noclegowe dla jeźdźców i koni, co wzmacnia potencjał gminy w zakresie rozwoju tej formy turystyki aktywnej.

Przez teren gminy przebiegają liczne ścieżki i szlaki turystyczne, w tym w ramach Nordic Walking Park „Szemud” Obejmuje on ok. 40 kilometrów oznakowanych szlaków, służących uprawianiu nordic walkingu. Ścieżki te prowadzą przez Trójmiejski Park Krajobrazowy oraz pola. Wzdłuż trasy zamontowane zostały tablice instruktażowe, przedstawiające propozycje ćwiczeń do wykonania w trakcie marszu.

Przez północną część gminy przebiega odcinek pieszego szlaku turystycznego Szlak Zagórskiej Strugi, łączącego Gdynię z Wejherowem, odcinek Szlaku Wejherowskiego, łączącego Sopot z Wejherowem oraz odcinek Europejskiego długodystansowego szlaku pieszego nr E9. Przez teren gminy biegną również krótkie odcinki dwóch turystycznych szlaków rowerowych: Błękitna Trasa Rowerowa oraz Szlak Lęborski.

Potencjał turystyczny Gminy Szemud jest w znacznej mierze ograniczany przez niewystarczający poziom rozbudowania infrastruktury turystyczno-rekreacyjnej.

CZĘŚĆ 2: SYTUACJA KLIMATYCZNO-ŚRODOWISKOWA

2.1. Walory przyrodnicze

Walory przyrodnicze wpływają w sposób znaczący na potencjał rozwojowy jednostki samorządu terytorialnego. Warunki atmosferyczne, ukształtowanie terenu, budowa geologiczna czy zbiorniki wodne stanowią czynniki mogące determinować atrakcyjność turystyczną, warunki do uprawy rolniczej czy eksploatację surowców mineralnych, a zatem definiować stan gospodarki lokalnej oraz wyznaczać kierunki jej rozwoju.

Ukształtowanie powierzchni i rzeźba terenu

Zgodnie z regionalizacją fizyczno-geograficzną Polski (Solon i inni) na podstawie pracy Kondrackiego, Gmina Szemud położona jest w megaregionie Pozaalpejskiej Europy Środkowej, w prowincji Niż Środkowoeuropejski, w podprowincji Pojezierza Południowobałtyckie, w makroregionie Pojezierze Wschodniopomorskie i w mezoregionie Pojezierze Kaszubskie.

Ukształtowanie powierzchni Gminy Szemud cechuje się znacznym zróżnicowaniem hipsometrycznym i dużą atrakcyjnością krajobrazową, co wynika z dominującego wpływu procesów glacialnych związanych z najmłodszym zlodowaceniem. Najwyżej wyniesione obszary, osiągające około 200-225 m n.p.m., występują w części centralnej i południowej, podczas gdy na północy i wschodzie wysokości obniżają się do około 160 m n.p.m., a w części zachodniej do około 148 m n.p.m. Rzeźba terenu ma charakter młodoglacialny i obejmuje mozaikę różnorodnych form geomorfologicznych. Dominującą jednostką jest falista wysoczyzna morenowa, ukształtowana w wyniku nierównomiernej akumulacji materiału lodowcowego. Towarzyszą jej moreny czołowe, płyty równin sandrowych, ozy, rynny subglacialne oraz doliny wód roztopowych, częściowo wykorzystywane współcześnie przez cieki. Uzupelnieniem tego układu są formy fluwialne, w tym częściowo zatorfione dna dolin rzecznych.

Charakterystycznym elementem rzeźby gminy są także liczne wytopiska występujące zwłaszcza w rejonie wsi Szemud i Kielno, na obszarach sandrowych. Są to przeważnie niewielkie formy o płaskich, często podmokłych lub zatorfionych dnach, stanowiące świadectwo deglacjacji arealnej. Całość układu rzeźby terenu wskazuje na silne zróżnicowanie morfologiczne gminy oraz wysoki udział form polodowcowych w kształtowaniu jej współczesnego krajobrazu.

Budowa geologiczna

Budowa geologiczna Gminy Szemud jest typowa dla obszarów młodoglacialnych północnej Polski i w znacznym stopniu wpływa na warunki środowiskowe oraz możliwości gospodarczego wykorzystania terenu. Podłoże podczwartorzędowe tworzą osady trzeciorzędowe o miąższości od kilkunastu do ponad 100 m, zbudowane głównie z oligoceńskich i mioceneńskich piasków drobnoziarnistych, mułków, mułków węglistych oraz itów. Powierzchnia stropowa tych utworów jest silnie zróżnicowana morfologicznie, co związane jest z występowaniem głęboko wciętych struktur rynnowych.

Decydującą rolę w budowie geologicznej obszaru odgrywają jednak utwory czwartorzędowe, przede wszystkim plejstocenne osady lodowcowe i wodnolodowcowe związane ze zlodowaceniem bałtyckim. Ich miąższość przekracza przeciętnie 100 m, a profil geologiczny

cechuje się dużą zmiennością litologiczną. Występują tu naprzemiennie warstwy glin morenowych oraz utworów piaszczysto-żwirowych. Do najczęstszych osadów należą piaski i żwiry lodowcowe z głazami oraz piaski i żwiry wodnolodowcowe, które budują także rozległe powierzchnie sandrowe.

W licznych obniżeniach terenu występują ponadto młodsze osady holoceniskie, reprezentowane głównie przez torfy, namuty oraz gytie wapienne. Taka struktura geologiczna sprzyja infiltracji i retencji wód oraz wpływa na lokalne warunki gruntowo-wodne, a także na kształtowanie się gleb i możliwości posadowienia obiektów budowlanych.

Złoża kopalin

Obszar Gminy Szemud charakteryzuje się pokryciem utworami powstałymi na skutek rozdrobnienia oraz depozycji starszych skał mineralnych, co związane jest z oddziaływaniem przejścia lądolodu. Na jej terenie znajdują się liczne złoża piasków i żwirów, koncentrujących się głównie w okolicach miejscowości Szemud, Czarna Dąbrówka i Przetoczyno.

Wody powierzchniowe i podziemne

Sieć wód powierzchniowych Gminy Szemud jest dobrze rozwinięta i ma charakter typowy dla obszarów młodoglacjalnych Pojezierza Kaszubskiego. Na terenie gminy znajdują się źródła sześciu rzek: Gościciny (należącej do zlewni Redy), Zagórskiej Strugi oraz Kaczej (odprowadzających wody bezpośrednio do Zatoki Gdańskiej), Dębnicy (zlewnia Łeby), a także Trzech Rzek i Strzelenki (należących do zlewni Raduni). Dodatkowo na odcinku zachodniej granicy gminy przepływa rzeka Bolszewka, będąca dopływem Redy. Przez południową i południowo-wschodnią część gminy przebiega dział wodny I rzędu oddzielający dorzecza rzek przymorskich od dorzecza Wisły.

Uzupełnieniem sieci hydrograficznej są liczne drobne ciek wodne, często o charakterze okresowym oraz zagłębienia bezodpływowe, które są charakterystycznym elementem krajobrazu młodoglacjalnego. Na obszarze gminy występuje także wiele jezior o różnej genezie, w tym jezioro moreny dennej Otałzyno oraz jeziora rynnowe: Kamień, Wysoka i Tuchomskie. Do większych zbiorników należą również jeziora Kielno, Orzechowo i Marchowo. Poza nimi występują liczne drobne zbiorniki wodne, oczka śródpolne, mokradła i obszary bagienne.

Wody powierzchniowe gminy zasilane są przede wszystkim opadami atmosferycznymi, których roczna suma wynosi około 650-700 mm. Zróżnicowana rzeźba terenu oraz obecność licznych zagłębień sprzyjają wysokiej retencji wód opadowych, które gromadzą się w jeziorach, ciekach, mokradłach i torfowiskach. System ten odgrywa istotną rolę w zasilaniu wód podziemnych oraz ograniczaniu gwałtownych wezbrań w rzekach, ponieważ nadmiar wody magazynowany jest w naturalnych obniżeniach terenu, skąd stopniowo infiltruje do gruntu lub odparowuje do atmosfery.

Na terenie Gminy Szemud znajduje się jedenaście jednolitych części wód powierzchniowych (JCWP), które w znacznej mierze odznaczają się złym stanem ogólnym oraz chemicznym. Na niezadawalający stan chemiczny wód wpływ ma głównie rozproszona presja chemiczna, spowodowana oddziaływaniem obszarów zabudowanych, w tym również transportu, wskutek czego dochodzi do emisji zanieczyszczeń, których część przenika do zbiorników wodnych. W przypadku części JCWP położonych na obszarach odznaczających się wysokim udziałem

użytków rolnych, wpływ na obniżony poziom stanu chemicznego miała gospodarka rolnicza. Przyczyn tego stanu rzeczy należy upatrywać m.in. w zjawisku wypłukiwania części związków chemicznych z gleby, których pochodzenie związane jest z koniecznością nawożenia terenów upraw. Zbiorniki wodne narażone na ten rodzaj presji chemicznej, na skutek infiltracji fosforanów, mogą być silniej narażone na przyspieszoną eutrofizację.

Tab. 7. Podstawowa charakterystyka JCWP występujących na terenie Gminy Szemud

Nazwa	Kod	Typ JCWP	Stan ogólny	Stan chemiczny
Kacza	RW20001047989	potok lub strumień nizinny piaszczysty	zły stan wód	poniżej dobrego
Strzelenska	RW200010486849	potok lub strumień nizinny piaszczysty	zły stan wód	b.d.
Zagórska Struga	RW20001047929	potok lub strumień nizinny piaszczysty	zły stan wód	poniżej dobrego
Mała Supina	RW200010486829	potok lub strumień nizinny piaszczysty	zły stan wód	poniżej dobrego
Wysokie	LW21059	jezioro na podłożu krzemionkowym, niskozasadowe, polimiktyczne	zły stan wód	dobry
Bolszewka ze Strugą Zęblewską	RW20001047843	potok lub strumień nizinny piaszczysty	b.d.	b.d.
Gościcina	RW200010478489	potok lub strumień nizinny piaszczysty	zły stan wód	poniżej dobrego
Dębica	RW20001047612	potok lub strumień nizinny piaszczysty	zły stan wód	poniżej dobrego
Tuchomskie	LW20742	jezioro na podłożu wapiennym, o dużej wartości współczynnika Schindlera, polimiktyczne	zły stan wód	poniżej dobrego
Otałżyno	LW21058	jezioro na podłożu krzemionkowym, niskozasadowe, polimiktyczne	b.d.	dobry
Bolszewka od Strugi Zęblewskiej do ujścia	RW20001147849	rzeka nizinna	b.d.	b.d.

Źródło: opracowanie własne na podstawie danych PGW Wody Polskie.

Sieć hydrograficzną Gminy Szemud prezentuje poniższa rycina.

Główne problemy związane z zasobami wodnymi w Gminie Szemud dotyczą zarówno jakości wód podziemnych, jak i presji antropogenicznej na wody powierzchniowe. Istotnym zagrożeniem jest podatność części obszaru gminy na zanieczyszczenia wód podziemnych, szczególnie w jej części środkowej i południowo-wschodniej. Występuje tam słaba warstwa izolacyjna oddzielająca poziomy wodonośne od powierzchni terenu lub jej całkowity brak, co sprzyja przenikaniu zanieczyszczeń do wód gruntowych.

Znaczącym problemem jest także niewystarczający rozwój infrastruktury kanalizacyjnej w stosunku do sieci wodociągowej. Niewystarczający poziom skanalizowania powoduje konieczność korzystania z indywidualnych systemów odprowadzania ścieków, takich jak szamba, które w wielu przypadkach są nieszczelne. Dodatkowo, obserwowane są zrzuty ścieków do rowów melioracyjnych oraz występowanie nielegalnych składowisk odpadów, co zwiększa ryzyko degradacji wód powierzchniowych i podziemnych.

Presja na środowisko wodne związana jest również z intensywnym użytkowaniem rekreacyjnym wybranych jezior, zwłaszcza jeziora Kamień i jeziora Wysoka. W okresie letnim wzrasta tam ruch turystyczny, rozwija się zabudowa rekreacyjna oraz aktywności związane ze sportami wodnymi, co może prowadzić do pogorszenia jakości wód i zwiększenia presji na lokalne ekosystemy wodne.

Warunki klimatyczne

Klimat Gminy Szemud kształtowany jest przez czynniki strefowe oraz lokalne uwarunkowania fizjograficzne związane z położeniem na Pojezierzu Kaszubskim. Dominującą rolę odgrywa cyrkulacja zachodnia o charakterze cyklonalnym, która przynosi masy powietrza polarnomorskiego, stosunkowo łagodne zimą i chłodniejsze latem. W mniejszym stopniu występuje cyrkulacja wschodnia z napływem powietrza polarnego, powodująca silniejsze mrozy zimą oraz wyższe temperatury latem. Rzadziej obserwowana jest cyrkulacja południkowa związana z napływem powietrza arktycznego lub zwrotnikowego. W efekcie klimat tego obszaru cechuje się znaczną zmiennością warunków pogodowych zarówno w krótkich, jak i dłuższych okresach.

Na lokalne warunki klimatyczne istotny wpływ mają również ukształtowanie terenu oraz odległość od Morza Bałtyckiego. Położenie w obrębie wyniesionego obszaru Pojezierza Kaszubskiego powoduje obniżenie średnich temperatur powietrza oraz zwiększenie sum opadów atmosferycznych. Średnia roczna temperatura powietrza w tej części regionu jest niższa niż na wybrzeżu i wynosi około 6,5°C, podczas gdy nad Zatoką Gdańską przekracza 7,5°C. Na pojezierzu zima trwa ponad 100 dni, a lato jest krótsze niż na obszarach nadmorskich. Roczna suma opadów wynosi około 650-670 mm i jest wyższa niż w strefie nadmorskiej. Jednocześnie prędkości wiatru są tu zazwyczaj mniejsze, a silne wiatry występują rzadziej.

Gmina Szemud znajduje się w tzw. krainie klimatycznej przejściowej, stanowiącej strefę pomiędzy właściwą częścią Pojezierza Kaszubskiego a obszarem nadmorskim. W rezultacie warunki klimatyczne mają tu charakter pośredni. Łączą cechy klimatu chłodniejszego i bardziej wilgotnego pojezierza z wpływami łagodniejszego klimatu strefy nadmorskiej.

Jakość powietrza

Ocena jakości powietrza prowadzona jest w ramach państwowego Monitoringu Środowiska przez Głównego Inspektora Ochrony Środowiska. Analiza jakości powietrza uwzględnia zarówno ochronę zdrowia ludzi, jak i roślin. Oceny te prowadzone są na obszarze wyznaczonych stref. Dla województwa pomorskiego obowiązują następujące strefy:

- aglomerację trójmiejską, obejmującą miasta Gdańsk, Gdynia i Sopot,
- strefę pomorską, obejmującą pozostały obszar województwa pomorskiego.

W oparciu o wskazany podział Gmina Szemud zaliczona została do strefy pomorskiej. Główny Inspektorat Ochrony Środowiska wykonał ocenę jakości powietrza za rok 2024 i na jej podstawie dokonał klasyfikacji stref zarówno pod kątem ochrony zdrowia ludzi, jak i ochrony roślin.

Ocena pod kątem ochrony zdrowia obejmuje: dwutlenek azotu NO₂, dwutlenek siarki SO₂, benzen C₆H₆, ołów Pb, arsen As, nikiel Ni, kadm Cd, benzo(a)piren B(a)P w pyłe zawieszonym PM₁₀, pył zawieszony PM₁₀, pył zawieszony PM_{2,5}, ozon O₃, tlenek węgla CO. Z kolei ocena pod kątem ochrony roślin uwzględnia: dwutlenek siarki SO₂, tlenki azotu NO_x, ozon O₃.

Zgodnie z raportem Głównego Inspektoratu Ochrony Środowiska, Departamentu Monitoringu Środowiska, Regionalnego Wydziału Monitoringu Środowiska w Gdańsku „Roczna ocena jakości powietrza w województwie pomorskim. Raport wojewódzki za rok 2024”, w strefie pomorskiej nie stwierdzono przekroczenia docelowych poziomów stężenia poszczególnych rodzajów zanieczyszczeń w powietrzu.

Tab. 9. Klasy stref dla poszczególnych zanieczyszczeń uzyskane w ocenie rocznej dokonanej z uwzględnieniem kryteriów stanowiących w celu ochrony zdrowia – dane za rok 2024

kod strefy	SO ₂	NO ₂	C ₆ H ₆	CO	O ₃	PM ₁₀	Pb	As	Cd	Ni	B(a)P	PM _{2,5}
PL2202	A	A	A	A	A	A	A	A	A	A	A	A1

Źródło: Roczna ocena jakości powietrza w województwie pomorskim. Raport za rok 2024.

Ocena pod kątem ochrony roślin prowadzona jest wyłącznie dla strefy pomorskiej. W efekcie oceny przeprowadzonej dla 2024 roku, w strefie pomorskiej nie stwierdzono przekroczenia poziomów zanieczyszczeń.

Tab. 10. Klasy stref dla poszczególnych zanieczyszczeń uzyskane w ocenie rocznej dokonanej z uwzględnieniem kryteriów stanowiących w celu ochrony roślin – dane za rok 2024

Kod strefy	SO ₂	NO _x	O ₃
PL2202	A	A	A

Źródło: Roczna ocena jakości powietrza w powiecie pomorskim. Raport za rok 2024.

Głównymi czynnikami przekładającymi się na obniżenie jakości powietrza na terenie Gminy Szemud są niskosprawne źródła ciepła oraz niska efektywność energetyczna budynków mieszkaniowych i publicznych².

Ochrona przyrody

Ochrona przyrody na terenie Gminy Szemud realizowana jest na podstawie zapisów ustawy o ochronie przyrody z dnia 16 kwietnia 2004 r. Zgodnie z przytoczoną ustawą za ochronę przyrody uznaje się zachowanie, właściwe wykorzystanie oraz odnawianie zasobów przyrody i jej składów, co odbywa się w oparciu o formy ochrony przyrody.

Według danych Centralnego Rejestru Form Ochrony Przyrody na obszarze Gminy Szemud znajdują się następujące obszary chronione:

- park krajobrazowy – Trójmiejski Park Krajobrazowy,
- dwa rezerваты przyrody,
- dwa specjalne obszary ochrony siedlisk Natura 2000,
- jedenaście pomników przyrody,
- trzy użytki ekologiczne.

Znaczna część Gminy Szemud objęta jest również otuliną Trójmiejskiego Parku Krajobrazowego. Przez jej teren przebiegają również dwa korytarze ekologiczne.

Część lasów zlokalizowanych na północy gminy należy do Trójmiejskiego Parku Krajobrazowego – Lasy Wejherowskie. Obszar ten cechuje się znacznymi walorami przyrodniczymi oraz estetyczno-widokowymi, a także występowaniem charakterystycznej, polodowcowej rzeźby terenu.

² Program Ochrony Środowiska dla Gminy Szemud na lata 2023-2026 z perspektywą do 2030 roku

oraz dębów, a także z udziałem grabu, lipy drobnolistnej, sosny i świerka. Ważnym elementem krajobrazu są również parki wiejskie w Kielnie i Łebnie oraz aleje przydrożne złożone z kasztanowców, jesionów, klonów i lip.

Fauna gminy jest równie zróżnicowana i związana z mozaiką siedlisk leśnych, wodnych i łąkowych. W lasach powszechnie występują duże ssaki, takie jak sarna, dzik i jeleni, rzadziej daniel i łos. Spotkać można także lisa, zająca czy borsuka. Bogata jest również awifauna. Na obszarze Pojezierza Kaszubskiego stwierdzono około 250 gatunków ptaków, w tym m.in. czapłę siwą, bociana czarnego, żurawia oraz kruka zwyczajnego. Występują tu także płazy, gady oraz liczne bezkręgowce.

Jednocześnie walory przyrodnicze gminy podlegają różnym presjom antropogenicznym. Do najważniejszych zagrożeń należą fragmentacja kompleksów leśnych wynikająca z rozwoju infrastruktury i zabudowy, przerywanie korytarzy ekologicznych, presja turystyczna na obszary jeziorne i leśne, a także zmiany stosunków wodnych i oddziaływanie zanieczyszczeń pochodzących z obszarów zurbanizowanych aglomeracji gdańskiej.

Północna część Gminy Szemud przynależy do Trójmiejski Parku Krajobrazowego – Lasy Wejherowskie, stanowiącego obszar o bardzo wysokich walorach środowiskowych, wyróżniający się przede wszystkim dużą różnorodnością siedliskową oraz dominacją naturalnych zbiorowisk leśnych, pokrywających ponad 90% jego powierzchni. Kluczowym elementem środowiska tego obszaru jest unikatowa, polodowcowa rzeźba terenu, obejmująca faliste i pagórkowate formy wysoczyzny morenowej, głębokie doliny erozyjne oraz liczne zagłębienia wypełnione wodą i torfowiskami. Szata roślinna zdominowana jest przez buczyny (zarówno żyzne, jak i kwaśne) z udziałem sosny, a także grądy i łęgi jesionowo-olszowe, co przekłada się na wysoką bioróżnorodność oraz obecność gatunków reliktowych. Istotną rolę odgrywają również liczne ekosystemy wodno-błotne, w tym jeziora lobeliowe z rzadkimi gatunkami roślin (np. poryblin kolczasty), jeziora dystroficzne oraz torfowiska o zróżnicowanej strukturze, które stabilizują stosunki wodne i zwiększają różnorodność biologiczną. Obszar cechuje się także wysokim stopniem naturalności. Występują tu starodrzewy, liczne pomniki przyrody oraz rozległe kompleksy leśne o charakterze ochronnym i biocenotycznym. Całość tworzy spójny system przyrodniczy o znaczeniu ponadlokalnym, pełniący funkcję ważnego korytarza ekologicznego oraz obszaru stabilizującego warunki klimatyczne i hydrologiczne regionu

2.2. Zmiany klimatu i odnawialne źródła energii

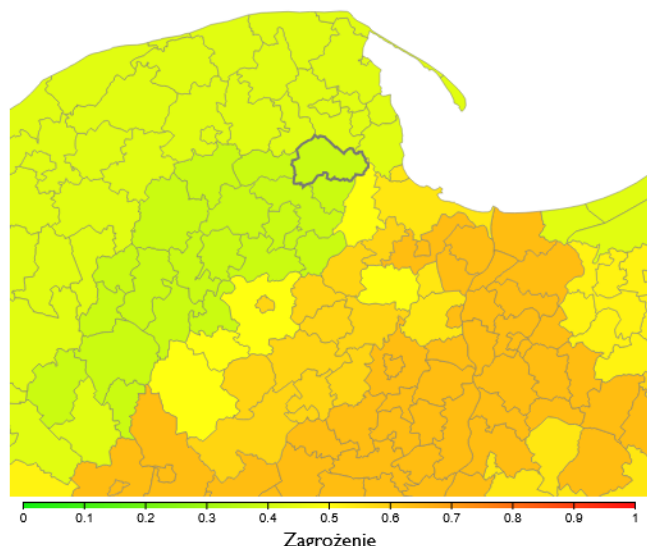
Analizując klimat lokalny, należy brać również pod uwagę zmiany klimatyczne, które silnie wpływają na komfort życia mieszkańców, w szczególności miast i terenów zurbanizowanych. Wdrażanie działań zwiększających odporność tych terenów na zmiany klimatu znajduje oparcie w szeroko pojętym interesie publicznym zawierającym się w dążeniu do zapewnienia jak najkorzystniejszych warunków bytowania człowieka.

Ryzyko zagrożenia niedoborem zasobów wodnych

Poniższe zestawienie przedstawia analizę ryzyka w zakresie zagrożenia niedoborem zasobów wodnych w Gminie Szemud w kolejnych dziesięcioleciach, z którego wynika, że na jej terenie występuje umiarkowane ryzyko wystąpienia niedoboru zasobów wodnych. Wpływ na to będzie

miało stopniowe podnoszenie się temperatury powietrza, a także zwiększanie się ryzyka zagrożenia suszą.

Gospodarka wodna - zagrożenia niedoborem zasobów - RCP 8.5 - 2021-2030

SZEMUD (POW. WEJHEROWSKI, WOJ. POMORSKIE)

Informacje szczegółowe o obszarze

Ekspozycja: 0,4

Podatność: 0,95

Zagrożenie:

- 2021-2030: 0,388
- 2031-2040: 0,438
- 2041-2050: 0,438
- 2051-2060: 0,438
- 2061-2070: 0,438
- 2071-2080: 0,488
- 2081-2090: 0,488
- 2091-2100: 0,375

Ryzyko:

- 2021-2030: 2
- 2031-2040: 2
- 2041-2050: 2
- 2051-2060: 2
- 2061-2070: 2
- 2071-2080: 2
- 2081-2090: 2
- 2091-2100: 2

Ryc. 9. Analiza ryzyka w zakresie zagrożenia niedoborem zasobów wodnych w Gminie Szemud w latach 2021-2030

Źródło: <https://ryzyko.ios.gov.pl/> (dostęp: 09.03.2025).

Zagrożenie suszą

W oparciu o odmienną metodologię prowadzone są mapy zagrożenia suszą, opracowane na potrzeby Planu Przeciwdziałania Skutkom Suszy. Ich analiza wskazuje, że Gmina Szemud położona jest na terenach zagrożonych wystąpieniem suszy oraz deficytów wody, zwłaszcza w okresie wiosenno-letnim.

Obszar Gminy Szemud zagrożony jest występowaniem wszystkich rodzajów suszy, których klasy zagrożeń są lokalnie zróżnicowane:

- susza atmosferyczna – klasa III silne zagrożenie,
- susza rolnicza – klasa I słabe zagrożenie,
- susza hydrologiczna – klasa II umiarkowane zagrożenie i klasa III silne zagrożenie,
- susza hydrogeologiczna – klasa I słabe zagrożenie.

W łącznym zestawieniu Gmina Szemud w większości położona jest na obszarze umiarkowanego zagrożenia suszą. Należy przy tym dodać, że w Planie nie wskazano żadnego działania inwestycyjnego w zakresie przeciwdziałania suszy, którego realizacja miałaby odbywać się na terenie Gminy.

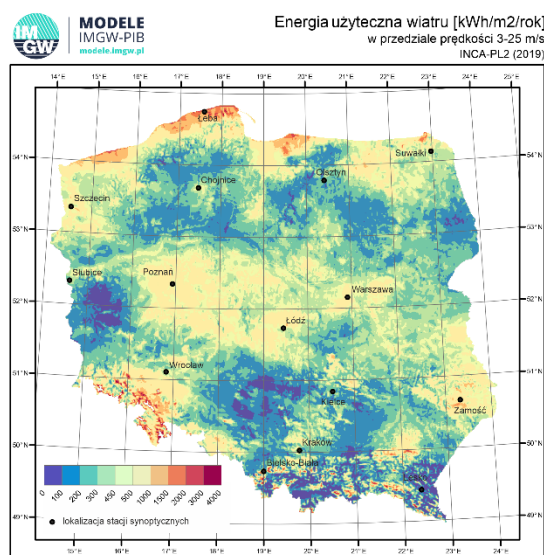
Na przestrzeni ostatnich lat temat zrównoważonego rozwoju oraz transformacji energetycznej stał się nieodłącznym elementem debaty publicznej. W związku z tym, coraz większy nacisk kładziony jest na osiągnięcie neutralności energetycznej oraz dekarbonizację gospodarki, czego

efektem jest stopniowe zwiększanie nakładów inwestycyjnych na rozwój odnawialnych źródeł energii (OZE). Ze względu na specyficzne uwarunkowania geograficzne Polski, najszybciej rozwijającymi się gałęziami OZE są technologie wykorzystujące potencjał wiatrowy, słoneczny oraz geotermalny.

Energia wiatrowa

Energia wiatrowa jest zasobem w pełni odnawialnym, niewyczerpalnym. Ocenia się, że pod względem występowania odpowiedniej siły wiatru na 2/3 terytorium Polski występują korzystne warunki do rozwoju energetyki wiatrowej. Produkcja energii z wiatru jest opłacalna przy jego średniej rocznej prędkości na wysokości 30 m nad ziemią minimum 4 m/s.

Poniższa rycina przedstawia średnią roczną sumę energii wiatrowej na poziomie 10 m n.p.g. w terenie otwartym na obszarze Polski. Analiza danych wskazuje, że Gmina Szemud charakteryzuje się umiarkowanymi warunkami wietrznymi – potencjał energetyczny obszaru mieści się w zakresie 500-1000 kWh/(m²/rok) na wysokości 10 metrów, co oznacza, że są tam średnie warunki do lokalizacji siłowni wiatrowych.

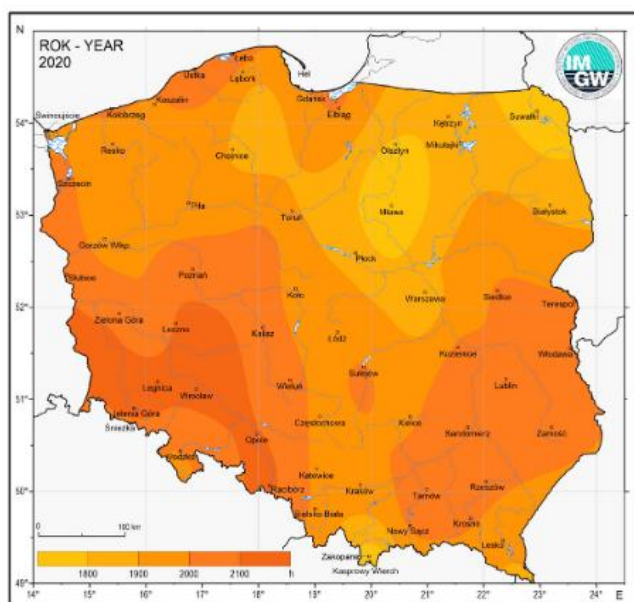

Ryc. 10. Energia użyteczna wiatru na poziomie 10 m n.p.g. w terenie otwartym na obszarze Polski [kWh/m²/rok] na podstawie pomiarów z sieci synoptycznej IMGW-PIB (1971-2000).

Źródło: Atlas klimatu Polski (Lorenc H. 2005) i dane INCA-PL2 (2019).

Energia słoneczna

Poniższa mapa przedstawia średnie roczne sumy nasłonecznienia w Polsce, które odzwierciedlają potencjał do rozwoju energetyki słonecznej w poszczególnych regionach kraju. Gmina Szemud położona jest na obszarze, dla którego średnie sumy uśonecznienia w ciągu roku wahają się w przedziale 1 800 – 1 900 h/rok. Są to umiarkowane warunki, które umożliwiają rozwój energetyki słonecznej na terenie badanej jednostki.

Ryc. 11. Średnie roczne sumy ustonecznienia w Polsce

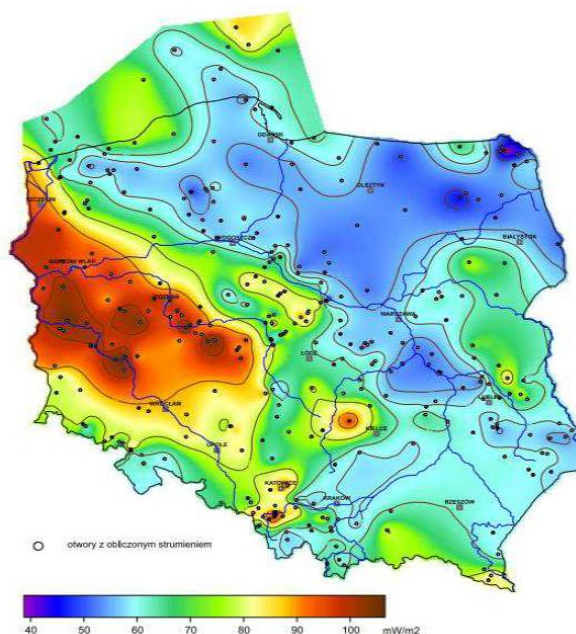
Źródło: Klimat Polski 2020 (Instytut Meteorologii i Gospodarki Wodnej Państwowy Instytut Badawczy).

Energia geotermalna

Energię geotermalną rozumieć należy jako energię ciepłą wnętrza Ziemi. Energię tę dzieli się w zależności od głębokości, z której jest eksploatowana na dwa typy:

- geotermię płytką (energia pobierana jest z głębokości do 100 m za pomocą pomp ciepła),
- geotermię głęboką (energia pobierana jest z wnętrza Ziemi, na głębokości kilku kilometrów).

Mapa warunków geotermalnych w Polsce wskazuje, że Gmina Szemud położona jest na obszarze, który charakteryzuje się słabym potencjałem do budowy instalacji geotermalnych.

Ryc. 12. Mapa rozkładu gęstości ziemskiego strumienia ciepłego na obszarze Polski

Źródło: <https://www.mos.gov.pl/> (Szewczyk & Gientka, 2009).

Przeprowadzona analiza pozwala zakładać, że Gmina Szemud odznacza się umiarkowanie korzystnymi uwarunkowaniami do rozwoju OZE. Dotyczy to szczególnie siłowni wiatrowych oraz farm fotowoltaicznych.

Niemniej, pomimo korzystnych uwarunkowań fizyczno-geograficznych, na terenie Gminy Szemud nie wyznaczono terenów do rozwoju energetyki za pośrednictwem odnawialnych źródeł energii.

2.3. Infrastruktura techniczna i działalność w zakresie ochrony środowiska

Stan techniczny oraz poziom rozbudowania infrastruktury technicznej jest czynnikiem mogącym w sposób znaczący oddziaływać na środowisko naturalne oraz komfort życia mieszkańców jednostki. Zły stan infrastruktury technicznej skutkować może przedostaniem się do środowiska zanieczyszczeń, a co za tym idzie doprowadzić do jego degradacji. Jej niska dostępność w połączeniu z niską świadomością ekologiczną motywować natomiast może część społeczności do utylizowania problematycznych nieczystości ciekłych i stałych z pominięciem obowiązujących regulacji prawnych, w sposób prowadzący do degradacji środowiska.

Urządzenia sieciowe i energia ciepła

Dobrze rozwinięta infrastruktura sieciowa jest jednym z podstawowych czynników wpływających na atrakcyjność osiedleńczą, potencjał inwestycyjny danego terenu, a także na jakość środowiska. Zgodnie z danymi GUS dostęp do infrastruktury wodociągowej ma 97,1% mieszkańców, co przewyższa średni poziom dla województwa pomorskiego (96,9%), powiatu wejherowskiego (94,7%) oraz Grupy Porównawczej (90%). Sieć wodociągowa gminy powstawała na przestrzeni wielu lat, a także z wielu materiałów, w tym z PVC, PE, stali oraz krótkich odcinków azbestowocementowych.

Za dostarczanie wody na terenie Gminy Szemud odpowiada Gminne Przedsiębiorstwo Komunalne Szemud Sp. z o.o. (GPK). Przedsiębiorstwo Komunalne odpowiada również za utrzymanie i administrację stacji uzdatniania wody. Poniższa tabela prezentuje podstawowe dane dotyczące ujęć wody w Gminie Szemud.

Tab. 11. Charakterystyka ujęć wody w Gminie Szemud w 2025 roku

Ujęcie wody	Miejscowości zaopatrywane przez przedmiotowy wodociąg	Liczba ludności zaopatrywanej w wodę	Produkcja wody dostarczanej do konsumentów (m ³ /dobę)
Ujęcie nr 1: Stacja Uzdatniania Wody Bojano	Bojano, Koleczkowo, Dobrzewino, Karczemki, Kielno, Warzno	9 269	1 459
Ujęcie nr 2: Stacja Uzdatniania Wody Leśno	Leśno, Rębiska, Kieleńska Huta, Kowalewo, Kamień, Jeleńska Huta, Warzno	2 564	287
Ujęcie nr 3: Stacja Uzdatniania Wody Łebno	Łebno, Łebieńska Huta, Zęblewo, Donimierz, Będargowo	1 888	152
Ujęcie nr 4: Stacja Uzdatniania Wody Będargowo	Będargowo, Zęblewo, Łebieńska Huta	525	37
Ujęcie nr 5: Stacja Uzdatniania Wody Warzno	Warzno, Dobrzewino, Rębiska	376	53
Ujęcie nr 6: Ujęcie Wody Szemud	Szemud, Donimierz, Kamień, Grabowiec, Głazica, Jeleńska Huta, Kieleńska Huta, Szemudzka	3 912	492

	Huta, Przetoczyno, Zęblewo, Kowalewo		
Ujęcie nr 7: Ujęcie Wody Szemudzka Huta	Szemudzka Huta, Jeleńska Huta, Kamień, Donimierz, Łebieńska Huta, Łebno	1 144	115
Ujęcie nr 8: Ujęcie Wody Przetoczyno	Przetoczyno	678	51
Ujęcie nr 9: Ujęcie Wody Częstkowo	Częstkowo, Głazice	768	71

Źródło: opracowanie własne na podstawie danych oceny obszarowej jakości wody nr 16/26 za rok 2025 dla Gminy Szemud Państwowego Powiatowego Inspektora Sanitarnego w Wejherowie.

Na obszarze gminy dostrzega się problem z ilością oraz ciśnieniem dostarczanej wody, co związane jest m.in. z dynamicznym wzrostem liczby mieszkańców oraz istniejącą infrastrukturą wodociągową. Tym samym wskazuje się na konieczność modernizacji istniejących stacji uzdatniania wody i ujęć wody, budowę zbiorników retencyjnych oraz modernizację i rozbudowę sieci przesyłowej, obejmującej zwiększenie średnic rur wodociągowych.

Gminne Przedsiębiorstwo Komunalne Szemud odpowiada również za odprowadzanie ścieków z terenu gminy. Poziom skanalizowania w Gminie Szemud kształtuje się na poziomie 58,7%, przy średniej dla województwa pomorskiego wynoszącej 85%, dla powiatu wejherowskiego – 83,8%, a dla Grupy Porównawczej – 74,1%. Niższy poziom skanalizowania w Gminie Szemud wynika to w dużej mierze z rozproszonej struktury osadniczej oraz znacznych odległości części zabudowy od istniejącej sieci kanalizacyjnej.

Infrastruktura kanalizacyjna Gminy Szemud oparta jest na systemie sieci kanalizacji sanitarnej wspomagany przez rozbudowany układ przepompowni ścieków, których funkcjonowanie wynika z urozmaiconej rzeźby terenu. Na obszarze gminy działa łącznie 41 przepompowni ścieków, zlokalizowanych głównie w miejscowościach: Dobrzewino, Bojano, Koleczkowo, Kielno i Szemud, które tłoczą ścieki do głównych punktów zlewnych systemu. Oczyszczanie ścieków realizowane jest w dwóch lokalnych mechaniczno-biologicznych oczyszczalniach w Kielnie (220 m³/d) i Szemudzie (330 m³/d) oraz w regionalnej oczyszczalni GOŚ Dębogórze zlokalizowanej w Gminie Kosakowo, do której odprowadzane są ścieki z części północno-wschodniej gminy.

W zakresie infrastruktury kanalizacyjnej kluczowe jest jej dalsze rozbudowywanie na terenie gminy, ze szczególnym wskazaniem miejscowości: Kielno, Bojano, Dobrzewino, Karczemki, Koleczkowo i Łebno.

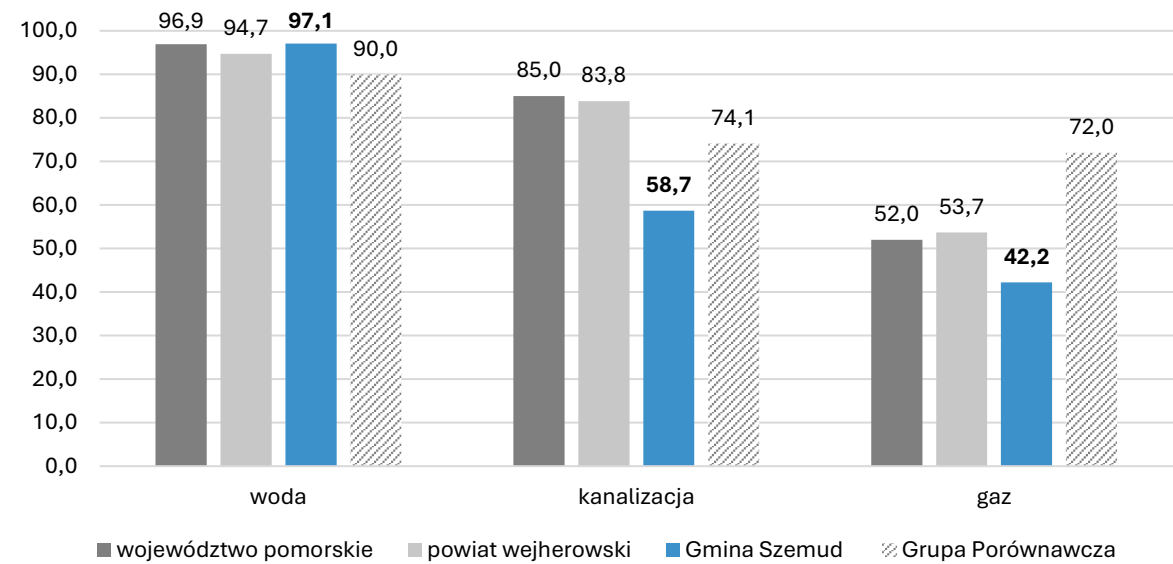
Gmina Szemud oraz 6 innych gmin, należą do Komunalnego Związku Gminy „Dolina Redy i Chylonki”, który odpowiada za realizację na obszarze jednostek zrzeszonych zadań z zakresu zaopatrzenia w wodę, odbioru i oczyszczanie ścieków, gospodarki odpadami, utrzymania porządku i czystości, ochrony środowiska oraz informacji i edukacji ekologicznej.

Północno-wschodnia część Gminy Szemud, obejmująca miejscowości Bojano, Koleczkowo i Dobrzewino, stanowi część aglomeracji ściekowej Gdynia.

Poziom zgazyfikowania obszaru Gminy Szemud według danych GUS w 2024 roku wynosił 42,2%. W tym czasie średnia dla województwa pomorskiego wynosiła 52%, a dla powiatu wejherowskiego – 53,7%. Wyższym udziałem ludności korzystającej z infrastruktury gazowej

odznaczała się także Grupa Porównawcza, w której średnia wartość omawianego wskaźnika wyniosła w tym czasie 72%.

Przez teren Gminy Szemud przebiegają dwie nitki gazociągu systemu E, przesyłające wysokometanowy gaz ziemny.

Ryc. 13. Udział korzystających z instalacji sieciowych w Gminie Szemud w 2024 roku na tle powiatu i województwa

Źródło: opracowanie własne na podstawie danych GUS.

Na obszarach pozbawionych dostępu do sieci gazowej potrzeby grzewcze gospodarstw domowych zaspokajane są przy wykorzystaniu alternatywnych nośników energii. Dominującym źródłem energii cieplnej pozostaje biomasa, w szczególności drewno, które według dostępnych danych zasilać ma około 33% wszystkich kotłów. Znacznym udziałem odznaczają się również kotły zasilane węglem kamiennym (23% wszystkich kotłów) oraz gazem ziemnym (21%).

Tab. 12. Struktura indywidualnych źródeł ciepła na terenie Gminy Szemud w 2025 roku

Nośnik energii	Liczba źródeł	Udział
węgiel kamienny	2 873	23%
gaz ziemny	2 544	21%
olej opałowy	182	1%
biomasa, w tym drewno	3 833	31%
ciepło sieciowe (lokalne kotłownie, elektrociepłownie, biogazownie, spalarnie odpadów)	5	0%
energia elektryczna	1 674	14%
energia słoneczna (kolektory słoneczne)	262	2%
energia geotermalna (pompy ciepła)	912	7%
ogółem	12 285	100%

Źródło: opracowanie własne na podstawie danych z Centralnej Ewidencji Emisyjności Budynków.

Gospodarka odpadami

Za odbiór, wywóz i zagospodarowanie odpadów komunalnych na terenie Gminy Szemud odpowiada Sanipor sp. z o.o., z siedzibą przy ul Sportowej 8 w Gdyni. Odpady zbierane są w

podziale na pięć frakcji: metal i tworzywa sztuczne, szkło, makulatura, bioodpady oraz odpady zmieszane.

W Gminie Szemud zlokalizowane są dwa punkty selektywnej zbiórki odpadów komunalnych, znajdujące się w miejscowościach Szemud i Kielno. Ze względu na trend dynamicznego wzrostu liczby mieszkańców, przewiduje się możliwość rozbudowy obu PSZOK-ów.

System gospodarowania odpadami komunalnymi w Gminie Szemud opiera się na podziale obszaru gminy na sektory obsługiwane przez wyspecjalizowane podmioty zewnętrzne. W 2024 roku za likwidację nielegalnych wysypisk odpadów oraz oczyszczanie terenów gminnych odpowiadała firma Stachtrans Stanisław Milewczyk. Zadania związane z odbiorem, transportem oraz zagospodarowaniem odpadów komunalnych pochodzących z nieruchomości zamieszkałych realizowane były natomiast przez dwa przedsiębiorstwa działające w wyodrębnionych sektorach. Obsługę Sektora I zapewniała spółka Sanipor Sp. z o.o. – Przedsiębiorstwo Robót Sanitarno-Porządkowych z siedzibą w Gdyni, natomiast w Sektorze II zadania te realizowała Firma Prywatna Wielobranżowa Stachtrans Stanisław Milewczyk z siedzibą w Kielnie.

Poniższa tabela przedstawia stan gospodarki odpadami w Gminie Szemud w latach 2020-2024. W analizowanym okresie liczba mieszkańców objętych systemem gospodarowania odpadami komunalnymi wzrosła z 17,8 tys. os. do 21,7 tys. os. W analizowanym okresie wzrost liczby mieszkańców wiązał się ze wzrostem ilości zebranych odpadów komunalnych. W 2020 roku zebrano łącznie 8,7 tys. Mg odpadów komunalnych, a w 2024 roku – blisko 10 tys. Mg odpadów. Przeliczając ilość zebranych odpadów otrzymano wskaźnik, który przyjmował wartości w przedziale od 0,42 w 2022 i 2023 roku do 0,5 w roku 2021. W 2024 roku natomiast jego wartość wyniosła 0,46.

W analizowanym okresie obserwowano systematyczny wzrost udziału odpadów zbieranych w sposób selektywny. W 2020 roku odpady przeznaczone do dalszego przetwarzania i recyklingu stanowiły jedynie 30% ogólnej masy wytwarzanych odpadów komunalnych. W kolejnych latach udział ten sukcesywnie wzrastał, osiągając w 2024 roku poziom 52%.

Jednocześnie wskaźnik określający poziom przygotowania do ponownego użycia oraz recyklingu odpadów komunalnych wzrósł z 25,8% w 2021 roku do 40% w 2024 roku. Należy jednak podkreślić, że mimo odnotowanej poprawy wartości te pozostawały poniżej wymaganego poziomu, który w analizowanym okresie powinien przekraczać 45%.

Tab. 13. Stan gospodarki odpadami w Gminie Szemud w latach 2020-2024

	2020	2021	2022	2023	2024
Liczba mieszkańców objętych systemem gospodarowania odpadami komunalnymi (os.)	17 918	18 793	19 986	20 677	21 703
Łączna ilość zebranych odpadów komunalnych (Mg), w tym:	8 704,47	9 481,49	8 456,91	8 664,83	9 967,19
zmieszane	6 122,00	6 379,18	4 785,26	4 375,52	4 762,84
segregowane	2 582,47	3 120,31	3 671,65	4 289,31	5 204,35
Udział odpadów segregowanych w łącznej ilości odpadów	30%	33%	43%	50%	52%
Ilość zebranych odpadów na mieszkańca	0,49	0,50	0,42	0,42	0,46

Poziom przygotowania do ponownego użycia i recyklingu odpadów komunalnych (%)	gmina	x	25,8	29	35	40
	wymagany	x	>20	>25	>35	>45

Źródło: opracowanie własne na podstawie sprawozdań Gminy Szemud.

Pozostała działalność

W latach 2021-2025 na terenie Gminy Szemud wydawano decyzje o środowiskowych uwarunkowaniach dla przedsięwzięć mogących znacząco oddziaływać na środowisko, obejmujących przede wszystkim inwestycje z zakresu odnawialnych źródeł energii, gospodarki odpadami, działalności przemysłowej oraz eksploatacji surowców mineralnych. Do najczęściej analizowanych przedsięwzięć należały farmy fotowoltaiczne i magazyny energii, instalacje zbierania i przetwarzania odpadów, rozbudowa zakładów produkcyjnych i magazynowych oraz wydobywanie kruszyw naturalnych.

Decyzje te wydawane przez Wójta Gminy Szemud mają na celu ocenę wpływu planowanych inwestycji na poszczególne elementy środowiska, w tym jakość powietrza, wód, gleby, klimat akustyczny, krajobraz oraz obszary chronione. W ich ramach określone są warunki realizacji przedsięwzięć, które mają minimalizować lub eliminować potencjalne negatywne oddziaływania na środowisko. W uzasadnionych przypadkach inwestorzy zobowiązani są również do zastosowania dodatkowych zabezpieczeń technicznych, prowadzenia monitoringu środowiskowego lub realizacji działań kompensacyjnych, co pozwala na kształtowanie rozwoju Gminy Szemud z poszanowaniem i zachowaniem walorów środowiska przyrodniczego.

Gmina Szemud prowadzi działania w zakresie ochrony środowiska również poprzez systematyczną edukację ekologiczną realizowaną we współpracy z Komunalnym Związkiem Gmin „Dolina Redy i Chylonki”. Programy te mają charakter wieloletni i skierowane są do różnych grup społecznych, w szczególności dzieci, młodzieży oraz nauczycieli, a ich celem jest kształtowanie postaw prośrodowiskowych oraz zwiększanie świadomości ekologicznej mieszkańców. W ramach tych działań organizowane są warsztaty terenowe i zajęcia edukacyjne dotyczące m.in. gospodarki odpadami, ochrony powietrza, funkcjonowania systemów uzdatniania wody oraz oczyszczania ścieków.

Istotnym elementem działalności edukacyjnej są również konkursy ekologiczne skierowane do placówek oświatowych, obejmujące m.in. konkursy wiedzy przyrodniczej, fotograficzne, muzyczne czy akcje zbiórki baterii i elektroodpadów. Ponadto realizowane są długoterminowe projekty edukacyjne, takie jak „Lider Lokalnej Ekologii” czy „Szkoła dla Środowiska”, które angażują szkoły i przedszkola w działania na rzecz ochrony środowiska. Uzupelnieniem tych inicjatyw są kampanie informacyjne, materiały edukacyjne oraz działania promujące zasady gospodarki o obiegu zamkniętym i zrównoważonego rozwoju. Dzięki temu edukacja ekologiczna w gminie ma charakter kompleksowy i stanowi istotny element lokalnej polityki środowiskowej.

Jednym z istotnych wyzwań rozwojowych Gminy Szemud jest utrzymanie równowagi pomiędzy dynamicznym rozwojem społeczno-gospodarczym a zachowaniem wysokiej jakości środowiska oraz ładu przestrzennego. Korzystne położenie w bezpośrednim sąsiedztwie Trójmiasta, wysoka dostępność transportowa oraz rosnąca atrakcyjność inwestycyjna powodują zwiększającą się presję na zagospodarowanie nowych terenów, w tym potencjalne lokalizowanie przedsięwzięć mogących znacząco oddziaływać na środowisko. Proces ten wymaga prowadzenia odpowiedzialnej polityki przestrzennej, uwzględniającej zarówno potrzebę rozwoju gospodarczego, jak i ochronę walorów przyrodniczych, krajobrazowych oraz jakości życia mieszkańców. Szczęólnego znaczenia nabiera zatem koncentracja tego typu przedsięwzięć na terenach predysponowanych do rozwoju działalności gospodarczej, z jednoczesnym ograniczaniem ich lokalizacji w sąsiedztwie zabudowy mieszkaniowej oraz obszarów cennych przyrodniczo. Pozwoli to ograniczyć konflikty przestrzenne, zachować ład przestrzenny oraz zapewnić zrównoważony rozwój gminy w długiej perspektywie.

CZĘŚĆ 3: SYTUACJA GOSPODARCZA

3.1. Gospodarka lokalna

Przedsiębiorczość

Jednym z elementów charakteryzujących lokalny rynek pracy oraz sytuację gospodarczą gmin jest liczba podmiotów gospodarczych działających na ich obszarze. Stanowi ona istotny wskaźnik poziomu przedsiębiorczości w granicach danej jednostki samorządowej. W poniższej tabeli przedstawiono liczbę zarejestrowanych podmiotów gospodarczych w rejestrze REGON na obszarze gmin powiatu wejherowskiego oraz średnią dla Grupy Porównawczej w latach 2020 i 2024.

W 2020 roku na terenie powiatu wejherowskiego zarejestrowanych było łącznie 26 901 podmiotów gospodarczych. Największa koncentracja działalności gospodarczej występowała w Gminie Rumia (6 786 podmiotów) oraz w gminie miejskiej Wejherowo (6 201 podmiotów). W tym samym czasie w Gminie Szemud funkcjonowało 2 413 przedsiębiorstw, co stanowiło około 9% wszystkich podmiotów gospodarczych zarejestrowanych w powiecie wejherowskim. Wartość ta była jednocześnie niższa od średniej dla Grupy Porównawczej, która w 2020 roku wynosiła 2 925 podmiotów.

W 2024 roku liczba podmiotów gospodarczych w powiecie wejherowskim wzrosła do 32 847, co oznacza przyrost o 5 946 przedsiębiorstw, czyli o 22,1% w stosunku do 2020 roku. Największa liczba podmiotów gospodarczych koncentrowała się w tym czasie w Gminie Rumia (4 480 podmiotów). Gmina Szemud charakteryzowała się natomiast wysoką dynamiką rozwoju przedsiębiorczości. W latach 2020-2024 liczba zarejestrowanych podmiotów gospodarczych zwiększyła się o 968, osiągając w 2024 roku poziom 3 381 przedsiębiorstw, co oznacza wzrost o 40,1%. Pomimo wyraźnej dynamiki rozwoju gospodarczego liczba przedsiębiorstw w gminie pozostawała jednak niższa od średniej dla Grupy Porównawczej, która w 2024 roku wyniosła 3 724 podmioty i była o 27,3% wyższa niż na początku analizowanego okresu.

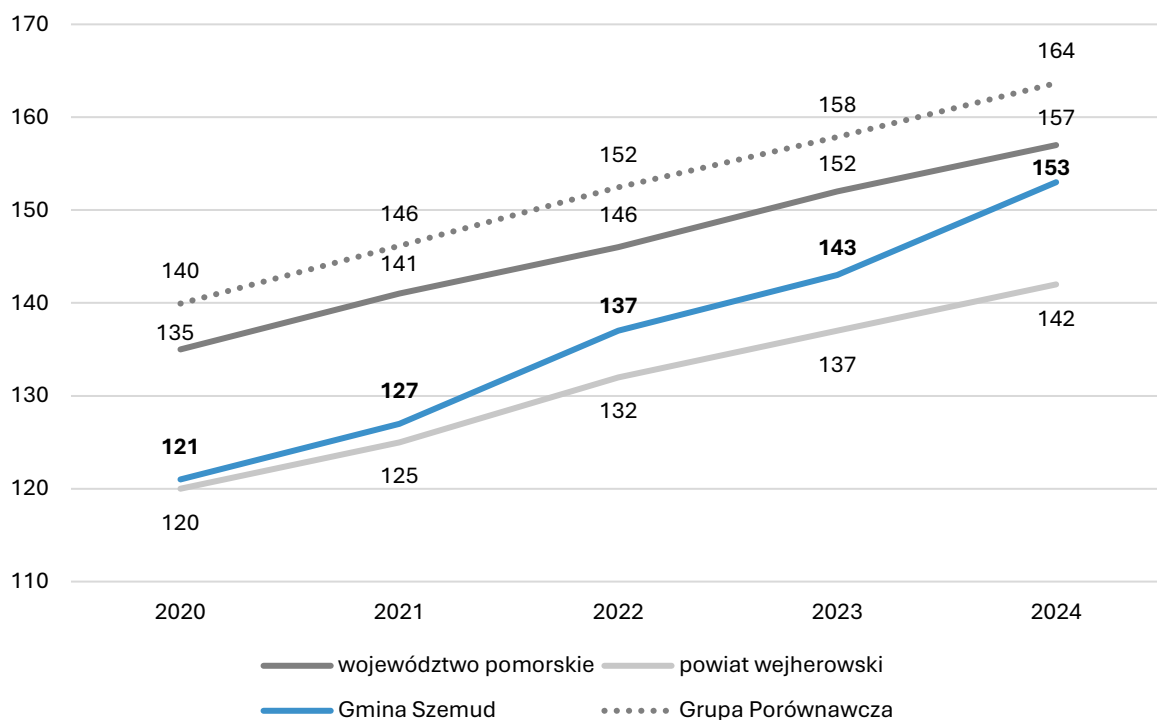
Tab. 14. Zmiany liczby podmiotów gospodarczych w gminach powiatu wejherowskiego w latach 2020-2024

JST	2020		2024		zmiana liczby zarejestrowanych podmiotów w okresie 2020-2024
	liczba zarejestrowanych podmiotów w REGON	odsetek w powiecie	liczba zarejestrowanych podmiotów w REGON	odsetek w powiecie	
powiat wejherowski	26 901	100,0%	32 847	100,0%	5 946
Reda	3 584	13,3%	4 480	13,6%	896
Rumia	6 786	25,2%	8 456	25,7%	1 670
Wejherowo (miasto)	6 201	23,1%	6 612	20,1%	411
Choczewo	557	2,1%	635	1,9%	78
Gniewino	623	2,3%	744	2,3%	121
Linia	520	1,9%	624	1,9%	104
Luzino	1 764	6,6%	2 234	6,8%	470
Łęczyce	1 050	3,9%	1 244	3,8%	194
Szemud	2 413	9,0%	3 381	10,3%	968
Wejherowo (gmina)	3 403	12,7%	4 437	13,5%	1 034
Grupa Porównawcza	2 925	-	3 724	-	800

Źródło: opracowanie własne na podstawie danych GUS.

W celu zapewnienia porównywalności poziomu rozwoju przedsiębiorczości pomiędzy jednostkami samorządu terytorialnego wykorzystuje się wskaźnik liczby podmiotów gospodarczych przypadających na 1 000 mieszkańców. W analizie Gminę Szemud zestawiono ze średnimi wartościami dla gmin powiatu wejherowskiego, województwa pomorskiego oraz Grupy Porównawczej. W latach 2020-2024 we wszystkich analizowanych jednostkach odnotowano systematyczny wzrost wartości tego wskaźnika. W województwie pomorskim jego wartość zwiększyła się z 135 do 157 (wzrost o 16%), natomiast w powiecie wejherowskim z 120 do 142 (wzrost o 18%).

W analizowanym okresie Gmina Szemud osiągała wartości wskaźnika wyższe niż średnia dla powiatu wejherowskiego. W 2020 roku wynosił on 121 przedsiębiorstw na 1 000 mieszkańców, a następnie systematycznie wzrastał, osiągając w 2024 roku poziom 153, co oznacza wzrost o 26% i zbliżenie się do średniej wartości dla województwa pomorskiego. Jednocześnie przez cały analizowany okres wartość wskaźnika dla gminy pozostawała niższa od średniej dla Grupy Porównawczej, która zwiększyła się z 140 do 164 przedsiębiorstw na 1 000 mieszkańców (wzrost o 17%).

Ryc. 14. Liczba podmiotów zarejestrowanych w systemie REGON w przeliczeniu na 1 tys. mieszkańców w Gminie Szemud na tle średniej dla gmin powiatu, województwa i Grupy Porównawczej w latach 2020-2024

Źródło: opracowanie własne na podstawie danych GUS.

Według danych na koniec 2024 roku wśród podmiotów gospodarczych prowadzących działalność na terenie Gminy Szemud, na podstawie Polskiej Klasyfikacji Działalności (PKD 2007), najwięcej z nich działało w sekcji F Budownictwo (20%). Znacznym udziałem odznaczały się również sekcje: G Handel hurtowy i detaliczny; naprawa pojazdów samochodowych, włączając motocykle – 16%, C Przetwórstwo przemysłowe – 13% oraz M Działalność profesjonalna, naukowa i techniczna – 12%.

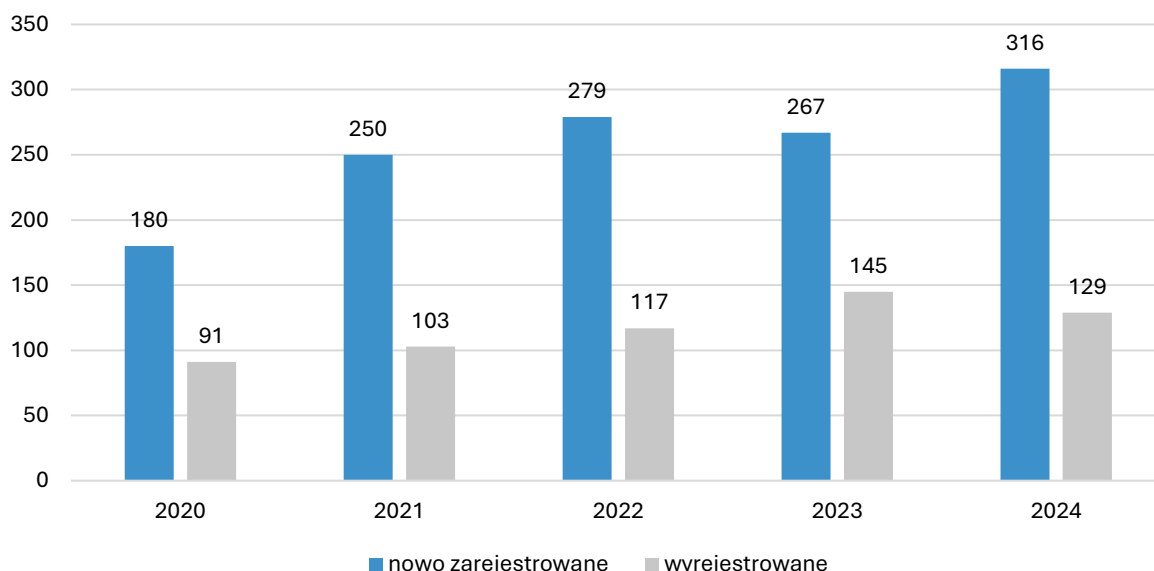
Tab. 15. Podmioty działające na terenie Gminy Szemud na koniec 2024 r. według sekcji PKD

SEKCJE PKD 2007	Liczba podmiotów	Udział
SEKCJA F Budownictwo	660	20%
SEKCJA G Handel hurtowy i detaliczny; naprawa pojazdów samochodowych, włączając motocykle	534	16%
SEKCJA C Przetwórstwo przemysłowe	433	13%
SEKCJA M Działalność profesjonalna, naukowa i techniczna	412	12%
SEKCJA H Transport i gospodarka magazynowa	219	7%
SEKCJA S i T Pozostała działalność usługowa	191	6%
SEKCJA N Działalność w zakresie usług administrowania i działalność wspierająca	164	5%
SEKCJA Q Opieka zdrowotna i pomoc społeczna	159	5%
SEKCJA J Informacja i komunikacja	158	5%
SEKCJA P Edukacja	109	3%
SEKCJA I Działalność związana z zakwaterowaniem i usługami gastronomicznymi	86	3%
SEKCJA L Działalność związana z obsługą rynku nieruchomości	74	2%
SEKCJA R Działalność związana z kulturą, rozrywką i rekreacją	55	2%

SEKCJA K Działalność finansowa i ubezpieczeniowa	47	1%
SEKCJA A Rolnictwo, leśnictwo, łowiectwo i rybactwo	38	1%
SEKCJA B Górnictwo i wydobywanie	10	0%
SEKCJA O Administracja publiczna i obrona narodowa; obowiązkowe zabezpieczenia społeczne	9	0%
SEKCJA E Dostawa wody; gospodarowanie ściekami i odpadami oraz działalność związana z rekultywacją	6	0%
SEKCJA D Wytwarzanie i zaopatrywanie w energię elektryczną, gaz, parę wodną, gorącą wodę i powietrze do układów klimatyzacyjnych	2	0%
SEKCJA U Organizacje i zespoły eksterytorialne	0	0%

Źródło: opracowanie własne na podstawie danych GUS.

Poniższa rycina przedstawia liczbę podmiotów gospodarczych nowo zarejestrowanych i wyrejestrowanych z rejestru REGON w latach 2020-2024 na terenie Gminy Szemud. Z analizy danych wynika, że liczba rejestrowanych przedsiębiorstw stale przekraczała liczbę wyrejestrowań. W 2020 roku zarejestrowano 180 nowych podmiotów gospodarczych, a wyrejestrowano – 91. W 2024 roku liczba rejestrowanych działalności gospodarczych wyniosła natomiast 316, a wyrejestrowanych – 129.

Ryc. 15. Porównanie liczby podmiotów nowo zarejestrowanych i wyrejestrowanych z rejestru REGON w latach 2020-2024 działających na terenie Gminy Szemud

Źródło: opracowanie własne na podstawie danych GUS.

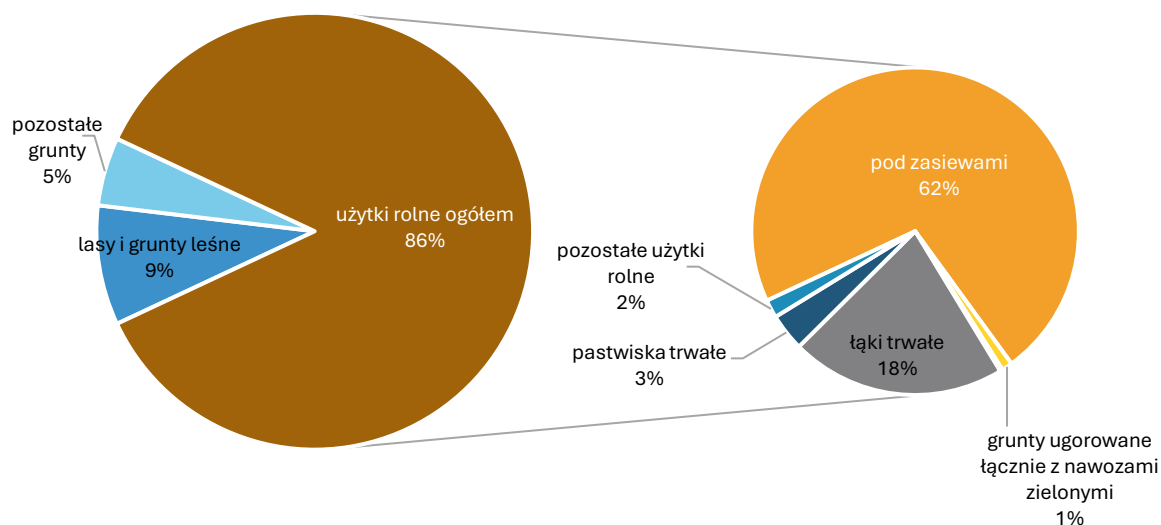
Rolnictwo

W gospodarce lokalnej Gminy Szemud znaczną rolę odgrywa rolnictwo. Użytki rolne na jej terenie stanowią blisko 63% powierzchni gminy. Tym samym analizując jej gospodarkę lokalną należy uwzględnić specyfikę znajdujących się na jej terenie gospodarstw rolnych. Najbardziej rzetelnym źródłem informacji odzwierciedlającym realny stan rolnictwa są przeprowadzone raz na 10 lat Powszechne Spisy Rolne. Obowiązek przeprowadzenia spisów wynika z rozporządzenia Parlamentu Europejskiego i Rady, a uszczegółowionego na poziomie krajowym w drodze ustawy z dnia 31 lipca 2019 r. o Powszechnym Spisie Rolnym w 2020 r. Udział w spisie rolnym jest obowiązkowy, a odmowa przystąpienia skutkować może nałożeniem grzywny. Dzięki przyjętym rozwiązaniom w ostatnim Powszechnym Spisie Rolnym przeprowadzonym w 2020 r. według

danych GUS wzięto udział 98% polskich gospodarstw rolnych. Tym samym, analiza stanu rolnictwa na terenie Gminy Szemud przeprowadzona została głównie w oparciu o dane pozyskane na drodze PSR 2020.

Gleby występujące na terenie Gminy Szemud charakteryzują się umiarkowaną przydatnością dla produkcji rolniczej, co wynika z dominacji gleb o niższych klasach bonitacyjnych. Największy udział w strukturze użytków rolnych mają gleby klasy V, które zajmują około 19,7% powierzchni gminy, a znaczący udział stanowią także gleby klasy IV (około 14%). Gleby o wyższej wartości rolniczej występują sporadycznie. Gleby klasy III obejmują jedynie niewielki odsetek powierzchni, przy czym dla gruntów ornych wynoszą około 0,4%, a dla użytków zielonych odpowiednio 0,07% (PsIII) i 0,14% (ŁIII). Na obszarze gminy nie występują gleby najwyższych klas bonitacyjnych (I–II), co ogranicza potencjał intensywnej produkcji rolnej. Najlepsze warunki glebowe występują lokalnie w sołectwach Dobrzewino, Głazica, Kielno oraz Szemudzka Huta, gdzie koncentrują się gleby o relatywnie wyższej wartości użytkowej.

W 2020 roku użytki rolne zajmowały około 86% gospodarstw rolnych. W ich strukturze użytkowania dominowały grunty pod zasiewami (62%) i łąki trwałe (18%). Z kolei lasy i grunty leśne stanowiły średnio ok. 9% ich powierzchni, a pozostałe grunty – ok. 5%. Strukturę użytkowania gruntów rolnych prezentuje poniższa rycina.

Ryc. 16. Użytkowanie gospodarstw rolnych oraz użytków rolnych na terenie Gminy Szemud w 2020 roku

Źródło: opracowanie własne na podstawie danych PSR 2020.

W strukturze zasiewów przeważały zboża (66%), w ramach, których uprawiane były: mieszanki zbożowe (18% powierzchni zasiewów), pszenica (12%), pszenżyto (12%), owies (11%), żyto (10%) i jęczmień (3%). Znacznym udziałem w strukturze zasiewów odznaczały się również międzyplony (18%) oraz zasiewy przemysłowe, w tym rzepak i rzepik (6%).

W 2020 r. w Gminie Szemud łącznie zarejestrowanych było 868 gospodarstw rolnych, co stanowiło ok. 28% wszystkich gospodarstw rolnych znajdujących się w powiecie wejherowskim. Warto jednak zaznaczyć, że średnia wielkość gospodarstwa wynosiła w gminie 11,97 ha i była

niższa od średniej dla powiatu (15,03 ha). Według grup obszarowych użytków rolnych w Gminie Szemud największą grupę stanowiły gospodarstwa o powierzchni od 5 do 10 ha, które stanowiły ok. 33% wszystkich gospodarstw rolnych.

Tab. 16. Gospodarstwa rolne wg grup obszarowych użytków rolnych w Gminie Szemud tle powiatu wejherowskiego

Gospodarstwa rolne wg grup obszarowych użytków rolnych	Gmina Szemud		powiat wejherowski	
	Liczba podmiotów	Udział	Liczba podmiotów	Udział
ogółem	868	100%	3 108	100%
do 1 ha włącznie	20	2%	57	2%
1 - 5 ha	221	25%	1 006	32%
5 - 10 ha	285	33%	838	27%
10 - 15 ha	188	22%	538	17%
15 ha i więcej	154	18%	669	22%
Średnia wielkość gospodarstwa rolnego dla użytków rolnych (ha)	11,97		15,03	

Źródło: opracowanie własne na podstawie danych PSR 2020.

Struktura wielkościowa gospodarstw rolnych jest szczególnie istotna w analizie ich dochodowości. Nadmierne rozdrobnienie determinuje brak możliwości utrzymania gospodarstwa domowego w oparciu o środki pozyskane z działalności rolniczej. Z kolei wielkopowierzchniowe gospodarstwa rolne wymagają wysokiego stopnia mechanizacji produkcji, co wiąże się z ich kapitałochłonnością. Zdecydowana większość gospodarstw rolnych wykazała dochód uzyskany z prowadzonej działalności rolniczej (865). Poddając jednak analizie również inne źródła dochodu, widoczne jest, że najczęściej gospodarstwa domowe nie są utrzymywane wyłącznie z prowadzonej działalności rolniczej, ale również z innych form zarobkowania. W 42% przypadków dochody czerpane były również z pracy najemnej, w 23% – z emerytury i renty, w 19% – z innych niezarobkowych źródeł poza emeryturą i rentą, a w 18% - z pozarolniczej działalności gospodarczej.

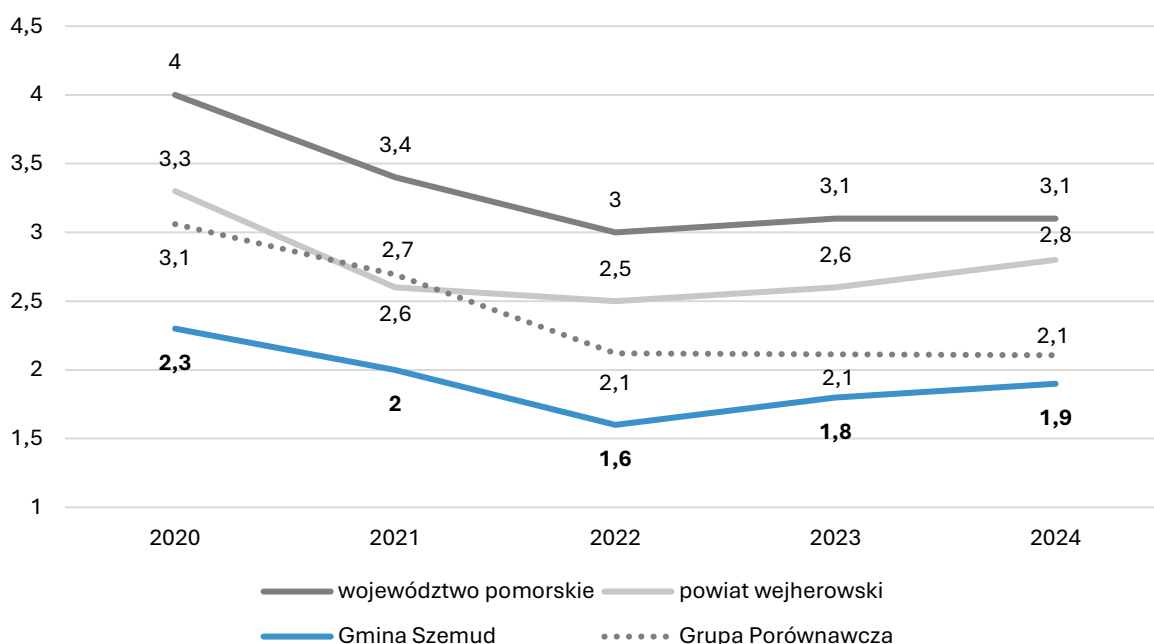
Wysoki udział gospodarstw czerpiących dochody z tytułu renty lub emerytury może świadczyć o tym, że są to gospodarstwa osób w wieku poprodukcyjnym, zajmujących się prowadzeniem gospodarstw rolnych. Potencjalnie może to również świadczyć o tym, że kolejne pokolenia nie chcą przejmować rodzinnych gospodarstw i kontynuować prowadzenia działalności rolniczej.

Rynek pracy

Zjawiskiem ściśle związanym z dynamiką oraz kierunkiem rozwoju gospodarczego jednostki samorządowej jest sytuacja na rynku pracy. Dostępność stabilnego zatrudnienia w połączeniu z satysfakcją z wykonywanej pracy ma bezpośredni wpływ na ocenę jakości życia mieszkańców oraz atrakcyjność osiedleńczą jednostki. Wyrazem złej sytuacji na lokalnym rynku pracy jest wzrost bezrobocia. Osobę bezrobotną rozumieć należy jako osobę, która ukończyła 18 rok życia i nie osiągnęła jeszcze wieku emerytalnego, która pozostaje niezatrudniona i nie podejmuje działalności zarobkowej, ale może podjąć pracę i jest zarejestrowana w odpowiednim dla miejsca stałego bądź czasowego zameldowania powiatowym urzędzie pracy oraz poszukuje miejsca zatrudnienia lub pracy zarobkowej. Wysokie bądź długotrwałe bezrobocie wpływać może także

na nasilenie się innych problemów społecznych, takich jak: ubóstwo, uzależnienie od alkoholu czy przestępczość.

Poniższa rycina przedstawia zmiany udziału osób bezrobotnych zarejestrowanych w liczbie ludności w wieku produkcyjnym w Gminie Szemud na tle średniej dla gmin powiatu wejherowskiego oraz województwa pomorskiego w latach 2020-2024. Gmina Szemud odznacza się na tle analizowanych jednostek stosunkowo niskim poziomem bezrobocia. W badanym okresie jego poziom oscylował w przedziale od 1,6% w 2022 roku do 2,3% w roku 2020. Jego średnia wartość w analizowanych latach wyniosła 1,9%. W latach 2020-2024 średni poziom bezrobocia w regionie Pomorza wynosił natomiast 3,3%, a w powiecie wejherowskim – 2,8%. Również w Grupie Porównawczej średni poziom bezrobocia był wyższy niż w Gminie Szemud i wynosił 2,4%.

Ryc. 17. Udział bezrobotnych zarejestrowanych w liczbie ludności w wieku produkcyjnym w Gminie Szemud na tle średniej gmin powiatu i województwa w latach 2020-2024

Źródło: opracowanie własne na podstawie danych GUS.

Według danych Głównego Urzędu Statystycznego w 2024 roku na terenie powiatu wejherowskiego zarejestrowanych było 3 794 osób bezrobotnych, z czego 2 325 stanowiły kobiety. Pod względem czasu pozostawania bez pracy najliczniejszą grupę stanowiły osoby bezrobotne w okresie do 3 miesięcy (1 324 osoby, w tym 687 kobiet). Pod względem wieku zarejestrowanych osób bezrobotnych znacznym udziałem odznaczały się osoby w wieku 35-44 lata (947, w tym 644 kobiety) oraz 25-34 lata (924, w tym 672 kobiety). Analizując natomiast strukturę bezrobocia na terenie powiatu wejherowskiego, należy zwrócić uwagę na znaczny udział osób bezrobotnych z wykształceniem gimnazjalnym/podstawowym/niepełnym podstawowym (918, w tym 466 kobiet), oraz zasadniczym zawodowym lub branżowym (880, w tym 467 kobiet).

Analiza struktury bezrobocia w powiecie wejherowskim wskazuje, że problem braku zatrudnienia w największym stopniu dotyczy osób pozostających bez pracy stosunkowo krótko, co może świadczyć o relatywnie dużej rotacji na rynku pracy. Jednocześnie widoczna jest przewaga kobiet

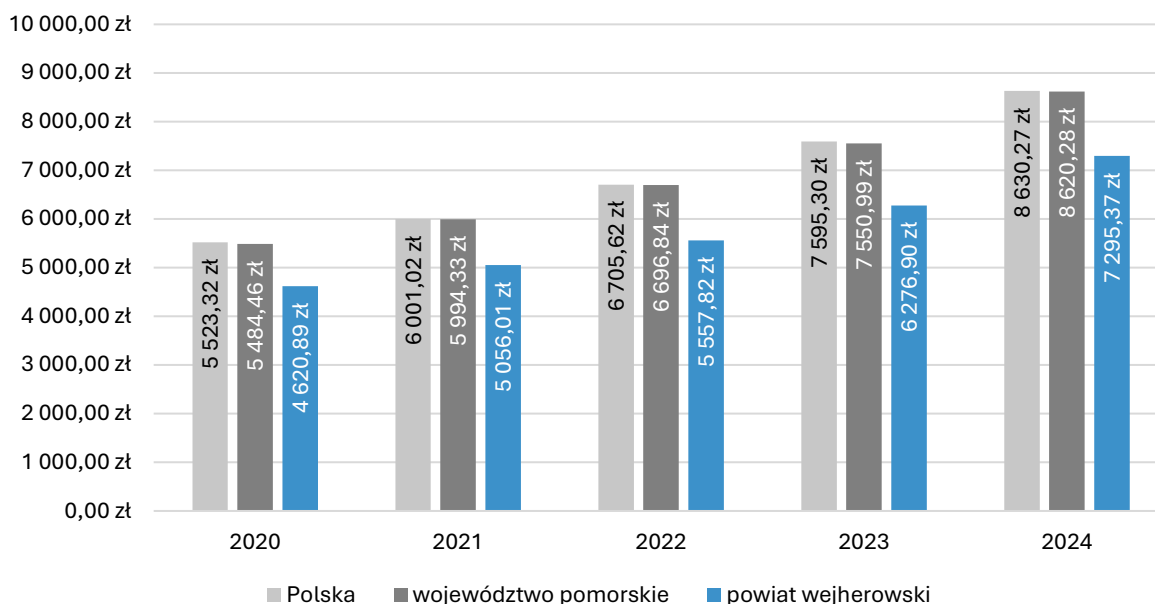
wśród osób bezrobotnych, co może wskazywać na utrzymujące się bariery w dostępie do zatrudnienia. Bezrobocie koncentruje się głównie wśród osób w wieku największej aktywności zawodowej, co może świadczyć o trudnościach w utrzymaniu stabilnego zatrudnienia lub konieczności częstego dostosowywania się do zmieniających się warunków rynku pracy. Istotnym czynnikiem różnicującym sytuację na rynku pracy jest także poziom wykształcenia. Wyższe ryzyko bezrobocia dotyczy przede wszystkim osób o niższych kwalifikacjach zawodowych, co podkreśla znaczenie działań związanych z podnoszeniem kompetencji i kształceniem ustawicznym.

Tab. 17. Struktura bezrobotnych w powiecie wejherowskim w 2024 roku

		Ogółem	w tym kobiety
Bezrobotni zarejestrowani ogółem		3 794	2 325
Czas pozostawania bez pracy w m-c	do 3	1 324	687
	3-6	679	426
	6-12	626	398
	12-24	553	380
	powyżej 24	612	434
Wiek	24 lata i mniej	667	397
	25-34	924	672
	35-44	947	644
	45-54	757	425
	55 lat i więcej	499	187
Wykształcenie	wyższe	619	447
	policealne i średnie, zawodowe	851	572
	średnie ogólnokształcące	526	373
	zasad. zawodowe/branżowe	880	467
	gimnazjalne/ podstawowe/niepełne podstawowe	918	466

Źródło: opracowanie własne na podstawie danych GUS.

Według danych zawartych w Barometrze Zawodów w powiecie wejherowskim w 2026 roku występować będzie duży deficyt poszukujących pracy w zawodzie nauczycieli przedmiotów zawodowych. Dodatkowo, wystąpić ma również deficyt poszukujących pracy w zawodach: betoniarze i zbrojarze, cieśle i stolarze budowlani, dekarze i blacharze budowlani, fryzjerzy, inżynierowie elektrycy i energetycy, kierowcy autobusów, kierowcy samochodów ciężarowych i ciągników siodłowych, krawcy i pracownicy produkcji odzieży, lekarze, magazynierzy, mechanicy pojazdów samochodowych, monterzy konstrukcji metalowych, murarze i tynkarze, nauczyciele praktycznej nauki zawodu, nauczyciele przedmiotów ogólnokształcących i języków obcych, nauczyciele przedszkoli, nauczyciele szkół specjalnych i oddziałów integracyjnych, operatorzy i mechanicy sprzętu do robót ziemnych, operatorzy obrabiarek skrawających, opiekunki dziecięce, opiekunowie osoby starszej lub z niepełnosprawnością, pielęgniarki i położne, pracownicy przetwórstwa spożywczego, pracownicy służb mundurowych, pracownicy socjalni i mediatorzy, przetwórcy mięsa i ryb, psycholodzy i psychoterapeuci, ratownicy medyczni, robotnicy budowlani, robotnicy obróbki drewna i stolarze, spawacze, spedytorzy i logistycy, tapicerzy oraz wychowawcy w placówkach oświatowych i opiekuńczych.

Ryc. 18. Przeciętne miesięczne wynagrodzenie brutto w powiecie wejherowskim i województwie wielkopolskim na tle kraju w latach 2020-2024

Źródło: opracowanie własne na podstawie danych GUS.

3.2. Stan finansów samorządowych

Stan finansów samorządowych determinuje zdolność jednostki samorządu terytorialnego do zaspokajania bieżących potrzeb i oczekiwań mieszkańców oraz podejmowania działań inwestycyjnych, przez co w znaczący sposób wpływa na dynamikę i kierunek rozwoju lokalnego.

Wykonanie budżetu

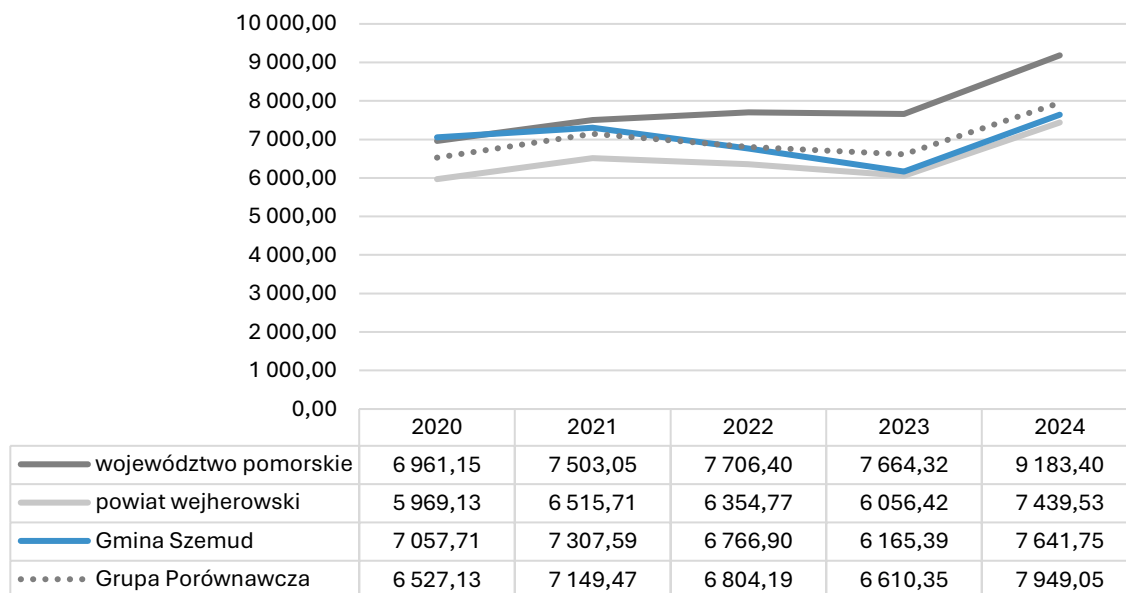
W latach 2020-2024 sytuacja budżetowa Gminy Szemud pozostawała stabilna i korzystna, co przejawiało się systematycznym wzrostem zarówno dochodów, jak i wydatków. Wartość dochodów ogółem wzrosła z niespełna 140 mln zł w 2020 roku do 167,8 mln zł w 2024 roku, przy dominującym udziale dochodów bieżących, których poziom zwiększył się z 128,5 mln zł do 154,5 mln zł. Dochody majątkowe również wykazywały tendencję wzrostową – z 11,5 mln zł do 13,3 mln zł, osiągając najwyższy poziom w 2021 roku. Równolegle obserwowano wzrost wydatków budżetowych – z 124,1 mln zł w 2020 roku do 163,4 mln zł w 2024 roku, przy wyraźnej dominacji wydatków bieżących, których wartość wzrosła z 102,6 mln zł do 127,7 mln zł, podczas gdy wydatki majątkowe charakteryzowały się większą zmiennością, osiągając najwyższy poziom w 2023 roku. Analiza wyniku budżetu wskazuje, że w większości badanego okresu gmina generowała nadwyżkę budżetową, z najwyższą wartością odnotowaną w 2021 roku (ponad 17,3 mln zł), natomiast jedynie w 2023 roku wystąpił deficyt budżetowy (ok. -11 mln zł), co było efektem przewagi wydatków nad dochodami w tym okresie.

Tab. 18. Zestawienie głównych kategorii dochodów i wydatków Gminy Szemud w latach 2020-2024 (zł)

	2020	2021	2022	2023	2024
Dochody					
ogółem, w tym:	139 968 595,56	147 796 064,43	139 946 257,20	131 174 742,70	167 759 300,67
dochody bieżące	128 491 698,14	134 817 848,74	132 975 888,85	121 293 362,94	154 505 746,40
dochody majątkowe	11 476 897,42	12 978 215,69	6 970 368,35	9 881 379,76	13 253 554,27
Wydatki					
ogółem, w tym:	124 082 349,92	130 454 170,75	133 553 340,62	142 147 508,63	163 382 211,75
wydatki bieżące	102 618 164,44	103 532 858,46	108 889 069,48	106 003 344,60	127 711 442,18
wydatki majątkowe	21 464 185,48	26 921 312,29	24 664 271,14	36 144 164,03	35 670 769,57
Wynik budżetu	15 886 245,64	17 341 893,68	6 392 916,58	-10 972 765,93	4 377 088,92

Źródło: opracowanie własne na podstawie sprawozdań budżetowych.

Przeliczając dochody ogółem na 1 mieszkańca, w latach 2020-2024 wynosiły one średnio 6 988 zł, co było wartością wyższą od średniej dla gmin powiatu wejherowskiego (6 467 zł), ale niższą od średniej dla gmin województwa pomorskiego (7 804 zł) i Grupy Porównawczej (7 008 zł). Na początku analizowanego okresu wartość omawianego wskaźnika dla Gminy Szemud kształtowała się na poziomie 7 057,71 zł, po czym w kolejnym roku wzrosła do 7 307,59 zł. Następnie ich wartość spadała w latach 2022 i 2023, osiągając najniższy poziom w analizowanym okresie (6 165,39 zł). W 2024 roku natomiast ich wartość osiągnęła najwyższy poziom i wyniosła 7 641,75 zł.

Ryc. 19. Dochody ogółem na 1 mieszkańca w Gminie Szemud na tle powiatu, województwa i Grupy Porównawczej w latach 2020-2024

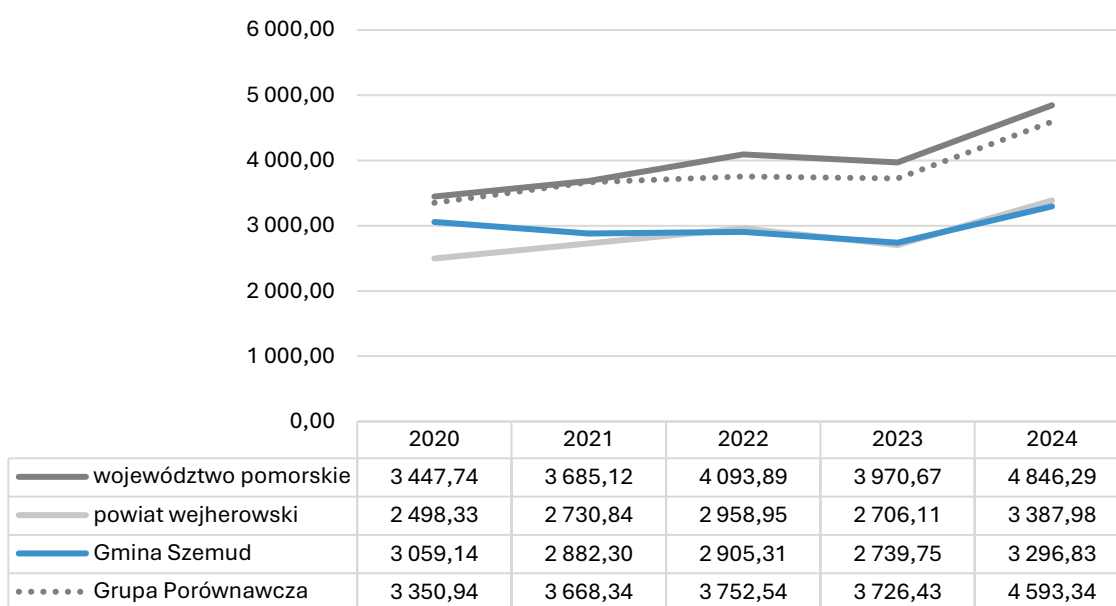
Źródło: opracowanie własne na podstawie danych GUS.

Struktura dochodów i wydatków

Wśród dochodów budżetowych najistotniejszą rolę odgrywają dochody własne, które są czynnikiem decydującym o samodzielności finansowej jednostki. Zaliczane są do nich przede wszystkim podatki i opłaty lokalne. Jest to szczególnie ważne, ponieważ w tej kategorii dochodów

gmina posiada prerogatywy do kształtowania ich poziomu poprzez wydawanie uchwał, dzięki którym może decydować o stawkach podatkowych, wprowadzaniu ulg i zwolnień, umarzaniu należności, a także do przejmowania z nich wpływów. Dzięki znacznemu zakresowi swobody w kształtowaniu tych dochodów, jednostka może również oddziaływać na podmioty gospodarcze, które funkcjonują na danym terenie, a przez to stymulować rozwój lokalny.

W latach 2020-2024 dochody własne na 1 mieszkańca w Gminie Szemud przyjmowały wartości od 2 739,75 zł w 2023 roku do 3 296,83 zł w roku 2024. Ich średnia wartość wynosiła natomiast w analizowanym okresie 2 977 zł, a zatem więcej niż wynosiła średnia dla gmin powiatu wejherowskiego (2 856 zł), ale mniej niż średnia dla gmin województwa pomorskiego (4 009 zł) i Grupy Porównawczej (3 818 zł).

Ryc. 20. Dochody własne na 1 mieszkańca w Gminie Szemud na tle powiatu, województwa i Grupy Porównawczej w latach 2020-2024

Źródło: opracowanie własne na podstawie danych GUS.

Wśród dochodów podatkowych na przestrzeni analizowanych lat najważniejszą rolę odgrywały dochody z tytułu podatku dochodowego od osób fizycznych, których wartość w 2024 roku wynosiła 33,2 mln zł. Istotne wpływy odnotowano również z tytułu podatku od nieruchomości, których wartość wyniosła w tym czasie 14,4 mln zł oraz podatku od czynności cywilnoprawnych (5,1 mln zł).

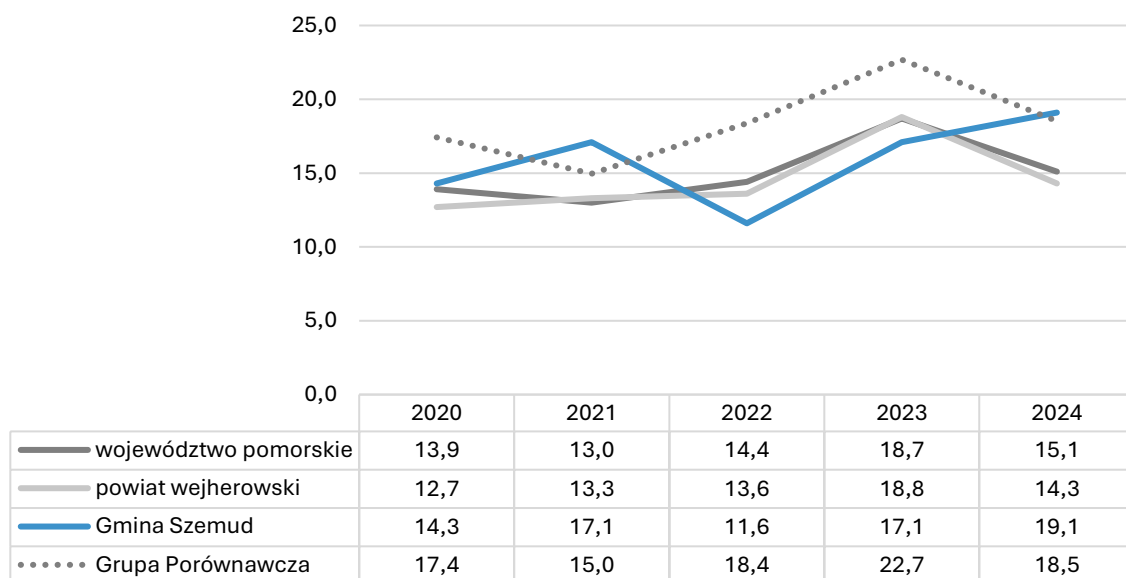
Tab. 19. Dochody podatkowe Gminy Szemud w latach 2020-2024

	2020	2021	2022	2023	2024
PIT	19 420 929,00	24 284 121,00	24 363 231,23	21 056 616,00	33 225 817,00
CIT	453 235,04	423 529,32	504 613,00	807 463,00	910 292,00
podatek rolny	293 533,33	306 443,41	298 452,51	377 879,95	379 472,54
podatek od nieruchomości	9 634 791,83	10 432 832,11	10 888 622,56	13 510 540,55	14 428 884,87
podatek leśny	137 170,01	138 301,27	147 486,79	228 437,1	243 333,75
podatek od środków transportowych	640 641,08	646 552,38	647 472,58	646 767,74	843 984,25
podatek od czynności cywilnoprawnych	2 969 464,28	4 956 753,52	4 043 342,58	3 679 415,71	5 062 590,21
wpływy z opłaty skarbowej	111 225,68	160 866,6	135 825,55	126 804,67	154 653
wpływy z opłaty eksploatacyjnej	481 277,44	447 135,67	436 738,9	411 902,65	404 269,5

Źródło: opracowanie własne na podstawie sprawozdań budżetowych.

Wśród wydatków budżetowych, największy ich udział w latach 2020-2024 dotyczył kolejno działu 801 – Oświata i wychowanie (średnio 41%), 855 – Rodzina (24%), 600 – Transport i łączność (14%), 750 – Administracja publiczna (11%) oraz 900 – Gospodarka komunalna i ochrona środowiska (7%).

Średnie udział wydatków inwestycyjnych w Gminie Szemud natomiast w tym czasie wynosił 15,8%, co było wartością wyższą od średniej dla gmin powiatu wejherowskiego (14,5%) oraz województwa pomorskiego (15%), ale poniżej średniej dla jednostek tworzących Grupę Porównawczą, która kształtowała się w tym czasie na poziomie 18,4%. Najwyższym udziałem wydatków inwestycyjnych w wydatkach ogółem w Gminie Szemud odznaczał się w analizowanym okresie rok 2024 (19,1%), a najniższym – rok 2022 (11,6%).

Ryc. 21. Udział wydatków inwestycyjnych w wydatkach ogółem w Gminie Szemud na tle powiatu, województwa i Grupy Porównawczej

Źródło: opracowanie własne na podstawie danych GUS.

Wśród najważniejszych inwestycji realizowanych w gminie w ostatnich latach wymienić można: rozbudowę stacji uzdatniania wody w Bojanie (4,3 mln zł), budowę sieci kanalizacyjnej w Kielnie i

Warznie (4,6 mln zł), budowę boisk w zadaszeniach przy szkołach w Koleczkowie, Szemudzie i Jeleńskiej Hucie (łącznie 5 mln zł), czy budowę parku sportowo-rekreacyjnego oraz budynku usługowego w Bojanie (3,1 mln zł).

Finansowanie ze źródeł zewnętrznych

Poniższa tabela prezentuje wykaz projektów, na które Gmina Szemud pozyskała dofinansowanie z Funduszy Europejskich w ostatnich dwóch perspektywach finansowych. Łączna wartość otrzymanego dofinansowania wyniosła blisko 56,3 mln zł i w znacznej mierze wydatkowana była na realizację projektów infrastrukturalnych, w tym przede wszystkim związanych z rozbudową i modernizacją infrastruktury wodno-kanalizacyjnej.

Tab. 20. Projekty dofinansowane z Funduszy Europejskich

Lp.	Tytuł projektu	Beneficjent	Wartość dofinansowania	Wartość projektu
Fundusze Europejskie na lata 2014-2020				
1.	Rozbudowa sieci kanalizacji sanitarnej i systemu wodociągowego w miejscowościach Dobrzewino, Karczemki, Koleczkowo, Bojano na terenie gminy Szemud	Gmina Szemud	8 552 148,56 zł	16 844 073,78 zł
2.	Kompleksowa modernizacja energetyczna budynków stanowiących własność Gminy Szemud	Gmina Szemud	4 172 741,68 zł	7 425 488,00 zł
3.	3.2.1 START! - Podnosimy jakość edukacji ogólnej w Gminie Szemud	Gmina Szemud	2 078 692,85 zł	2 445 521,00 zł
4.	Aktywność szansą na zmianę	Gmina Szemud	707 770,16 zł	832 670,78 zł
5.	Edukacja przedszkola w Gminie Szemud-odkrywamy talenty już dziś	Gmina Szemud	566 753,44 zł	666 768,75 zł
6.	Rozbudowa, doświetlenie i doposażenie istniejących punktów selektywnej zbiórki odpadów komunalnych w Szemudzie i Kielnie	Gmina Szemud	300 658,12 zł	398 743,65 zł
Fundusze Europejskie na lata 2021-2027				
7.	Uporządkowanie gospodarki wodno-ściekowej na terenie aglomeracji Gdynia na obszarze gminy Szemud	Gminne Przedsiębiorstwo Komunalne Szemud Sp. z o.o.	23 910 211,60 zł	41 711 495,52 zł
8.	Rozwój gospodarki wodno-kanalizacyjnej na terenie gminy Szemud	Gminne Przedsiębiorstwo Komunalne Szemud Sp. z o.o.	5 000 000,00 zł	8 411 453,84 zł
9.	Dobry start - rozwój edukacji przedszkolnej w Gminie Szemud	Gmina Szemud	4 328 236,46 zł	5 092 042,90 zł
10.	Stworzenie kompleksu Centrum Artystyczne Donimierz	Gmina Szemud	3 828 751,05 zł	5 540 427,99 zł
11.	Wdrażanie edukacji włączającej w szkołach podstawowych w Gminie Szemud	Gmina Szemud	1 739 564,15 zł	2 046 546,07 zł
12.	Program rozwoju kompetencji kluczowych uczniów szkół podstawowych w Gminie Szemud	Gmina Szemud	1 090 328,13 zł	1 282 738,98 zł

Źródło: www.mapadotacji.gov.pl.

Gmina Szemud pozyskała również środki z Rządowego Funduszu Polski Ład, będącego Programem Inwestycji Strategicznych mającego na celu zwiększenie skali inwestycji publicznych

poprzez bezzwrotne dofinansowanie działań inwestycyjnych realizowanych przez JST. Gmina Szemud pozyskała w ten sposób dotacje na inwestycje na łączną kwotę 25,1 mln zł.

Tab. 21. Inwestycje w Gminie Szemud zrealizowane przy dofinansowaniu z Rządowego Funduszu Polski Ład

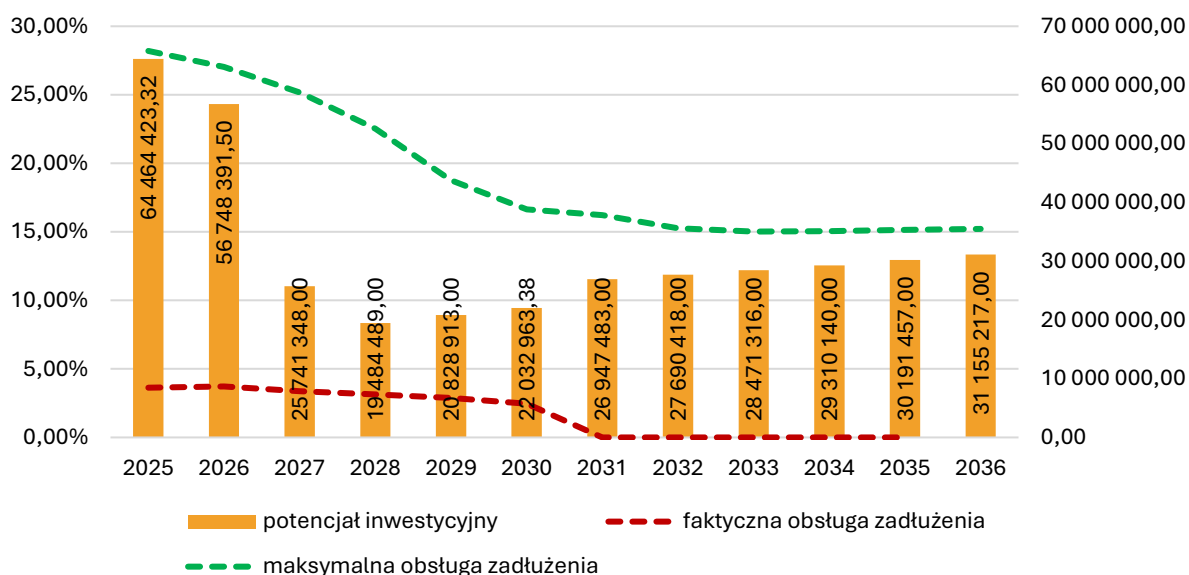
Lp.	Inwestycja	Kwota przyznanego dofinansowania	Data ogłoszenia wyników
1.	Przebudowa drogi ul. Jeziornej i Tredera w Kielnie stanowiących dojazd do 'Węzeł Kołeczkowo' Trasy Kaszubskiej S6	5 000 000,00 zł	25.10.2021
2.	Rozbudowa układu drogowego w msc. Szemud	5 000 000,00 zł	30.05.2022
3.	Budowa sieci kanalizacji sanitarnej w Kielnie i Warźnie	2 000 000,00 zł	14.07.2022
4.	Rozbudowa Stacji Uzdatniania Wody wraz z niezbędną infrastrukturą w Bojanie	2 590 000,00 zł	15.09.2023
5.	Przeprowadzenie prac remontowo - konserwatorskich w zabytkowym Kościele pw. św. Wojciecha Biskupa i Męczennika w Kielnie	1 499 400,00 zł	26.09.2023
6.	Remont budynku Szkoły Podstawowej w Częstkowicie	980 000,00 zł	26.09.2023
7.	Budowa i rozbudowa dwóch szkół na terenie Gminy Szemud	8 000 000,00 zł	07.10.2023

Źródło: opracowanie własne.

Potencjał inwestycyjny

Wykres poniżej przedstawia kształtowanie się wskaźnika obsługi zadłużenia Gminy Szemud na lata 2025-2036 zgodnie z uchwałą nr XX/262/2025 Rady Gminy Szemud. Pozwala on na ocenę możliwości inwestycyjno-kredytowych gminy w przyszłości.

Zgodnie z art. 243 ustawy o finansach publicznych, dopuszczalna wysokość spłaty zobowiązań JST w danym roku (faktyczna obsługa zadłużenia) nie może przekroczyć indywidualnie liczonego, maksymalnego wskaźnika obsługi zadłużenia. Jak wynika z wykresu, obecny kształt wskaźnika obsługi zadłużenia Gminy Szemud pozwala na obsługę dodatkowych zobowiązań.

Ryc. 22. Kształtowanie się wskaźnika obsługi zadłużenia Gminy Szemud na lata 2025-2036

Źródło: opracowanie własne na podstawie uchwały nr XX/262/2025 Rady Gminy Szemud z dnia 26.11.2025 r. w sprawie: Wieloletniej Prognozy Finansowej Gminy Szemud na lata 2025-2036.

Dodatkowo na wykresie przedstawiono potencjał inwestycyjny Gminy rozumiany jako suma środków finansowych pozostałych do dyspozycji, po pokryciu wszystkich bieżących kosztów funkcjonowania (wydatków bieżących) oraz spłacie obecnie zaplanowanych rat kapitałowych (rozchodów). Wynika z niego, że potencjał inwestycyjny na lata 2025-2036 wyniesie prawie 383,1 mln zł, z czego w 2025 i 2026 roku wydatkowane ma być kolejno 64,5 mln zł i 56,8 mln zł. Największą zaplanowaną inwestycją będzie termomodernizacja trzech budynków komunalnych na terenie Gminy Szemud, dla której łączne nakłady finansowe wyniosą prawie 7,4 mln zł.

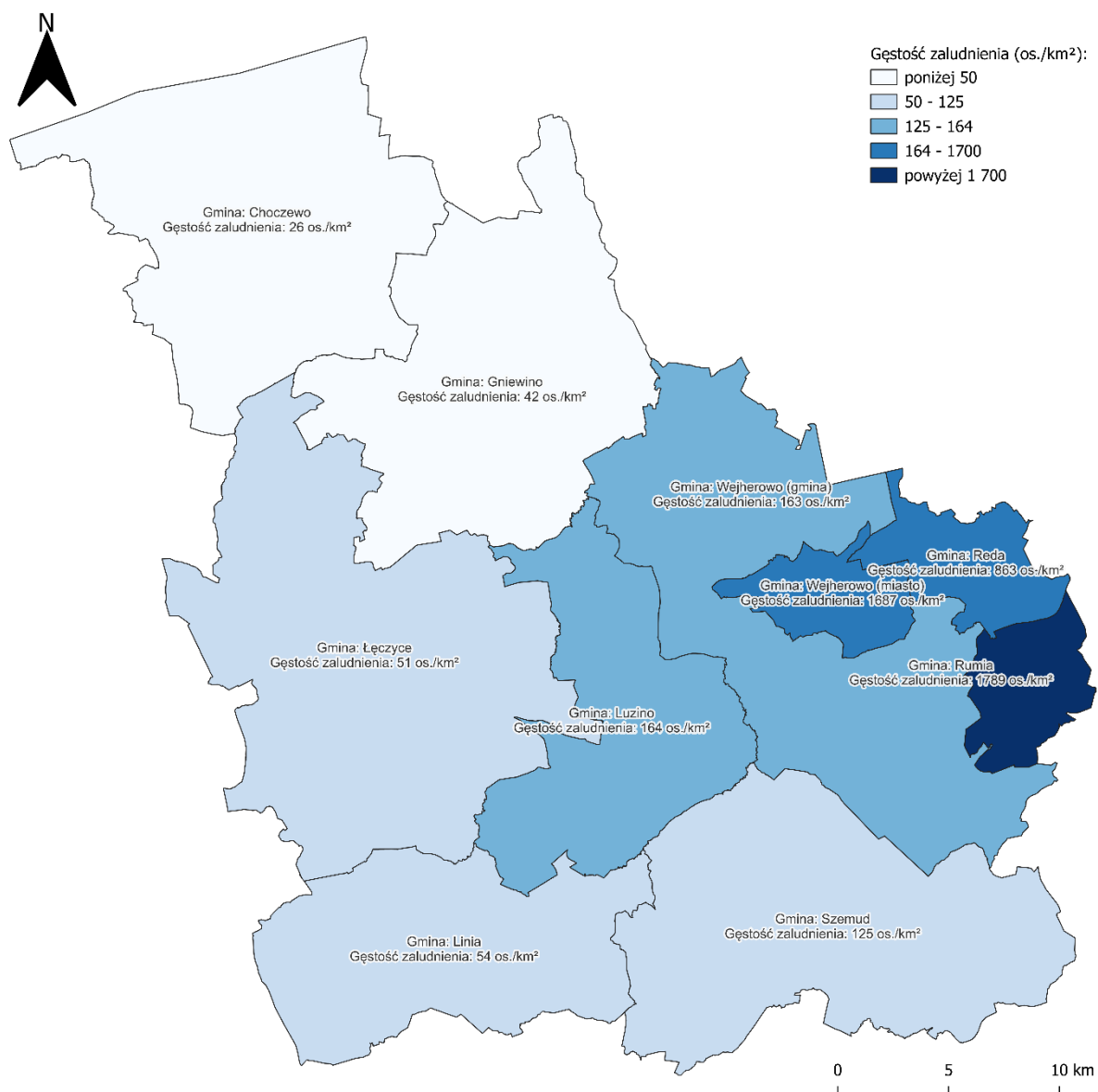
Należy mieć na względzie, że dane zawarte w WPF najbardziej precyzyjnie odnoszą się do roku bieżącego i przyszłego. Prognoza na kolejne lata wyznaczana jest na podstawie trendów makroekonomicznych, które w obecnej sytuacji gospodarczej często ulegają zmianie, dlatego potencjał inwestycyjny Gminy przedstawia również szacunkowe wartości.

CZĘŚĆ 4: SYTUACJA SPOŁECZNA

4.1. Demografia

Sytuacja demograficzna stanowi podstawowy czynnik kształtujący dynamikę oraz kierunek rozwoju społeczno-gospodarczego. Wzrost demograficzny wpływa zarówno na zasobność kapitału ludzkiego, a co za tym idzie na potencjał danego rynku pracy, jak i na ilość relacji międzyludzkich, które są szczególnie istotnym elementem pozwalającym budować silny kapitał społeczny. Sytuacja demograficzna oraz prognozy demograficzne stanowią podstawę do programowania działań przez lokalne samorządy w wieloletnich perspektywach. Są zatem kluczowym czynnikiem w kontekście rozwoju lokalnego oraz planowania strategicznego.

Zgodnie z danymi GUS Gmina Szemud w 2024 roku liczyła 22 133 mieszkańców, co w przeliczeniu na powierzchnię jednostki skutkowało gęstością zaludnienia na poziomie 125 os./km². Na terenie powiatu wejherowskiego gęstość zaludnienia w tym czasie była wyższa niż w Gminie Szemud i wynosiła 179 os./km². Najwyższą koncentracją przestrzenną ludności odznaczały się Gmina Rumia (1 789 os./km²) oraz gmina miejska Wejherowo (1 687 os./km²). Najniższą gęstością zaludnienia charakteryzowały się natomiast gminy Choczewo (26 os./km²) oraz Gniewino (42 os./km²).

Ryc. 23. Gęstość zaludnienia w powiecie wejherowskim w 2024 roku

Źródło: opracowanie własne na podstawie danych Głównego Urzędu Geodezji i Kartografii.

W poniższej tabeli przedstawiono dane dotyczące liczby ludności w powiecie wejherowskim w latach 2020-2024, wraz ze wskaźnikiem średniej dynamiki zmian oraz udziałem mieszkańców poszczególnych gmin w ogólnej liczbie ludności powiatu.

W 2020 roku powiat wejherowski zamieszkiwało 224,4 tys. osób. Największą pod względem liczby ludności jednostką administracyjną była wówczas Gmina Rumia, licząca 51,8 tys. mieszkańców. Najmniejszą jednostką była natomiast Gmina Choczewo, którą zamieszkiwało 5 120 osób. W tym samym liczba mieszkańców Gminy Szemud wynosiła 20 tys. osób. W 2024 roku liczba ludności powiatu wejherowskiego wzrosła do 230,8 tys. osób. W analizowanym okresie średnioroczny wskaźnik dynamiki zmian liczby ludności osiągnął wartość 100,7%, co oznacza, że liczba mieszkańców powiatu zwiększała się średnio o 0,7% rocznie. Najludniejszą jednostką powiatu pozostawała Gmina Rumia, której liczba mieszkańców wzrosła do 53,8 tys. osób, przy średniej dynamice na poziomie 100,9%. W 2024 roku mieszkańcy tej gminy stanowili 23% ogółu ludności

powiatu wejherowskiego. Jednocześnie najmniej ludną jednostką w dalszym ciągu była Gmina Choczewo, w której liczba mieszkańców zmniejszyła się do 4 864 osób. W konsekwencji wskaźnik średniej dynamiki zmian liczby ludności dla tej gminy wyniósł 98,7%, co wskazuje na spadek liczby mieszkańców w analizowanym okresie. W 2024 roku liczba mieszkańców Gminy Szemud wyniosła 22,1 tys. osób, co stanowiło 10% ogółu ludności powiatu wejherowskiego. Jednocześnie średnia dynamika wzrostu liczby ludności na jej terenie osiągnęła poziom 102,6%, będący najwyższą wartością wśród wszystkich gmin powiatu wejherowskiego.

Tab. 22. Zmiany liczby ludności w gminach powiatu wejherowskiego w latach 2020-2024

JST	2020	2021	2022	2023	2024	udział w 2024 r.	średnia dynamika
powiat wejherowski	224 365	225 799	227 406	229 446	230 818	100%	100,7%
Reda	28 122	28 428	28 506	28 704	28 888	13%	100,7%
Rumia	51 826	52 221	52 634	53 316	53 770	23%	100,9%
Wejherowo (miasto)	47 610	46 968	46 446	46 097	45 520	20%	98,9%
Choczewo	5 120	5 071	5 010	4 949	4 864	2%	98,7%
Gniewino	7 418	7 401	7 448	7 405	7 447	3%	100,1%
Linia	6 364	6 402	6 408	6 441	6 436	3%	100,3%
Luzino	16 987	17 255	17 670	17 963	18 235	8%	101,8%
Łęczycze	12 041	12 013	12 023	11 990	11 844	5%	99,6%
Szemud	20 000	20 438	20 984	21 622	22 133	10%	102,6%
Wejherowo (gmina)	28 877	29 602	30 277	30 959	31 681	14%	102,3%

Źródło: opracowanie własne na podstawie danych GUS.

Na liczbę ludności w jednostkach samorządu terytorialnego wpływ mają dwa czynniki: przyrost naturalny i saldo migracji. Przyrost naturalny stanowi różnicę pomiędzy urodzeniami żywymi a zgonami. Saldo migracji natomiast jest różnicą pomiędzy liczbą osób, które w danym okresie zameldowały się na danym obszarze, a liczbą osób wymeldowanych.

W celu osiągnięcia porównywalności pomiędzy różnymi jednostkami samorządu terytorialnego zdecydowano się na ujęcie przyrostu naturalnego i salda migracji w przeliczeniu na 1 000 mieszkańców.

W 2024 roku w województwie pomorskim wskaźnik przyrostu naturalnego wyniósł -2,47, co wskazuje na utrzymującą się przewagę liczby zgonów nad liczbą urodzeń w skali regionalnej. W powiecie wejherowskim sytuacja demograficzna była korzystniejsza, gdyż wartość tego wskaźnika ukształtowała się na poziomie -0,46. W obrębie powiatu najwyższe wartości przyrostu naturalnego odnotowano w gminach Luzino (4,97), Reda (3,08) oraz w gminie wiejskiej Wejherowo (1,91). Gmina Szemud również charakteryzowała się dodatnią wartością wskaźnika przyrostu naturalnego, wynoszącą 1,59, która była wyższa zarówno od średniej dla powiatu wejherowskiego, jak i od średniej dla województwa pomorskiego oraz dla Grupy Porównawczej (0,66). Najniższą wartość wskaźnika przyrostu naturalnego odnotowano natomiast w Gminie Choczewo, gdzie osiągnął on poziom -13,66.

W 2024 roku wskaźnik salda migracji dla województwa pomorskiego wyniósł 2,3, natomiast dla powiatu wejherowskiego 6,6. Oznacza to, że pomimo ujemnego przyrostu naturalnego wzrost liczby ludności w powiecie był w istotnym stopniu determinowany dodatnim bilansem migracyjnym. W obrębie powiatu najwyższe wartości tego wskaźnika odnotowano w Gminie Szemud (23,5) oraz w gminie wiejskiej Wejherowo (20,5), natomiast najniższe w Gminie Łęczyce (-7,3). Warto podkreślić, że wartość wskaźnika salda migracji w Gminie Szemud była wyższa niż średnia dla Grupy Porównawczej, która wyniosła 19,87.

Analiza wskaźników demograficznych wskazuje, że Gmina Szemud charakteryzuje się korzystniejszą sytuacją demograficzną niż większość jednostek w powiecie oraz Grupa Porównawcza. Jednostka ta wyróżnia się dodatnim przyrostem naturalnym oraz bardzo wysokim dodatnim saldem migracji, co świadczy o jej dużej atrakcyjności osiedleńczej. Wzrost liczby mieszkańców gminy jest w szczególności determinowany napływem ludności, co należy wiązać z procesami suburbanizacji aglomeracji trójmiejskiej, zwłaszcza Gdyni. Tendencje te wskazują na utrzymującą się presję migracyjną oraz potencjał dalszego rozwoju demograficznego gminy, który może jednak generować zwiększone zapotrzebowanie na rozwój infrastruktury technicznej i społecznej.

Tab. 23. Przyrost naturalny i saldo migracji na 1 tys. mieszkańców w Gminie Szemud w latach 2020-2024 na tle powiatu i województwa

JST	przyrost naturalny na 1000 mieszkańców		saldo migracji na 1000 mieszkańców	
	2024 r.	średnia zmiana wskaźnika od 2020 r.	2024 r.	średnia zmiana wskaźnika od 2020 r.
województwo pomorskie	-2,47	-0,49	2,30	0,15
powiat wejherowski	-0,46	-0,71	6,60	0,45
Reda	3,08	-1,04	3,40	-1,13
Rumia	-1,14	-0,32	10,00	1,08
Wejherowo (miasto)	-4,39	-0,40	-8,40	-0,55
Choczewo	-13,66	-1,86	-4,50	-0,35
Gniewino	-2,83	-1,05	4,60	0,75
Linia	0,77	-0,83	-1,90	-0,53
Luzino	4,97	-1,23	10,60	0,20
Łęczyce	-2,93	-1,61	-7,30	-0,98
Szemud	1,59	-0,76	23,50	2,30
Wejherowo (gmina)	1,91	-0,81	20,50	1,23
Grupa Porównawcza	0,66	-0,45	19,87	0,02

Źródło: opracowanie własne na podstawie danych GUS.

Grupą istotnie wpływającą na rozwój demograficzny oraz gospodarczy danego obszaru są osoby w wieku kreatywnym (25-34 lat). Grupa ta jest szczególnie istotna ze względu na wysokie prawdopodobieństwo założenia rodziny przez jej przedstawicieli w relatywnie niedługim czasie oraz wyboru „miejsca do życia”, rozumianego jako kwestię zakupu mieszkania oraz podjęcie stałej pracy.

W 2020 roku osoby w wieku kreatywnym (25-34 lata) stanowiły 14,44% ogółu ludności województwa pomorskiego. W powiecie wejherowskim ich udział był zbliżony i wynosił 14,5%. W

tym samym okresie w Gminie Szemud udział osób w tej kategorii wiekowej osiągnął poziom 13,87% populacji ogółem, co stanowiło wartość niższą od średniej zarówno dla powiatu wejherowskiego, jak i dla regionu. W 2024 roku analizowany wskaźnik uległ obniżeniu we wszystkich badanych jednostkach. W województwie pomorskim udział osób w wieku 25-34 lata wyniósł 12,88%, w powiecie wejherowskim 12,93%, natomiast w Gminie Szemud 12,91%. W rezultacie udział osób w wieku kreatywnym w strukturze ludności Gminy Szemud pozostawał niższy niż średnio w powiecie wejherowskim i województwie pomorskim, a także poniżej wartości odnotowanej dla Grupy Porównawczej. Jednocześnie dynamika zmian analizowanego wskaźnika w Gminie Szemud wyniosła 93% i była wyższa niż w pozostałych analizowanych jednostkach, co wskazuje na relatywnie wolniejsze tempo spadku udziału osób w wieku 25-34 lata w strukturze ludności ogółem.

Obok osób w wieku kreatywnym równie istotną grupą, wpływającą na sytuację demograficzną i gospodarczą danego obszaru, są osoby w wieku poprodukcyjnym. Wysoki udział seniorów w danej społeczności wiąże się z koniecznością zwiększenia wydatków w takich obszarach jak zdrowie czy usługi społeczne oraz koniecznością dostosowania infrastruktury i sektora usług społecznych do ich potrzeb.

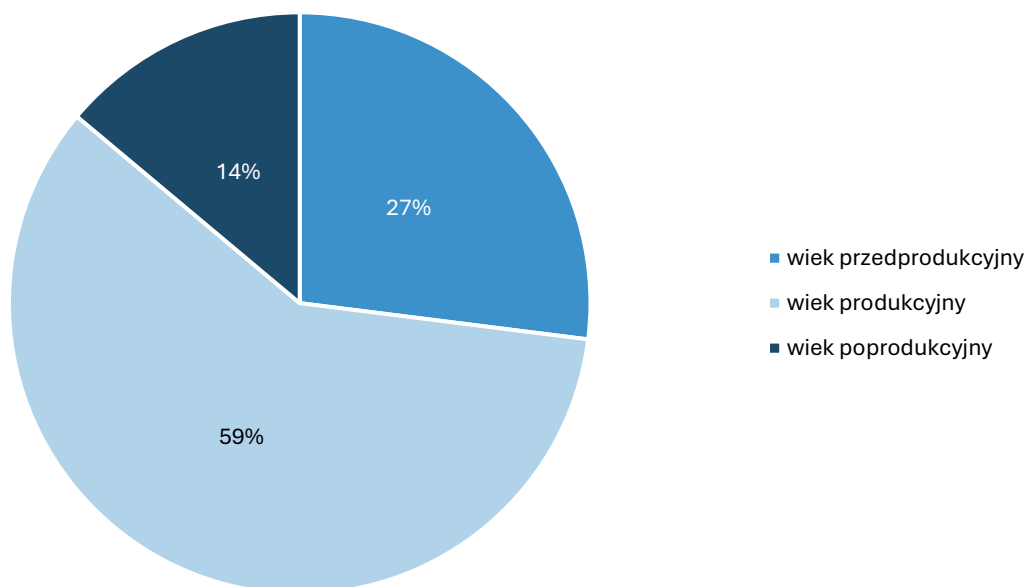
W latach 2020-2024 wskaźnik udziału ludności w wieku poprodukcyjnym w stosunku do ludności w wieku produkcyjnym w województwie pomorskim wzrósł z poziomu 26,1% do 29,2%. W powiecie wejherowskim również odnotowano wzrost wartości tego wskaźnika – z 21,1% do 23,5%, co wskazuje na postępujące procesy starzenia się ludności. Na tle tych tendencji odmienną sytuacją charakteryzowała się Gmina Szemud, w której w analizowanym okresie nastąpił nieznaczny spadek wartości omawianego wskaźnika z 17,5% do 17,2%. W konsekwencji dynamika jego zmian w gminie wyniosła 98%, podczas gdy średnia dynamika dla powiatu wejherowskiego osiągnęła poziom 111%, dla województwa pomorskiego 112%, a dla Grupy Porównawczej 109%.

Tab. 24. Wskaźniki demograficzne dla Gminy Szemud w 2020 i 2024 roku na tle powiatu i województwa

JST	mieszkańcy w wieku 25-34 lata w stosunku do ludności ogółem (%)			ludność w wieku poprodukcyjnym w stosunku do ludności w wieku produkcyjnym (%)		
	2020	2024	dynamika	2020	2024	dynamika
województwo pomorskie	14,44	12,88	89%	26,10	29,20	112%
powiat wejherowski	14,50	12,93	89%	21,10	23,50	111%
Gmina Szemud	13,87	12,91	93%	17,50	17,20	98%
Grupa Porównawcza	24,88	22,54	91%	19,56	21,31	109%

Źródło: opracowanie własne na podstawie danych GUS.

Jak wskazują dane GUS w 2024 roku w strukturze ludności Gminy Szemud, pod względem ekonomicznych grup wieku, przeważały osoby w wieku produkcyjnym, stanowiące 59% ogółu ludności. Drugą najliczniejszą grupę stanowiły osoby w wieku przedprodukcyjnym. Przedstawiciele tej grupy stanowili 27% populacji gminy. Osoby w wieku poprodukcyjnym stanowiły natomiast 14% ogólnej liczby ludności.

Ryc. 24. Struktura ludności w Gminie Szemud w 2024 roku

Źródło: opracowanie własne na podstawie danych GUS.

Jak wskazują prognozy demograficzne Głównego Urzędu Statystycznego, w latach 2027-2036 w Gminie Szemud dojdzie do znacznych zmian w strukturze demograficznej mieszkańców. W tym czasie liczba mieszkańców ma ulec wzrostowi o 9%. Dojdzie natomiast do spadku liczebności osób w wieku przedprodukcyjnym. Udział przedstawicieli tej grupy ma się zmniejszyć o 12%. Liczebność osób w wieku produkcyjnym wzrośnie natomiast w tym czasie o 10%. W obrębie tej grupy dojdzie natomiast do zauważalnego wzrostu średniej wieku, czego efektem będzie zwiększenie udziału przedstawicieli tej grupy powyżej 45 roku życia o 16%. Udział osób w wieku poprodukcyjnym ma zgodnie z prognozą ulec wzrostowi o 38%. Do największego wzrostu dojdzie natomiast wśród osób najstarszych, które ukończyły 80 rok życia. Udział przedstawicieli tej grupy w latach 2027-2036 ma ulec zwiększeniu o 89%.

4.2. Kapitał społeczny

Kapitał społeczny stanowi termin z pogranicza ekonomii i socjologii. Rozumieć go należy jako element procesu produkcji i życia w zorganizowanym społeczeństwie, którego wartość opiera się na wzajemnych relacjach i zaufaniu jednostek. Dzięki kapitałowi społecznemu, ludzie mogą osiągać większe korzyści ekonomiczne. Uważa się, że występuje silna korelacja pomiędzy poziomem kapitału społecznego, a produktywnością gospodarki.

Żłobki i przedszkola

Rola żłobków oraz przedszkoli w lokalnej społeczności polega na umożliwieniu rodzicom szybszego powrotu na rynek pracy, w związku ze zwolnieniem ich z konieczności sprawowania opieki nad dziećmi, a także na ich wzajemnej integracji, co korzystnie wpływa na budowanie kapitału społecznego.

Na terenie Gminy Szemud, zgodnie z danymi rejestru żłobków i klubów dziecięcych Ministerstwa Rodziny, Pracy i Polityki Społecznej, zarejestrowanych jest sześć klubów dziecięcych. Spośród nich cztery znajdują się na terenie miejscowości Bojano, a dwa – w miejscowości Szemud. Liczba miejsc w poszczególnych klubach waha się w przedziale od 17 do 30. Wysokość podstawowej

opłaty ponoszonej przez rodziców w każdym klubie dziecięcym na terenie gminy wynosi 1 500 zł. Wszystkie kluby czynne są w godzinach 6:30-17:30, a klub przy przedszkolu niepublicznym w Bojanowie czynny jest do godziny 18:00.

Tab. 25. Charakterystyka klubów dziecięcych na terenie Gminy Szemud

Nazwa	Lokalizacja	Liczba miejsc	Podstawowa opłata ponoszona przez rodziców	Godziny Otwarcia
Przedszkole Niepubliczne „Promyczek” – klub dziecięcy	ul. Tartaczna 3, Bojano	30	1 500,00 zł	6:30-18:00
Klub Dziecięcy „Zielony Zakątek”	ul. Józefa Wybickiego 18, Bojano	17	1 500,00 zł	6:30-17:30
Klub Dziecięcy	ul. Gryfa Pomorskiego 21, Bojano	30	1 500,00 zł	6:30-17:30
Klub Dziecięcy Promyczek Szemud Plus	ul. Spacerowa 10, Szemud	25	1 500,00 zł	6:30-17:30
Klub Dziecięcy Bis	ul. Gryfa Pomorskiego 21A, Bojano	30	1 500,00 zł	6:30-17:30
Klub Dziecięcy Promyczek Szemud	ul. Spacerowa 10, Szemud	27	1 500,00 zł	6:30-17:30

Źródło: opracowanie własne na podstawie danych rejestru żłobków i klubów dziecięcych Ministerstwa Rodziny, Pracy i Polityki Społecznej.

Dodatkowo, w miejscowości Bojano zarejestrowany jest punkt dziennej opieki, zlokalizowany przy ul. Mariana Kruszyńskiego 1. Wysokość opłaty miesięcznej za pobyt dziecka w tym wypadku wynosi 1 800 zł, a punkt czynny jest od poniedziałku do piątku w godzinach 6:00-17:00.

W Gminie Szemud funkcjonuje szesnaście podmiotów działających w obszarze edukacji przedszkolnej, z czego osiem stanowią placówki publiczne, a osiem – placówki niepubliczne. Pod względem liczby dzieci w roku szkolnym 2024/2025 największą placówką było Przedszkole Publiczne w Zespole Szkolno-Przedszkolnym w Szemudzie, do którego uczęszczało 294 dzieci. Najmniejszą liczbą podopiecznych odznaczał się natomiast Ekologiczny Punkt Przedszkolny „W Malinowym Chruśniaku” w Koleczkowie, liczący w tym czasie 13 dzieci. Przedszkole Publiczne w Zespole Szkolno-Przedszkolnym w Szemudzie charakteryzowało się również największą liczbą grup zajęciowych (12). Placówka ta oraz oddział przedszkolny Szkoły Podstawowej w Jeleńskiej Hucie odznaczały się dodatkowo największą średnią liczbą uczniów przypadających na jedną grupę zajęciową, która wynosiła w tym czasie 25 osób. Najmniejszą średnią wielkością grupy odznaczał się natomiast ekologiczny Punkt Przedszkolny „W Malinowym Chruśniaku” w Koleczkowie (7 osób.).

Tab. 26. Przedszkola na terenie Gminy Szemud w roku szkolnym 2024/2025

Nazwa przedszkola/oddziału/punktu przedszkolnego	Liczba dzieci	Liczba grup	Średnia wielkość grupy	Godziny otwarcia
Przedszkola publiczne				
Szkoła Podstawowa z Oddziałami Integracyjnymi im. Bohaterów Westerplatte w Kielnie	84	4	21	8:00-13:00
Szkoła Podstawowa w Bojanie	65	3	22	08:00-15:00
Przedszkole Publiczne w Zespole Szkolno-Przedszkolnym w Szemudzie	294	12	25	6:30-17:00
Szkoła Podstawowa im. Polskich Strażaków w Jeleńskiej Hucie	25	1	25	7:00-16:00
Szkoła Podstawowa im. Jana Pawła II w Łebnie	42	2	21	8:20-13:30
Szkoła Podstawowa w Łebieńskiej Hucie	21	1	21	7:30-12:50
Szkoła Podstawowa im. Róży Zamoyskiej w Częstkowicie	16	1	16	7:30-12:30
Samorządowe Przedszkole w Zespole Szkolno-Przedszkolnym w Koleczkowie	88	4	22	7:00-17:00
Przedszkola niepubliczne				
Spółeczna Szkoła Podstawowa z Przedszkolem Dobrzewino-Karczemki w Karczemkach	96	4	24	6:30-17:00
Niepubliczne Przedszkole "ZIELONY ZAKĄTEK" w Bojanie	57	3	19	6:30-17:30
Przedszkole Niepubliczne "PROMYCZEK" w Bojanie	110	5	22	6:30-18:00
Przedszkole Niepubliczne "PROMYCZEK SZEMUD" w Szemudzie	63	3	21	6:30-17:00
Przedszkole Niepubliczne "WESOŁA KRAINA" w Kielnie	110	5	22	7:00-17:00
Przedszkole Niepubliczne im. Jana Pawła II w Bojanie	136	6	23	6:30-18:00
Ekologiczny Punkt Przedszkolny "W Malinowym Chruśniaku" w Koleczkowie	13	2	7	7:00-16:00
Punkt Przedszkolny Montessori nr 1 w Bojanie	16	1	16	7:00-16:00

Źródło: opracowanie własne na podstawie sprawozdań Gminy Szemud.

W okresie pomiędzy rokiem szkolnym 2020/2021 a 2024/2025 odnotowano wyraźne zmiany w zakresie mobilności przedszkolnej dzieci zamieszkujących Gminę Szemud. Liczba dzieci z terenu gminy uczęszczających do przedszkoli zlokalizowanych poza jej granicami wykazywała tendencję wzrostową – z poziomu 57 osób na początku analizowanego okresu do 92 osób w roku szkolnym 2024/2025. Jednocześnie obserwowano spadek liczby dzieci z innych gmin korzystających z oferty przedszkoli na terenie Gminy Szemud. Początkowo ich liczba wynosiła 71 osób, a następnie utrzymywała się na zbliżonym poziomie 69 osób, osiągając przejściowy wzrost do 79 osób w roku szkolnym 2023/2024, by ostatecznie spaść do 49 osób w roku szkolnym 2024/2025. Zaobserwowane zmiany należy wiązać przede wszystkim z procesami suburbanizacji oraz towarzyszącymi im migracjami ludności. Zjawiska te prowadzą do przemieszczania się młodych rodzin na obszary podmiejskie, przy jednoczesnym utrzymywaniu powiązań funkcjonalnych z

ośrodkami miejskimi, w tym w zakresie rynku pracy oraz korzystania z usług edukacyjnych, co przekłada się na zwiększoną skalę dojazdów dzieci do placówek wychowania przedszkolnego poza miejscem zamieszkania.

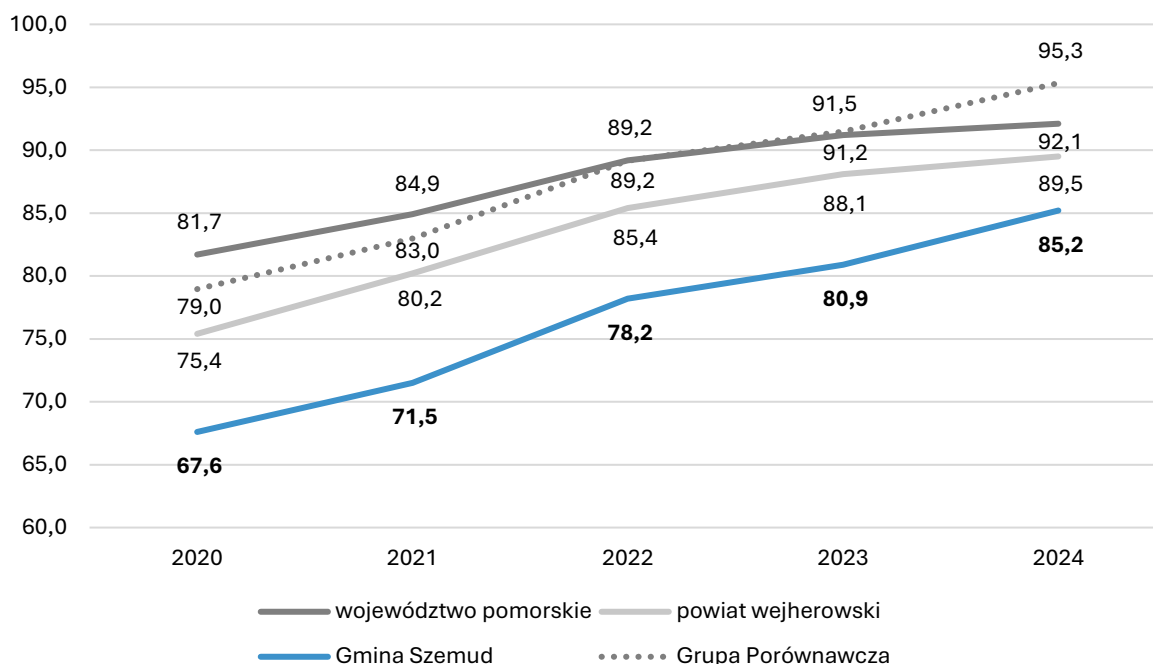
W okresie od roku szkolnego 2020/2021 do 2024/2025 odnotowano istotny wzrost kosztów funkcjonowania systemu wychowania przedszkolnego w Gminie Szemud. Miesięczny koszt utrzymania jednego dziecka w przedszkolu publicznym zwiększył się z poziomu 618,13 zł do 1 176,04 zł, co oznacza wzrost o około 90%. Równolegle zaobserwowano wzrost wysokości miesięcznej dotacji przypadającej na jedno dziecko uczęszczające do przedszkola niepublicznego – z 463,6 zł na początku analizowanego okresu do 882,03 zł w jego końcowej fazie (wzrost o 90%). Tendencje te wskazują na rosnące obciążenie finansowe systemu opieki przedszkolnej, wynikające zarówno ze wzrostu kosztów bieżącego funkcjonowania placówek, jak i zwiększenia poziomu wsparcia dla sektora niepublicznego.

Tab. 27. Funkcjonowanie placówek przedszkolnych w Gminie Szemud w latach 2020-2025

	2020/2021	2021/2022	2022/2023	2023/2024	2024/2025
Liczba dzieci z terenu gminy w przedszkolach na terenie innych gmin	57 os.	77 os.	82 os.	70 os.	92 os.
Liczba dzieci z terenu innych gmin w przedszkolach na terenie gminy	71 os.	69 os.	69 os.	79 os.	49 os.
Miesięczny koszt utrzymania 1 dziecka w przedszkolu gminnym	618,13 zł	696,76 zł	800,77 zł	953,39 zł	1 176,04 zł
Wysokość miesięcznej dotacji na 1 dziecko w przedszkolu niepublicznym	463,60 zł	522,57 zł	600,57 zł	715,04 zł	882,03 zł

Źródło: opracowanie własne na podstawie sprawozdań Gminy Szemud.

W Gminie Szemud w ostatnich latach miał miejsce dynamiczny wzrost powszechności wychowania przedszkolnego wśród dzieci w wieku 3-5 lat. Według danych GUS w latach 2020-2024 udział dzieci w wieku 3-5 objętych opieką przedszkolną w Gminie Szemud wzrósł z 67,6% do 85,2%. Niemniej w całym analizowanym okresie pozostawał poniżej średniej dla województwa pomorskiego, która w 2024 roku wyniosła 92,1%, powiatu wejherowskiego (89,5%) oraz Grupy Porównawczej (95,3%).

Ryc. 25. Odsetek dzieci objętych wychowaniem przedszkolnym w ogóle dzieci w wieku 3-5 lat w Gminie Szemud na tle powiatu, województwa i Grupy Porównawczej w latach 2020-2024

Źródło: opracowanie własne na podstawie danych GUS.

Szkoły

Dostęp do dobrej edukacji stanowi jeden z głównych filarów rozwoju społeczno-gospodarczego jednostki. Jest to również czynnik szczególnie istotny dla rozwoju dzieci, a co za tym idzie – lokalnej społeczności. Szkoły, oprócz funkcji edukacyjnej, odpowiedzialne są również za kształtowanie postaw moralnych podopiecznych poprzez monitorowanie ich zachowań, angażowanie do pracy w grupach oraz tworzenie warunków do wzajemnej integracji i socjalizacji.

Na terenie Gminy Szemud funkcjonuje dziewięć szkół podstawowych, zróżnicowanych pod względem liczby uczniów, wielkości oddziałów oraz zasobów kadrowych. Największą placówką jest Szkoła Podstawowa w Bojanie, do której w roku szkolnym 2024/2025 uczęszczało 741 uczniów, funkcjonujących w 31 oddziałach o średniej liczebności 24 uczniów. Najmniejszą jednostką pod względem liczby uczniów pozostaje Szkoła Podstawowa im. Róży Zamoyskiej w Częstkowiu, licząca 87 uczniów w ośmiu oddziałach, o przeciętnej liczebności jedenastu uczniów. Najwyższą średnią liczebność oddziałów odnotowano natomiast w Społecznej Szkole Podstawowej z Przedszkolem Dobrzewino-Karczemki w Karczemkach, gdzie wynosi ona 25 uczniów na oddział. W zakresie zasobów kadrowych największą liczbą etatów nauczycielskich dysponują Szkoła Podstawowa im. mjr. H. Sucharskiego w Zespole Szkolno-Przedszkolnym w Szemudzie (69,96 etatu) oraz Szkoła Podstawowa z Oddziałami Integracyjnymi Westerplatte w Kielnie (62,16 etatu), co wskazuje na ich istotną rolę w lokalnym systemie edukacji.

Tab. 28. Szkoły podstawowe na terenie Gminy Szemud w roku szkolnym 2024/2025

Nazwa szkoły	Liczba uczniów	Liczba oddziałów	Średnia wielkość oddziału	Liczba etatów nauczycielskich
Szkoła Podstawowa z Oddziałami Integracyjnymi im. Bohaterów Westerplatte w Kielnie	532	26	20	62,16
Szkoła Podstawowa w Bojanie	741	31	24	58,97
Szkoła Podstawowa im. mjr. H. Sucharskiego w Zespole Szkolno-Przedszkolnym w Szemudzie	587	25	23	69,96
Szkoła Podstawowa im. Polskich Strażaków w Jeleńskiej Hucie	92	8	12	16,74
Szkoła Podstawowa im. Jana Pawła II w Łebnie	151	8	19	16,12
Szkoła Podstawowa w Łebieńskiej Hucie	100	8	13	15,58
Szkoła Podstawowa im. Róży Zamoyskiej w Częstkowie	87	8	11	19,67
Szkoła Podstawowa im. Partyzantów Kaszubskich w Zespole Szkolno-Przedszkolnym w Koleczkowie	173	9	19	29,42
Spółeczna Szkoła Podstawowa z Przedszkolem Dobrzewino-Karczemki w Karczemkach	245	10	25	28,35

Źródło: opracowanie własne na podstawie sprawozdań Gminy Szemud.

Czynnikiem istotnie wpływającym na stan i jakość bazy dydaktycznej jest liczba sal lekcyjnych, stanowiących zaplecze lokalowe umożliwiające organizowanie zajęć lekcyjnych. Największym zasobem sal dysponują Szkoła Podstawowa w Szemudzie (36) oraz Szkoła Podstawowa w Kielnie (30). Dodatkowo, w placówce w Szemudzie wydzielona została osobna pracownia językowa, umożliwiająca naukę języków obcych w przystosowanym do tego pomieszczeniu.

W dobie postępującej cyfryzacji istotne znaczenie w kontekście budowania przyszłych zdolności uczniów ma rozwijanie ich kompetencji cyfrowych. Każda ze szkół na terenie gminy posiada w swoim zasobie komputery do dyspozycji uczniów. Największą ich liczbą odznacza się placówka w Szemudzie (131), najmniejszą zaś – Szkoła Podstawowa w Jeleńskiej Hucie (18). Istotną rolę w tym zakresie odgrywają także projektory multimedialne, stanowiące narzędzie umożliwiające zwiększenie walorów treści edukacyjnych o aspekty audio-wizualne. Szkoła Podstawowa w Szemudzie ma na swoim wyposażeniu największą liczbę projektorów multimedialnych wśród placówek zlokalizowanych na terenie gminy, która wynosi 36 sztuk. Najmniejszą ich liczbą charakteryzują się natomiast placówki w Karczemkach (3) oraz w Łebnie (5).

Istotnym komponentem funkcjonowania systemu oświaty na poziomie jednostek samorządu terytorialnego jest zapewnienie odpowiedniego poziomu bezpieczeństwa uczniów, które stanowi zarówno determinantę atrakcyjności placówek edukacyjnych w percepcji rodziców, jak i czynnik

wpływający na redukcję stresu oraz poprawę komfortu psychicznego uczniów w trakcie procesu dydaktycznego. Wszystkie szkoły podstawowe zlokalizowane na analizowanym obszarze wyposażone są w systemy monitoringu wizyjnego, co przyczynia się do zwiększenia poziomu nadzoru i ograniczenia potencjalnych zagrożeń. Ponadto, z wyjątkiem placówek w Kielnie i Łebnie, uczniowie mają zapewniony dostęp do indywidualnych szafek, umożliwiających bezpieczne przechowywanie rzeczy osobistych. Istotnym elementem infrastruktury opiekuńczej są również funkcjonujące w każdej szkole świetlice, których godziny pracy zostały dostosowane do potrzeb rodziców, co umożliwia elastyczne organizowanie opieki nad dziećmi przed rozpoczęciem oraz po zakończeniu zajęć dydaktycznych. Uzupełnieniem systemu bezpieczeństwa są rozwiązania w zakresie infrastruktury komunikacyjnej. W większości placówek, z wyłączeniem szkoły w Kielnie, dostępne są parkingi umożliwiające bezpieczne dowożenie i odbiór uczniów.

Istotnym elementem funkcjonowania systemu edukacyjnego w gminie jest zapewnienie kompleksowego wsparcia uczniów, obejmującego zarówno pomoc psychologiczno-pedagogiczną, jak i opiekę zdrowotną. Na terenie Gminy Szemud w zdecydowanej większości placówek uczniowie mają zapewniony dostęp do specjalistycznego wsparcia psychologicznego, co stanowi ważny komponent działań ukierunkowanych na przeciwdziałanie problemom emocjonalnym, społecznym oraz edukacyjnym. Wyjątek w tym zakresie stanowi szkoła w Karczemkach, gdzie dostępność tego typu wsparcia jest ograniczona. Dodatkowo, w Szkole Podstawowej w Kielnie funkcjonuje klasa integracyjna, co wskazuje na podejmowanie działań w kierunku włączania uczniów ze specjalnymi potrzebami edukacyjnymi do głównego nurtu kształcenia oraz zapewnienia im odpowiednich warunków rozwoju i nauki. Należy jednak zauważyć, że rozwiązania w zakresie opieki zdrowotnej są mniej rozwinięte. Jedynie w Szkole Podstawowej w Bojanie funkcjonuje wyodrębniony gabinet pielęgniarstwa szkolnej. Wskazuje to na potencjalną potrzebę dalszego wzmacniania infrastruktury opieki zdrowotnej w placówkach oświatowych, tak aby zapewnić uczniom równomierny dostęp do podstawowych świadczeń profilaktycznych i medycznych na terenie całej gminy.

Tab. 29. Stan bazy dydaktycznej w szkołach na terenie Gminy Szemud w 2025 roku

Nazwa szkoły:	SP w Kielnie	SP w Bojanie	SP w Szemudzie	SP w Jeleńskiej Hucie	SP w Łebnie	SP w Łebieńskiej Hucie	SP w Częstkwie	SP w Koleczkowie	SSP w Karczemkach
Liczba sal lekcyjnych (szt.)	30	21	36	7	10	8	8	13	11
Rodzaj i stan obiektów sportowych / sal gimnastycznych	boisko wielofunkcyjne – stan dobry boisko z bieżnią okólną – stan dobry	b.d.	b.d.	b.d.	sala gimnastyczna – do remontu boisko sportowe – do remontu	boisko wielofunkcyjne – dobry	sala gimnastyczna – dobry	b.d.	sala gimnastyczna – dobry
Pracownie językowe	nie	nie	tak	nie	nie	nie	nie	nie	nie
Komputery do użytku uczniów (szt.)	47	30	131	18	34	29	19	60	30
Projektory multimedialne (szt.)	25	29	36	6	5	7	10	10	3
Kamery - monitoring szkolny	tak	tak	tak	tak	tak	tak	tak	tak	tak
Szafki osobiste dla każdego ucznia	nie	tak	tak	tak	nie	tak	tak	tak	tak
Parkingi dla kadry / rodziców	nie	tak	tak	tak	tak	tak	tak	tak	tak
Gabinet pielęgniarki / stomatologiczny	nie	tak	nie	nie	nie	nie	nie	nie	nie
Wsparcie psychologa	tak	tak	tak	tak	tak	tak	tak	tak	nie

Źródło: opracowanie własne na podstawie sprawozdań Gminy Szemud.

Na terenie Gminy Szemud od 2021 roku funkcjonuje Ośrodek Rehabilitacyjno-Edukacyjno-Wychowawczy w Kielnie, który prowadzony jest przez Kaszubską Fundację Rehabilitacji Osób Niepełnosprawnych „Podaruj trochę słońca”. Ośrodek stanowi specjalistyczną placówkę oświatową, dedykowaną dla dzieci i młodzieży z niepełnosprawnościami intelektualnymi w stopniu umiarkowanym, znacznym ze sprzężeniem, a także dla dzieci i młodzieży z niepełnosprawnościami intelektualnymi w stopniu głębokim do 25 roku życia.

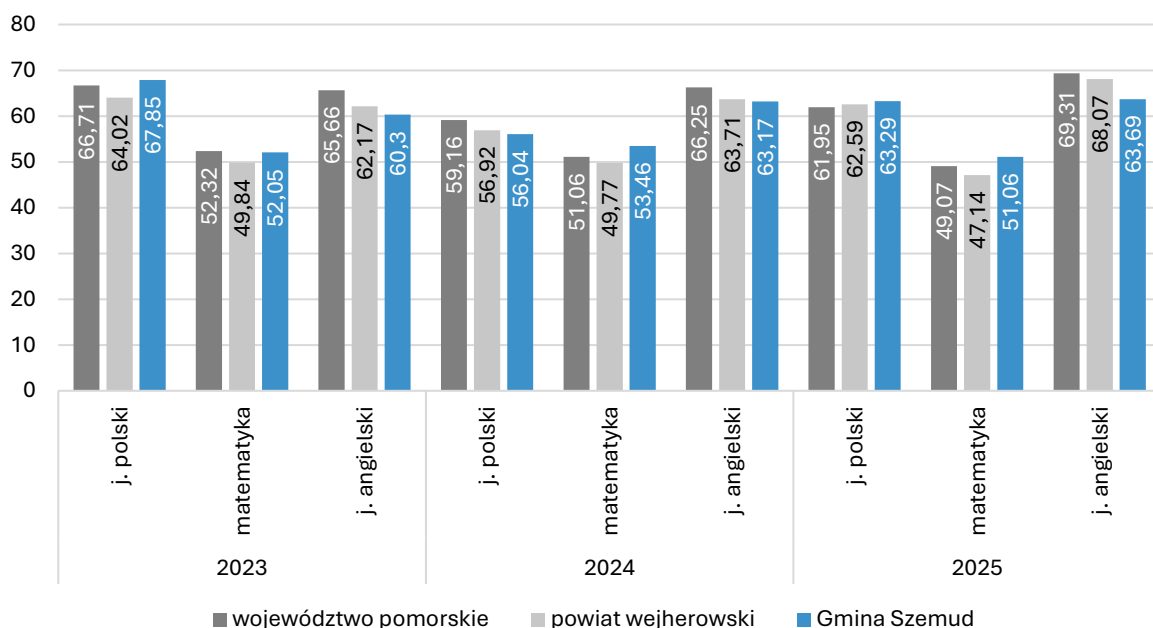
Podstawowym celem rozwoju edukacji oraz bazy edukacyjnej w danej jednostce jest zwiększenie jej skuteczności, rozumianej jako rozwój wiedzy i kompetencji uczniów. Najczęściej stosowaną formą weryfikacji ich postępów edukacyjnych są testy, egzaminy i sprawdziany wewnętrzne oraz zewnętrzne. Podstawowy test jakiemu poddawani są uczniowie szkół podstawowych w całej Polsce jest test ósmoklasisty, przeprowadzany pod koniec edukacji podstawowej. W celu zdiagnozowania efektów nauczania w szkołach podstawowych w Gminie Szemud zdecydowano się na porównanie średnich wyników z egzaminu ósmoklasisty w gminie, powiecie wejherowskim i województwie pomorskim.

W 2023 roku uczniowie z Gminy Szemud uzyskali z egzaminu z języka polskiego średni wynik na poziomie 67,85%, co było wartością wyższą zarówno od średniej dla powiatu wejherowskiego (64,02%), jak i województwa pomorskiego (66,71%). W przypadku matematyki wynik wyniósł 52,05%, co było nieznacznie niższe niż średnia wojewódzka (52,32%), lecz wyższe niż średnia powiatowa (49,84%). Odmienną sytuację odnotowano w zakresie języka angielskiego, gdzie średni wynik uczniów w Gminie Szemud osiągnął poziom 60,3%, pozostając poniżej średniej dla powiatu wejherowskiego (62,17%) oraz województwa pomorskiego (65,66%).

W 2024 roku wyniki uczniów z Gminy Szemud z egzaminu ósmoklasisty uległy częściowym zmianom. W przypadku języka polskiego średni rezultat wyniósł 56,04%, co było wynikiem niższym niż średnia zarówno dla powiatu wejherowskiego (56,92%), jak i dla województwa pomorskiego (59,16%). Jednocześnie w zakresie matematyki odnotowano relatywnie wysoki wynik wynoszący 53,46%, który przewyższał średnią powiatową (49,77%) oraz wojewódzką (51,06%). W przypadku języka angielskiego wynik osiągnął poziom 63,17%, pozostając nieznacznie niższy od średniej dla powiatu (63,71%) oraz średniej wojewódzkiej (66,25%).

W 2025 roku średni wynik z języka polskiego w Gminie Szemud wyniósł 63,29%, co stanowiło wartość wyższą od średniej dla powiatu wejherowskiego (62,59%) oraz województwa pomorskiego (61,95%). W zakresie matematyki uczniowie osiągnęli wynik 51,06%, który był wyższy od średniej powiatowej (47,14%) oraz wyższy niż średnia wojewódzka (49,07%). W przypadku języka angielskiego wynik na poziomie 63,69% był niższy zarówno od średniej dla powiatu wejherowskiego (68,07%), jak i województwa pomorskiego (69,31%).

Analiza wyników wskazuje, że uczniowie z Gminy Szemud w większości analizowanych lat osiągalni rezultaty zbliżone lub wyższe od średnich dla powiatu i województwa, szczególnie w zakresie matematyki, gdzie w Gminie Szemud uczniowie systematycznie zdobywali dobre wyniki. Jednocześnie relatywnie słabsze wyniki obserwowane są w zakresie języka angielskiego, który w całym analizowanym okresie pozostawał poniżej średnich wartości dla powiatu wejherowskiego i województwa pomorskiego.

Ryc. 26. Średnie wyniki egzaminu ósmoklasisty w Gminie Szemud w latach 2023-2025 na tle powiatu i województwa

Źródło: opracowanie własne na podstawie danych OKE Gdańsk.

Poniższa tabela prezentuje średnie wyniki z poszczególnych egzaminów w ramach egzaminu ósmoklasisty w latach 2023-2025 w podziale na szkoły podstawowe w Gminie Szemud. W analizowanym okresie najwyższe średnie wyniki w gminie z języka polskiego zdobywali uczniowie zdający w placówce w Karczemkach, gdzie średni wynik z tego egzaminu w latach 2023-2025 wyniósł 74,9%. Największe trudności natomiast w tym czasie sprawił egzamin z języka polskiego uczniom ze Szkoły Podstawowej w Jeleńskiej Hucie (47,1%). Najwyższe średnie wyniki z egzaminu z matematyki odnotowano w Szkole Podstawowej w Karczemkach (75%), a najniższe – w placówce w Częstkwie (33,2%). Z egzaminem z języka angielskiego natomiast najlepiej poradzili sobie ponownie uczniowie zdający w placówce w Karczemkach (83,6%). Egzamin ten największe trudności sprawił uczniom ze Szkoły Podstawowej w Jeleńskiej Hucie (34,6%).

Analizując poniższe dane zauważyć można, że dobrymi wynikami odznaczają się placówki w Karczemkach, Bojanie oraz w Koleczkowie. Potencjałem do poprawy odznaczają się natomiast szkoły podstawowe zlokalizowane w Jeleńskiej Hucie, Częstkwie oraz Łebieńskiej Hucie. Należy jednak mieć na uwadze, że w placówkach, w których do egzaminów podchodzi mniejsza liczba uczniów, uśrednione wyniki z poszczególnych przedmiotów obarczone są wyższym błędem statystycznym. W związku z powyższym niezadowalające lub dobre wyniki nie muszą w ich przypadku świadczyć o niskim bądź bardzo wysokim poziomie nauczania, a spowodowane mogą być pojedynczymi skrajnymi wynikami, zniekształcającymi średnią dla danej placówki.

Tab. 30. Średnie wyniki egzaminu ósmoklasisty w Gminie Szemud w latach 2023-2025 w podziale na szkoły

	2023			2024			2025		
	język polski	matematyka	język angielski	język polski	matematyka	język angielski	język polski	matematyka	język angielski
SP w Bojanie	72,77	62,27	78,87	67,93	62,07	75,79	74,06	65,1	79,36
SP w Częstkwowie	70,54	29,54	40,31	50,42	38,67	55,83	54,63	31,38	51,5
SP w Karczemkach	78,68	76,57	82,29	72,83	78,96	86,39	73,15	69,44	82
SP w Jeleńskiej Hucie	47,36	34,86	27,93	52,33	48,67	55,42	41,6	25,1	20,5
SP w Kielnie	68,25	51,16	59,15	55,18	50	60,63	60,34	43,34	56,34
SP w Kołeczkowie	65,31	48,75	64,56	75,64	62,91	80,27	72	47,2	74,7
SP Łębieńskiej Hucie	59,47	38,74	38,47	44,75	42,5	55,13	53,25	35,75	53,38
SP w Łebnie	73,24	44,38	43,14	55,75	47,33	56,5	56,19	39,19	49,44
SP w Szemudzie	61,79	44,85	50,61	41,21	44,58	49,23	54,3	44,43	54,02

Źródło: opracowanie własne na podstawie danych OKE Gdańsk.

Istotnym czynnikiem wpływającym na edukację uczniów są wszelkie projekty edukacyjne, konkursy oraz oferowane wsparcie dla uczniów ze specjalnymi potrzebami. W ostatnich latach w szkołach znajdujących się na terenie Gminy Szemud realizowano/organizowano m.in. następujące:

- projekty edukacyjne: Aktywna Szkoła, Erasmus+, Dobry Start, Program Rozwoju Kompetencji Kluczowych, Mleko i owoce w szkole, Narodowy Program Rozwoju Czytelnictwa,
- konkursy: Pomorski Konkurs Kaszubskiej Pieśni Bożonarodzeniowej, Konkurs Biblijny, Wojewódzki Turniej Wiedzy Historycznej „Historia, Pamięć, Tożsamość, Teraźniejszość”, Ogólnopolski Konkurs „Orzeł Ortograficzny”, Wojewódzki Konkurs Literacki „List do Nauczyciela”, Ogólnopolski Wielki Maraton Czytelniczy,
- formy wsparcia dla uczniów ze specjalnymi potrzebami: zajęcia rewalidacyjne, zajęcia korekcyjno-kompensacyjne, zajęcia socjoterapeutyczne, zajęcia integracyjne, dostosowanie wymagań edukacyjnych, indywidualny program edukacyjno-terapeutyczny, terapia pedagogiczna, terapia logopedyczna, wsparcie nauczyciela wspomagającego.

Na mocy uchwały nr XV/174/2019 Rady Gminy Szemud z dnia 18 grudnia 2019 roku przyjęty został Regulamin stypendialny Gminy Szemud w ramach Lokalnego Programu Wsparcia Edukacji Uzdolnionych Dzieci i Młodzieży na terenie Gminy Szemud utworzony został system stypendialny. W ramach istniejącego regulaminu w gminie przyznawane są stypendia uczniom zameldowanym na stałe na jej obszarze za osiągnięcia naukowe oraz w dziedzinie kultury i sportu. Dodatkowo, przyznawane są również stypendia specjalne, w zależności od wysokości dostępnych środków finansowych.

W latach szkolnych 2020/2021-2024/2025 liczba osób otrzymujących stypendium wahała się w przedziale od 42 do 50 osób. W tym czasie łączna kwota przyznanego stypendium wzrosła z 22 690 tys. zł od 34 650 tys. zł.

Tab. 31. Stypendia przyznawane w Gminie Szemud w latach 2020-2025

	2020/2021	2021/2022	2022/2023	2023/2024	2024/2025
liczba uczniów otrzymujących stypendium (os.)	50	43	45	42	45
łączna kwota przyznanego stypendium (zł)	22 690,00 zł	30 230,00 zł	28 540,00 zł	30 180,00 zł	34 650,00 zł

Źródło: opracowanie własne na podstawie sprawozdań Gminy Szemud.

W latach 2020-2024 obserwowano systematyczny wzrost wydatków budżetowych Gminy Szemud w ramach działu 801 oświata i wychowanie. Na początku analizowanego okresu ich wartość wynosiła 38,8 mln zł, natomiast w kolejnych latach, z wyjątkiem niewielkiego spadku w 2021 roku, wykazywała tendencję rosnącą, osiągając w 2024 roku poziom 69,7 mln zł. Analogiczny trend dotyczył wydatków bieżących, które wzrosły z poziomu blisko 34 mln zł do 62,3 mln zł, podczas gdy wydatki majątkowe cechowały się znaczną zmiennością, przyjmując wartości w przedziale od 65 tys. zł do 7,4 mln zł.

Równolegle do wzrostu wydatków ogółem zwiększała się również wysokość subwencji oświatowej, stanowiącej podstawowy instrument finansowego wsparcia jednostek samorządu terytorialnego w realizacji zadań oświatowych. W analizowanym okresie jej wartość wzrosła z 28,3 mln zł w 2020 roku do 51,5 mln zł w 2024 roku. Pomimo tego wzrostu, pogłębiała się luka pomiędzy poziomem subwencji a faktycznymi wydatkami gminy na oświatę. Różnica ta zwiększyła się w analizowanym okresie z 10,5 mln zł do 18,2 mln zł. W konsekwencji stopień pokrycia wydatków oświatowych środkami z subwencji ulegał wahaniom, kształtując się w przedziale od 72% w 2023 roku do 82% w 2021 roku, co wskazuje na rosnące obciążenie budżetu gminy w zakresie finansowania systemu edukacji.

Tab. 32. Wydatki w dziale oświata i wychowanie w Gminie Szemud w latach 2020-2024

	2020	2021	2022	2023	2024
WYDATKI OGÓŁEM	38 806 648,05	36 899 400,52	41 070 047,47	50 597 812,35	69 701 886,50
Wydatki bieżące	33 973 310,36	36 794 334,36	41 005 352,23	49 515 663,48	62 298 859,00
Wydatki majątkowe	4 833 337,69	105 066,16	64 695,24	1 082 148,87	7 403 027,50
SUBWENCJA OŚWIATOWA	28 296 860,00	30 319 237,00	32 054 154,00	36 460 702,00	51 534 305,00
Różnica między subwencją oświatową a wydatkami w dziale 801	10 509 788,05	6 580 163,52	9 015 893,47	14 137 110,35	18 167 581,50
Stopień pokrycia	73%	82%	78%	72%	74%

Źródło: opracowanie własne na podstawie danych GUS.

Kultura i sport

Kultura w lokalnej społeczności pełni m.in. funkcje: integracyjną, edukacyjną, komunikacyjną, tożsamościową, rozrywkową, twórczą, ekonomiczną czy społeczną. Szczególnie istotne z punktu widzenia jednostki samorządu terytorialnego są funkcje społeczne, związane z regulacją norm, obyczajów i kodów kulturowych, a zatem wpływające na kształtowanie kapitału społecznego oraz funkcje integracyjne, przez które rozumieć należy zdolność kultury do tworzenia poczucia

wspólnoty poprzez tworzenie wspólnych przeżyć i doświadczeń. Dodatkowo, kultura pełni ważną rolę poprzez dostarczanie lokalnym społecznościom możliwości spędzania wolnego czasu, wzbogaconego o elementy twórcze, innowacyjne lub edukacyjne.

Oferta sportowa i kulturalna Gminy Szemud ma charakter zinstytucjonalizowany i wieloaspektowy, opierając się na działalności dwóch kluczowych podmiotów: Biblioteki Publicznej Gminy Szemud oraz Gminnego Centrum Kultury, Sportu i Rekreacji. System instytucji kultury obejmuje sieć biblioteczną złożoną z jednostki centralnej w Szemudzie oraz filii w Bojanie, Częstkowie, Kielnie i Łebnie, co zapewnia równomierny dostęp mieszkańców do usług w zakresie edukacji, informacji oraz upowszechniania kultury, w tym dziedzictwa regionalnego. Biblioteki funkcjonują jako nowoczesne placówki, dostosowujące godziny pracy do potrzeb użytkowników, a ich działalność wspierana jest przez wykwalifikowaną kadrę systematycznie podnoszącą kompetencje zawodowe.

Istotnym elementem infrastruktury społeczno-kulturalnej jest Gminne Centrum Kultury, Sportu i Rekreacji w Szemudzie, którego siedziba mieści się w hali widowiskowo-sportowej. Instytucja ta pełni funkcję integrującą działania w obszarze kultury, sportu i rekreacji, zarządzając jednocześnie rozbudowaną infrastrukturą, obejmującą m.in. hale sportowe w Szemudzie i Bojanie, boisko typu „Orlik”, Centrum Muzyczne w Kielnie oraz Akademię Sztuk Tradycyjnych i Współczesnych. W strukturze Centrum funkcjonują także zespoły artystyczne, w tym Kaszubski Zespół Regionalny „Koleczkowianie”, Orkiestra Dęta Gminy Szemud, a także działający przy niej zespół Szemudzkich Mażorettek.

Działalność GCKSiR obejmuje organizację wydarzeń kulturalnych, sportowych i rekreacyjnych o zasięgu lokalnym i ponadlokalnym, a także udostępnianie infrastruktury różnym podmiotom, w tym szkołom, klubom sportowym, organizacjom społecznym oraz mieszkańcom. Centrum aktywnie współpracuje z lokalnymi instytucjami i stowarzyszeniami, wspierając oddolne inicjatywy oraz zapewniając zaplecze techniczne dla wydarzeń. W efekcie oferta sportowo-kulturalna Gminy Szemud cechuje się wysokim stopniem dostępności, różnorodnością form aktywności oraz silnym zakorzenieniem w lokalnej tożsamości i dziedzictwie kulturowym.

Na terenie gminy zarejestrowane są liczne stowarzyszenia, kluby sportowe oraz organizacje działające w zakresie promocji sportu, wśród których wymienić można m.in.: Ludowy Zespół Sportowy „Dragon Bojano”, Ludowy Zespół Sportowy Donimierz, Klub Sportowy „ISKRA SZEMUD”, Klub Sportowy „GOKKEN”, Uczniowski Klub Sportowy ROMA, Uczniowski Klub Sportowy Kielno, Stowarzyszenie Akademia Piłkarska Szemud, Wiejski Klub Sportowy Barka Łebno czy Kaszubski Klub Sportowy SFORA.

Bezpieczeństwo publiczne

Bezpieczeństwo stanowi fundament stabilności i rozwoju. Zapewnia mieszkańcom poczucie ochrony, wpływa na ich zdrowie i dobrostan, sprzyja współpracy, angażowaniu się w życie wspólnoty oraz pozytywnie wpływa na rozwój gospodarczy i społeczny JST.

Zgodnie z art. 7 ust. 1 pkt 14 ustawy o samorządzie gminnym, utrzymanie porządku publicznego i bezpieczeństwa obywateli oraz ochrona przeciwpożarowa i przeciwpowodziowa należy do zadań własnych Gminy.

Za bezpieczeństwo publiczne na terenie Gminy Szemud odpowiadają funkcjonariusze Komisariatu Policji w Szemudzie, podległego pod Komendę Powiatową Policji w Wejherowie. Jak wskazują dane Krajowej Mapy Zagrożeń Bezpieczeństwa, na terenie gminy zgłoszenia trafiające do policji dotyczą przede wszystkim przekraczania dozwolonej prędkości. Wskazuje się również na występowanie zagrożeń związanych z wałęsającymi się bezpańskimi psami, zaśmiecaniem, zakłóceniami spokoju i porządku publicznego oraz sporadycznych aktów wandalizmu.

Według danych Systemu Ewidencji Wypadków i Kolizji na terenie Gminy Szemud w 2025 roku miało miejsce 198 zdarzeń drogowych, z czego 16 zostało zaklasyfikowanych jako wypadki. Do 183 zdarzeń, w tym 15 wypadków doszło na jezdni. Głównymi przyczynami występowanie zdarzeń były natomiast: nieustąpienie pierwszeństwa przejazdu (33 zdarzenia), niedostosowanie prędkości do warunków ruchu (27) oraz niezachowanie bezpiecznej odległości między pojazdami (18).

Za bezpieczeństwo publiczne na terenie Gminy Szemud odpowiedzialność ponoszą także funkcjonariusze Państwowej Straży Pożarnej w Wejherowie, których działania wspierają druhowie jednostek ochotniczej straży pożarnej. Na terenie Gminy Szemud funkcjonuje sześć jednostek OSP, posiadających 14 samochodów ratowniczo-gaśniczych. Jednostki te liczą łącznie ok. 170 strażaków. Jednostki z Bojanie, Kielnie i Szemudzie dodatkowo ujęte są w Krajowym Systemie Ratowniczo-Gaśniczym, co oznacza, że ich terenem działania jest obszar całego powiatu wejherowskiego.

Tab. 33. Jednostki Ochotniczej Straży Pożarnej na terenie Gminy Szemud

Nazwa jednostki	Lokalizacja	Ujęcie w Krajowym Systemie Ratowniczo-Gaśniczym
OSP Bojano	ul. Józefa Wybickiego 16, Bojano	TAK
OSP Częstkowo	ul. Strażacka 1, Częstkowo	NIE
OSP Łebno	ul. Kartuska 10, Łebno	NIE
OSP Kielno	ul. Oliwska 85, Kielno	TAK
OSP Przetoczyno	ul. Pomorska 21, Przetoczyno	NIE
OSP Szemud	ul. Samorządowa 3, Szemud	TAK

Źródło: opracowanie własne na podstawie sprawozdań Gminy Szemud i danych Krajowego Rejestru Sądowego.

Oprócz akcji ratowniczo-gaśniczych jednostki OSP biorą udział w zabezpieczaniu imprez masowych oraz popularyzacji edukacji i świadomości z zakresu bezpieczeństwa i pierwszej pomocy, w tym wśród uczniów szkół podstawowych. Przy jednostkach OSP działają Młodzieżowe Drużyny Pożarnicze, mające na celu aktywizowanie osób niepełnoletnich i angażowanie ich w życie i funkcjonowanie jednostek.

Jednostki Ochotniczej Straży Pożarnej funkcjonujące na terenie gminy, pomimo systematycznie podejmowanych działań modernizacyjnych, nadal mierzą się z problemem częściowo przestarzałego wyposażenia technicznego oraz niedostatecznego doposażenia w specjalistyczny sprzęt ratowniczy. Ograniczenia te wpływają na efektywność prowadzonych działań operacyjnych, w tym w szczególności na zdolność do szybkiego i skutecznego reagowania w sytuacjach zagrożeń pożarowych, klęsk żywiołowych oraz innych zdarzeń o charakterze kryzysowym. Niedostosowanie części wykorzystywanego sprzętu do aktualnych standardów technicznych i wymogów współczesnych działań ratowniczo-gaśniczych może ograniczać potencjał operacyjny jednostek, a tym samym zmniejszać ich zdolność do zapewniania

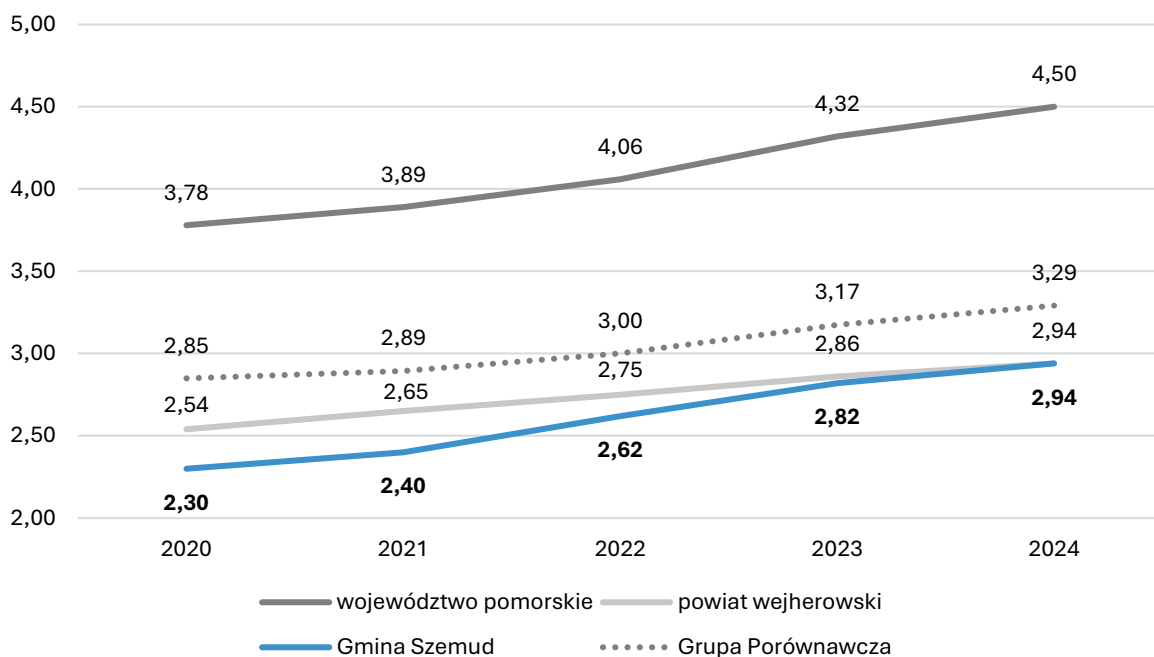
odpowiedniego poziomu bezpieczeństwa mieszkańców. W konsekwencji dalsza modernizacja zaplecza technicznego oraz systematyczne doposażanie jednostek OSP w nowoczesny sprzęt ratowniczy stanowią istotny element wzmacniania lokalnego systemu bezpieczeństwa publicznego oraz zwiększania zdolności reagowania na sytuacje kryzysowe.

Od 2024 roku w Gminie Szemud działa Gminne Centrum Zarządzania Kryzysowego, stanowiące centralne reagowania na sytuacje zagrożenia. Wyposażenie GCZK obejmuje nowoczesny sprzęt umożliwiający bieżące monitorowanie i kontrolowanie sytuacji stwarzających zagrożenie.

Otoczenie wewnętrzne i zewnętrzne

Jednym z elementów otoczenia wewnętrznego gminy są organizacje pozarządowe działające na jej obszarze. Ich liczba odzwierciedlać może także stopień zaangażowania społecznego w sprawy publiczne. W celu analizy stanu sektora NGO-sów (*ang. Non-governmental organization*) w Gminie Szemud zdecydowano się na przeliczenie liczby fundacji, stowarzyszeń i organizacji społecznych na 1 000 mieszkańców oraz porównanie sytuacji Gminy ze średnią dla obszaru powiatu wejherowskiego, województwa pomorskiego oraz Grupy Porównawczej.

W latach 2020-2024 wartość wskaźnika koncentracji fundacji, stowarzyszeń i organizacji społecznych w Gminie Szemud wzrosła z poziomu 2,3 do 2,94, osiągając w 2024 roku wartość równą średniej dla powiatu wejherowskiego. Wzrost ten wskazuje na stopniowe zwiększanie się liczby podmiotów działających w sferze społecznej oraz na rozwój lokalnego sektora obywatelskiego. Pomimo tej pozytywnej tendencji, w całym analizowanym okresie wartości wskaźnika dla Gminy Szemud pozostawały niższe od średnich notowanych dla województwa pomorskiego oraz dla Grupy Porównawczej, co wskazuje, że poziom instytucjonalnego rozwoju organizacji społecznych w gminie jest nadal relatywnie ograniczony na tle szerszego otoczenia regionalnego. Dodatkowo, przez większość analizowanego okresu wskaźnik przyjmował również wartości niższe niż średnia dla powiatu wejherowskiego. Osiągnięcie w 2024 roku poziomu odpowiadającego średniej powiatowej może wskazywać na stopniowe wzmacnianie potencjału sektora społecznego oraz zwiększanie się aktywności obywatelskiej mieszkańców. Jednocześnie relatywnie niska koncentracja organizacji społecznych może oznaczać istnienie niewykorzystanego potencjału w zakresie rozwoju inicjatyw oddolnych, współpracy międzysektorowej oraz budowania kapitału społecznego, które stanowią istotny element wspierający procesy rozwoju lokalnego. Zjawisko to może być również przejawem niskiego poziomu zintegrowania społeczności lokalnej, wynikającego m.in. z występowania konfliktów między mieszkańcami „rdzennymi”, a „napływowymi”, którzy sprowadzili się do gminy w ostatnich latach na fali migracji spowodowanej oddziaływaniem procesu suburbanizacji.

Ryc. 27. Liczba fundacji, stowarzyszeń i organizacji społecznych na 1 tys. mieszkańców w Gminie Szemud na tle powiatu, województwa i Grupy Porównawczej w latach 2020-2024

Źródło: opracowanie własne na podstawie danych GUS.

Zgodnie z danymi Krajowego Rejestru Sądowego w Gminie Szemud zarejestrowanych jest 79 stowarzyszeń, innych organizacji społecznych i zawodowych, fundacji oraz ZOZ. Wśród nich wymienić można m.in.: Ludowy Klub Sportowy „Dragon Bojano”, LZS Donimierz, Fundację Leszka Kucharskiego, Stowarzyszenie Na Rzecz Rozwoju Osób Niepełnosprawnych „Wspólna Ścieżka” Koleczkowo, Szemudzkie Stowarzyszenie Miłośników Sztuki czy Stowarzyszenie „Przyszłość regionu” Łebieńska Huta.

Szczególną rolę w życiu społeczności lokalnych odgrywają koła gospodyń wiejskich (KGW). Jak wskazuje ustawa o kołach gospodyń wiejskich stanowią one dobrowolne, niezależne od administracji rządowej i jednostek samorządu terytorialnego, samorządną społeczną organizację mieszkańców wsi, wspierającą rozwój przedsiębiorczości na wsi i aktywnie działającą na rzecz środowisk wiejskich. Odgrywają one również kluczową rolę w propagowaniu lokalnych tradycji i zwyczajów. Według danych Krajowego Rejestru Kół Gospodyń Wiejskich w Gminie Szemud zarejestrowanych jest dwanaście KGW:

- Koło Gospodyń Wiejskich w Będargowie „Trzy Korony”,
- Koło Gospodyń Wiejskich Koleczkowo,
- Koło Gospodyń Wiejskich Kielno „Fejn Białczy”,
- Koło Gospodyń Wiejskich w Donimierzu „Babeczki”,
- Koło Gospodyń Wiejskich Bojano,
- Koło Gospodyń Wiejskich w Szemudzie,
- Koło Gospodyń Wiejskich Łebno „Koło na Wesół”,
- Koło Gospodyń Wiejskich Rodzina z Dobrzewina,
- Koło Gospodyń i Gospodarzy – Siedzieje w Bojanie,
- Koło Gospodyń Wiejskich „KGW Kaszubski Kamień”,

- Stowarzyszenie Koła Gospodyń Wyjątkowych „Kaszubskie Maliny” w Kieleńskiej Hucie,
- KGW Szemudzka Huta – Białczy z Hete.

Instrumentem służącym kształtowaniu polityki współpracy z organizacjami pozarządowymi jest program współpracy Gminy Szemud z Organizacjami Pozarządowymi na rok 2026. Zgodnie z treścią przedmiotowego programu w 2026 roku głównym celem współpracy gminy z organizacjami pozarządowymi jest budowanie partnerstwa międzysektorowego ukierunkowanego na realizację zadań na rzecz mieszkańców Gminy Szemud oraz rozwoju gminy, a także wspieranie rozwoju społeczeństwa obywatelskiego, aktywności lokalnej i wolontariatu. Zgodnie z treścią przytoczonego Programu w 2026 roku Gmina Szemud przeznaczy środki finansowe w wysokości 1 mln zł, które wykorzystane zostaną w ramach realizacji następujących zadań publicznych:

- przeciwdziałanie alkoholizmowi – 450 000,00 zł,
- rehabilitacja społeczna i zdrowotna – 200 000,00 zł,
- wypoczynek dzieci i młodzieży – 20 000,00 zł,
- upowszechnianie kultury – 40 000,00 zł,
- upowszechnianie kultury fizycznej i sportu – 290 000,00 zł.

Gmina Szemud stanowi część Obszaru Metropolitalnego Gdańsk-Gdynia-Sopot (OMGGS), zrzeszającego 61 jednostek samorządu terytorialnego, obejmujących Trójmiasto oraz jego otoczenie, zamieszkałych przez przeszło 1,6 mln osób. Stanowi platformę współpracy jednostek samorządu terytorialnego województwa pomorskiego, ukierunkowaną na koordynację działań rozwojowych w skali metropolitalnej, poprawę jakości życia mieszkańców oraz wzmacnianie konkurencyjności regionu. Kluczowe obszary jego działalności obejmują transport publiczny, ochronę środowiska, rozwój społeczno-gospodarczy, integrację społeczną oraz planowanie przestrzenne. OMGGS pełni istotną rolę w zarządzaniu i dystrybucji środków europejskich w ramach Zintegrowanych Inwestycji Terytorialnych, realizując liczne projekty infrastrukturalne i społeczne, w tym rozwój systemów transportowych, rewitalizację obszarów miejskich oraz wsparcie rynku pracy i usług społecznych. Metropolia wdraża również innowacyjne rozwiązania systemowe, m.in. w zakresie integracji imigrantów i wsparcia osób z niepełnosprawnościami, a także rozwija zrównoważony transport, czego przykładem jest system roweru metropolitalnego MEVO. Działalność OMGGS uzupełniają inicjatywy na rzecz współpracy międzynarodowej oraz dążenia do formalizacji związku metropolitalnego, umożliwiającego jeszcze skuteczniejszą realizację wspólnych polityk rozwojowych.

Gmina Szemud, a także gminy Linia, Luzino i Łęczyce, przynależą do Lokalnej Grupy Działania „Kaszuńska Droga”. Jej celem jest wspieranie rozwoju oddolnych inicjatyw ukierunkowanych na wzmacnianie partnerstwa w obrębie LGD oraz absorpcja środków finansowych w celu rozwoju aktywności społeczności lokalnych i wzmacniania walorów turystycznych. Dla stowarzyszenia opracowana została Lokalna Strategia Rozwoju na lata 2021-2027, definiująca podstawowe kierunki działań. Dokument określa dwa podstawowe cele rozwoju lokalnego dla członków LGD:

- Naturalna „Kaszuńska Droga” – zwiększenie potencjału społeczno-gospodarczego obszaru LGD w oparciu o lokalne zasoby;
- Dostępna „Kaszuńska Droga” – poprawa dostępu do usług społeczno-gospodarczych na obszarze LGD.

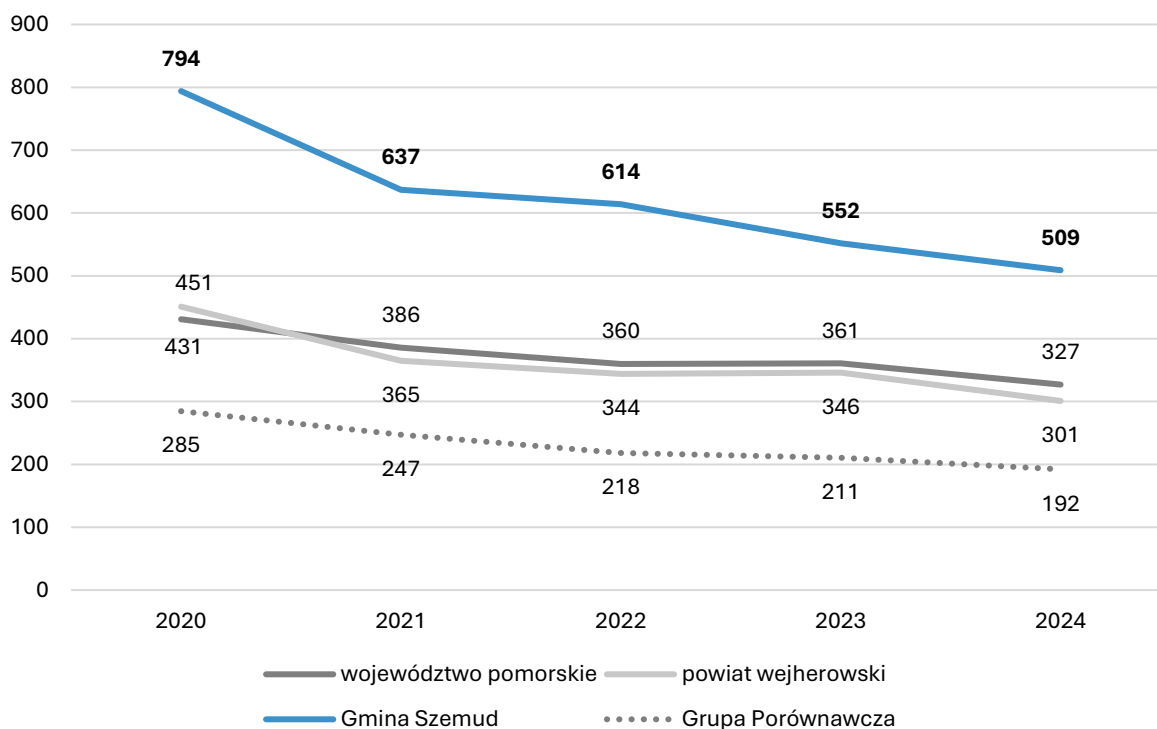
4.3. Opieka zdrowotna i pomoc społeczna

Opieka zdrowotna stanowi element istotnie wpływający na jakość życia oraz przewidywaną długość życia. Dostęp do dobrej opieki zdrowotnej wpływać może pozytywnie również na rozwój gospodarczy, poprzez ograniczenie negatywnych skutków chorób i kontuzji oraz związane z tym zwiększenie poczucia bezpieczeństwa wśród lokalnej społeczności. Mając na uwadze występujące w Polsce zjawisko starzenia się społeczeństwa służba zdrowia odgrywa też znaczną rolę w związku ze szczególnym popytem na jej usługi wśród seniorów.

Najbliższym szpitalem jest zlokalizowany w Gdyni ośrodek Szpitala Pomorskie Sp. z o.o. – Szpital Morski im. PCK. Na terenie Gminy Szemud natomiast działają następujące podmioty świadczące usługi z zakresu podstawowej opieki zdrowotnej: Niepubliczny Zakład Opieki Zdrowotnej Kris-Med. Andrzej Klawikowski oraz Niepubliczny Zakład Opieki Zdrowotnej „NASZE ZDROWIE”. W ramach tych podmiotów działają: poradnia położnej środowiskowej, poradnia pielęgniarki środowiskowej oraz poradnia lekarza podstawowej opieki zdrowotnej. Według danych BDL GUS pod koniec 2024 roku w gminie zarejestrowanych było siedem aptek ogólnodostępnych.

W zakresie ochrony zdrowia oraz usług medycznych na terenie Gminy Szemud zidentyfikowano problem ograniczonej dostępności specjalistycznych świadczeń zdrowotnych. Na obszarze gminy funkcjonuje niewystarczająca liczba poradni specjalistycznych, co powoduje konieczność korzystania przez mieszkańców z usług medycznych zlokalizowanych poza jej granicami, przede wszystkim w Trójmieście. Sytuacja ta wpływa na obniżenie dostępności opieki zdrowotnej, wydłużenie czasu oczekiwania na konsultacje specjalistyczne oraz zwiększenie konieczności dojazdów do placówek medycznych, co w szczególności może stanowić barierę dla osób starszych, osób z niepełnosprawnościami oraz mieszkańców o ograniczonej mobilności.

Gmina Szemud charakteryzuje się relatywnie wysokim poziomem koncentracji osób korzystających ze środowiskowej pomocy społecznej. W latach 2020-2024 średnia wartość wskaźnika liczby beneficjentów środowiskowej pomocy społecznej na 10 tys. mieszkańców wynosiła 621. W tym samym okresie średnie wartości dla pozostałych analizowanych jednostek były istotnie niższe i wynosiły odpowiednio: 373 dla województwa pomorskiego, 361 dla powiatu wejherowskiego oraz 231 dla Grupy Porównawczej. Jednocześnie w Gminie Szemud obserwowany był wyraźny trend spadkowy, w wyniku, którego wartość omawianego wskaźnika zmniejszyła się z 794 w 2020 roku do 509 w 2024 roku. Pomimo tej korzystnej tendencji wskazującej na stopniowe ograniczanie skali korzystania ze wsparcia środowiskowej pomocy społecznej, poziom wskaźnika w dalszym ciągu pozostaje wyższy niż średnie wartości notowane w pozostałych analizowanych jednostkach terytorialnych.

Ryc. 28. Liczba beneficjentów środowiskowej pomocy społecznej na 10 tys. ludności w Gminie Szemud na tle powiatu i województwa w latach 2020-2024

Źródło: opracowanie własne na podstawie danych GUS.

Podmiotem odpowiedzialnym za realizację usług społecznych jest powstałe wraz z początkiem 2026 roku Centrum Usług Społecznych w Szemudzie. W gminie w 2024 roku najczęstsze przyczyny korzystania z pomocy społecznej obejmowały: niepełnosprawność, długotrwałą chorobę, ubóstwo, potrzebę ochrony macierzyństwa, wielodzietność oraz bezradność w sprawach opiekuńczo-wychowawczych³. Udzielane formy wsparcia obejmują:

- a) świadczenia pieniężne:
 - zasiłki stałe,
 - zasiłek okresowy,
 - zasiłek celowy i specjalny zasiłek celowy,
- b) świadczenie niepieniężne:
 - praca socjalna,
 - składki na ubezpieczenie zdrowotne,
 - składki na ubezpieczenie społeczne,
 - sprawienie pogrzebu,
 - poradnictwo specjalistyczne,
 - interwencja kryzysowa,
 - schronienie,
 - posiłek,
 - niezbędne ubranie,

³ Raport o stanie Gminy Szemud za rok 2024.

- usługi opiekuńcze w miejscu zamieszkania, w ośrodkach wsparcia oraz w rodzinnych domach pomocy,
- pobyt i usługi w domu pomocy społecznej,
- szkolenia, poradnictwo rodzinne i terapia prowadzone poprzez ośrodki adopcyjno-opiekuńcze.

Pomoc społeczna realizowana jest m.in. w miejscu zamieszkania beneficjentów i obejmuje usługi opiekuńcze, specjalistyczne, sąsiedzkie, specjalistyczne dla osób z zaburzeniami psychicznymi, opiekę wytchnieniową oraz asystencję osobistą dla osób z niepełnosprawnościami. Liczba osób objętych usługami opiekuńczymi w miejscu zamieszkania w latach 2020-2025 oscylowała w przedziale od 23 w 2021 roku do 37 w roku 2025. Usługami specjalistycznymi objęta była natomiast jedna osoba w 2020 i 2021 roku. Sąsiedzkie usługi w miejscu zamieszkania realizowane są w Gminie Szemud od 2024 roku. Wówczas objętych nimi zostało osiem osób, a w 2025 roku – jedenaście. W analizowanym okresie liczba osób z zaburzeniami psychicznymi, objętych specjalistycznymi usługami w miejscu zamieszkania wahała się w przedziale od dwóch do dziewięciu. Liczba osób objętych opieką wytchnieniową natomiast wzrosła w analizowanym okresie z trzech do dwudziestu. Liczba beneficjentów usług w miejscu zamieszkania w formie asystenta osobistego osoby z niepełnosprawnościami oscylowała w przedziale od zera w 2021 roku do dziewięciu w roku 2025.

Tab. 34. Usługi opiekuńcze prowadzone przez Centrum Usług Społecznych w Szemudzie w miejscu zamieszkania

Liczba osób objętych wsparciem (os.):						
Rodzaj usługi	2020	2021	2022	2023	2024	2025
opiekuńcze	28	23	27	31	30	37
specjalistyczne	1	1	0	0	0	0
sąsiedzkie	0	0	0	0	8	11
specjalistyczne dla osób z zaburzeniami psychicznymi	3	3	2	5	8	9
opieka wytchnieniowa	3	5	5	8	16	20
asystent osobisty osoby niepełnosprawnej	4	0	4	6	5	9

Źródło: opracowanie własne na podstawie sprawozdań Gminy Szemud.

System pomocy społecznej w Gminie Szemud charakteryzuje się szeregiem ograniczeń instytucjonalnych i organizacyjnych, które wpływają na skalę oraz dostępność wsparcia dla mieszkańców wymagających pomocy. Istotnym problemem jest niski poziom rozwoju podmiotów ekonomii społecznej, przy jednoczesnym braku spółdzielni socjalnych, klubów integracji społecznej oraz zakładów pracy chronionej. Ograniczona jest również dostępność specjalistycznego wsparcia dla rodzin wieloproblemowych, w szczególności w zakresie usług psychologicznych, terapeutycznych, pedagogicznych oraz mediacyjnych, co utrudnia prowadzenie kompleksowej pracy socjalnej. Dodatkowym wyzwaniem jest niski odsetek rodzin objętych wsparciem asystenta rodziny, a także brak rozwiniętej oferty usług środowiskowych skierowanych do osób starszych, obejmujących m.in. kluby seniora, grupy samopomocowe czy dzienny dom pobytu. W systemie wsparcia społecznego zauważalny jest również brak rozwiązań dedykowanych opiekunom osób starszych i z niepełnosprawnościami oraz niedostateczna dostępność specjalistycznych placówek edukacyjno-rehabilitacyjno-wychowawczych dla dzieci i młodzieży z niepełnosprawnościami, co powoduje konieczność korzystania z usług zlokalizowanych poza obszarem gminy. Jednocześnie ograniczenia finansowe utrudniają

utrzymanie i pełne wykorzystanie istniejącej infrastruktury sportowo-rekreacyjnej oraz rozwój oferty zajęć wspierających rozwój zainteresowań dzieci i młodzieży⁴.

Wsparciu osób znajdujących się w potrzebie służyć może również odpowiednie wykorzystanie zasobu komunalnego gminy. Zasady gospodarowania mieniem komunalnym w Gminie Szemud określone są na podstawie uchwały nr XXVIII/419/2021 Rady Gminy Szemud z dnia 29 listopada 2021 r. w sprawie przyjęcia „Wieloletniego programu gospodarowania mieszkaniowym zasobem Gminy Szemud na lata 2021-2026”. Jego celem jest stworzenie warunków do zaspokojenia potrzeb mieszkaniowych członków wspólnoty gminnej oraz określenie zasad utrzymywania, modernizacji i rozbudowy gminnej bazy mieszkaniowej oraz racjonalizacja kosztów jej utrzymania. Zgodnie z treścią dokumentu prace remontowe obejmować będą głównie bieżące naprawy wynikające z eksploatacji budynków.

W Gminie Szemud w latach 2020-2024 miał miejsce systematyczny spadek liczby mieszkań komunalnych. W 2020 roku mieszkaniowy zasób gminy obejmował 37 lokali, w 2024 roku – 30.

Tab. 35. Liczba mieszkań komunalnych w zasobie Gminy Szemud w latach 2020-2024

	2020	2021	2022	2023	2024
Liczba mieszkań komunalnych	37	35	34	31	30

Źródło: opracowanie własne na podstawie sprawozdań Gminy Szemud.

Gmina Szemud przynależy do sprawnie działającego SIM KZN Kaszuby, w ramach którego realizowane są inwestycje na terenie gminy, mające na celu zwiększenie dostępności, w tym ekonomicznej, lokali mieszkalnych.

⁴ Strategia Rozwiązywania Problemów Społecznych Gminy Szemud na lata 2021-2030.

Załącznik nr 2: Wzór ankiety

ANKIETA

Strategia Rozwoju Gminy Szemud

Szanowni Państwo,

w związku z podjęciem prac nad przygotowaniem Strategii Rozwoju Gminy Szemud, zwracamy się z prośbą o wypełnienie anonimowej ankiety.

Dziękujemy za udział w badaniu. Państwa opinie i uwagi pomogą zaplanować działania, niezbędne do rozwoju naszej Gminy!

Część I

Oceń stopień rozwoju i/lub działalność Gminy i jej mieszkańców we wskazanych obszarach w skali od 1 do 5 poprzez wpisanie znaku X w odpowiednie pola poniższej tabeli.

W przyjętej skali poszczególne liczby oznaczają następujące oceny: 1 – bardzo zła, 2 – zła, 3 – dostateczna, 4 – dobra, 5 – bardzo dobra. Możliwe jest także zaznaczenie odpowiedzi *Nie dotyczy/nie mam zdania*. Oceniane elementy zostały podzielone na sześć obszarów: społeczeństwo, gospodarka, środowisko i przestrzeń, infrastruktura techniczna, turystyka i rekreacja oraz edukacja i kultura.

OBSZAR: SPOŁECZEŃSTWO						
Oceniany element	Ocena					Nie dotyczy/ nie mam zdania
	1	2	3	4	5	
aktywność mieszkańców na rzecz Gminy (np. wolontariat, partycypacja społeczna, inicjatywy oddolne)						
skuteczność działania pomocy społecznej						
dostęp do podstawowej opieki medycznej						
dostęp do specjalistycznej opieki medycznej – w tym dojazd						
dostęp do klubów dziecięcych						
jakość opieki w klubach dziecięcych						
wsparcie osób starszych (np. domy pomocy społecznej, kluby seniora)						
wsparcie osób niesamodzielnych (np. opieka wychowawcza, usługi opiekuńcze, asystent rodziny)						
zadowolenie z usług świadczonych przez Urząd Gminy Szemud						
bezpieczeństwo publiczne						
dostępność architektoniczna budynków administracji publicznej						
OBSZAR: GOSPODARKA						

Oceniany element	Ocena					
	1	2	3	4	5	Nie dotyczy/ nie mam zdania
atrakcyjność inwestycyjna						
możliwość uzyskania zatrudnienia						
możliwości zawodowe dla osób z wyższym wykształceniem						
warunki prowadzenia i rozwijania działalności gospodarczej						
funkcjonowanie transportu zbiorowego						
połączenia komunikacyjne z innymi gminami i miastami						
dostępność usług (np. poczta, bank, fryzjer, sklepy spożywcze)						
perspektywy rozwojowe działalności rolniczej						
konkurencyjność przedsiębiorstw na rynku lokalnym						
OBSZAR: ŚRODOWISKO I PRZESTRZEŃ						
Oceniany element	Ocena					
	1	2	3	4	5	Nie dotyczy/ nie mam zdania
estetyka (czystość przestrzeni publicznych)						
jakość powietrza						
oferta działań wspierających ochronę środowiska (np. dofinansowania do wymiany źródeł ciepła)						
czystość wód powierzchniowych i terenów przylegających						
infrastruktura melioracji szczegółowej (rowy, sieć drenarska, przepusty, itp.)						
dostępność terenów zieleni (parków, skwerów, zieleńców, zadrzewień ulicznych, lasów)						
czystość terenów zieleni (parków, skwerów, zieleńców, zadrzewień ulicznych, lasów)						
świadomość ekologiczna mieszkańców						
system odbioru odpadów						
efektywność zagospodarowania przestrzeni (czy tereny są wykorzystywane optymalnie)						
walory środowiska przyrodniczego						
rozwój odnawialnych źródeł energii						
OBSZAR: INFRASTRUKTURA TECHNICZNA						
Oceniany element	Ocena					
	1	2	3	4	5	Nie dotyczy/ nie mam zdania

						nie mam zdania
stan dróg						
mała infrastruktura drogowa (chodniki, oświetlenie, przystanki, itp.)						
bezpieczeństwo przy głównych drogach w związku z ruchem samochodów osobowych i ciężarowych						
jakość sieci wodociągowej						
dostępność sieci kanalizacyjnej						
dostępność sieci gazowej						
dostępność szerokopasmowego Internetu						

OBSZAR: TURYSTYKA I REKREACJA

Oceniany element	Ocena					
	1	2	3	4	5	Nie dotyczy/ nie mam zdania
atrakcyjność turystyczna						
poziom bazy sportowo-rekreacyjnej						
poziom bazy turystyczno-wypoczynkowej (m.in. szlaki turystyczne, miejsca noclegowe)						
poziom bazy gastronomicznej						
wyposażenie placów zabaw i siłowni zewnętrznych						
system ścieżek rowerowych (połączenia, ciągłość, możliwości traktowania ich jako alternatywy dla transportu samochodowego)						
jakość istniejących ścieżek rowerowych						
jakość istniejących chodników						
oferta spędzania wolnego czasu dla dzieci						
oferta spędzania wolnego czasu dla młodzieży						
oferta spędzania wolnego czasu dla dorosłych						
oferta spędzania wolnego czasu dla seniorów						
działania promocyjne władz, mające na celu pozyskanie potencjalnych turystów						

OBSZAR: EDUKACJA I KULTURA

Oceniany element	Ocena					
	1	2	3	4	5	Nie dotyczy / nie mam zdania
dostęp do edukacji przedszkolnej						
jakość edukacji przedszkolnej						
jakość infrastruktury przedszkolnej						
dostęp do edukacji w szkołach podstawowych						
jakość edukacji w szkołach podstawowych						

jakość infrastruktury w szkołach podstawowych (sale lekcyjne, sportowe, wyposażenie pracowni szkolnych, szatnie, itp.)						
dostęp do edukacji w szkołach ponadpodstawowych (w tym dojazd)						
wsparcie dla uczniów zdolnych w szkołach						
wsparcie dla uczniów z trudnościami w nauce w szkołach						
dotatkowa oferta w szkołach (koła zainteresowań, klasy sportowe, dodatkowe zajęcia, itp.)						
organizacja dowozu dzieci do szkół						
jakość i różnorodność wydarzeń kulturalno-rozrywkowych						
dostęp do obiektów kulturalnych (godziny i dni otwarcia, itp.)						
działalność instytucji kultury (GCKSiR oraz Biblioteki Publicznej)						
działalność świetlic wiejskich						

Część II

Proszę o zaznaczenie 5 punktów, które są najistotniejsze do poprawy w Gminie w ciągu najbliższych lat.

- ☐ poprawa stanu infrastruktury drogowej (w tym m.in. nawierzchni dróg, przejść dla pieszych)
- ☐ poprawa funkcjonowania transportu zbiorowego
- ☐ rozbudowa ścieżek rowerowych
- ☐ rozbudowa ciągów pieszych
- ☐ rozbudowa oświetlenia ulicznego
- ☐ rozwój infrastruktury rekreacyjno-sportowej
- ☐ rozwój infrastruktury kulturalnej
- ☐ rozwój terenów zieleni (parki, skwery, zieleńce, zadrzewienia uliczne)
- ☐ renowacja zabytków
- ☐ poprawa jakości obsługi mieszkańców i komunikacji z mieszkańcami
- ☐ budowa/modernizacja sieci wodociągowej
- ☐ budowa sieci kanalizacji sanitarnej oraz przydomowych oczyszczalni ścieków
- ☐ budowa/rozwój sieci gazowej
- ☐ budowa/modernizacja świetlic wiejskich

- ☐ rozwój przedsiębiorczości: ułatwianie zakładania/prowadzenia działalności gospodarczej (w tym ulgi)
- ☐ rozwój rolnictwa, w tym nowoczesnych gospodarstw rolnych i przemysłu przetwórczego
- ☐ poprawa poziomu czystości wód powierzchniowych i podziemnych
- ☐ poprawa funkcjonowania systemu gospodarki odpadami
- ☐ zwiększenie dostępu do Internetu
- ☐ wsparcie budowy instalacji pozyskujących energię odnawialną ze słońca, wiatru, biomasy
- ☐ zwiększenie liczby miejsc opieki nad dziećmi do lat 3
- ☐ stworzenie miejsc opieki nad osobami starszymi i niepełnosprawnymi
- ☐ poprawa dostępu do usług medycznych
- ☐ zmniejszenie bezrobocia
- ☐ zwiększenie natężenia działań promocyjnych Gminy
- ☐ inwestycje w rozwój turystyki
- ☐ podniesienie poziomu nauczania w szkołach podstawowych
- ☐ zwiększenie dostępności przedszkoli
- ☐ organizacja/zwiększenie liczby zajęć pozalekcyjnych dla dzieci i młodzieży
- ☐ poprawa bezpieczeństwa publicznego
- ☐ rozwój oferty kulturalnej i sportowej (impres, wydarzeń sportowych)
- ☐ aktywizacja osób starszych
- ☐ inny (jaki?)

Część III

Odpowiedz na pytanie, co mogłoby stać się wizytówką Gminy?

Płeć:

- ☐ kobieta
- ☐ mężczyzna
- ☐ osoba niebinarna/nie chcę podawać

Wiek:

- ☐ poniżej 18 lat
- ☐ 18-25 lat
- ☐ 26-35 lat
- ☐ 36-45 lat
- ☐ 46-55 lat
- ☐ 56-65 lat
- ☐ powyżej 65 lat

Status zawodowy/zatrudnienie:

- ☐ uczeń/uczennica lub student/ka
- ☐ rolnik/rolniczka
- ☐ przedsiębiorca/przedsiębiorczyni
- ☐ osoba pracująca (poza rolnictwem i prowadzeniem własnej działalności gospodarczej)
- ☐ osoba bezrobotna
- ☐ emeryt/ka lub rencista/tka
- ☐ inne (jakie?)

Zamieszkanie:

- ☐ jestem mieszkańcem Gminy
- ☐ nie jestem mieszkańcem Gminy

Załącznik nr 3: Tabela ewaluacyjna

CEL I: PRZYJAZNA PRZESTRZEŃ					
Cel operacyjny	Kierunki działań	Jednostka odpowiedzialna	Planowany termin wykonania	Faktyczny termin wykonania	Realizacja (TAK/NIE)
I.1. Przestrzeń wysokiej jakości	- o kształtowanie przestrzeni sprzyjającej integracji mieszkańców, w tym rozbudowa i modernizacja infrastruktury sportowo-rekreacyjnej; - o rozwój i podnoszenie jakości przestrzeni publicznych w sołectwach, służących integracji mieszkańców oraz budowaniu lokalnej tożsamości; - o wspieranie rozwoju mieszkalnictwa komunalnego, społecznego i dostępnego cenowo, odpowiadającego na potrzeby mieszkańców oraz procesy demograficzne zachodzące w gminie, w tym poprzez wspieranie działań i rozwój SIM KZN Kaszuby; - o ograniczenie negatywnych skutków suburbanizacji poprzez wzmacnianie ładu przestrzennego, ochronę terenów biologicznie czynnych oraz racjonalne planowanie zabudowy, uwzględniające wykorzystanie instrumentów planistycznych, w tym poprzez opracowanie miejscowych planów zagospodarowania przestrzennego; - o wzmacnianie rozwoju sieci osadniczej na terenie gminy w sposób policentryczny, co pozwoli na częściowe przeniesienie presji inwestycyjnej z obszarów położonych w najbliższym sąsiedztwie miasta Gdyni na tereny zlokalizowane w centralnej i zachodniej części Gminy Szemud; - o rozbudowa i modernizacja infrastruktury technicznej i komunalnej towarzyszącej rozwojowi osadnictwa, w tym oświetlenia ulicznego, infrastruktury drogowej oraz budynków komunalnych; - o dążenie do zmniejszenia dysproporcji w zakresie dynamiki rozwoju mieszkalnictwa oraz infrastruktury technicznej i społecznej w obrębie gminy; - o sukcesywne zwiększanie dostępności architektonicznej obiektów i przestrzeni publicznych na terenie gminy; - o wyposażenie przestrzeni publicznych w kurtyny wodne, ułatwiające funkcjonowanie w dni upalne oraz chroniące osoby najmocniej narażone w trakcie upałów;				

	- o pozyskanie gruntów pod realizację inwestycji o charakterze publicznym, w tym na cel rozbudowy sieci transportowej; - o wyznaczanie terenów inwestycyjnych w sposób możliwie jak najmniej rzutujący na jakość życia mieszkańców; - o wyznaczenie terenu pod lokalizację grzebowiska zwierząt o charakterze ponadlokalnym; - o podjęcie działań, w tym legislacyjnych, mających na celu ochronę krajobrazu i ograniczenie liczby reklam i banerów wpływających na walory krajobrazowe w obrębie gminy.				
I.2. Zrównoważona mobilność	- o rozwój i modernizacja infrastruktury drogowej poprawiającej bezpieczeństwo uczestników ruchu oraz spójność komunikacyjną gminy, w tym budowa i przebudowa dróg gminnych, chodników, rond oraz infrastruktury towarzyszącej, w tym parkingów; - o regulacja stanów prawnych gruntów pod drogami w celu realizacji inwestycji infrastrukturalnych; - o współpraca z zarządcami dróg na terenie gminy w zakresie ich modernizacji, budowy, rozbudowy i przebudowy, w oparciu o bieżące potrzeby komunikacyjne, w tym m.in. w zakresie przebudowy przebiegu drogi wojewódzkiej nr 224; - o budowa obwodnic miejscowości na terenie gminy, w tym Szemudu oraz Przetoczyna, w celu ograniczenia uciążliwości ruchu tranzytowego w centrach wsi; - o działanie na rzecz ograniczenia uciążliwości i zanieczyszczenia hałasem wzdłuż korytarza drogi S6 poprzez instalację większej liczby ekranów akustycznych; - o zwiększanie spójności komunikacyjnej Gminy Szemud poprzez rozwój systemu transportu zbiorowego zgodnie z potrzebami mieszkańców, we współpracy z sąsiednimi jednostkami samorządu terytorialnego; - o współpraca oraz podejmowanie działań na rzecz budowy na terenie gminy odgałęzienia trasy lekkiego transportu kolejowego w ramach linii nr 201 wraz ze stacjami oraz parkingami typu Park&Ride w celu zdywersyfikowania oferty transportowej w Gminie Szemud; - o rozwój alternatywnych form transportu, poprzez budowę spójnej i bezpiecznej sieci tras rowerowych oraz ciągów pieszo-rowerowych, w				

	tym również węzłów przesiadkowych typu Bike&Ride, zgodnie z SUMP OMGGS; o rozbudowa sieci stacji ładowania pojazdów elektrycznych na terenie gminy.				
CEL II: ZIELONA ODPORNOŚĆ					
Cel operacyjny	Kierunki działań	Jednostka odpowiedzialna	Planowany termin wykonania	Faktyczny termin wykonania	Realizacja (TAK/NIE)
II.1. Środowisko i klimat	- o ochrona walorów przyrodniczych i krajobrazowych, w tym zachowanie terenów zielonych i ich ciągłości oraz ochrona najcenniejszych obszarów przyrodniczych; - o wprowadzenie i rozwój monitoringu przedsięwzięć oraz edukacji ekologicznej w celu poprawy stanu środowiska naturalnego na terenie gminy i przeciwdziałanie jego degradacji; - o przeciwdziałanie nielegalnemu gospodarowaniu odpadami komunalnymi w celu przeciwdziałania degradacji stanu środowiska naturalnego; - o podejmowanie działań na rzecz poprawy i ochrony jakości wód powierzchniowych, w szczególności jezior i cieków wodnych, poprzez ograniczenie presji antropogenicznej oraz wspieranie działań ochronnych i rekultywacyjnych; - o rozwój działań edukacyjnych i społecznych związanych z ochroną środowiska, adaptacją do zmian klimatu oraz kształtowaniem podstaw proekologicznych wśród mieszkańców; - o rozwijanie działań na rzecz ochrony zwierząt oraz zwiększania odpowiedzialności i świadomości mieszkańców w zakresie dobrostanu zwierząt, obejmujące również przeciwdziałanie problemowi bezdomności zwierząt; - o utrzymanie koryt rzek i cieków wodnych w sposób umożliwiający zachowanie drożności; - o ochrona terenów i obiektów objętych formami ochrony przyrody oraz stanowiącymi część korytarzy ekologicznych.				

II.2. Nowoczesna infrastruktura

- rozbudowa i modernizacja sieci wodociągowej i kanalizacyjnej w celu zwiększenia przepustowości systemu;
- modernizacja i rozbudowa stacji uzdatniania wody w celu zwiększenia bezpieczeństwa i stabilności dostaw wody;
- budowa nowych oczyszczalni ścieków w Łebnie i Szemudzie oraz modernizacja istniejących w celu zwiększenia efektywności systemu;
- utworzenie nowego punktu zlewnego ścieków komunalno-bytowych w Kielnie;
- wsparcie i współpraca z mieszkańcami w zakresie budowy przydomowych oczyszczalni ścieków na terenach nieobjętych siecią kanalizacyjną;
- przeciwdziałanie skutkom zmian klimatu, w tym poprzez rozwój systemów retencji wód opadowych i roztopowych, budowę zbiorników retencyjnych, rozwój kanalizacji deszczowej oraz tworzenie błękitno-zielonej infrastruktury;
- modernizacja i rozwój infrastruktury melioracyjnej, odwodnieniowej oraz przeciwpodtopieniowej w celu zwiększenia odporności gminy na skutki zmian klimatu;
- podejmowanie działań na rzecz poprawy jakości środowiska oraz ograniczenie emisji zanieczyszczeń poprzez rozwój i odnawialnych źródeł energii i wspieranie wymiany źródeł ciepła;
- termomodernizacja obiektów użyteczności publicznej w celu zmniejszenia kosztów ich eksploatacji oraz oddziaływania na środowisko naturalne, w tym m.in. placówek edukacyjnych w: Bojanie, Koleczkowie, Częstkowie i Jeleńskiej Hucie;
- zwiększenie poziomu zgazyfikowania gminy w celu ograniczenia skali wykorzystania indywidualnych źródeł ciepła, zasilanych paliwami stałymi;
- kształtowanie systemu nowoczesnej i efektywnej gospodarki odpadami, w tym zwiększenie poziomu odzysku i recyklingu oraz rozwój infrastruktury komunalnej, poprzez rozbudowę punktu selektywnej zbiórki odpadów;

	o doposażenie i modernizacja wyposażenia jednostek OSP w celu zwiększenia ich zdolności bojowej oraz reagowania na sytuacje kryzysowe.				
CEL III: NOWOCZESNA GOSPODARKA					
Cel operacyjny	Kierunki działań	Jednostka odpowiedzialna	Planowany termin wykonania	Faktyczny termin wykonania	Realizacja (TAK/NIE)
III.1. Przedsiębiorcza gospodarka	- o tworzenie warunków sprzyjających rozwojowi przedsiębiorczości oraz pozyskiwaniu inwestorów, w szczególności poprzez rozwój terenów inwestycyjnych i stref gospodarczych, w tym przede wszystkim przy węzłach komunikacyjnych; - o wspieranie lokalnej przedsiębiorczości, innowacyjności oraz rozwój mikro-, małych i średnich przedsiębiorstw poprzez działania doradcze i promocyjne, w tym również poprzez utworzenie inkubatora przedsiębiorczości; - o tworzenie instrumentów finansowych mających na celu zachęcanie przedsiębiorców do prowadzenia działalności gospodarczej na terenie gminy, w tym poprzez stosowanie ulg podatkowych; - o wykorzystanie potencjału położenia gminy w sąsiedztwie Trójmiasta i trasy S6 dla wzmacniania rozwoju gospodarczego, w tym działalności usługowej oraz transportowo-magazynowej; - o rozwój współpracy między samorządem, przedsiębiorcami i organizacjami pozarządowymi w zakresie rozwoju społeczno-gospodarczego; - o elastyczne i szybkie reagowanie na pojawiające się możliwości finansowe celem wspierania rozwoju gospodarczego Gminy Szemud; - o wspieranie rozwoju kompetencji zawodowych mieszkańców oraz współpracy pomiędzy sektorem edukacji i przedsiębiorcami w celu lepszego dostosowania kwalifikacji do potrzeb rynku pracy; - o wspieranie rozwoju i promocji produktów lokalnych oraz krótkich łańcuchów dostaw jako elementu wzmacniającego lokalną gospodarkę.				

III.2. Turystyka i marka lokalna	- o rozwój zrównoważonej turystyki i rekreacji bazującej na walorach przyrodniczych, krajobrazowych i kulturowych gminy; - o rozbudowa infrastruktury turystycznej, rekreacyjnej i okoturystycznej, w tym tras rowerowych, szlaków turystycznych, bazy noclegowej, w tym obiektów o funkcjach hotelowo-konferencyjnych, gastronomicznej oraz zagospodarowanie jezior na terenie gminy; - o wspieranie rozwoju działalności Centrum Artystycznego Donimierz; - o rozbudowa i przebudowa lotniska sportowo-rekreacyjnego w Donimierzu, uwzględniająca wyposażenie obiektu w niezbędną infrastrukturę; - o rozwój i promocja turystyki konnej, m.in. poprzez tworzenie konnych szlaków turystycznych; - o wzmacnianie marki i promocji Gminy Szemud jako miejsca atrakcyjnego do życia, inwestowania oraz wypoczynku; - o rozwój nowoczesnych narzędzi promocji turystycznej oraz budowanie spójnego produktu turystycznego Gminy Szemud; - o ochrona i promocja dziedzictwa kaszubskiego oraz produktów lokalnych jako elementu budującego tożsamość i atrakcyjność turystyczną gminy, w tym m.in. poprzez budowę parku naukowo-edukacyjnego „Razem”.				
III.3. Cyfrowa i bezpieczna gmina	- o dążenie do samowystarczalności energetycznej poprzez wspólną produkcję, magazynowanie i gospodarowanie energią w ramach działalności spółdzielni energetycznej „Kaszubskie Centrum Energii Gminy Szemud” oraz rozwijanie jej działalności; - o utworzenie magazynów energii, w celu zwiększenia efektywności pozyskiwania energii z OZE; - o rozwój infrastruktury dla energochłonnych inwestycji w oparciu o powstającą na Pomorzu elektronikę jądrową; - o realizacja działań na rzecz zwiększenia odporności infrastruktury technicznej oraz obiektów i instytucji komunalnych na różne formy ataków, w tym cybernetycznych, a także awarii; - o zwiększanie bezpieczeństwa na terenie gminy poprzez rozwój i doposażanie Centrum Zarządzania Kryzysowego;				

	○ zwiększanie dostępności i jakości Internetu szerokopasmowego na terenie gminy; ○ rozwijanie sektora e-usług w celu usprawnienia procesów administracyjnych; ○ rozwijanie kompetencji cyfrowych oraz wiedzy na temat bezpiecznego korzystania z Internetu oraz urządzeń cyfrowych wśród mieszkańców oraz pracowników Urzędu Gminy i jednostek organizacyjnych; ○ zwiększenie poziomu bezpieczeństwa poprzez rozbudowę systemu monitoringu gminnego oraz utworzenie inteligentnych przejść dla pieszych w ciągu głównych dróg, wyposażonych w systemy ostrzegania zbliżających się pojazdów; ○ wdrażanie rozwiązań wspierających efektywne zarządzanie usługami publicznymi, infrastrukturą oraz przestrzenią gminy, a także monitorowania i analizy danych, opartych na wykorzystaniu nowoczesnych technologii.				
CEL IV: SILNE SPOŁECZEŃSTWO					
Cel operacyjny	Kierunki działań	Jednostka odpowiedzialna	Planowany termin wykonania	Faktyczny termin wykonania	Realizacja (TAK/NIE)
IV.1. Edukacja dla przyszłości	○ budowa nowych szkół podstawowych w Bojanie i Częstkowie oraz rozbudowa istniejącej placówki w Bojanie w celu zwiększenia dostępności edukacji podstawowej na terenie gminy; ○ zwiększenie liczby miejsc edukacji przedszkolnej na terenie gminy; ○ uwzględnienie tendencji i prognoz demograficznych przy kształtowaniu sieci placówek edukacyjnych na terenie gminy; ○ modernizacja, rozbudowa oraz doposażanie placówek edukacyjnych zgodnie z aktualnymi potrzebami w celu utrzymania wysokiego poziomu edukacji i bazy edukacyjnej; ○ podejmowanie działań na rzecz wzrostu poziomu edukacji w placówkach edukacyjnych, obejmujących m.in. rozbudowę zaplecza edukacyjnego, organizację kółek tematycznych i zajęć dodatkowych oraz rozwoju kompetencji kadry pedagogicznej;				

	- o aktywne działania na rzecz utworzenia na terenie gminy szkoły językowej; - o budowa, rozbudowa i modernizacja zaplecza sportowego placówek edukacyjnych; - o zwiększenie liczby miejsc opieki nad dziećmi do lat 3 na terenie Gminy Szemud, w tym utworzenie żłobka w celu zwiększenia poziomu aktywności zawodowej rodziców; - o wspieranie rozwoju edukacji i kompetencji przyszłości, w tym kompetencji cyfrowych, językowych i społecznych dzieci, młodzieży oraz osób dorosłych, w tym m.in. poprzez współpracę i zwiększanie atrakcyjności oferty Uniwersytetu Trzeciego Wieku; - o rozszerzenie oferty wsparcia dzieci i uczniów z terenu gminy poprzez organizację zajęć i zwiększenie dostępności specjalistów, w tym m.in. fizjoterapeutów, logopedów oraz psychologów; - o utworzenie w porozumieniu z samorządem powiatu wejherowskiego szkoły ponadpodstawowej na terenie gminy w celu zwiększenia atrakcyjności oferty edukacyjnej.				
IV.2. Usługi społeczne i zdrowie	- o rozwój wysokiej jakości usług społecznych odpowiadających na potrzeby dynamicznie rosnącej liczby mieszkańców; - o dostosowanie sektora usług społecznych do zmieniającej się struktury demograficznej mieszkańców, obejmujące m.in. utworzenie usługi pn. „Taxi dla seniora”; - o utworzenie dziennego domu pobytu dla seniorów, w celu uniknięcia samotności oraz stygmatyzacji osób starszych; - o rozwój usług wspierających opiekunów osób starszych, przewlekłe chorych i osób z niepełnosprawnościami, w tym usług wytchnieniowych i poradnictwa specjalistycznego; - o rozwój specjalistycznego wsparcia dla rodzin, dzieci i młodzieży, obejmującego pomoc psychologiczną, terapeutyczną, pedagogiczną oraz działania wspierające funkcje opiekuńczo-wychowawcze rodzin; - o poprawa dostępności do usług zdrowotnych, specjalistycznych i rehabilitacyjnych oraz rozwój działań profilaktycznych i prozdrowotnych;				

	- o wspieranie podmiotów prywatnych, zamierzających prowadzić usługi ochrony zdrowia na terenie gminy; - o rozwój oferty i dostępności usług społecznych i opiekuńczych skierowanych do seniorów, osób z niepełnosprawnościami oraz osób wymagających wsparcia; - o wdrażanie programów i działań ukierunkowanych na przeciwdziałanie uzależnieniom, w tym również cyfrowym oraz przemocy, a także organizacja spotkań dla osób walczących z uzależnieniem; - o budowa mieszkań wspomaganych, dla osób potrzebujących ze względu na wiek, choroby lub niepełnosprawności częściowego wsparcia w zakresie funkcjonowania; - o wspieranie rozwoju podmiotów ekonomii społecznej jako narzędzie służącego aktywizacji społecznej i zawodowej mieszkańców.				
IV.3. Kapitał społeczny i integracja mieszkańców	- o rozwój oferty kulturalnej, z uwzględnieniem kultury regionalnej Kaszub, a także infrastruktury kulturalnej służącej integracji mieszkańców i wzmacniania tożsamości lokalnej na terenie całej gminy; - o realizacja działań ukierunkowanych na integrację mieszkańców napływowych i wieloletnich oraz wzmacniających kapitał społeczny, dialog oraz poczucie tożsamości lokalnej; - o rozbudowa i modernizacja obiektów sportowych i rekreacyjnych na terenie gminy w celu kształtowania przestrzeni sprzyjających integracji społeczności lokalnej, w tym m.in. poprzez budowę skateparku i boiska wielofunkcyjnego w Szemudzie czy lodowiska w Bojanie, czy placów zabaw na terenie gminy; - o modernizacja oraz rozbudowa infrastruktury społecznej na terenie wszystkich sołectw, w tym m.in. świetlic wiejskich; - o utworzenie karty mieszkańca Gminy Szemud, oferującej benefity dla osób zameldowanych w gminie; - o zwiększenie bezpieczeństwa na terenie gminy poprzez rozbudowę zaplecza lokalowego Wodnego Ochotniczego Pogotowia Ratunkowego oraz podejmowania działań na rzecz zwiększenia liczby posterunków policji na terenie gminy;				

	o wspieranie aktywności obywatelskiej, wolontariatu oraz rozwoju organizacji pozarządowych działających na rzecz społeczności lokalnej.				